

SERVICE PUBLIC FEDERAL STRATEGIE ET APPUI

[2023/206788]

Résultat de la sélection comparative néerlandophone d'accèsion au niveau A3 pour l'Ordre judiciaire. — Coordinateurs (Conseillers) en concordance des textes auprès de la Cour de Cassation (m/f/x). — Numéro de sélection : BNG23163

Il n'a pas de lauréat.

Ladite sélection a été clôturée le 18/12/2023.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST BELEID EN ONDERSTEUNING

[2023/206788]

Resultaat van de vergelijkende Nederlandstalige selectie voor bevordering naar niveau A3 voor de Rechterlijke Orde. — Coördinatoren (Adviseurs) overeenstemming der teksten bij het Hof van Cassatie (m/v/x). — selectienummer: BNG23163

Er zijn geen laureaten.

Deze selectie werd afgesloten op 18/12/2023.

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C – 2023/48314]

19 DECEMBRE 2023. — Circulaire relative à la modernisation et l'informatisation de l'état civil

A Mesdames et Messieurs les Procureurs généraux près les Cours d'appel;

A Mesdames et Messieurs les Officiers de l'état civil du Royaume;

J'attire votre attention sur les dispositions des lois suivantes :

- la loi du 18 juin 2018 portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges [ci-après : Loi sur la Modernisation de l'État Civil] (MB du 2 juillet 2018) - entrée en vigueur le 31 mars 2019.

Cette loi a été modifiée par la loi du 21 décembre 2018 portant des dispositions diverses en matière de justice (MB du 31 décembre 2018).

- la loi du 31 juillet 2020 portant des dispositions urgentes diverses en matière de justice [ci-après : Loi réparatrice de 2020] (MB du 7 août 2020) - entrée en vigueur le 1er septembre 2020, à l'exception de quelques dispositions entrées en vigueur rétroactivement au 31 mars 2019.

- la loi du 13 septembre 2023 portant dispositions diverses en matière de modernisation de l'état civil [ci-après : Loi réparatrice de 2023], (MB du 2 octobre 2023) - entrée en vigueur le 1er janvier 2024, à l'exception de quelques dispositions entrées en vigueur rétroactivement au 31 mars 2019.

La présente circulaire entend expliquer la portée des dispositions de ces lois aux officiers de l'état civil, afin qu'ils puissent l'appliquer dans le cadre de leur fonction.

Il va de soi que cette circulaire s'applique sans préjudice de la compétence des Cours et tribunaux.

1. Relation avec des circulaires existantes

Les circulaires suivantes restent d'application, sauf si la présente circulaire y déroge en ce qui concerne les aspects liés à la banque de données des actes de l'état civil (en abrégé la BAEC) et compte tenu du déplacement de certains articles ainsi que de la renumérotation qui en découle :

1° la Circulaire ministérielle du 22 mai 1987 concernant l'application de la loi du 31 mars 1987 modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation ;

2° la Circulaire du 16 janvier 2006 relative à la loi du 3 décembre 2005 modifiant les articles 64 et 1476 du Code civil et l'article 59/1 du Code des droits de timbre en vue de simplifier les formalités du mariage et de la cohabitation légale ;

3° la Circulaire du 7 mai 2007 relative à la loi du 1er juillet 2006 modifiant des dispositions du Code civil relatives à l'établissement de la filiation et aux effets de celle-ci ;

4° la Circulaire du 3 novembre 2008 relative à la déclaration de naissance à la maternité ;

5° la Circulaire du 6 septembre 2013 relative à la loi du 2 juin 2013 modifiant le Code civil, la loi du 31 décembre 1851 sur les consulats et la juridiction consulaire, le Code pénal, le Code judiciaire et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, en vue de la lutte contre les mariages de complaisance et les cohabitations légales de complaisance ;

6° la Circulaire du 30 mai 2014 relative à la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté;

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C – 2023/48314]

19 DECEMBER 2023. — Omzendbrief over de modernisering en informatisering van de burgerlijke stand

Aan de dames en heren procureurs-generaal bij de hoven van beroep,

Aan de dames en heren ambtenaren van de burgerlijke stand van het Rijk,

Ik vestig uw aandacht op de bepalingen van de volgende wetten:

- de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing (verder: 'Wet Modernisering Burgerlijke Stand') (BS 2 juli 2018) - in werking getreden op 31 maart 2019.

Die wet werd gewijzigd door de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie (BS 31 december 2018);

- de wet van 31 juli 2020 houdende diverse dringende bepalingen inzake justitie (verder: 'Reparatiewet van 2020') (BS 7 augustus 2020) - in werking getreden op 1 september 2020, met uitzondering van enkele bepalingen die met terugwerkende kracht op 31 maart 2019 in werking zijn getreden;

- de wet van 13 september 2023 houdende diverse bepalingen inzake modernisering van de burgerlijke stand (verder: 'Reparatiewet van 2023') (BS 2 oktober 2023) - inwerkingtreding op 1 januari 2024, met uitzondering van de artikelen 8, 24, 25, 28 en 29, die in werking treden op de datum bepaald door de Koning, en ten laatste op 1 januari 2025.

Deze omzendbrief wil de draagwijdte van de bepalingen van die wetten toelichten aan de ambtenaren van de burgerlijke stand, zodat ze die bij de uitoefening van hun ambt kunnen toepassen.

Uiteraard is deze omzendbrief van toepassing onverminderd de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken.

1. Verhouding tot bestaande omzendbrieven

De volgende omzendbrieven blijven van toepassing, tenzij de voorliggende omzendbrief ervan afwijkt voor wat betreft de aspecten die verband houden met de Databank Akten Burgerlijke Stand (afgekort DABS) en rekening houdend met de verplaatsing van bepaalde artikelen en de daarmee gepaard gaande hernaamgeving:

1° de Ministeriële circulaire van 22 mei 1987 betreffende de toepassing van de wet van 31 maart 1987 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming;

2° de Circulaire van 16 januari 2006 betreffende de wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek van Zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning;

3° de Circulaire van 7 mei 2007 betreffende de wet van 1 juli 2006 tot wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het vaststellen van de afstamming en de gevolgen ervan;

4° de Omzendbrief van 3 november 2008 betreffende de aangifte van geboorte in de kraamkliniek;

5° de Omzendbrief van 6 september 2013 inzake de wet van 2 juni 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, de wet van 31 december 1851 met betrekking tot de consulaten en de consulaire rechtsmacht, het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met het oog op de strijd tegen de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoningen;

6° de Omzendbrief van 30 mei 2014 betreffende de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde;

7° la Circulaire du 22 décembre 2014 relative à la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente et la loi du 18 décembre 2014 modifiant le Code civil, le Code de droit international privé, le Code consulaire, la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente et la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté ;

8° la Circulaire du 27 décembre 2016 relative à la loi du 25 décembre 2016 modifiant les articles 335 et 335ter du Code civil relatifs au mode de transmission du nom à l'enfant ;

9° la Circulaire du 7 décembre 2017 relative au droit applicable au nom et aux prénoms et à la reconnaissance des décisions et actes étrangers qui concernent ces matières, modifiant la circulaire du 23 septembre 2004 relative aux aspects de la loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé concernant le statut personnel, et relative à l'article 335^{quater} du Code civil qui autorise un éventuel changement de nom en cas de reconnaissance de ces actes et décisions étrangers relatifs au nom ;

10° la Circulaire du 21 mars 2018 relative à la loi du 19 septembre 2017 modifiant le Code civil, le Code judiciaire, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et le Code consulaire, en vue de lutter contre la reconnaissance frauduleuse et comportant diverses dispositions en matière de recherche de paternité, de maternité et de maternité, ainsi qu'en matière de mariage de complaisance et de cohabitation légale de complaisance ;

11° la Circulaire du 6 mai 2022 relative à la délivrance du carnet de mariage ;

12° la Circulaire du 27 septembre 2023 relative à la modification de l'enregistrement du sexe ;

2. Généralités

2.1. Généralités relatives à la Loi sur la Modernisation de l'État Civil

La Loi sur la Modernisation de l'État Civil vise à moderniser, informatiser et simplifier l'état civil, d'une part, en créant une banque de données centrale des actes de l'état civil (BAEC) et, d'autre part, en adaptant au 21e siècle la réglementation actuelle relative à l'état civil.

Les principales lignes de force de cette loi sont les suivantes :

- la création d'une banque de données centrale des actes de l'état civil (BAEC) dans laquelle seront intégrés tous les registres communaux et les registres des postes consulaires belges ;
- les actes de l'état civil ne sont plus établis, signés et conservés que de manière électronique ;
- la source authentique papier des actes de l'état civil (en d'autres termes, les registres papier de l'état civil) devient une source authentique numérique ;
- les "anciens actes" (antérieurs au 31 mars 2019) sont obligatoirement enregistrés dans la BAEC lors d'une modification de ou d'une mention sur un tel acte ou de la délivrance d'un extrait ou d'une copie de ceux-ci, pour autant qu'ils n'aient pas encore été chargés par la commune dans la BAEC avant le 31 mars 2019 ;
- les processus existants de l'état civil sont simplifiés et modernisés ;
- les missions de base et la répartition des responsabilités en matière d'état civil restent inchangées ;
- le passage d'actes protocolaires à des actes documentaires uniformes dans l'ensemble des communes ;
- la suppression du double archivage dans les greffes des juridictions ;
- la garantie d'une introduction unique des données par les communes ;
- le Registre national et la BAEC sont couplés, de sorte que toutes les données nécessaires circulent automatiquement vers le Registre national et la BAEC : cela signifie que les types d'informations du Registre national sur le statut de la personne (comme l'état civil, la filiation et la nationalité) sont automatiquement adaptés après l'établissement d'un acte de manière définitive, s'il n'y a pas un conflit entre les données. Ce mécanisme a été revu et amélioré par la Loi réparatrice de 2023 (voir points 4.2.14 et 4.2.15) ;

Exemple : Si un acte de mariage est établi de manière définitive dans la BAEC et qu'il porte sur des personnes figurant dans le Registre national, l'état civil de ces personnes sera automatiquement adapté dans le Registre national en "mari(e)" ;

7° de Omzendbrief van 22 december 2014 inzake de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder en de wet van 18 december 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van internationaal privaatrecht, het Consulair Wetboek, de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder en de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde

8° de Omzendbrief van 27 december 2016 betreffende de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijze van naamsoverdracht aan het kind ;

9° de Omzendbrief van 7 december 2017 betreffende het op de naam en de voornamen toepasselijk recht en de erkenning van buitenlandse beslissingen en akten hieromtrent, tot wijziging van de omzendbrief van 23 september 2004 betreffende de aspecten van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht die betrekking hebben op het personeelsstatuut, en betreffende artikel 335^{quater} van het Burgerlijk Wetboek dat een eventuele naamsverandering toelaat in geval van erkenning van buitenlandse akten en beslissingen inzake de naam ;

10° de Omzendbrief van 21 maart 2018 bij de wet van 19 september 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en het Consulair Wetboek met het oog op de strijd tegen de frauduleuze erkenning en houdende diverse bepalingen inzake het onderzoek naar het vaderschap, moederschap en meemoederschap, alsook inzake het schijnhuwelijk en de schijnwettelijke samenwoning ;

11° de Omzendbrief van 6 mei 2022 over de aflevering van het huwelijksboekje ;

12° de Omzendbrief van 27 september 2023 over de aanpassing van de geslachtsregistratie.

2. Algemeen

2.1. Algemeenheden over de Wet Modernisering Burgerlijke Stand

De Wet Modernisering Burgerlijke Stand heeft tot doel om een modernisering, informatisering en vereenvoudiging van de burgerlijke stand door te voeren, enerzijds door de creatie van een centrale databank van akten van de burgerlijke stand (DABS) en anderzijds door de aanpassing van de huidige regelgeving omtrent de burgerlijke stand aan de 21ste eeuw.

De belangrijkste krachtlijnen van deze wet zijn de volgende:

- de oprichting van een centrale databank van akten van de burgerlijke stand (DABS), waarin al de gemeentelijke registers en de registers van de Belgische consulaire posten worden geïntegreerd ;
- de akten van de burgerlijke stand worden enkel nog elektronisch opgemaakt, ondertekend en bewaard ;
- de papieren authentieke bron van akten van de burgerlijke stand (met andere woorden de papieren registers van de burgerlijke stand) wordt een digitale authentieke bron ;
- de 'oude akten' (daterend van vóór 31 maart 2019) worden verplicht in de DABS opgenomen bij een wijziging van of een melding op een dergelijke akte of bij aflevering van een uittreksel of afschrift ervan, voor zover deze nog niet vóór 31 maart 2019 door de gemeente werden opgeladen in de DABS ;
- de bestaande processen van de burgerlijke stand worden vereenvoudigd en gemoderniseerd ;
- aan de basisopdrachten en verantwoordelijkheidsverdeling inzake de burgerlijke stand wordt niet geraakt ;
- de omschakeling van protocolaire akten naar uniforme documentaire akten in alle gemeenten ;
- de afschaffing van de dubbele archivering bij griffies van de rechtbanken ;
- het verzekeren van een unieke gegevensinvoer door de gemeenten ;
- het Rijksregister en de DABS worden gekoppeld, zodat er een automatische doorstroming is van alle noodzakelijke gegevens naar het Rijksregister en de DABS: dit houdt in dat de informatietypes van het Rijksregister over het statuut van de persoon (zoals de burgerlijke staat, de afstamming en de nationaliteit) automatisch aangepast worden nadat een akte definitief wordt opgemaakt, indien er geen conflict is tussen de gegevens. Dat mechanisme werd herzien en verbeterd bij de Reparatiewet van 2023 (zie punt 4.2.14 en 4.2.15) ;

Voorbeeld: Indien een huwelijksakte definitief wordt opgesteld in de DABS en betrekking heeft op personen uit het Rijksregister, zal de burgerlijke staat van deze personen in het Rijksregister automatisch aangepast worden naar 'gehuwd' ;

- la garantie d'une prestation de services sans être liée à un lieu précis pour le citoyen, quelle que soit la commune qui a établi l'acte ;

- une simplification administrative tant pour le citoyen que pour les services publics ;

- l'harmonisation de la modernisation avec les initiatives internationales en cours, notamment celles de la Commission internationale de l'état civil ;

- une meilleure protection de la vie privée des citoyens en ce qui concerne les actes de l'état civil.

À cette fin, le livre Ier, titre II, de l'ancien Code civil a été réécrit et subdivisé de manière plus structurée. L'ensemble est désormais plus lisible et utilisable sur le plan pratique.

Les données contenues dans les actes de l'état civil ont été limitées à l'essentiel.

Toutes les procédures existantes en matière d'état civil ont été simplifiées autant que possible.

Le titre II contient également les principes de base concernant la création et la gestion de la BAEC, qui constitue la nouvelle source authentique numérique pour les actes de l'état civil, ainsi que l'accès à celle-ci.

En outre, toute la réglementation sur l'état civil en vigueur qui s'ajoute à celle de l'ancien Code civil a été examinée. L'ancienne réglementation a été soit abrogée, soit intégrée autant que possible dans le titre II, afin d'obtenir un ensemble cohérent en matière d'état civil. Un certain nombre de lois touchant à l'état civil subsistent toutefois séparément.

La Loi sur la Modernisation de l'État Civil a adapté d'autres parties de l'ancien Code civil, le Code judiciaire et d'autres législations qui touchent à l'état civil aux nouvelles règles en matière d'état civil (notamment le principe "only once", la suppression des mentions marginales et des transcriptions, l'utilisation d'une banque de données électronique au lieu de registres papier, l'introduction de nouveaux actes de base et de e-mentions, la circulation des données vers le Registre national, la création d'une autorité centrale État civil, etc.).

Toutes les dispositions relatives au mariage ont été rassemblées. Les anciens articles 63 à 75 de l'ancien Code civil, qui portaient sur la déclaration et la célébration du mariage, ont été intégrés dans le titre V, au chapitre II adapté. – Formalités concernant le mariage. C'est dans ce cadre que deux sections y ont été insérées, à savoir la « déclaration du mariage » et la « célébration du mariage ».

Les dispositions de la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms, et les dispositions encore utiles de la loi du 6 fructidor an II (23 août 1794) ont été intégrées dans l'ancien Code civil. La loi du 15 mai 1987 a donc été abrogée.

Le principe de la fixité du nom est désormais aussi intégré dans l'ancien Code civil, en l'occurrence à l'article 370/1. Ce principe implique encore que nul ne peut porter publiquement de nom ou de prénoms ne correspondant pas à ceux mentionnés dans son acte de naissance. Dans un souci de clarté, il a été ajouté que les noms et prénoms repris dans l'acte de naissance ne peuvent être modifiés ou rectifiés que de la manière et dans les cas prévus par la loi. La fixité du nom n'implique donc pas qu'un nom ou un prénom ne peut jamais être changé. Ceci est possible lorsque la loi le prévoit.

Les anciens articles 62bis, 62bis/1 et 62ter de l'ancien Code civil concernant la modification de l'enregistrement du sexe ont été adaptés à la création de la BAEC et déplacés vers les nouveaux articles 135/1 et 135/2 de l'ancien Code civil. De plus, la loi du 20 juillet 2023 modifiant des dispositions diverses concernant la modification de l'enregistrement du sexe modifie les articles 66 et 135/1 de l'ancien Code civil de manière à permettre de changer l'enregistrement du sexe via la procédure normale et de changer de prénoms plusieurs fois. La circulaire du 27 septembre 2023 concerne ce sujet.

2.2. Généralités relatives à la Loi réparatrice de 2020

La principale modification apportée par la Loi réparatrice de 2020 concernait la procédure de rectification d'actes de l'état civil par l'officier de l'état civil (« erreur matérielle ») et l'introduction de la possibilité pour l'officier de l'état civil d'annuler d'office un acte (« annulation d'office »). Cette modification a pour objectif de mieux harmoniser les procédures de rectification et d'annulation d'actes avec les actes établis sous forme électronique.

- het verzekeren van een plaatsafhankelijke dienstverlening voor de burger, ongeacht de gemeente die de akte heeft opgemaakt;

- administratieve vereenvoudiging voor zowel de burger als de overheidsdiensten;

- afstemming van de modernisering op de lopende internationale initiatieven, waaronder deze van de Internationale Commissie van de Burgerlijke Stand;

- betere bescherming van het privéleven van de burgers met betrekking tot de akten van de burgerlijke stand.

Hiertoe werd Titel II van Boek I van het oud Burgerlijk Wetboek herschreven en kreeg het een nieuwe indeling met meer structuur. Het geheel is nu duidelijker leesbaar en praktisch bruikbaar.

De gegevens in de akten van de burgerlijke stand werden tot de essentie beperkt.

Alle bestaande procedures met betrekking tot de burgerlijke stand werden zo veel als mogelijk vereenvoudigd.

Titel II bevat ook de basisprincipes omtrent de oprichting en het beheer van en de toegang tot de DABS, die de nieuwe digitale authentieke bron voor de akten van de burgerlijke stand is.

Daarbij werd ook alle regelgeving over de burgerlijke stand bovenop die van het oud Burgerlijk Wetboek onderzocht. De oude regelgeving werd ofwel opgeheven, ofwel zo veel als mogelijk geïntegreerd in Titel II, om te komen tot één samenhangend geheel over de burgerlijke stand. Een aantal wetten die raken aan de burgerlijke stand blijven evenwel afzonderlijk bestaan.

De Wet Modernisering Burgerlijke Stand heeft andere delen van het oud Burgerlijk Wetboek, het Gerechtelijk Wetboek en andere wetgeving met betrekking tot de burgerlijke stand aangepast aan de nieuwe regels inzake de burgerlijke stand (onder andere het 'only once'-principe, het afschaffen van randmeldingen en overschrijvingen, het gebruik van een elektronische databank in plaats van papieren registers, de invoer van nieuwe basisakten en e-meldingen, de doorstroming van de gegevens naar het Rijksregister, de oprichting van een Centrale autoriteit burgerlijke stand).

Alle bepalingen met betrekking tot het huwelijk werden samengebracht. De oude artikelen 63 tot 75 van het oud Burgerlijk Wetboek, die betrekking hadden op de huwelijksaangifte en de huwelijksvoltrekking, werden geïntegreerd in Titel V, in het aangepaste Hoofdstuk II. – Formaliteiten betreffende het huwelijk. Hierbij werden twee afdelingen ingevoegd, namelijk enerzijds de 'aangifte van het huwelijk' en anderzijds de 'voltrekking van het huwelijk'.

De bepalingen van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen en de nog nuttige bepalingen van de wet van 6 fructidor jaar II (23 augustus 1794) werden in het oud Burgerlijk Wetboek geïntegreerd. De wet van 15 mei 1987 is dus opgeheven.

Het principe van vastheid van naam bevindt zich voortaan dus ook in het oud Burgerlijk Wetboek, met name in artikel 370/1. Dat principe houdt nog steeds in dat niemand publiekelijk een naam of voornamen mag dragen die niet overeenkomt/overeenkomen met deze vermeld in zijn akte van geboorte. Er werd ter verduidelijking toegevoegd dat de namen en voornamen opgenomen in de geboorteakte enkel kunnen worden gewijzigd of verbeterd op de wijze en in de gevallen bepaald door de wet. De vastheid van naam houdt dus niet in dat een naam of voornaam nooit kan worden gewijzigd. Dit kan wel wanneer de wet dit voorziet.

De oude artikelen 62bis, 62bis/1 en 62ter van het oud Burgerlijk Wetboek met betrekking tot de aanpassing van de registratie van geslacht werden aangepast aan de oprichting van de DABS en verplaatst naar de nieuwe artikelen 135/1 en 135/2 van het oud Burgerlijk Wetboek. Bovendien wordt er bij de wet van 20 juli 2023 tot wijziging van diverse bepalingen over de aanpassing van de geslachtsregistratie een wijziging doorgevoerd in de artikelen 66 en 135/1 van het oud Burgerlijk Wetboek teneinde het mogelijk te maken de geslachtsregistratie via de normale procedure te veranderen en meermaals van voornamen te veranderen. De omzendbrief van 27 september 2023 heeft daarop betrekking.

2.2. Algemeenheden over de Reparatiewet van 2020

De grootste wijziging door de Reparatiewet van 2020 had betrekking op de procedure van verbetering van akten van de burgerlijke stand door de ABS (de 'materiële vergissing') en de invoering van de mogelijkheid voor de ABS om een akte ambtshalve nietig te verklaren (de 'ambtshalve nietigverklaring'). Deze wijziging heeft tot doel om de procedures van verbetering en nietigverklaring van akten beter af te stemmen op akten die elektronisch worden opgemaakt.

En outre d'autres modifications mineures étaient nécessaires afin de permettre un établissement plus correct et plus complet des actes. Par exemple, les mentions sur l'acte de mariage ont été adaptées, car elles ne tenaient pas suffisamment compte des données nécessaires à l'établissement d'actes belges sur la base d'un acte étranger de mariage. Il est notamment veillé à ce que davantage de changements de nom puissent transiter par le système des mentions (automatiques).

Les dispositions prévues dans la Loi réparatrice de 2020 sont entrées en vigueur le 1er septembre 2020, à l'exception de quelques dispositions qui ont eu une entrée en vigueur rétroactive (au 31 mars 2019), entre autres, la définition plus large de l'erreur matérielle (voir point 3.10.1) et la possibilité de modifier un acte sur la base d'un autre acte ou d'une déclaration (voir point 3.9.1.).

2.3. Généralités relatives à Loi réparatrice de 2023

Depuis 2020 et l'entrée en vigueur de la loi relative à la modernisation de l'état civil, la nouvelle législation relative à l'état civil et l'utilisation de la BAEC ont fait l'objet d'une évaluation continue au sein du Comité de gestion de la BAEC. Il s'est avéré qu'un certain nombre de dispositions devaient être revues et corrigées afin de permettre le meilleur fonctionnement de la BAEC.

La Loi réparatrice de 2023 entre en vigueur le 1er janvier 2024, à l'exception des modifications faites aux articles 29, 68, 70, 73 et 74 de l'ancien Code civil.

Les modifications principales sont listées ci-dessous :

- La « cascade » définissant l'OEC compétent de l'article 13 est revue afin d'introduire l'OEC « du dernier lieu d'inscription au registre de la population, au registre des étrangers ou au registre d'attente de l'intéressé, des intéressés ou de l'un d'entre eux » avant l'OEC de la résidence actuelle, de manière à rendre la tâche plus facile car la notion de résidence actuelle devait toujours être prouvée (point 3.2.5).

- Lors de la délivrance d'une copie établie sur la base d'un acte étranger ou d'une décision judiciaire ou administrative étrangère, le citoyen a maintenant la possibilité de demander également l'impression des annexes de l'acte belge, c'est-à-dire l'acte étranger ou d'une décision judiciaire ou administrative étrangère sur la base duquel l'acte belge est établi, ainsi que les éventuelles traductions jurées (point 3.7.8).

- La délivrance des extraits et copies des actes de l'état civil (art. 29 de l'ancien Code civil). L'entrée en vigueur de cette disposition est prévue à une date définie par arrêté royal et au plus tard le 1er janvier 2025 (point 3.7.2).

- La possibilité pour le greffier ou le fonctionnaire du Service changement de nom auprès du SPF Justice de remplacer les données encodées erronément dans la BAEC en vue de faire les mentions visées à l'article 32, § 1er, de l'ancien Code civil (point 3.10.1.1).

- La procédure concernant la rectification, l'annulation ou le remplacement d'un acte manquant par le tribunal de la famille prévue à l'article 35 de l'ancien Code civil, est revue. L'OEC peut maintenant également demander l'annulation d'un acte (point 3.10.2).

- Des actes belges sur la base d'actes authentiques étrangers ou de décisions administratives ou judiciaires étrangères sont établis plus largement. Les Belges ont maintenant l'obligation de présenter l'acte authentique étranger ou la décision administrative ou judiciaire étrangère qui modifie l'état de sa personne à l'OEC afin qu'un acte belge soit établi. Cette adaptation a pour but d'obtenir une plus grande cohérence entre le Registre national et la BAEC (art. 68, § 1er et art 70 § 1er de l'ancien Code civil). L'entrée en vigueur de ces dispositions est prévue à une date définie par arrêté royal et au plus tard le 1er janvier 2025 (points 4.2.14 et 4.2.15).

- Dans le même but d'obtenir une meilleure cohérence entre le Registre national et la BAEC, un acte belge est établi sur la base d'un acte authentique étranger ou d'une décision judiciaire ou administrative étrangère lorsque cet acte ou cette décision est présenté à l'OEC lors de l'établissement ou de la modification d'un acte de l'état civil ou lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente (art. 68, § 2 et 70, § 2 de l'ancien Code civil). L'entrée en vigueur de ces dispositions est prévue à une date définie par arrêté royal et au plus tard le 1er janvier 2025 (points 4.2.14 et 4.2.15).

Par ailleurs, la législation a également été adaptée de manière à être plus conforme au RGPD.

3. Principes généraux de l'état civil

3.1. Objectifs de l'état civil

Le titre II « De l'état civil » commence par fixer les principaux objectifs de l'état civil (art. 6 de l'ancien Code civil), à savoir :

- établir des faits et des actes juridiques qui fixent ou modifient l'état d'une personne ;
- assurer la sécurité juridique en matière d'état de la personne ;

Bovendien waren er andere kleinere wijzigingen noodzakelijk om de akten correcter of vollediger te kunnen opmaken. Zo zijn de vermeldingen in de huwelijksakte aangepast, omdat de vermeldingen niet voldoende rekening hielden met de gegevens nodig voor de opmaak van Belgische akten op basis van een buitenlandse huwelijksakte. Er wordt onder andere ook voor gezorgd dat er meer naamsveranderingen via het systeem van de (automatische) meldingen kunnen doorstromen.

De bepalingen in de Reparatiewet van 2020 zijn in werking getreden op 1 september 2020, met uitzondering van enkele bepalingen die met terugwerkende kracht (op 31 maart 2019) in werking zijn getreden. Het gaat onder andere om de nieuwe ruimere definitie van de materiële vergissing (zie punt 3.10.1) en de mogelijkheid tot wijziging van een akte op basis van een andere akte of aangifte (zie punt 3.9.1.)

2.3. Algemeenheden betreffende de Reparatiewet van 2023

Sinds 2020 en de inwerkingtreding van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand wordt de nieuwe wetgeving betreffende de burgerlijke stand en het gebruik van de DABS voortdurend geëvalueerd binnen het beheerscomité van de DABS. Een aantal bepalingen bleken toe aan herziening en verbetering om ervoor te zorgen dat de DABS op de beste manier kan werken.

De Reparatiewet van 2023 treedt in werking op 1 januari 2024, met uitzondering van de wijzigingen aan de artikelen 29, 68, 70, 73 en 74 van het oud Burgerlijk Wetboek.

De belangrijkste wijzigingen worden hieronder opgesomd:

- Het 'cascadesysteem' in artikel 13 waarin de bevoegde ABS wordt omschreven, wordt herzien teneinde de ABS van "de laatste plaats van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister van de betrokkene, de betrokkenen of één van hen" in te voegen vóór de ABS van de actuele verblijfplaats, ter vereenvoudiging van de opdracht omdat de actuele verblijfplaats altijd moest worden bewezen (punt 3.2.5).

- Bij de aflevering van een afschrift opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of buitenlandse rechterlijke of buitenlandse administratieve beslissing heeft de burger nu de mogelijkheid tevens te vragen om de afdruk van de bijlagen bij de Belgische akte, met andere woorden de buitenlandse akte of buitenlandse rechterlijke of buitenlandse administratieve beslissing op basis waarvan de Belgische akte wordt opgemaakt, alsook de eventuele beëdigde vertalingen (punt 3.7.8).

- De aflevering van uittreksels en afschriften van de akten van de burgerlijke stand (artikel 29 van het oud Burgerlijk Wetboek). Die bepaling treedt in werking op een bij koninklijk besluit bepaalde datum, en ten laatste op 1 januari 2025 (zie punt 3.7.2).

- De mogelijkheid voor de griffier of de ambtenaar van de dienst Naamsverandering van de FOD Justitie om de foutief in de DABS gecodeerde namen te vervangen om de meldingen op te maken zoals bedoeld in artikel 32, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek (punt 3.10.1.1).

- De procedure van verbetering, nietigverklaring of vervanging van een ontbrekende akte door de familierechtbank, zoals bedoeld in artikel 35 van het oud Burgerlijk Wetboek, wordt herzien. De ABS kan voortaan ook verzoeken om de nietigverklaring van een akte (zie punt 3.10.2).

- Belgische akten op basis van buitenlandse authentieke akten of buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissingen worden ruimer opgemaakt. Belgen moeten voortaan de buitenlandse authentieke akte of buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing die de staat van zijn persoon wijzigt, aan de ABS voorleggen met het oog op de opmaak van een Belgische akte. Doel van die aanpassing is om het Rijksregister en de DABS consistent te maken (artikel 68, § 1, en artikel 70, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek). Die bepalingen treden in werking op een bij koninklijk besluit bepaalde datum, en ten laatste op 1 januari 2025 (zie punt 4.2.14 en 4.2.15).

- Met datzelfde doel voor ogen om het Rijksregister en de DABS consistent te maken wordt een Belgische akte opgemaakt op basis van een buitenlandse authentieke akte of een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing wanneer die akte of beslissing aan de ABS wordt voorgelegd bij de opmaak of de wijziging van een akte van de burgerlijke stand of bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister (artikel 68, § 2, en artikel 70, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek). Die bepalingen treden in werking op een bij koninklijk besluit bepaalde datum, en ten laatste op 1 januari 2025 (zie punt 4.2.14 en 4.2.15).

Voorts is de wetgeving aangepast om meer aan te sluiten op de AVG.

3. Algemene principes van de burgerlijke stand

3.1. Doelstellingen van de burgerlijke stand

Titel II 'De burgerlijke stand' begint met het bepalen van de voornaamste doelstellingen van de burgerlijke stand (artikel 6 van het oud Burgerlijk Wetboek), met name:

- de rechtsfeiten en rechtshandelingen vaststellen die de staat van een persoon bepalen of wijzigen;
- de rechtszekerheid garanderen wat de staat van de persoon betreft;

- assurer la preuve de l'état de la personne, au moyen des actes de l'état civil, et conserver soigneusement cette preuve.

L'état d'une personne est défini comme l'ensemble des qualités d'une personne qui définissent sa situation juridique par rapport à sa famille et à la société et qui la distinguent des autres personnes en ce qui concerne la possession et l'exercice de certains droits.

3.2. L'officier de l'état civil

Les compétences et la désignation de l'officier de l'état civil (ci-après l'OEC) restent pratiquement inchangées, tout comme la possibilité de délégation, les personnes qui peuvent agir comme OEC et les incompatibilités.

3.2.1 Désignation et empêchement

Le collège des bourgmestre et échevins est compétent pour la gestion de l'état civil (art. 7 de l'ancien Code civil).

Le bourgmestre, ou l'échevin désigné à cet effet par le collège, assume la fonction d'OEC.

Si le bourgmestre n'exerce pas cette fonction, une décision distincte du collège est requise pour désigner un seul échevin en remplacement du bourgmestre. Il n'est pas possible de désigner, par exemple, un échevin pour célébrer les mariages et un autre pour assurer toutes les autres tâches de l'OEC.

En cas d'empêchement de l'OEC, celui-ci est remplacé temporairement par le bourgmestre, un échevin ou un membre du conseil dans leur ordre de nomination respectif (art. 7, alinéa 3, de l'ancien Code civil).

Ce n'est que si des organes territoriaux intracommunaux ont été créés (sur la base de l'article 41 de la Constitution) qu'un ou plusieurs échevins, qui seront compétents pour un ou plusieurs organes territoriaux intracommunaux, peuvent être désignés pour exercer la tâche de l'OEC, lorsque le bourgmestre ne l'exerce pas (art. 8 de l'ancien Code civil).

Vu l'abrogation de l'article 127 de la nouvelle loi communale, il n'est plus possible de prévoir de nouveaux districts pour une commune.

3.2.2. Mission et délégation

La mission de l'OEC est toujours de veiller au respect scrupuleux des dispositions relatives aux actes de l'état civil.

La délégation par l'OEC de tâches à un ou plusieurs agents de l'administration communale reste possible au moyen d'une autorisation spéciale écrite (art. 9 de l'ancien Code civil).

Il s'agit d'une autorisation personnelle. En cas de changement d'OEC, de nouvelles autorisations sont donc chaque fois nécessaires pour les agents.

Il n'est plus obligatoire de mentionner expressément l'autorisation reçue avant la signature des agents de l'administration communale. Par contre, il faut savoir qui a signé l'acte : il est donc indiqué si c'est l'agent habilité ou l'OEC même.

L'autorisation est possible pour toutes les tâches relatives à l'établissement d'actes de l'état civil, en ce compris la délivrance de copies et d'extraits de ceux-ci et l'introduction d'une requête en rectification d'un acte par le tribunal (voir 3.9.2).

Une autorisation n'est pas possible pour l'établissement de l'acte de mariage. Ceci concerne uniquement la signature des actes de mariage et non les décisions sur des mariages de complaisance ou des reconnaissances, par exemple. Une autorisation est également impossible pour l'établissement (d'office) d'un acte d'annulation (en vertu du nouvel article 34/1 de l'ancien Code civil, voir 3.9.1.).

L'annulation d'office d'un acte doit en effet rester exceptionnelle. Tout d'abord, il est important de rédiger très soigneusement les actes de l'état civil et de les contrôler avant la signature de l'acte. Il faut éviter autant que possible les fautes dans les actes.

La création de la nouvelle banque de données électronique rend l'habilitation des agents (ou de plusieurs agents) d'autant plus justifiée et celle-ci doit être encouragée.

Tant que les actes de l'état civil ne sont pas signés par l'OEC ou l'agent habilité, ils ne sont pas définitifs.

Cela implique ce qui suit :

- La date de signature tient lieu de date de l'acte.

- Il n'est pas possible de délivrer des copies et des extraits d'actes de l'état civil non signés. Les extraits ou copies d'actes en projet non signés n'ont aucune valeur juridique.

- La circulation automatique vers le Registre national n'a lieu qu'à partir du moment où l'acte est signé et s'il n'y a pas un conflit entre les données.

- het bewijs van de staat van de persoon verzekeren, door middel van de akten van de burgerlijke stand, en dit bewijs zorgvuldig bewaren.

De staat van de persoon wordt gedefinieerd als het geheel van bepaalde hoedanigheden van een persoon die zijn rechtspositie in de familie en in de maatschappij bepalen en die hem onderscheiden van de andere personen wat het bezit en de uitoefening van bepaalde rechten betreft.

3.2. Ambtenaar van de burgerlijke stand

De bevoegdheden en de aanstelling van de ambtenaar van de burgerlijke stand (hierna ABS) blijven, net zoals de mogelijkheid tot delegatie, de personen die als ABS kunnen optreden en de onverenigbaarheden, zo goed als ongewijzigd

3.2.1. Aanstelling en verhindering

Het college van burgemeester en schepenen is bevoegd voor het beheer van de burgerlijke stand (artikel 7 van het oud Burgerlijk Wetboek).

De burgemeester, of een door het college aangeduide schepen, neemt de functie op van ABS.

Indien de burgemeester deze functie niet uitoefent, is een aparte beslissing van het college nodig om één schepen aan te duiden ter vervanging van de burgemeester. Het is niet mogelijk om een schepen aan te duiden voor bijvoorbeeld het voltrekken van de huwelijken, en een andere schepen voor al de overige taken van de ABS.

In geval van verhindering van de ABS vervangt de burgemeester of een schepen of een raadslid in de volgorde van hun benoemingen hem tijdelijk (artikel 7, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Enkel in het geval er binnengemeentelijke territoriale organen werden opgericht (op basis van artikel 41 van de Grondwet), kunnen er één of meer schepenen worden aangewezen als ABS, die bevoegd zijn voor één of meer binnengemeentelijke territoriale organen, indien de burgemeester deze taak niet opneemt (artikel 8 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Door de opheffing van artikel 127 van de nieuwe gemeentewet is het niet langer mogelijk om in nieuwe districten te voorzien voor een gemeente.

3.2.2. Taak en delegatie

De taak van de ABS blijft het zorgen voor het nauwgezet naleven van de bepalingen over de akten van de burgerlijke stand.

De delegatie van taken door de ABS aan één of meer beambten van het gemeentebestuur blijft mogelijk via een speciale schriftelijke machtiging (artikel 9 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Het gaat om een persoonlijke machtiging. In geval van een wisseling van de ABS zijn er dus telkens nieuwe machtigingen voor de beambten noodzakelijk.

Vóór de handtekening van de beambten van het gemeentebestuur moet niet meer uitdrukkelijk melding worden gemaakt van de ontvangen machtiging. Wel moet duidelijk zijn wie de akte heeft getekend: er staat dus vermeld of dit de gemachtigde beambte of de ABS zelf was.

De machtiging is mogelijk voor alle taken inzake het opmaken van akten van burgerlijke stand, met inbegrip van het afleveren van afschriften en uittreksels ervan en het indienen van een verzoekschrift tot verbetering van een akte door de rechtbank (zie punt 3.9.2.).

Een machtiging is niet mogelijk voor de opmaak van de akte van huwelijk. Dit betreft enkel de ondertekening van de huwelijksakten, en niet de beslissingen over bijvoorbeeld schijnhuwelijken of erkenningen. Een machtiging is evenmin mogelijk voor de (ambtshalve) opmaak van een akte van nietigverklaring (volgens het nieuwe artikel 34/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, zie punt 3.9.1.).

Het ambtshalve nietig verklaren van een akte moet immers de uitzondering blijven. Het is in de eerste plaats belangrijk om de akten van de burgerlijke stand zeer zorgvuldig op te maken en te controleren voor de ondertekening van de akte. Fouten in de akten moeten zo veel mogelijk worden vermeden.

De oprichting van de nieuwe elektronische gegevensbank maakt de machtiging van een beambte (of meerdere beambten) des te meer gerechtvaardigd en ze moet worden aangemoedigd.

Zolang de akten van de burgerlijke stand niet ondertekend zijn door de ABS of de gemachtigde beambte, zijn ze niet definitief.

Dit houdt het volgende in:

- De datum van ondertekening geldt als datum van de akte.

- Het is niet mogelijk om afschriften en uittreksels af te leveren van niet ondertekende akten van de burgerlijke stand. Uittreksels of afschriften van niet ondertekende ontwerpakten hebben geen juridische waarde.

- De automatische doorstroming naar het Rijksregister gebeurt pas vanaf de ondertekening van de akte.

- L'OEC ne peut pas signer les actes périodiquement.

3.2.3. Acteurs de l'état civil

Tous les acteurs compétents en matière d'état civil ont été intégrés dans le premier chapitre, y compris donc les fonctionnaires consulaires déclarés compétents en matière d'état civil par le Code consulaire et les officiers désignés par le ministre de la Défense.

Concernant les officiers désignés par le ministre de la Défense, leur compétence est limitée à l'établissement des procès-verbaux d'actes de décès dans des cas exceptionnels, à savoir en cas d'opérations militaires en dehors du territoire belge, pour autant qu'il soit impossible de faire établir l'acte de décès par un fonctionnaire consulaire. Les officiers peuvent établir les procès-verbaux des actes de décès des personnes de nationalité belge au service des Forces armées belges, ainsi que du personnel de la Défense de nationalité belge dont la présence est requise auprès de ces Forces.

Les officiers appelés à établir un procès-verbal d'acte de décès procèdent conformément aux dispositions de l'ancien Code civil sur l'acte de décès. Le procès-verbal comprend les données visées à l'article 56 de l'ancien Code civil. Le procès-verbal d'acte de décès est transmis dans les meilleurs délais à l'OEC généralement compétent. L'OEC établit immédiatement l'acte de décès sur la base du procès-verbal et place ce dernier en annexe dans la BAEC. L'OEC qui a établi l'acte de décès dans la BAEC sur la base du procès-verbal conserve ce dernier jusqu'à son transfert aux Archives générales du Royaume.

3.2.4. Incompatibilité

L'article 12 de l'ancien Code civil intègre une incompatibilité de l'arrêté royal du 8 juin 1823 et en étend légèrement la portée.

Afin d'éviter tout conflit d'intérêts, l'OEC ou son agent habilité ne peut pas établir un acte de l'état civil qui se rapporte à :

- lui-même ;
- son époux ou épouse ;
- son cohabitant légal ;
- ses ascendants, ses descendants (parents, (arrière-)grands-parents, (petits-)enfants) ;
- ses parents collatéraux jusqu'au deuxième degré (frères et sœurs).

En cas d'incompatibilité, l'OEC ou son agent habilité est remplacé, pour l'établissement de l'acte, par le bourgmestre, un échevin ou un membre du conseil dans leur ordre de nomination respectif (renvoi à l'art. 7, alinéa 3, de l'ancien Code civil).

Dorénavant, l'incompatibilité s'applique également expressément aux agents habilités. Il est tout à fait normal que cette limitation s'applique également aux agents habilités qui établissent effectivement les actes.

Dans la pratique, l'agent habilité sera remplacé par un collègue (agent habilité également). Il importe donc que l'OEC habilite plus d'un agent.

3.2.5. Officier de l'état civil généralement compétent

L'OEC généralement compétent est défini à l'article 13 de l'ancien Code civil.

Hormis quelques exceptions, le même OEC est toujours compétent. Les intéressés ne devront donc pas se déplacer dans différentes communes pour régler certaines formalités en rapport avec l'état civil. Il s'ensuit que la compétence résiduelle de Bruxelles est en principe restreinte et que la charge de travail sera mieux répartie.

Si la loi fait référence à « l'OEC compétent », sans préciser expressément de quel officier il s'agit, il y a lieu d'appliquer l'article 13 de l'ancien Code civil.

En principe, l'OEC compétent est celui :

- du lieu d'inscription au registre de la population, au registre des étrangers ou au registre d'attente de l'intéressé, des intéressés ou de l'un d'entre eux ; ou à défaut,
- du dernier lieu d'inscription au registre de la population, au registre des étrangers ou au registre d'attente de l'intéressé, des intéressés ou de l'un d'entre eux ; ou à défaut,
- de la résidence actuelle de l'intéressé, des intéressés ou de l'un d'entre eux ; ou à défaut,
- de Bruxelles.

Ainsi, l'OEC le plus proche sera toujours l'OEC compétent.

- De ABS kan de akten niet periodiek ondertekenen.

3.2.3. Actoren van de burgerlijke stand

Alle actoren die voor de burgerlijke stand bevoegd zijn, werden opgenomen in het eerste hoofdstuk, dus ook de consulaire ambtenaren die bij het Consular Wetboek bevoegd zijn verklaard inzake burgerlijke stand en de officieren aangeduid door de minister van Defensie.

Voor de officieren aangeduid door de minister van Defensie is de bevoegdheid beperkt tot het opmaken van de processen-verbaal van akten van overlijden in uitzonderlijke gevallen, met name bij militaire operaties buiten het grondgebied, voor zover het onmogelijk is om de akte van overlijden te laten opstellen door een consulaire ambtenaar. De officieren kunnen de processen-verbaal van de akten van overlijden opmaken van de personen van Belgische nationaliteit in dienst van de Belgische strijdkrachten, alsook van het personeel van Defensie van Belgische nationaliteit waarvan de aanwezigheid bij deze Strijdkrachten is vereist.

De officieren die een proces-verbaal van akten van overlijden moeten opmaken, doen dit volgens de bepalingen over de akte van overlijden in het oud Burgerlijk Wetboek. Het proces-verbaal bevat de gegevens bedoeld in artikel 56 van het oud Burgerlijk Wetboek. Het proces-verbaal van de akte van overlijden wordt zo spoedig mogelijk bezorgd aan de algemeen bevoegde ABS. De ABS maakt op basis van het proces-verbaal onmiddellijk de akte van overlijden op en neemt het als bijlage op in de DABS. De ABS die op basis van het proces-verbaal de akte van overlijden heeft opgemaakt in de DABS, bewaart het proces-verbaal tot op het ogenblik van de overdracht ervan aan het Algemeen Rijksarchief.

3.2.4. Onverenigbaarheid

In artikel 12 van het oud Burgerlijk Wetboek is een onverenigbaarheid overgenomen uit het koninklijk besluit van 8 juni 1823, die licht is uitgebreid.

De ABS of zijn gemachtigde beambte mag, om belangenvermenging te vermijden, geen akten van de burgerlijke stand opmaken die betrekking hebben op:

- zichzelf;
- zijn echtgenoot of echtgenote;
- zijn wettelijk samenwonende partner;
- zijn bloedverwanten in de opgaande en in de nederdalende lijn (ouders, (over)grootouders, (klein)kinderen);
- zijn bloedverwanten in de zijlijn tot de tweede graad (broers en zussen).

In geval van een onverenigbaarheid wordt de ABS of zijn gemachtigde beambte voor de opmaak van de akte vervangen door de burgemeester, een schepen of een raadslid in de volgorde van hun benoemingen (verwijzing naar artikel 7, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

De onverenigbaarheid geldt ook uitdrukkelijk voor de gemachtigde beampten. Het is volstrekt normaal dat deze beperking ook geldt ten aanzien van de gemachtigde beampten die de akten effectief opmaken.

In de praktijk zal de gemachtigde beambte worden vervangen worden door een (eveneens gemachtigde) collega-beambte. Het is dus van belang dat de ABS meer dan één beambte machtigt.

3.2.5. Algemeen bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand

In artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek is omschreven wat een algemeen bevoegde ABS is.

Behalve enkele uitzonderingen is steeds dezelfde ABS bevoegd. De betrokkenen moeten dus niet naar verschillende gemeenten gaan om bepaalde zaken omtrent de burgerlijke stand te regelen. De restbevoegdheid van Brussel is hierdoor in principe verkleind en de werklast beter verdeeld.

Indien de wet spreekt van 'de bevoegde ABS', zonder uitdrukkelijk te bepalen over welke ambtenaar het gaat, is artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek van toepassing.

De bevoegde ABS is in principe deze van:

- de plaats van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister van de betrokkene, de betrokkenen of één van hen; of bij gebrek hieraan,
- de laatste plaats van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister van de betrokkene, de betrokkenen of één van hen; of bij gebrek hieraan,
- de actuele verblijfplaats van de betrokkene, de betrokkenen of één van hen; of bij gebrek hieraan,
- Brussel.

Op deze manier zal steeds de dichtstbijzijnde ABS bevoegd zijn.

L'OEC du dernier lieu d'inscription au registre de la population, au registre des étrangers ou au registre d'attente de l'intéressé, des intéressés ou de l'un d'entre eux est ajouté par la Loi réparatrice de 2023 afin de faciliter la détermination de l'OEC compétent pour les personnes radiées d'office. En effet, la notion de résidence actuelle nécessite d'être prouvée. Il est complexe d'appliquer ce critère dans les faits. C'est la raison pour laquelle le dernier lieu d'inscription est ajouté. Cela permet, entre autres, au greffier de déterminer plus facilement l'OEC compétent lorsqu'il doit transmettre les données nécessaires à l'établissement de l'acte.

Il y a lieu de souligner que l'ajout de l'OEC du dernier lieu d'inscription, a également pour conséquence que les demandes de changement d'enregistrement du sexe pour les Belges qui résident à l'étranger, ne relèvent plus de la compétence de Bruxelles mais bien du dernier lieu d'inscription dans les registres. Tant les demandes de changement d'enregistrement du sexe que les demandes de changement de prénom sont introduites auprès du même OEC.

C'est donc également le cas pour toutes les autres matières ou l'OEC compétent est celui visé à l'article 13 de l'ancien Code civil. Les Belges qui résident à l'étranger ne relèvent donc plus automatiquement de la compétence de Bruxelles mais bien du dernier lieu d'inscription dans les registres. Il est souligné que Bruxelles conserve une compétence résiduaire.

La loi ne prévoit que quelques exceptions par rapport à l'officier généralement compétent, par exemple dans les cas où un fait est constaté dans l'acte. Dans ce cas, il est logique que l'OEC du lieu du fait soit l'OEC compétent.

Ainsi, pour l'acte de naissance, l'OEC du lieu de naissance est compétent, pour l'acte de mariage, celui du lieu de la déclaration de mariage, et pour l'acte de décès, celui du lieu du décès. D'autres exceptions sont également prévues. Pour l'établissement d'un acte d'enfant sans vie, l'OEC du lieu de l'accouchement est compétent. Pour l'établissement de l'acte de naissance d'un enfant trouvé, l'OEC du lieu où l'enfant a été trouvé est compétent.

Pour la rectification de l'acte, l'OEC qui a établi l'acte sera, outre l'OEC généralement compétent, également compétent pour la rectification d'une erreur matérielle.

3.3. Mise en place de la BAEC

La BAEC est créée auprès du SPF Justice par la Loi sur la Modernisation de l'État Civil.

La BAEC a pour tâche de se charger de l'enregistrement central, de la sauvegarde centrale et de la gestion des actes de l'état civil, et est la source authentique pour tous les actes de l'état civil rédigés après le 31 mars 2019 et les données qui y figurent.

A partir du 1er janvier 2025 au plus tard ou à la date déterminée par le Roi, le Service public fédéral Justice, les autorités communales et le SPF Affaires étrangères seront les responsables conjoints du traitement des données dans la BAEC au sens du règlement général sur la protection des données.

Le comité de gestion de la BAEC, composé des responsables de traitements conjoints, exerce la responsabilité conjointe du traitement.

Le comité de gestion a une fonction de coordination. Il détermine également quels nouveaux accès à la BAEC sont accordés (en exécution de l'article 78, § 3 de l'ancien Code civil).

Le comité de gestion est également chargé de l'établissement et de la gestion de la BAEC et définit les mesures nécessaires visant à garantir le caractère immuable, la confidentialité et la conservation des actes de l'état civil contenus dans la BAEC.

3.4. Les actes de l'état civil

3.4.1. Actes électroniques

Depuis le 31 mars 2019 (entrée en vigueur de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil), les actes de l'état civil sont des actes électroniques, qui sont signés et conservés électroniquement dans une banque de données électronique (BAEC).

Ces actes de l'état civil établis électroniquement sont des actes authentiques, qui par conséquent font foi jusqu'à inscription de faux en écriture. Il n'est plus établi d'actes sur papier (art. 14 de l'ancien Code civil).

3.4.2. Indisponibilité de la BAEC (art. 14 de l'ancien Code civil)

Dans des cas très exceptionnels, il ne sera pas possible d'établir l'acte de l'état civil sous forme dématérialisée dans la BAEC, par exemple, dans le cas d'une indisponibilité prolongée de la BAEC.

De ABS van de laatste plaats van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister van de betrokkene, de betrokkenen of één van hen, is toegevoegd door de Reparatiwet van 2023, om gemakkelijker te kunnen bepalen welke ABS bevoegd is voor ambts-halve geschrapte personen. De 'actuele verblijfplaats' moet immers worden bewezen. Het is moeilijk om dat criterium in de praktijk te hanteren. Daarom is de laatste plaats van inschrijving toegevoegd. Dat maakt het, onder andere, voor de griffier gemakkelijker om te bepalen welke ABS bevoegd is wanneer hij de nodige gegevens voor de opmaak van de akte moet verzenden.

Er dient te worden onderstreept dat de toevoeging van de ABS van de laatste plaats van inschrijving ook tot gevolg heeft dat de verzoeken tot aanpassing van de registratie van het geslacht voor Belgen die in het buitenland verblijven niet langer onder de bevoegdheid van Brussel vallen maar wel onder de bevoegdheid van de laatste plaats van inschrijving in de registers. Zowel de verzoeken tot aanpassing van de registratie van het geslacht als de verzoeken tot voornaamsverandering worden ingediend bij dezelfde ABS.

Dit is dus ook het geval voor alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegde ABS deze bedoeld in artikel 13 van het oude Burgerlijk Wetboek is. Belgen die in het buitenland verblijven, vallen dus niet langer automatisch onder de bevoegdheid van Brussel, maar onder die van de laatste plaats van inschrijving in de registers. Er wordt benadrukt dat Brussel een residuele bevoegdheid behoudt.

Er zijn slechts enkele uitzonderingen met betrekking tot de algemeen bevoegde ambtenaar in de wet opgenomen, bijvoorbeeld voor de gevallen waarin een feit wordt vastgesteld in de akte. In dat geval is het logisch dat de ABS van de plaats van het feit de bevoegde ABS is.

Aldus is voor de akte van geboorte de ABS van de geboorteplaats bevoegd, voor de akte van huwelijk die van de plaats van de huwelijksaangifte en voor de akte van overlijden die van de plaats van overlijden. Er is ook in andere uitzonderingen voorzien. Voor de opmaak van een akte van levenloos kind, is de ABS van de plaats van de bevalling bevoegd. Voor de opmaak van de akte van geboorte van een vondeling, is de ABS van de plaats waar het kind werd gevonden, bevoegd.

Voor de verbetering van de akte zal, naast de algemeen bevoegde ABS, ook de ABS die de akte heeft opgemaakt, bevoegd zijn voor de verbetering van een materiële vergissing.

3.3. Oprichting van de DABS

De DABS wordt door de Wet Modernisering Burgerlijke Stand opgericht bij de FOD Justitie.

De DABS heeft als taak in te staan voor de centrale opslag, de bewaring en het beheer van de akten van de burgerlijke stand en zij is de authentieke bron voor alle akten van de burgerlijke stand opgemaakt na 31 maart 2019 en de gegevens die erin zijn opgenomen.

Uiterlijk vanaf 1 januari 2025 of vanaf de door de Koning bepaalde datum zijn de Federale Overheidsdienst Justitie, de gemeentelijke overheden en de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken de gezamenlijke verantwoordelijken voor de verwerking van de gegevens in de DABS in de zin van de algemene verordening gegevensbescherming.

Het beheerscomité van de DABS, samengesteld uit de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken, oefent de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid uit.

Het beheerscomité heeft een coördinerende functie. Het bepaalt ook welke nieuwe toegangen tot de DABS worden verleend (in uitvoering van artikel 78, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Het beheerscomité staat daarnaast in voor de inrichting en het beheer van de DABS en bepaalt de noodzakelijke maatregelen om de onveranderlijkheid, de vertrouwelijkheid en de bewaring van de akten van de burgerlijke stand in de DABS te waarborgen.

3.4. Akten van de burgerlijke stand

3.4.1. Elektronische akten

Sinds 31 maart 2019 (inwerkingtreding van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand) zijn de akten van de burgerlijke stand elektronische akten, die op elektronische wijze worden ondertekend en bewaard in een elektronische gegevensbank (DABS).

Deze elektronisch opgemaakte akten van de burgerlijke stand zijn authentieke akten, die bijgevolg gelden tot het bewijs van valsheid in geschrifte. Er worden geen akten op papier meer opgemaakt (artikel 14 van het oud Burgerlijk Wetboek).

3.4.2. Onbeschikbaarheid van de DABS (artikel 14 van het oud Burgerlijk Wetboek)

In zeer uitzonderlijke gevallen is het niet mogelijk zijn om de akte van de burgerlijke stand in gedematerialiseerde vorm in de DABS op te maken, bijvoorbeeld bij een langdurige onbeschikbaarheid van de DABS.

Dans ce cas, l'OEC établit l'acte sous forme d'un procès-verbal papier. Ce procès-verbal peut être une version imprimée du modèle de copie établi par l'Arrêté Royal du 3 février 2019 fixant les modèles d'extraits et des copies d'actes de l'état civil (MB, 15 février 2019) que l'OEC remplit et signe à la main. Certains modèles ont été modifiés par l'arrêté ministériel du 23 novembre 2020 (MB, 17 décembre 2020) et ensuite l'arrêté ministériel du 17 octobre 2023 (MB 11/12/2023). Les modèles sont consultables sur le site JustFamNat pour les OEC.

Dès que possible, l'OEC établit l'acte dans la BAEC en y annexant le procès-verbal.

3.4.3. Annexes dans la BAEC (art. 15 de l'ancien Code civil)

Les annexes qui doivent être enregistrées dans la BAEC restent limitées à celles prévues expressément par la loi (procuration spéciale et authentique, pièces relatives à une erreur matérielle, jugements, certaines pièces du dossier de mariage p. ex.), pour autant qu'elles ne soient pas disponibles auprès d'une autre source authentique. Il est interdit d'enregistrer des annexes qui ne sont pas prévues par la loi.

Cela permet d'éviter une charge trop importante pour le système informatique et cela empêche que la limitation des mentions dans les actes n'entraîne l'inclusion d'annexes supplémentaires dans les actes à titre de contrôle de ces données.

Cela ne signifie pas que l'OEC ne doit pas procéder à tous les contrôles nécessaires. L'idée sous-jacente à la limitation des mentions dans les actes est en effet de ne pas devoir y mentionner tous les contrôles préalables que doit effectuer l'OEC. L'on part du principe que l'OEC a effectué tous les contrôles indispensables à l'établissement de l'acte, sans qu'il soit nécessaire de le préciser dans l'acte, et encore moins en tant qu'annexe à l'acte, à titre de preuve du contrôle préalable effectué (voir ci-dessous « Signature des actes »).

Si les parties ont remis des annexes à l'OEC, les originaux de ces annexes leur sont restitués. La restitution interviendra dès que le document aura été enregistré comme annexe d'un acte dans la BAEC. La valeur probante du document original reste supérieure à celle de la version numérisée de l'acte enregistré dans la BAEC.

Le dépôt des pièces annexées auprès du greffe est supprimé.

3.4.4. Mentions dans les actes (art. 16 et 20 de l'ancien Code civil)

L'OEC peut mentionner uniquement ce que les parties lui déclarent.

L'OEC est donc tenu d'inclure ce que les parties lui déclarent et ne peut ajouter à l'acte des mentions autres que ce que les parties lui déclarent.

L'OEC ne peut non plus inclure dans l'acte des mentions autres que celles qui sont imposées par la loi.

Il n'est pas possible d'inclure des données supplémentaires dans la BAEC, étant donné que le système limite les données des actes aux données prévues par la loi. Dans son avis 2020/003, la Commission permanente de l'état civil (CPEC) nuance toutefois cette disposition. L'avis dispose : « L'officier de l'état civil ne doit pas exécuter les décisions judiciaires qui ordonnent la « transcription » ou la mention de la décision dans la BAEC, si l'enregistrement dans la BAEC n'est pas prévu légalement et, partant, est impossible à effectuer dans la BAEC.

En cas de demande d'enregistrement dans la BAEC émanant du ministère public dans un cas non prévu par la loi, l'officier de l'état civil peut indiquer que ce n'est pas possible.

Les cas prévus par la loi dans lesquels les **décisions judiciaires** doivent être enregistrées dans la BAEC sont les suivants :

- contestation de la filiation et/ou établissement d'un lien de filiation (art. 31, § 1er juncto 333, § 2, de l'ancien Code civil) ;
- rectification d'un acte (art. 31, § 1er juncto 35, § 3, de l'ancien Code civil) ;
- changement de nom ou de prénoms (après un recours contre un refus) (art. 31, § 1er juncto 370/9, § 4 et 5 de l'ancien Code civil) ;
- décision déclarative d'absence (art. 121, § 1er, de l'ancien Code civil) ;
- réapparition de l'absent (art. 122 juncto 35 de l'ancien Code civil) (mention) ;
- jugement déclaratif de décès (art. 132 de l'ancien Code civil) ;
- réapparition de la personne dont le décès a été judiciairement déclaré (art. 134 juncto 35 de l'ancien Code civil) (mention) ;
- nouvelle modification de l'enregistrement du sexe (art. 135/1, § 9 de l'ancien Code civil) ; [cette décision judiciaire n'existe plus actuellement]
- annulation d'un mariage (art. 193ter de l'ancien Code civil, (art. 79quater, § 4, de la loi sur les étrangers) (mention) ;

In dat geval maakt de ABS de akte op in de vorm van een papieren proces-verbaal. Dat proces-verbaal kan een afgedrukte versie zijn van het model van afschrift vastgelegd bij het koninklijk besluit van 3 februari 2019 tot vaststelling van de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand (*Belgisch Staatsblad* van 15 februari 2019) dat de ABS met de hand invult en ondertekent. Bepaalde modellen werden gewijzigd bij het ministerieel besluit van 23 november 2020 (BS van 17 december 2020) en vervolgens bij het ministerieel besluit van 17 oktober 2023 (BS van 11/12/2023). De modellen zijn raadpleegbaar via JustFamNat voor de ABS.

Zodra het mogelijk is, maakt de ABS de akte op in de DABS, met het proces-verbaal als bijlage.

3.4.3. Bijlagen in de DABS (artikel 15 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De bijlagen die in de DABS moeten worden opgenomen, blijven beperkt tot die waarvoor de wet dit uitdrukkelijk bepaalt (bijvoorbeeld: bijzondere en authentieke volmacht, stukken met betrekking tot een materiële vergissing, vonnissen en een aantal stukken uit het huwelijksdossier) en voor zover ze niet beschikbaar zijn in een andere authentieke bron. Het is verboden bijlagen op te nemen die de wet niet voorziet.

Dit vermijdt een te zware belasting van het informaticasysteem en voorkomt dat de beperking van de vermeldingen in de akten tot gevolg zou hebben dat er extra bijlagen bij de akten worden opgenomen ter bewijs van de controle van deze gegevens.

Dit betekent niet dat de ABS niet alle nodige controles moet uitoefenen. Het idee achter het beperken van de vermeldingen in de akten is immers dat alle voorafgaande controles die de ABS vooraf dient uit te oefenen, niet in de akten moeten worden vermeld. Het principe is immers dat ervan wordt uitgegaan dat de ABS alles heeft gecontroleerd wat nodig was om de akte te kunnen opmaken, zonder dat dit als gegeven in de akte, en zeker niet als bijlage bij de akte, wordt opgenomen ter bewijs van deze voorafgaande controle (zie infra 'Ondertekening akten').

Indien de partijen bijlagen hebben overgelegd aan de ABS, worden de originelen van de bijlagen aan de partijen teruggegeven. De teruggave zal gebeuren zodra het document als bijlage bij een akte in de DABS is opgenomen. Het originele document blijft een grotere bewijswaarde hebben dan de scan van de akte die is opgenomen in de DABS.

De neerlegging van bijgevoegde stukken bij de griffie wordt afgeschaft.

3.4.4. Vermeldingen in de akten (artikelen 16 en 20 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De ABS mag enkel vermelden wat de partijen aan hem verklaren.

De ABS moet dus enerzijds opnemen wat de partijen hem verklaren, en anderzijds mag hij geen andere vermeldingen toevoegen op de akte dan wat de partijen hem verklaren.

De ABS mag in de akte ook geen andere vermeldingen opnemen dan de gegevens waarin wettelijk is voorzien.

In de DABS kunnen er geen extra gegevens worden toegevoegd, daar het systeem de gegevens van de akten beperkt tot de gegevens waarin wettelijk is voorzien. In advies 2020/003 van de Vaste Commissie voor de Burgerlijke Stand (VCBS) wordt die bepaling evenwel genuanceerd. Dat advies bepaalt : "De ABS moet rechterlijke beslissingen die de 'overschrijving' of vermelding van de beslissing in de DABS bevelen, op dit punt **niet uitvoeren** indien de opname in de DABS niet wettelijk voorzien is en dus ook onmogelijk kan gebeuren in de DABS.

Bij vragen van het openbaar ministerie tot opname in de DABS in een wettelijk niet voorzien geval, kan de ABS meedelen dat dit niet mogelijk is.

De wettelijk voorziene gevallen van **rechterlijke beslissingen** die moeten opgenomen worden in de DABS zijn:

- betwisting van de afstamming en/of vaststelling van een afstammingsband (art. 31, § 1° 333, § 2, oud Burgerlijk Wetboek);
- verbetering van een akte (art. 31, § 1° 35, § 3, oud Burgerlijk Wetboek);
- naams- of voornaamsverandering (na beroep tegen weigering) (art. 31, § 1° 370/9, § 4 en 5, oud Burgerlijk Wetboek);
- verklaring van afwezigheid (art. 121, § 1, oud Burgerlijk Wetboek);
- terugkeer afwezige (art. 122° 35, oud Burgerlijk Wetboek) (melding);
- gerechtelijke verklaring van overlijden (art. 132 oud Burgerlijk Wetboek);
- terugkeer gerechtelijk overleden verklaarde (art. 134° 35 oud Burgerlijk Wetboek(melding);
- nieuwe aanpassing van de registratie van het geslacht (art. 135/1, § 9, oud Burgerlijk Wetboek); [deze rechterlijke beslissing bestaat niet meer]
- nietigverklaring huwelijk (art. 193ter oud Burgerlijk Wetboek, (art. 79quater, § 4, Vreemdelingenwet) (melding);

- annulation d'une reconnaissance (art. 330/3 de l'ancien Code civil, art. 79quater, § 6, de la loi sur les étrangers) (mention) ;
- décisions relatives à l'adoption (art. 367-3 de l'ancien Code civil, art. 1231.19 et 1231.52, § 2, du Code judiciaire) ;
- divorce (art. 1275, § 2 et 1303 du Code judiciaire) (mention) ;
- séparation de corps (art. 1305 du Code judiciaire) (mention) ;
- modification d'enregistrement du sexe (après refus de l'OEC) (art. 1385quaterdecies, § 2, du Code judiciaire) ;
- décisions relatives à la nationalité (art. 11bis, §§ 7 et 8, art. 15, art. 23, art. 23/1, 23/2 du CNB). »

Pour consulter l'avis dans son entièreté, les OEC peuvent consulter la plateforme JustFamNat.

Il est spécifié que les décisions judiciaires reprises dans la liste de l'avis de la CPEC sont celles qui donnent lieu à l'établissement à un acte modifié ou un acte de base dans la BAEC, selon le cas.

Aucune mention ne peut être inscrite en abréviation dans les actes de l'état civil.

Les dates sont exprimées en chiffres.

3.4.5. Devoir d'information des intéressés (art. 17 de l'ancien Code civil)

Les personnes concernées par l'acte ou participant à son élaboration doivent communiquer à l'OEC toutes les informations requises par la loi dont ce dernier a besoin pour établir l'acte.

L'obligation d'informer ne se limite donc pas aux « parties » à l'acte. Il s'agit de toutes les personnes concernées par l'acte. Il pourrait donc s'agir par exemple du médecin qui établit un certificat médical.

L'OEC ne peut pas connaître toutes les informations. Il appartient donc aux parties de lui communiquer les informations requises par la loi, pour autant qu'elles ne soient pas disponibles pour l'OEC dans une autre source authentique. S'il apparaît ultérieurement que l'acte n'a pas été établi correctement parce que l'OEC n'était pas en possession d'une information, ce dernier ne peut en être tenu pour responsable.

Ainsi, il peut par exemple s'agir d'un demi-frère qui reconnaît devant l'OEC un enfant de sa demi-sœur étrangère. L'OEC ne peut en principe pas découvrir cela par lui-même. Les parties sont obligées d'en faire la déclaration à l'OEC afin qu'il puisse établir l'acte correctement.

3.4.6. Signature des actes (art. 18 et 19 de l'ancien Code civil)

Les actes de l'état civil ne sont plus signés par les parties depuis le 31 mars 2019 (entrée en vigueur de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil). Seul l'OEC ou son agent habilité signe encore l'acte, par voie électronique. Les parties ne signent plus l'acte.

La loi donne toute confiance à la personne de l'OEC en ce qui concerne l'établissement correct des actes. Si les intéressés ne sont pas d'accord avec les données figurant dans l'acte, il leur appartient de prouver qu'il y a eu une erreur et de demander une rectification de l'acte.

Il est loisible à l'OEC d'imprimer l'acte électronique provisoire avant la signature de l'acte, par exemple, et de le présenter aux parties pour vérification.

Rien n'empêche l'OEC de conserver provisoirement à la commune le document qui a été vérifié par les parties. Cela relève de la compétence autonome de l'OEC. Il ne s'agit pas d'une obligation légale. De tels documents préparatoires ne peuvent pas non plus être enregistrés dans la banque de données en tant qu'annexe. Le but n'est pas, bien entendu, de créer des registres parallèles.

Si, après l'établissement d'un acte de naissance, par exemple, les parents estiment que le nom de leur enfant a été mal orthographié dans l'acte, il appartient avant tout à ces derniers d'en apporter la preuve. L'on part en effet du principe que l'OEC a établi l'acte correctement. Lorsqu'un acte de naissance provisoire ou un document similaire a été signé par les parents, l'orthographe du nom peut être vérifiée sur le document signé.

Les parties devront prouver qu'en sa qualité d'officier public chargé d'établir des actes authentiques, l'OEC a commis un faux en écriture en actant quelque chose qui n'a pas été déclaré ou communiqué par les parties.

L'OEC peut établir dans un premier temps un acte provisoire dans la BAEC et ne le signer que par la suite, après quoi l'acte est définitif et ne peut plus être modifié.

Aucun délai impératif n'est prévu pour signer l'acte. Cela ne signifie toutefois pas que l'OEC ou son agent habilité est autorisé à reporter la signature des actes à une date éloignée. Ainsi, la BAEC est dotée d'un dispositif de suivi qui permet de veiller à ce que les actes soient signés dans un délai raisonnable. L'acte n'est établi et définitif qu'après signature.

- nietigverklaring erkenning (art. 330/3, oud Burgerlijk Wetboek, art. 79quater, § 6, Vreemdelingenwet) (melding);

- beslissingen over adoptie (art. 367-3 oud Burgerlijk Wetboek, art. 1231.19 en 1231.52, § 2, Ger.W.);

- echtscheiding (art. 1275, § 2 en 1303 Ger.W.) (melding);

- scheiding van tafel en bed (art. 1305 Ger.W.) (melding);

- aanpassing geslachtsregistratie (na weigering ABS) (art. 1385quaterdecies, § 2, Ger.W.);

- beslissingen over nationaliteit (art. 11bis, §§ 7 en 8, art. 15, art. 23, art. 23/1, art. 23/2 WBN)."

De ABS'en kunnen het volledige advies raadplegen op het platform JustFamNat.

Er wordt verduidelijkt dat de rechterlijke beslissingen opgenomen in het advies van de VCBS, deze zijn die, afhankelijk van het geval, aanleiding geven tot een gewijzigde akte of een basisakte in de DABS.

Er mogen geen afkortingen worden gebruikt in de akten van de burgerlijke stand.

De data worden in cijfers geschreven.

3.4.5. Informatieplicht betrokkenen (artikel 17 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De personen op wie de akte betrekking heeft of die bij de totstandkoming ervan betrokken zijn, moeten alle wettelijk verplichte informatie die van belang is bij de opmaak van de akte meedelen aan de ABS.

De informatieverplichting beperkt zich dus niet tot de 'partijen' bij de akte. Het gaat om alle bij de akte betrokken personen. Zo kan het bijvoorbeeld ook gaan om de arts die een medisch attest opmaakt.

De ABS kan niet alle informatie zelf achterhalen. Het is dus aan de partijen om hem de wettelijk verplichte informatie mee te delen, voor zover die informatie niet voor de ABS beschikbaar is in een andere authentieke bron. Indien achteraf blijkt dat de akte niet correct werd opgemaakt, omdat de ABS bepaalde informatie niet kende, kan hij daarvoor niet aansprakelijk worden gesteld.

Zo kan het bijvoorbeeld gaan om een halfbroer die voor de ABS een kind van zijn buitenlandse halfzus erkent. De ABS kan dat in principe niet zelf ontdekken. De partijen zijn verplicht dat aan de ABS te verklaren, zodat hij de akte correct kan opmaken.

3.4.6. Ondertekening akten (artikelen 18 en 19 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Sinds 31 maart 2019 (inwerkingtreding van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand) worden de akten van de burgerlijke stand niet langer ondertekend door de partijen. Enkel de ABS, of zijn gemachtigde, tekent de akte nog, op elektronische wijze. De partijen tekenen de akte niet meer.

De wet geeft de ABS het vertrouwen wat de correcte opmaak van de akten betreft. Indien de betrokkenen niet akkoord gaan met de gegevens die in de akte werden opgenomen, is het aan hen om te bewijzen dat er een fout is gebeurd en om een verbetering van de akte te vragen.

Het staat de ABS vrij om bijvoorbeeld vóór de ondertekening van de akte de voorlopige elektronische akte af te drukken en ter controle voor te leggen aan de partijen.

Niets belet de ABS om het door de partijen gecontroleerde document tijdelijk te bewaren in de gemeente. Dat behoort tot de autonome bevoegdheid van de ABS. Het is geen wettelijke verplichting. Dergelijke voorbereidende documenten kunnen evenmin als bijlage in de databank worden opgenomen. Het is uiteraard ook niet de bedoeling om parallelle registers te creëren.

Indien na de opmaak van een geboorteakte de ouders bijvoorbeeld menen dat de schrijfwijze van de naam van hun kind in de geboorteakte fout is, is het in de eerste plaats aan de ouders om dat te bewijzen. Er wordt immers van uitgegaan dat de ABS de akte correct heeft opgemaakt. Indien een voorlopige geboorteakte of gelijkaardig document door de ouders werd ondertekend, kan de schrijfwijze van de naam worden nagegaan in het ondertekende document.

De partijen zullen moeten bewijzen dat de ABS, als openbaar ambtenaar die authentieke akten opmaakt, valsheid in geschrifte heeft gepleegd door iets te akteren dat niet door de partijen werd verklaard of meegedeeld.

In de DABS kan de ABS een akte eerst voorlopig opmaken en nadien pas ondertekenen, waarna de akte definitief en onveranderbaar is.

Er is geen dwingende termijn vastgesteld om de akte te ondertekenen. Dat wil echter niet zeggen dat de ABS, of zijn gemachtigde, de ondertekening van de akten lang kan uitstellen. Zo is er in de DABS voorzien in opvolgingen om erop toe te zien dat de akten binnen een redelijke termijn ondertekend worden. De akte is pas opgemaakt en definitief na ondertekening.

Par ailleurs, les copies et extraits ne peuvent être délivrés et les registres de la population, actualisés, que lorsque l'acte a été signé définitivement. Les copies et extraits peuvent être délivrés sans délai après la signature.

La déclaration de naissance doit être faite dans les quinze jours qui suivent celui de la naissance et l'acte de naissance doit être établi sans délai (art. 43 de l'ancien Code civil). L'OEC, ou son agent habilité, doit donc également signer l'acte de naissance dans ce délai, même si la déclaration est faite le dernier jour de déclaration.

Cela montre à nouveau l'intérêt de pouvoir désigner un(des) agent(s) habilité(s).

L'acte de mariage doit en principe être signé le jour de la célébration du mariage. La date de la signature de l'acte par l'OEC est la date de l'acte et, par conséquent, aussi la date du mariage. Si au moment de la célébration du mariage, des modifications doivent encore être apportées à l'acte établi provisoirement (par exemple, de nouveaux témoins), l'OEC devra d'abord effectuer ces adaptations avant de signer.

Si l'OEC n'est pas en mesure de signer l'acte le jour même, il doit le faire aussi vite que possible. On vise en particulier les cas où on célèbre le mariage dans des lieux où il n'y a pas d'assistance technique possible le week-end, où l'OEC n'a pas emmené sa carte d'identité le jour du mariage, ... Par conséquent, cela ne peut arriver que dans des circonstances très exceptionnelles et doit être évité autant que possible. Dans cette hypothèse, la date du mariage mentionnée dans l'acte de mariage ne correspond pas à la date de la signature par l'OEC.

L'OEC signe les actes électroniques à l'aide d'une **signature électronique qualifiée** telle que visée à l'article 3, 12°, du règlement UE n° 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE. La signature électronique qualifiée est requise pour les actes authentiques établis, reçus ou signifiés sous forme dématérialisée par un officier public ou ministériel. Il s'agit en effet d'actes authentiques qui doivent garantir la sécurité juridique nécessaire, la signature électronique qualifiée est donc toujours nécessaire.

La signature s'effectue avec la carte d'identité électronique. L'OEC déclare sur cette base que les données figurant dans l'acte sont correctes et que l'établissement de l'acte s'est produit régulièrement en présence des parties éventuellement concernées.

La signature manuscrite n'est envisagée qu'en raison de circonstances exceptionnelles, visées à l'article 14, alinéa 4, de l'ancien Code civil, c'est-à-dire, lorsqu'il est impossible d'établir un acte sous forme dématérialisée et que l'OEC établit un procès-verbal. L'OEC est donc également tenu de signer les procès-verbaux qu'il établit, comme le prévoit l'article 18, § 1er de l'ancien Code civil.

3.4.7. Suppression des mentions marginales : liens entre actes – modifications directes d'actes

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, il n'est plus apposé de mentions marginales sur les actes de l'état civil dans la BAEC. Les actes de l'état civil qui se rapportent également à d'autres actes sont liés à ceux-ci ou alors les actes sont directement modifiés (cf. point 3.9.1.).

L'OEC civil assure par sa signature des actes établis et modifiés:

- l'association correcte de ces actes avec les actes auxquels ils se rapportent, de la personne concernée ou, le cas échéant, de ses descendants jusqu'au premier degré, et
- la modification correcte de ces actes.

L'OEC associe les actes et modifie les actes dans la BAEC (ou s'assure de l'exhaustivité des associations et modifications proposées par la BAEC) au moment où il signe un acte qu'il a établi ou modifié.

En cas de modification d'un acte, l'OEC effectuera les modifications des actes dans la BAEC. Par exemple, lors de la rectification d'une erreur matérielle, l'OEC établira un acte modifié et apportera également les modifications dans les autres actes auxquels la rectification se rapporte (cf. art. 31, § 2, de l'ancien Code civil).

Avant de signer l'acte, l'OEC contrôle l'exhaustivité et l'exactitude des modifications. L'OEC est responsable en la matière vu que des actes de l'état civil sont modifiés.

Lors de la consultation d'un acte modifié dans la BAEC, il sera toujours possible de voir quels actes ont donné lieu à modification.

Afschriften en uittreksels kunnen overigens pas afgeleverd worden en de bevolkingsregisters kunnen pas bijgewerkt worden wanneer de akte definitief ondertekend is. Afschriften en uittreksels kunnen onmiddellijk na het ondertekenen afgeleverd worden.

De geboorte-aangifte moet wel gebeuren binnen de vijftien dagen na de geboorte en de akte van geboorte moet onmiddellijk worden opgemaakt (artikel 43 van het oud Burgerlijk Wetboek). De ABS, of zijn gemachtigde, moet de akte van geboorte dus ook binnen die termijn ondertekenen, ook al gebeurt de aangifte op de laatste aangiftedag.

Dat toont opnieuw het belang aan van de mogelijkheid tot aanwijzing van (een) gemachtigde beambte(n).

De akte van huwelijk moet in principe op de dag van de voltrekking van het huwelijk ondertekend worden. De datum van de onderteke-ning van de akte door de ABS is de datum van de akte, en dus ook de datum van het huwelijk. Indien er op het ogenblik van de voltrekking van het huwelijk nog wijzigingen moeten worden aangebracht in de voorlopig opgemaakte akte (bv.: nieuwe getuigen), zal de ABS ze dus eerst moeten aanpassen vooraleer te ondertekenen.

Indien de ABS niet op de dag zelf kan ondertekenen, moet hij dat nadien zo snel mogelijk doen. Het betreft in het bijzonder de gevallen waarin het huwelijk wordt voltrokken op locaties waar er geen technische ondersteuning is in het weekend, de ABS zijn identiteitskaart niet mee heeft op de dag van het huwelijk ... Dat is bijgevolg slechts mogelijk in zeer uitzonderlijke omstandigheden en moet zo veel mogelijk vermeden worden. De in de akte van huwelijk vermelde huwelijksdatum is in dat geval niet dezelfde als de datum van ondertekening door de ABS.

De ABS ondertekent de elektronische akten en de processen-verbaal met een **gekwalificeerde elektronische handtekening** zoals bedoeld in artikel 3, 12°, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG. De gekwalificeerde elektronische handtekening is vereist voor de authentieke akten die door een openbare of ministeriële ambtenaar in gedematerialiseerde vorm zijn opgemaakt, verleden of betekend. Het gaat immers om authentieke akten die de nodige rechtszekerheid moeten garanderen. De gekwalificeerde elektronische handtekening is dus steeds noodzakelijk.

De ondertekening gebeurt door gebruik van de elektronische identiteitskaart. Op basis daarvan verklaart de ABS dat de gegevens opgenomen in de akte correct zijn en dat de opmaak van de akte regelmatig is verlopen in aanwezigheid van de eventueel betrokken partijen.

De handgeschreven handtekening wordt enkel gebruikt in uitzonderlijke omstandigheden, bedoeld in artikel 14, vierde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, dat wil zeggen wanneer het onmogelijk is om een akte in gedematerialiseerde vorm op te maken en de ABS een proces-verbaal opstelt. De ABS is dus ook verplicht de processen-verbaal die hij opmaakt te ondertekenen, zoals bepaald in artikel 18, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek.

3.4.7. Afschaffing randmeldingen: verbanden tussen akten – rechtstreekse wijzigingen van akten

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke Stand worden er in de DABS geen randmeldingen meer aangebracht op de akten van de burgerlijke stand, maar worden akten van de burgerlijke stand die ook op andere akten betrekking hebben met elkaar verbonden of worden de akten rechtstreeks gewijzigd (zie punt 3.9.1.).

Door de opgemaakte en gewijzigde akten te ondertekenen, verzekert de ABS:

- de juiste verbinding van die akten met de akten waarop ze betrekking hebben, van de betrokkene of, in voorkomend geval, van zijn afstammelingen tot de eerste graad; en
- de correcte wijziging van die akten.

De ABS maakt de verbanden tussen de akten en wijzigt de akten in de DABS (of controleert de door de DABS voorgestelde verbanden en wijzigingen op volledigheid) op het ogenblik dat hij een door hem opgemaakte of gewijzigde akte ondertekent.

In geval van wijziging van een akte zal de ABS de wijzigingen van de akten doorvoeren in de DABS. Zo zal de ABS bij de verbetering van een materiële vergissing een gewijzigde akte opmaken en ook de wijzigingen aanbrengen in de andere akten waarop de verbetering betrekking heeft (zie artikel 31, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek).

De ABS controleert vóór de ondertekening van de akte de wijzigingen op volledigheid en juistheid. De ABS is daarvoor verantwoordelijk aangezien er akten van de burgerlijke stand worden gewijzigd.

In geval van raadpleging in de DABS van een akte die werd gewijzigd, is steeds zichtbaar welke akten de wijziging tot stand hebben gebracht.

3.4.8. Procuration (art. 21 de l'ancien Code civil)

Les parties intéressées peuvent se faire représenter pour tous les actes de l'état civil, à l'exception de l'acte de mariage.

Le fait de donner procuration implique que le mandataire représente le mandant. Cela signifie dès lors également que le mandataire doit comparaître à la place du mandant.

Il doit s'agir d'une procuration spéciale et authentique.

La procuration est enregistrée dans la BAEC en tant qu'annexe à l'acte.

Les parties peuvent également se faire représenter par procuration pour toutes les déclarations en vue d'établir un acte de l'état civil (naissance, mariage, reconnaissance). Dans ce cas, la procuration est enregistrée dans la BAEC en tant qu'annexe à l'acte de mariage ou de reconnaissance. La déclaration même n'est pas enregistrée en tant qu'annexe dans la BAEC.

En ce qui concerne le mariage, cette procuration spéciale et authentique doit être distinguée de la preuve écrite légalisée émanant du futur époux, dont il ressort qu'il consent à la déclaration de mariage (art. 164/2, § 2, 3°, de l'ancien Code civil).

3.4.9. Lecture de l'acte à voix haute (art. 22 de l'ancien Code civil)

L'OEC n'est tenu de donner lecture de l'acte à voix haute qu'à la demande de l'un des comparants. Dans les autres cas, l'OEC peut donner lecture de l'acte à voix haute lorsqu'il l'estime nécessaire. Tel peut, par exemple, être le cas lorsqu'une partie est aveugle ou analphabète.

L'OEC a l'obligation d'établir l'acte correctement et de s'assurer que les intéressés en ont bien compris tous les aspects.

3.4.10. Numéros continus d'actes

La BAEC utilise des numéros d'acte continus et donc plus de numéro d'acte par commune.

Le numéro d'acte est généré par la BAEC, au niveau national et donc plus par chaque commune ou par sorte de registre.

Un numéro d'acte dans la BAEC est constitué des éléments suivants : « AAAA-XXXX.XXXX-CC ».

« AAAA » =

a) pour les actes établis à partir du 31 mars 2019 (actes purement électroniques), l'année au cours de laquelle le projet d'acte a été créé dans la BAEC (donc pas nécessairement l'année de la signature de l'acte) ;

b) pour les actes papier migrés (établis avant le 31 mars 2019) : l'année provient de la date du fait de l'acte.)

Le numéro de la BAEC ne permet donc jamais de déduire de manière fiable l'année de l'acte.

« XXXX.XXXX » = numérotation continue dans la BAEC.

« CC » = le chiffre de contrôle sur la base de l'ensemble des chiffres qui précèdent.

3.5. Valeur probante des actes de l'état civil (art. 23 à 25 de l'ancien Code civil)

L'article 23 de l'ancien Code civil établit le principe selon lequel seuls les actes de l'état civil font preuve de l'état de la personne, à moins que la loi n'en dispose autrement.

Un certain nombre de dispositions de l'ancien Code civil (notamment l'article 25) prévoient en effet que certains éléments de l'état de la personne peuvent être établis par d'autres moyens. Le Code de la nationalité belge prévoit également parfois d'autres moyens de preuve.

De même, seuls les procès-verbaux dressés dans des circonstances exceptionnelles (qui ont pour effet que, durant une longue période, aucun acte dématérialisé ou papier de l'état civil ne sera disponible, mais qu'il existe un procès-verbal établi par l'officier de l'état civil) ou établis en cas de naissance ou de décès sur un navire ou dans un avion ou les procès-verbaux d'actes de décès établis par un officier de l'armée font preuve de l'état de la personne, aussi longtemps qu'aucun acte de l'état civil n'est établi sur base de ceux-ci.

En ce qui concerne la force probante, il convient d'opérer une distinction entre les actes électroniques de l'état civil et les (anciens) actes papier.

Les actes électroniques établis après le 31 mars 2019 font foi jusqu'à inscription de faux en écriture.

Ils ont dès lors une valeur probante pleine et entière (art. 24 de l'ancien Code civil).

3.4.8. Volmacht (artikel 21 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De belanghebbende partijen kunnen zich voor alle akten van de burgerlijke stand, met uitzondering van de huwelijksakte, laten vertegenwoordigen.

Indien een volmacht wordt gegeven, houdt dat in dat de gevolmachtigde de volmachtgever vertegenwoordigt. Dat betekent dus ook dat de gevolmachtigde moet verschijnen in plaats van de volmachtgever.

Het moet gaan om een bijzondere en authentieke volmacht.

De volmacht wordt in de DABS als bijlage bij de akte opgenomen.

Partijen kunnen zich ook per volmacht laten vertegenwoordigen voor alle aangiften met het oog op het opmaken van een akte van de burgerlijke stand (geboorte, huwelijk, erkenning). In dat geval wordt de volmacht in de DABS opgenomen als bijlage bij de huwelijks- of erkenningsakte. De aangifte zelf wordt niet als bijlage in de DABS opgenomen.

Wat het huwelijk betreft, is die bijzondere en authentieke volmacht te onderscheiden van het gelegaliseerd schriftelijk bewijs van de bij de aangifte van het huwelijk afwezige toekomstige echtgenoot waaruit diens instemming met de aangifte blijkt (artikel 164/2, § 2, 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek).

3.4.9. Voorlezing van de akte (artikel 22 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De ABS is enkel verplicht de akte van de burgerlijke stand voor te lezen wanneer een van de verschijnende partijen daarom verzoekt. In de andere gevallen kan de ABS de akte voorlezen indien hij dat nuttig acht. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn indien een partij blind of analfabeet is.

De ABS heeft de plicht om de akte correct op te maken en zich ervan te vergewissen dat de betrokkenen alles goed hebben begrepen.

3.4.10. Doorlopende aktenummers

De DABS gebruikt doorlopende aktenummers, en dus geen aktenummer per gemeente meer.

Het aktenummer wordt gegenereerd door de DABS op nationaal niveau en wordt dus niet langer per gemeente of per soort register toegekend.

Een aktenummer in de DABS is samengesteld als volgt: "JJJJ-XXXX.XXXX-CC".

"JJJJ" =

a) voor de akten opgemaakt vanaf 31 maart 2019 (louter elektronische akten): het jaartal waarin de ontwerpakte werd gecreëerd in de DABS (dus niet noodzakelijk het jaar van ondertekening van de akte);

b) voor de gemigreerde papieren akten (opgemaakt vóór 31 maart 2019): het jaartal uit de datum feit van de akte.

Uit het DABS-nummer kan dus nooit op een betrouwbare wijze het jaar van de akte worden afgeleid.

"XXXX.XXXX" = een doorlopend volgnummer binnen de DABS.

"CC" = het controlecijfer op basis van alle voorgaande cijfers.

3.5. Bewijskracht akten van de burgerlijke stand (artikelen 23 tot 25 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Artikel 23 van het oud Burgerlijk Wetboek legt het principe vast dat de akten van burgerlijke stand als enig bewijs gelden van de staat van de persoon, tenzij de wet het anders bepaalt.

Een aantal bepalingen in het oud Burgerlijk Wetboek (inzonderheid artikel 25) voorzien er immers in dat bepaalde elementen van de staat van de persoon met andere middelen bewezen kunnen worden. Ook het Wetboek van de Belgische nationaliteit voorziet soms in andere bewijsmiddelen.

Ook de processen-verbaal opgesteld in uitzonderlijke omstandigheden (waardoor er gedurende een langere periode geen gedematerialiseerde of papieren akte van de burgerlijke stand voorhanden zal zijn, maar wel een proces-verbaal dat door de ABS is opgemaakt), of opgemaakt in geval van geboorte of overlijden op een schip of in een luchtvaartuig of de processen-verbaal van akten van overlijden opgemaakt door een legerofficier gelden als enige bewijs van de staat van de persoon, zolang er op basis ervan geen akte van de burgerlijke stand werd opgemaakt.

Wat de juridische bewijskracht betreft, moet er een onderscheid gemaakt worden tussen de elektronische akten van de burgerlijke stand en de (oude) papieren akten.

De elektronische akten opgemaakt na 31 maart 2019 gelden tot bewijs van valsheid in geschrifte.

Ze hebben dus volledige bewijswaarde (artikel 24 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Les actes de l'état civil enregistrés dans la BAEC sous forme dématérialisée sur la base d'actes établis sur papier avant le 31 mars 2019 (actes papier migrés) font foi jusqu'à preuve du contraire (art. 25 de l'ancien Code civil).

Lorsque l'acte papier original ne correspond pas au scan ou aux métadonnées de l'acte enregistré dans la BAEC, l'acte papier est valable jusqu'à inscription de faux en écriture, pour ce qui concerne les données antérieures au 31 mars 2019. Les métadonnées ou le scan de l'acte dans la BAEC font foi jusqu'à preuve du contraire.

Les données enregistrées ou modifiées après l'enregistrement de l'acte dans la BAEC font bien entendu foi jusqu'à inscription de faux en écriture.

Ainsi, dans le cas d'un acte de mariage établi sur papier, par exemple, avec mention du divorce uniquement sous forme électronique (car postérieure au 31 mars 2019), le divorce fera foi jusqu'à inscription de faux en écriture.

Lorsque la date de naissance d'un des époux mentionnée sur l'acte papier ne concorde pas avec la date de naissance enregistrée dans la BAEC sous forme de métadonnées, la date de naissance de l'acte papier aura une valeur probante plus élevée (sauf si elle a été rectifiée sur l'acte de mariage après le 31 mars 2019).

En cas de discordance entre les données de l'acte original sur papier et celles de l'acte migré vers la BAEC, l'acte original sur papier a donc priorité sur l'acte migré pour les données qui datent d'avant l'entrée en vigueur de la BAEC. Les éventuelles métadonnées enregistrées erronément dans la BAEC peuvent alors être adaptées sur la base de l'acte papier.

Il en va de même pour les actes de l'état civil enregistrés dans la BAEC sur la base de procès-verbaux établis sur papier (conformément aux articles 14, 47 et 57) : ces actes font foi jusqu'à preuve du contraire.

Les procès-verbaux originaux sur papier font foi jusqu'à inscription de faux en écriture (art. 25 de l'ancien Code civil).

Il importe dès lors de conserver soigneusement les registres papier de l'état civil ainsi que les procès-verbaux établis sur papier. Ces exemplaires papier ont une valeur probante supérieure à celle des actes migrés. Ils ont un statut de conservation permanent. Ils peuvent être conservés dans les archives, mais ne peuvent jamais être détruits.

Naturellement, ce n'est pas parce que ces actes sont conservés que des mentions marginales peuvent encore être apposées dans les livres papier. Toutes les modifications doivent désormais se faire par voie électronique, via la BAEC. Les copies et extraits des actes de l'état civil ne sont désormais plus délivrés que via la BAEC. Les copies des registres papier ne sont plus autorisées.

3.6. Actes perdus ou détruits (art. 26 et 27 de l'ancien Code civil)

Ces articles reprennent les anciens articles 46 et 47 de l'ancien Code civil sous une forme adaptée.

Les actes de l'état civil perdus ou détruits (ou n'ayant jamais existé) peuvent être remplacés.

La preuve de la destruction ou de la perte et du contenu des actes peut être reçue par des écrits, d'autres sources authentiques ou par des témoins.

La procédure prévue pour la rectification d'un acte devant le tribunal de la famille s'applique en l'espèce (voir également les explications du point relatif à l'article 35 de l'ancien Code civil).

Cette possibilité s'applique également aux actes étrangers manquants, comme c'était déjà le cas dans la pratique.

L'acte supplétif de l'état civil établi à la suite d'un acte détruit ou perdu, sur la base de l'article 26 de l'ancien Code civil, peut être transmis à toute autorité requérante en remplacement de l'acte manquant, si l'intéressé prouve qu'il demeure impossible de se procurer l'acte de l'état civil et pour autant, bien entendu, que l'exactitude des données que cet acte supplétif contient ne soit pas réfutée (art. 27 de l'ancien Code civil).

Comme tout autre acte de l'état civil, l'acte supplétif sera établi (conformément aux dispositions du chapitre 2, section 2) en mentionnant le fait que l'acte a été établi sur la base d'une décision judiciaire, comme le prévoit l'article 41, § 1er, de l'ancien Code civil.

Par exemple, un acte supplétif d'acte de naissance sera donc établi de la même manière qu'un acte de naissance ordinaire, mais la base sur laquelle l'acte est établi mentionnera les données de la décision judiciaire.

De in gedematerialiseerde vorm in de DABS opgenomen akten van de burgerlijke stand op basis van de vóór 31 maart 2019 op papier opgemaakte akten (de gemigreerde papieren akten), gelden tot bewijs van het tegendeel (artikel 25 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Wanneer de originele papieren akte niet overeenkomt met de scan of metadata van de in de DABS opgenomen akte geldt de papieren akte tot bewijs van valsheid in geschrifte, voor wat de gegevens daterend van vóór 31 maart 2019 betreft. De metadata of scan van de akte in de DABS gelden tot bewijs van het tegendeel.

De gegevens opgenomen of gewijzigd na de opname van de akte in de DABS gelden wel tot bewijs van valsheid in geschrifte.

Zo zal in geval van een op papier opgemaakte huwelijksakte, met een melding van echtscheiding enkel in elektronische vorm (want daterend van na 31 maart 2019), de echtscheiding gelden tot bewijs van valsheid in geschrifte.

Indien de geboortedatum van een van de echtgenoten op de papieren akte verschilt van de geboortedatum die via metadata in de DABS is opgenomen, zal de geboortedatum van de papieren akte een grotere bewijswaarde hebben (tenzij hij verbeterd zou zijn op de huwelijksakte na 31 maart 2019).

In geval de gegevens van de originele papieren akte en de in de DABS gemigreerde akte niet overeenkomen, heeft de originele papieren akte dus voorrang op de gemigreerde akte voor de gegevens daterend van vóór de inwerkingtreding van de DABS. De eventuele verkeerd opgenomen metadata in de DABS kunnen dan aangepast worden op basis van de papieren akte.

Hetzelfde geldt voor de in de DABS op basis van op papier opgemaakte processen-verbaal opgenomen akten van de burgerlijke stand (volgens de artikelen 14, 47 en 57): deze akten gelden tot bewijs van het tegendeel.

De oorspronkelijke op papier opgemaakte processen-verbaal gelden tot bewijs van valsheid in geschrifte (artikel 25 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Het is dus van belang om de papieren registers van de burgerlijke stand en de op papier opgemaakte processen-verbaal zorgvuldig te bewaren. Die papieren stukken hebben een grotere bewijswaarde dan de gemigreerde akten. Ze hebben een permanente bewaarstatus. Ze kunnen worden bewaard in het archief, maar mogen nooit worden vernietigd.

Het is uiteraard niet omdat die akten bewaard worden, dat er nog randmeldingen in de papieren boeken kunnen of mogen gebeuren. Alle wijzigingen moeten voortaan op elektronische wijze gebeuren, via de DABS. Afschriften en uittreksels van de akten van de burgerlijke stand worden enkel nog afgeleverd via de DABS. Afschriften uit de papieren registers zijn niet meer toegestaan.

3.6. Verloren gegane of vernietigde akten (artikelen 26 en 27 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Deze artikelen hernemen, in aangepaste vorm, de oude artikelen 46 en 47 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Verloren gegane of vernietigde akten van de burgerlijke stand (of akten die nooit hebben bestaan) kunnen worden vervangen.

Het bewijs van de vernietiging of het verlies en van de inhoud van de akten kan geleverd worden door geschriften, andere authentieke bronnen of getuigen.

Dezelfde procedure als voor de verbetering van een akte bij de familierechtbank is van toepassing (zie ook de uitleg in het punt betreffende artikel 35 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Dat is ook mogelijk voor ontbrekende buitenlandse akten, zoals reeds het geval was in de praktijk.

De vervangende akte van de burgerlijke stand die wordt opgemaakt naar aanleiding van een vernietigde of verloren gegane akte op basis van artikel 26 van het oud Burgerlijk Wetboek kan aan elke verzoevende overheid worden voorgelegd ter vervanging van de ontbrekende akte, indien de betrokkene aantoonde dat hij nog steeds in de onmogelijkheid verkeert de betrokken akte van de burgerlijke stand te verkrijgen, en uiteraard voor zover de juistheid van de erin vervatte gegevens niet wordt weerlegd (artikel 27 van het oud Burgerlijk Wetboek).

De vervangende akte zal worden opgemaakt zoals elke andere akte van de burgerlijke stand (overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 2, afdeling 2), met vermelding van de rechterlijke beslissing als basis, zoals bepaald in artikel 41, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek.

Zo zal er dus een vervangende geboorteakte worden opgemaakt op dezelfde wijze als een gewone geboorteakte, maar bij de basis van opmaak van de akte zullen de gegevens van de rechterlijke beslissing vermeld worden.

3.7. Copies et extraits (art. 28 de l'ancien Code civil)

L'article 28 de l'ancien Code civil définit les notions de « copies » et « extraits ».

Un extrait mentionne uniquement les données actuelles de l'acte sans l'historique de l'état de la personne que l'acte concerne.

Ceci implique par conséquent que, si des modifications ont été apportées depuis l'établissement de l'acte de l'état civil, celles-ci ne sont pas visibles, et seule la dernière situation est mentionnée. Les modifications sont traitées et exécutées par la BAEC. Par exemple, un extrait de l'acte de naissance d'un enfant qui a été adopté de manière plénière ne mentionnera pas l'adoption. Les parents adoptifs seront mentionnés comme « parents ».

La distinction antérieure entre les extraits avec filiation et les extraits sans filiation disparaît.

Une copie, en revanche, mentionne toujours les données d'origine de l'acte et les modifications apportées à l'état de la personne que l'acte concerne après l'établissement de l'acte.

Dans l'exemple de l'acte de naissance de l'enfant adopté, l'adoption sera dès lors visible sur la copie.

Une copie mentionne également l'historique de l'acte. L'historique est mentionné brièvement sous les données d'origine, de manière similaire aux anciennes mentions marginales.

Le cas échéant, les copies mentionnent, également toujours la base sur laquelle l'acte est établi (comme le prévoit l'article 41, § 1er, 5°). Les extraits ne mentionnent pas la base sur laquelle l'acte est établi en raison de la protection des données à caractère personnel de l'intéressé.

3.7.1. Durée de validité

Les copies et les extraits mentionnent toujours le délai pendant lequel le contrôle de l'authenticité via un serveur peut être exercé ainsi que le lien internet ou autre moyen de vérification électronique permettant le contrôle. La durée de validité sera en principe de 3 mois à partir de leur délivrance. Il appartient à l'autorité réceptrice (généralement à l'étranger) de déterminer si elle souhaite encore accepter ce document au-delà de cette date même si le contrôle via ce lien n'est plus possible.

Le délai de contrôle est limité, car l'extrait ou la copie délivrée ne reste disponible sur le serveur d'extraits que pendant cette période de validité.

3.7.2. Publicité des actes de l'état civil (art. 29 de l'ancien Code civil)

3.7.2.1. Au plus tard jusqu'au 1er janvier 2025

L'article 29, § 1er de l'ancien Code civil reprenait et adaptait l'ancien article 45 de l'ancien Code civil. Il détermine les hypothèses dans lesquelles les actes sont publiés, et à qui des extraits ou des copies peuvent être délivrés.

La publicité implique que toute personne a droit à un extrait ou une copie.

Des délais de publicité différenciés ont été prévus :

- les actes de décès de plus de cinquante ans ;
- les actes de mariage de plus de septante-cinq ans ;
- les autres actes de plus de cent ans.

3.7.2.1.1. A qui peut-on délivrer des copies et des extraits ?

3.7.2.1.1.1. Actes publics

Toute personne a droit à des copies ou extraits d'actes publics de l'état civil. Il s'agit donc des actes de décès de plus de cinquante ans, des actes de mariage de plus de septante-cinq ans et des autres actes de l'état civil de plus de cent ans.

3.7.2.1.1.2. Actes non publics

La délivrance de copies et d'extraits d'actes non publics est fortement limitée pour des raisons liées à la protection des données à caractère personnel.

Les personnes qui ont droit à des copies ou des extraits sont limitées à l'entourage proche de l'intéressé. Il s'agit notamment :

- de la personne que l'acte concerne ;
- de son époux ou épouse ;
- de son cohabitant légal ;
- de son représentant légal ;
- de ses descendants ou ascendants ;
- de ses héritiers ;
- de leur notaire ;
- de leur avocat.

3.7. Afschriften en uittreksels (artikel 28 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Artikel 28 van het oud Burgerlijk Wetboek definieert de begrippen 'afschriften' en 'uittreksels'.

Een uittreksel vermeldt enkel de actuele gegevens van een akte, zonder de historiek van de staat van de persoon op wie de akte betrekking heeft weer te geven.

Dit betekent dat, indien er wijzigingen zijn geweest sinds de opmaak van de akte van de burgerlijke stand, op het uittreksel niet zichtbaar is wat er gewijzigd werd en enkel de laatste toestand wordt weergegeven. De wijzigingen worden verwerkt en uitgevoerd door de DABS. Zo zal er bijvoorbeeld in een uittreksel van de geboorteakte van een kind dat ten volle werd geadopteerd geen melding staan van de adoptie. Bij de 'ouders' zullen de adoptieouders vermeld staan.

Het vroeger bestaande onderscheid tussen uittreksels met en zonder afstamming verdwijnt.

Een afschrift vermeldt daarentegen altijd de oorspronkelijke gegevens van de akte en de wijzigingen in de staat van de persoon op wie de akte betrekking heeft die hebben plaatsgevonden na de opmaak van de akte.

In het voorbeeld van de geboorteakte van het geadopteerde kind zal bijgevolg de adoptie zichtbaar zijn op het afschrift.

Een afschrift vermeldt ook de historiek van de akte. De historiek wordt kort vermeld onder de oorspronkelijke gegevens, gelijkaardig aan de vermelding van de vroegere randmeldingen.

Afschriften vermelden, in voorkomend geval, ook steeds de basis voor de opmaak van de akte (zoals bepaald in artikel 41, § 1, 5°). Op uittreksels wordt de basis voor de opmaak van de akte niet vermeld, gelet op de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkene.

3.7.1. Geldigheidsduur

Op de afschriften en uittreksels zal steeds de termijn staan gedurende welke de authenticiteitscontrole via een uittrekselserver mogelijk is, alsook de weblink of andere elektronische verificatie waarop de controle mogelijk is. De geldigheidstermijn zal in principe drie maanden bedragen vanaf het afleveren ervan. Het is aan de ontvangende autoriteit (meestal in het buitenland) om te bepalen of ze het document na dien nog wil aanvaarden, hoewel de controle via die link niet meer mogelijk is.

De termijn van de controle is beperkt omdat het afgeleverde uittreksel of afschrift slechts gedurende die periode van geldigheid beschikbaar blijft op de uittrekselserver.

3.7.2. Openbaarheid van de akten van de burgerlijke stand (artikel 29 van het oud Burgerlijk Wetboek)

3.7.2.1. Ten laatste tot 1 januari 2025

In artikel 29, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek werd het oude artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek hernomen en aangepast. Het bepaalt de gevallen waarin akten openbaar worden gemaakt en ook aan wie er afschriften of uittreksels kunnen worden afgeleverd.

Openbaarheid houdt in dat eenieder recht heeft op een afschrift of uittreksel.

Er wordt voorzien in gedifferentieerde openbaarheidstermijnen:

- akten van overlijden van meer dan vijftig jaar oud;
- akten van huwelijk van meer dan vijfenzeventig jaar oud;
- andere akten van meer dan honderd jaar oud.

3.7.2.1.1. Aan wie mogen afschriften en uittreksels worden afgeleverd?

3.7.2.1.1.1. Openbare akten

Iedereen heeft recht op afschriften en uittreksels van openbare akten van de burgerlijke stand. Het gaat dus om overlijdensakten van meer dan vijftig jaar oud, huwelijksakten van meer dan vijfenzeventig jaar oud en andere akten van de burgerlijke stand van meer dan honderd jaar oud.

3.7.2.1.1.2. Niet-openbare akten

De aflevering van afschriften en uittreksels van niet-openbare akten wordt sterk beperkt, om redenen die te maken hebben met de bescherming van persoonsgegevens.

De personen die recht hebben op afschriften of uittreksels worden beperkt tot een kleine kring van personen rond de betrokkene. Het gaat met name om:

- de persoon op wie de akte betrekking heeft;
- zijn echtgenoot of echtgenote;
- zijn wettelijk samenwonende;
- zijn wettelijke vertegenwoordiger;
- zijn bloedverwanten in de opgaande of nederdalende lijn;
- zijn erfgenamen;
- hun notaris;
- hun advocaat.

Il y a ici lieu d'interpréter la notion de "représentant légal" au sens large. Il s'agit par exemple également de l'administrateur d'une personne.

Ce sont les personnes qui pouvaient auparavant obtenir une copie ou un extrait avec filiation.

Pour ce qui concerne les actes de personnes qui ont modifié l'enregistrement de leur sexe (application du Titre IV/1 ou de l'article 1385^{quater}decies, § 3, du Code judiciaire), le droit à l'obtention d'une copie est encore plus limité. Le droit à l'obtention d'une copie de ces actes (autrement dit des actes sur lesquels la modification de l'enregistrement du sexe est visible) est limité à la personne que l'acte concerne, à son représentant légal, à ses héritiers, à leur notaire et à leur avocat.

Lorsque les connexions entre les différentes sources d'information se seront considérablement développées, la délivrance d'extraits se fera plus rare (cf. point 3.7.5.).

Pour des raisons de protection des données à caractère personnel, il est en outre souhaitable qu'en principe, on ne puisse délivrer que des extraits. Une copie ne sera dès lors plus délivrée que sur demande expresse.

L'OECD ne peut toutefois pas vérifier si la demande est justifiée par la finalité pour laquelle la copie est demandée puisque cela constitue une immixtion dans la vie privée du citoyen.

Il ne peut donc plus être question de délivrer des copies systématiquement. Cela arrivait certes fréquemment par le passé, car il s'agissait plus pratique de copier un acte papier que d'établir un extrait. Avec la BAEC, il n'y a plus aucune différence sur ce point et on ne pourra communiquer des données que dans la limite de ce qui est nécessaire. Des copies ne seront dès lors délivrées que si l'intéressé en fait la demande expresse.

3.7.2.2. A partir du 1er janvier 2025

L'article 29, § 1er, de l'ancien Code civil (qui reprenait et adaptait l'ancien article 45 de l'ancien Code civil) est également mis en conformité avec le RGPD par la Loi réparatrice du 13 septembre 2023. L'entrée en vigueur de cette modification est fixée par le Roi et au plus tard le 1er janvier 2025.

L'article 29 de l'ancien Code civil détermine les hypothèses dans lesquelles les actes sont publics et à qui des extraits ou des copies peuvent être délivrés.

Les délais de publicité des actes de l'état civil sont adaptés et revus afin d'être mis plus en conformité avec le RGPD.

Des délais de publicité différenciés ont été prévus. Une distinction est également faite entre les copies et les extraits d'actes.

Les actes suivants sont publics :

- les extraits d'actes de décès ;
- les extraits d'actes de mariage de plus de septante-cinq ans ;

- les extraits d'autres actes de plus de 100 ans ;
- les copies d'actes de décès établis après le 31 mars 2019 ;

- les copies d'actes de décès établis avant le 31 mars 2019 et de plus de septante-cinq ans ;
- les copies d'actes de mariage de plus de septante-cinq ans ;

- les copies d'autres actes de plus de cent ans.

Il est à noter que les extraits d'actes de décès sont directement disponibles publiquement. En effet, dès qu'une personne est décédée, il ne s'agit strictement parlant plus de données à caractère personnel dans le cadre du RGPD. Cela permet, par exemple, aux entrepreneurs de pompes funèbres d'en disposer directement, sans plus devoir passer par une procuration.

En ce qui concerne les copies d'actes de décès établis avant le 31 mars 2019, ceux-ci ne sont pas disponibles publiquement car ils contiennent des informations relatives aux données personnelles d'autres personnes qui sont potentiellement encore vivantes (conjoint survivant).

3.7.2.2.1. A qui peut-on délivrer des copies et des extraits ?

3.7.2.2.1.1. Actes publics

Toute personne a droit à des copies ou extraits d'actes publics de l'état civil. Ils sont énumérés au point 3.7.2.

3.7.2.2.1.2. Actes non publics

La délivrance de copies et d'extraits d'actes non publics est fortement limitée afin de se conformer au RGPD.

De wettelijke vertegenwoordiger dient daarbij ruim te worden geïnterpreteerd. Het gaat bijvoorbeeld ook om de bewindvoerder over een persoon.

Dat zijn de personen die vroeger een afschrift of een uittreksel met afstamming konden verkrijgen.

Voor akten van personen die de registratie van hun geslacht hebben aangepast (toepassing van Titel IV/1 of van artikel 1385^{quater}decies, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek) wordt het recht op een afschrift nog verder beperkt. Het recht op een afschrift van die akten (met andere woorden van akten waarop de aanpassing van de registratie van het geslacht zichtbaar is) wordt beperkt tot de persoon op wie de akte betrekking heeft, zijn wettelijke vertegenwoordiger, zijn erfgenamen, hun notaris en hun advocaat.

Wanneer de verbinding tussen de verschillende informatiebronnen aanzienlijk is uitgebreid, zullen er minder vaak uittreksels worden afgeleverd (zie punt 3.7.5.).

Om redenen die te maken hebben met de bescherming van persoonsgegevens, is het daarenboven wenselijk dat er in principe enkel nog uittreksels kunnen worden afgeleverd. Een afschrift zal dan enkel nog op uitdrukkelijk verzoek afgeleverd worden.

De ABS mag echter niet nagaan of de aanvraag gerechtvaardigd is voor het doel waarvoor het afschrift wordt gevraagd, aangezien dat een ongerechtvaardigde inmenging is in het privéleven van de burger.

Het kan dus niet langer de bedoeling zijn dat er steeds afschriften worden afgeleverd. Dat gebeurde voorheen wel vaak omdat het praktischer was om een kopie te maken van een papieren akte dan om een uittreksel op te stellen. Met de DABS is er op dat punt geen onderscheid meer en kunnen er dus niet meer gegevens afgeleverd worden dan nodig. Afschriften worden derhalve enkel afgeleverd indien de betrokkene daarom uitdrukkelijk verzoekt.

3.7.2.2. Vanaf 1 januari 2025

Artikel 29, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek (waarin het oude artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek werd hernomen en aangepast) is door de Reparatiwet van 13 september 2023 eveneens in overeenstemming gebracht met de AVG. De inwerkingtreding van die wijziging wordt vastgelegd door de Koning en vindt uiterlijk plaats op 1 januari 2025.

Artikel 29 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt de gevallen waarin akten openbaar zijn en ook aan wie er afschriften of uittreksels kunnen worden afgeleverd.

De termijnen van openbaarheid van de akten van de burgerlijke stand worden aangepast en herzien, zodat ze meer in overeenstemming zijn met de AVG.

Er wordt voorzien in gedifferentieerde openbaarheidstermijnen. Er wordt eveneens een onderscheid gemaakt tussen afschriften en uittreksels van akten.

De volgende akten zijn openbaar:

- de uittreksels van akten van overlijden;
- de uittreksels van akten van huwelijk van meer dan vijfenzeventig jaar oud;
- de uittreksels van andere akten van meer dan honderd jaar oud;
- de afschriften van akten van overlijden opgemaakt na 31 maart 2019;
- de afschriften van akten van overlijden opgemaakt vóór 31 maart 2019 van meer dan vijfenzeventig jaar oud;
- de afschriften van akten van huwelijk van meer dan vijfenzeventig jaar oud;
- de afschriften van andere akten van meer dan honderd jaar oud.

Er dient te worden opgemerkt dat uittreksels van akten van overlijden onmiddellijk openbaar beschikbaar zijn. Zodra een persoon is overleden, gaat het namelijk strikt genomen niet meer om persoonsgegevens in het kader van de AVG. Op die manier kunnen bijvoorbeeld begrafenisondernemers onmiddellijk daarover beschikken, zonder dat dat nog via een volmacht moet gebeuren.

Afschriften van akten van overlijden die zijn opgemaakt vóór 31 maart 2019 zijn niet openbaar beschikbaar, aangezien die akten informatie bevatten met betrekking tot persoonsgegevens van andere personen die mogelijk nog in leven zijn (overlevende echtgenoot).

3.7.2.2.1. Aan wie mogen afschriften en uittreksels worden afgeleverd?

3.7.2.2.1.1. Openbare akten

Iedereen heeft recht op afschriften en uittreksels van openbare akten van de burgerlijke stand. Ze worden opgesomd in punt 3.7.2.

3.7.2.2.1.2. Niet-openbare akten

De aflevering van afschriften en uittreksels van niet-openbare akten wordt sterk beperkt om in overeenstemming te zijn met de AVG.

Les personnes qui ont droit à des copies ou des extraits non publics sont limitées. La liste exhaustive est reprise à l'article 29, § 1er/2 de l'ancien Code civil. Il s'agit :

- de chaque personne dont l'acte établit ou modifie l'état de la personne;
- du représentant légal de la personne dont l'acte établit ou modifie l'état de la personne ;
- de l'époux ou l'épouse, le cohabitant légal, les ascendants ou les descendants au premier degré et les héritiers de la personne dont l'acte établit ou modifie l'état de la personne, à condition de prouver un intérêt légitime ;
- les héritiers de la personne dont l'acte établit ou modifie l'état de la personne pour des actes qui ont été modifiés en application du Titre IV/1 ou en application de l'article 1385^{quater}decies, § 3, du Code judiciaire, à condition de prouver un intérêt légitime.

Il y a ici lieu d'interpréter la notion de "représentant légal" au sens large. Il s'agit par exemple également de l'administrateur d'une personne.

Pour les actes de personnes qui ont modifié l'enregistrement de leur sexe tels que visés à l'article 29, § 1er/2, 4° de l'ancien Code civil, le droit à l'obtention d'une copie est encore plus limité. Le droit à l'obtention d'une copie des actes sur lesquels la modification de l'enregistrement du sexe est visible, est limitée à la personne que l'acte concerne, à son représentant légal, à ses héritiers, à condition de prouver un intérêt légitime.

La liste des intérêts légitimes sera déterminée par arrêté royal. Le Roi mettra en balance la vie privée de la personne concernée et la nécessité de délivrer une copie ou un extrait aux destinataires ciblés.

Les demandes de copies ou d'extraits d'actes qui doivent être prouvées par un intérêt légitime doivent contenir :

- l'identité du demandeur (eID) ;
- si la qualité (relation avec l'intéressé) peut être établie et documentée et la manière dont cela peut se faire et ;
- le motif de la délivrance de la copie (qui est le véritable destinataire/destinataire) ;
- la preuve de l'intérêt légitime.

Ces informations sont conservées dans un fichier journal.

La personne concernée par l'acte peut consulter les fichiers journaux concernés pour savoir qui a demandé une copie et pour quelle raison. Cela permettra également aux personnes concernées, au responsable du traitement et à l'autorité de protection des données d'exercer un contrôle a posteriori sur l'intérêt légitime invoqué.

L'objectif n'est nullement que l'OEC doive procéder à un contrôle de (la pièce justificative de) l'intérêt légitime au moment de la demande. En l'espèce, le SPF Justice, qui intervient en tant que responsable conjoint du traitement avec les communes, ne peut, dans la pratique, pas non plus exercer de contrôle a priori poussé.

La délivrance de l'acte demandé sous la forme d'extrait est la règle. La délivrance d'une copie est exceptionnelle et ne devrait avoir lieu que sur demande expresse. En effet, la plupart du temps, il n'est pas nécessaire de disposer de l'historique des données reprises dans la copie de l'acte. Les données actuelles reprises dans l'extrait de l'acte suffisent généralement.

3.7.3. Copies et extraits via la BAEC – cachet électronique

La délivrance de copies et extraits s'effectue toujours via la BAEC en ce sens que l'authentification lors de la délivrance est toujours effectuée par la BAEC sous la forme d'un cachet électronique et non par l'OEC.

Il demeure toutefois toujours possible de demander la remise de copies et d'extraits délivrés via la BAEC à l'OEC, au guichet ou au guichet électronique. Dans ce cas aussi, la copie ou l'extrait porte seulement le cachet électronique de la BAEC.

En outre, le citoyen, quel que soit l'endroit où il se trouve, peut également télécharger (à l'aide de son PC, smartphone ou autres) un extrait ou une copie portant le cachet électronique de la BAEC directement à partir du site internet Just-on-web : <https://justonweb.be/extracts>

Les copies et extraits mentionnent également toujours la date de délivrance.

3.7.4. Copies et extraits d'actes papier établis avant le 31 mars 2019

La délivrance d'une copie sous la forme d'une copie des registres papier de l'état civil n'est pas autorisée.

De personen die recht hebben op niet-openbare afschriften of uittreksels zijn beperkt. De exhaustieve lijst is opgenomen in artikel 29, § 1/2, van het oud Burgerlijk Wetboek. Het betreft:

- elke persoon van wie de akte de staat van de persoon vaststelt of wijzigt;
- de wettelijke vertegenwoordiger van de persoon van wie de akte de staat van de persoon vaststelt of wijzigt;
- de echtgenoot of echtgenote, de wettelijk samenwonende, de bloedverwanten in de opgaande of nederdalende lijn in de eerste graad en de erfgenamen van de persoon van wie de akte de staat van de persoon vaststelt of wijzigt, op voorwaarde dat men kan bewijzen dat er sprake is van een gerechtvaardigd belang;
- de erfgenamen van de persoon van wie de akte de staat van de persoon vaststelt of wijzigt voor akten die gewijzigd werden met toepassing van Titel IV/1 of met toepassing van artikel 1385^{quater}decies, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek, op voorwaarde dat men kan bewijzen dat er sprake is van een gerechtvaardigd belang.

De wettelijke vertegenwoordiger dient daarbij ruim te worden geïnterpreteerd. Het gaat bijvoorbeeld ook om de bewindvoerder over een persoon.

Voor akten van personen die de registratie van hun geslacht hebben aangepast, zoals bedoeld in artikel 29, § 1/2, 4°, van het oud Burgerlijk Wetboek, wordt het recht op een afschrift nog verder beperkt. Het recht op een afschrift van akten waarop de aanpassing van de registratie van het geslacht zichtbaar is, wordt beperkt tot de persoon op wie de akte betrekking heeft, zijn wettelijke vertegenwoordiger en zijn erfgenamen, op voorwaarde dat men kan bewijzen dat er sprake is van een gerechtvaardigd belang.

De lijst van gerechtvaardigde belangen wordt bepaald bij koninklijk besluit. De Koning maakt de afweging tussen de privacy van de betrokkene en de noodzaak tot afleveren van een afschrift of uittreksel aan de bedoelde ontvangers.

De aanvragen van afschriften of uittreksels van akten waarvoor een gerechtvaardigd belang moet worden aangetoond, moeten het volgende bevatten:

- de identiteit van de aanvrager (eID);
- of en hoe de hoedanigheid (relatie tot betrokkene) kan worden vastgesteld of gedocumenteerd; én
- welke de reden is voor de aflevering van het afschrift (wie is de reële ontvanger/bestemming);
- het bewijsstuk voor het gerechtvaardigd belang.

Die informatie wordt bewaard in een logbestand.

De persoon op wie de akte betrekking heeft, kan die logbestanden raadplegen om te weten te komen wie om welke reden een afschrift heeft gevraagd. Dat laat de betrokkenen, de verwerkingsverantwoordelijke en de gegevensbeschermingsautoriteit ook toe post factum het toezicht uit te oefenen op het ingeroepen gerechtvaardigd belang.

Het is geenszins de bedoeling dat de ambtenaar van de burgerlijke stand op het ogenblik van de aanvraag een controle moet doen van het (bewijsstuk van het) gerechtvaardigd belang. Ook de FOD Justitie, die optreedt als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke met de gemeenten, kan hier in de praktijk geen verregaande a priori controle op uitvoeren.

Het afleveren van de gevraagde akte in de vorm van een uittreksel is de regel. Het afleveren van een afschrift is uitzonderlijk en zou enkel op uitdrukkelijk verzoek mogen gebeuren. Het is namelijk meestal niet nodig om te beschikken over de historiek van de gegevens die zijn vermeld in het afschrift van de akte. De actuele gegevens die in het uittreksel van de akte zijn vermeld, volstaan over het algemeen.

3.7.3. Afschriften en uittreksels via de DABS – elektronisch zegel

De aflevering van afschriften en uittreksels gebeurt steeds via de DABS, in die zin dat de authenticatie bij de aflevering steeds gebeurt door de DABS in de vorm van een elektronisch zegel, en niet door de ABS.

Het blijft evenwel steeds mogelijk om de afgifte van via de DABS afgeleverde afschriften of uittreksels te vragen aan de ABS, aan het loket of het e-loket. Ook in dat geval draagt het afschrift of uittreksel enkel het elektronisch zegel van de DABS.

De burger kan daarnaast, waar hij zich ook bevindt, een uittreksel of afschrift met het elektronisch zegel van de DABS ook rechtstreeks via de Just-on-Web-website (<https://justonweb.be/extracts>) downloaden (met zijn pc, smartphone ...).

De afschriften en uittreksels vermelden ook steeds de datum van afgifte.

3.7.4. Afschriften en uittreksels van papieren akten opgemaakt vóór 31 maart 2019

Het afleveren van een afschrift in de vorm van een kopie uit de papieren registers van de burgerlijke stand is niet toegestaan.

Des copies et des extraits des « anciens » actes papier de l'état civil qui ont été introduits dans la BAEC sont délivrés uniquement via la BAEC.

En effet, les registres papier n'ont plus été mis à jour après le 31 mars 2019.

Les copies d'actes de l'état civil établis avant le 31 mars 2019 prennent toujours la forme d'une impression de l'acte original enregistré sous forme dématérialisée dans la BAEC avec les mentions marginales y apportées et les métadonnées des modifications de cet acte après l'entrée en vigueur de la BAEC.

La forme dématérialisée de l'acte peut consister en :

- une version numérisée de l'acte ;
- une collecte de métadonnées ;
- une combinaison des deux.

Un extrait d'un « ancien » acte prend la même forme que celle d'un acte établi après l'entrée en vigueur de la BAEC.

Pour pouvoir délivrer un extrait d'un acte papier via la BAEC, les métadonnées de l'acte ancien (qui sont mentionnées sur un extrait dans la nouvelle forme) doivent être enregistrées dans la BAEC. Sur cette base, des extraits peuvent être délivrés de la même manière que les 'nouveaux' actes de l'état civil.

Une disposition transitoire (article 109 de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil) prévoit qu'un OEC, un greffier ou un fonctionnaire compétent du SPF Justice qui constate qu'un acte antérieur au 31 mars 2019 qui doit lui être présenté n'a pas été enregistré dans la BAEC, ou dont les métadonnées sont manquantes, peut demander à l'OEC titulaire du registre dans lequel l'acte se trouve d'enregistrer cet acte dans la BAEC. L'OEC peut le faire par voie de notification de la BAEC.

Cet OEC est alors tenu d'enregistrer immédiatement dans la BAEC cet acte sous forme dématérialisée et accompagné des métadonnées correspondantes. Il peut également s'agir d'une demande visant à compléter les métadonnées lorsque, par exemple, la migration a eu lieu au niveau de la copie mais qu'un extrait de l'acte est demandé, ou à rectifier des fautes dans les métadonnées.

Il est également possible d'enregistrer dans la BAEC une nouvelle fois un acte ancien (le remigrer) si les métadonnées reprises dans la BAEC ne sont pas correctes. Cela est possible tant qu'aucune modification n'a été faite dans la BAEC sur l'acte migré. Il n'est pas correct d'établir un nouvel acte dans la BAEC lorsqu'un acte existe dans les anciens registres papiers. Si l'OEC a établi un nouvel acte plutôt que d'enregistrer l'acte papier dans la BAEC, il est possible de l'annuler d'office dans un délai d'un mois (art. 34/1, 3° de l'ancien Code civil). Si le délai d'un mois est passé ou qu'une modification de l'acte a eu lieu, alors c'est le tribunal de la famille qui est compétent pour faire cette rectification (art. 35 de l'ancien Code civil).

Il est indiqué de suivre le même mode opératoire que celui de l'OEC à qui il est demandé de délivrer une copie ou un extrait d'un tel acte.

On ne précise pas de délai d'enregistrement à compter de la notification à l'OEC détenteur de l'acte, mais il va de soi que cela doit se faire le plus vite possible et dans un délai raisonnable. À défaut, aucun extrait ou copie ne pourra en effet être délivré. Un délai maximal de 5 jours ouvrables devrait suffire. Dans des cas urgents, cela doit se faire immédiatement. Son collègue OEC, le greffier ou le fonctionnaire compétent du Service public fédéral Justice doit en effet pouvoir poursuivre sa procédure dans les délais légaux.

3.7.5. Principe « only once »

En raison de l'application du principe « only-once » et de l'accès direct accordé à différentes autorités et institutions (cf. article 78 de l'ancien Code civil), le nombre d'extraits et de copies demandés et délivrés a sensiblement diminué.

Ce principe implique que les documents qui ont été présentés par un citoyen à une autorité ou qui sont accessibles à une autorité, notamment via la BAEC, ne peuvent plus être demandés une nouvelle fois à ce citoyen par une autre autorité. L'autorité doit consulter elle-même la BAEC lorsqu'elle y a accès. La plupart des institutions peuvent avoir accès à l'information via le Registre national lorsqu'elles n'ont pas accès à la BAEC.

Dès lors, les copies et extraits seront surtout demandés pour être produits à des entreprises privées (banques ou organismes assureurs), ou à l'étranger.

Van de 'oude' papieren akten van de burgerlijke stand, die in de DABS werden opgenomen, worden enkel afschriften en uittreksels afgeleverd via de DABS.

De papieren registers zijn namelijk niet meer bijgewerkt na 31 maart 2019.

De afschriften van akten van de burgerlijke stand opgemaakt vóór 31 maart 2019 nemen steeds de vorm aan van de afdruk van de in gedematerialiseerde vorm in de DABS opgenomen oorspronkelijke akte met de hierop aangebrachte randmeldingen en de metadata van de wijzigingen van deze akte gedaan na de inwerkingtreding van de DABS.

De gedematerialiseerde vorm van de akte kan bestaan in:

- een scan van de akte;
- een verzameling van metadata;
- een combinatie van beide.

Een uittreksel van een 'oude' akte neemt dezelfde vorm aan als een uittreksel van een akte die is opgemaakt na de inwerkingtreding van de DABS.

Om een uittreksel van een papieren akte te kunnen afleveren via de DABS dienen de metadata van de oude akte (die vermeld staan op een uittreksel in de nieuwe vorm) te worden opgenomen in de DABS. Op basis daarvan kunnen uittreksels worden afgeleverd op dezelfde wijze als die van de 'nieuwe' akten van de burgerlijke stand.

In een overgangsbepaling (artikel 109 van de Wet Modernisering Burgerlijke stand.) wordt bepaald dat een ABS, een griffier of een bevoegde ambtenaar van de FOD Justitie die vaststelt dat een akte van vóór 31 maart 2019 die aan hem moet worden voorgelegd niet is opgenomen in de DABS, of waarvan metadata ontbreken, de ABS die houder is van het register waarin de akte zich bevindt kan verzoeken tot opname ervan in de DABS. De ABS kan dat doen door middel van een notificatie in de DABS.

Die ABS moet die akte dan onmiddellijk in gedematerialiseerde vorm en met de bijhorende metadata in de DABS op te nemen. Het kan ook gaan om een vraag tot aanvulling van de metadata, indien bijvoorbeeld op het niveau van het afschrift werd gemigreerd maar er een uittreksel van de akte wordt gevraagd, of tot een verbetering van fouten in de metadata.

Een oude akte kan ook opnieuw worden opgenomen in de DABS (hermigratie) indien de metadata in de DABS niet correct zijn. Dat is enkel mogelijk zolang er geen enkele wijziging in de DABS is aangebracht aan de gemigreerde akte. Het is niet correct om een nieuwe akte op te maken in de DABS wanneer er een akte bestaat in de oude papieren registers. Indien de ABS een nieuwe akte heeft opgemaakt in plaats van de papieren akte op te nemen in de DABS, kan die ambtshalve nietig worden verklaard binnen een termijn van een maand (artikel 34/1, 3° van het oud Burgerlijk Wetboek). Indien de termijn van een maand is verstreken of er een wijziging aan de akte is aangebracht, is de familierechtbank bevoegd voor die verbetering (artikel 35 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Het is aangewezen dezelfde modus operandi te volgen als die voor de ABS die verzocht wordt om een afschrift of uittreksel van dergelijke akte af te leveren.

De termijn voor de opname vanaf de notificatie aan de ABS die houder is van de akte wordt niet gepreciseerd, maar het is duidelijk dat dat zo snel als mogelijk en binnen een redelijke termijn dient te gebeuren. Zo niet kunnen er immers geen afschriften of uittreksels van worden afgeleverd. Een termijn van maximaal vijf werkdagen moet volstaan. In hoogdringende gevallen moet dat onmiddellijk gebeuren. Zijn collega-ambtenaar van de burgerlijke stand, de griffier of de bevoegde ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Justitie moet namelijk zijn procedure kunnen voortzetten binnen de wettelijke termijnen.

3.7.5. 'Only once'-principe

Door de toepassing van het 'only once'-principe en de rechtstreekse toegang die aan verschillende overheden en instellingen wordt verleend (cf. artikel 78 van het oud Burgerlijk Wetboek) worden er veel minder afschriften en uittreksels aangevraagd en afgeleverd.

Dat principe houdt in dat de documenten die door een burger werden voorgelegd aan een overheid of toegankelijk zijn voor een overheid, zoals via de DABS, niet meer opnieuw door een andere overheid aan die burger kunnen worden opgevraagd. De overheid moet zelf de DABS raadplegen wanneer ze daartoe toegang heeft. De meeste instellingen kunnen de informatie raadplegen via het Rijksregister wanneer ze geen toegang hebben tot de DABS.

Afschriften en uittreksels zullen bijgevolg vooral nog worden aangevraagd om aan private instellingen (zoals banken en verzekeringsmaatschappijen) of in het buitenland te worden voorgelegd.

3.7.6. Langue

Conformément aux lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, l'OECE établit l'acte dans la langue de sa région.

En principe, les copies et extraits d'actes de l'état civil établis après l'entrée en vigueur de la BAEC peuvent être délivrés dans l'une des trois langues nationales. On n'intègre pas des images (numérisation) de ces nouveaux actes mais uniquement des métadonnées : les données qui doivent apparaître dans un acte sont complétées dans des champs (par exemple un champ pour le nom, le prénom, la date du fait...). Les nouveaux actes ne dépendent donc pas de la langue étant donné qu'ils sont basés sur les métadonnées. Lorsque l'extrait ou la copie d'un acte est délivré par l'OECE, il est délivré dans la langue de la commune dans laquelle l'acte est demandé. Lorsque l'intéressé demande lui-même une copie ou un extrait sur le portail Just-on-Web, il peut choisir la langue dans laquelle il souhaite recevoir son extrait ou sa copie.

Étant donné que les actes, les copies et les extraits sont uniformisés et standardisés dans la BAEC, les extraits et copies peuvent être consultés sur un modèle français, allemand, néerlandais ou multilingue, et délivrés dans ces mêmes langues.

Par exemple, si un extrait d'un acte de l'état civil établi en français est demandé en Flandre, il pourra dès lors être délivré en néerlandais. On évite ainsi qu'un citoyen doive encore faire traduire l'extrait.

Il en va de même pour les extraits des « anciens » actes papier, vu qu'ils sont enregistrés dans la BAEC avec les mêmes métadonnées que celles des « nouveaux » actes. Pour les copies des anciens actes, ce ne sera pas le cas. La copie d'un ancien acte est en effet basée sur une image de l'acte. La copie consistera donc en une impression de l'image de l'ancien acte, pour lequel aucune traduction ne peut bien entendu être fournie par la BAEC.

3.7.7. Force probante des copies et extraits d'actes papier dans la BAEC

La force probante des copies et extraits d'actes établis avant le 31 mars 2019 (enregistrés sous forme dématérialisée dans la BAEC) n'est pas la même que celle d'actes établis après le 31 mars 2019, vu que la valeur probante des actes auxquels se rapportent les copies et extraits n'est pas identique. Les actes électroniques établis après le 31 mars 2019 ont effectivement une valeur probante complète (à savoir jusqu'à preuve de faux en écriture), contrairement aux anciens actes papier enregistrés par la suite dans la BAEC, qui ne sont valables que jusqu'à preuve du contraire.

Cependant, on ne peut pas renvoyer les personnes souhaitant obtenir des copies et extraits vers l'OECE qui dispose de l'acte papier, vu que les mises à jour de cet acte effectuées par la suite dans la BAEC ne seront jamais mentionnées sur les actes papier. Cette copie ou cet extrait sera alors incomplet. On ne peut pas non plus conférer une valeur probante complète (jusqu'à inscription de faux en écriture) aux actes enregistrés sous forme dématérialisée dans la BAEC et établis avant l'entrée en vigueur de celle-ci. L'acte papier sera effectivement toujours l'original. Des fautes peuvent effectivement résulter de l'enregistrement de celui-ci sous forme dématérialisée dans la BAEC (p. ex., un mot effacé est tout de même visible sous l'effet de la numérisation).

L'article 30, § 3, de l'ancien Code civil prévoit à cet égard que lorsque l'extrait ou la copie délivrés sur la base d'un acte établi sur papier avant l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, n'est pas accepté ou lorsqu'il est contesté pour l'usage auquel il est destiné, un extrait ou une copie est délivré sur la base du registre papier accompagné des mises à jour de l'acte dans la BAEC. Cette possibilité doit rester limitée à des circonstances très exceptionnelles, puisque l'objectif est que les copies et extraits soient systématiquement délivrés par voie électronique par la BAEC. Ce n'est qu'en cas de contestation ou, par exemple, de non-acceptation par une autorité étrangère pour des raisons spécifiques qu'une copie ou un extrait de l'acte original papier (mentionnant les mises à jour de cet acte enregistré dans la BAEC) devra être délivré par l'OECE détenteur de l'acte dans ses registres papier.

3.7.8. Forme de la copie d'un acte établi sur la base d'un acte étranger ou d'une décision étrangère

L'article 28, § 3, de l'ancien Code civil détermine la forme d'une copie d'un acte établi sur la base d'un acte étranger ou d'une décision étrangère (établi conformément au chapitre 2, section 15, cf. point 4.2.14. et 4.2.15).

3.7.6. Taal

De ABS maakt de akte, overeenkomstig de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, op in de taal van zijn gebied.

In principe kunnen de afschriften en uittreksels van akten van de burgerlijke stand opgemaakt na de inwerkingtreding van de DABS in een van de drie landstalen worden afgeleverd. Voor deze nieuwe akten worden er geen beelden (scans) ingevoerd, maar enkel metadata: de gegevens die in een akte moeten voorkomen, worden ingevuld in velden (bv. een veld voor de naam, de voornaam, de datum van feit, ...). De nieuwe akten zijn dus taalonafhankelijk aangezien ze op de metadata gebaseerd zijn. Wanneer het uittreksel of het afschrift van een akte wordt afgeleverd door de ABS, gebeurt dat in de taal van de gemeente waar de akte wordt aangevraagd. Wanneer de betrokkene zelf een afschrift of een uittreksel aanvraagt via het portaal Just-on-Web, kan hij kiezen in welke taal hij zijn afschrift of uittreksel wil ontvangen.

Daar in de DABS de akten, afschriften en uittreksels geüniformiseerd en gestandaardiseerd zijn, kunnen afschriften en uittreksels dus worden geraadpleegd in een Frans, Duits, Nederlands of meertalig sjabloon, en ook zo worden afgeleverd.

Indien bijvoorbeeld een uittreksel van een Franstalige akte van de burgerlijke stand in Vlaanderen wordt opgevraagd, zal dat bijgevolg in het Nederlands afgeleverd kunnen worden. Zo kan worden vermeden dat een burger het uittreksel nog moet laten vertalen.

Hetzelfde geldt voor de uittreksels van de 'oude' papieren akten, daar die met dezelfde metadata als die van de 'nieuwe' akten in de DABS worden opgenomen. Voor de afschriften van de oude akten zal dat niet het geval zijn. Het afschrift van een oude akte is namelijk gebaseerd op een beeld van de akte. Het afschrift zal dan bestaan in een afdruk van het beeld van de oude akte, waarvan uiteraard geen vertaling voorzien kan worden door de DABS.

3.7.7. Bewijskracht van afschriften en uittreksels van papieren akten in de DABS

De bewijskracht van de afschriften en uittreksels van akten opgemaakt vóór 31 maart 2019 (in gedematerialiseerde vorm opgenomen in de DABS) is niet dezelfde als de bewijskracht van akten opgemaakt na 31 maart 2019, aangezien de bewijswaarde van de akten waarop de afschriften en uittreksels betrekking hebben niet gelijk is. De elektronische akten opgemaakt na 31 maart 2019 hebben immers volledige bewijswaarde (namelijk tot bewijs van valsheid in geschrifte), in tegenstelling tot de oude papieren akten die nadien in de DABS werden opgenomen, die slechts gelden tot bewijs van het tegendeel.

Het is echter niet mogelijk om personen voor het verkrijgen van afschriften en uittreksels toch te verwijzen naar de ABS die de papieren akte in zijn bezit heeft, aangezien op de papieren akte nooit de bijwerkingen zullen staan die nadien in de DABS werden gemaakt voor die akte. Dat afschrift of uittreksel zal dus onvolledig zijn. Het is ook niet mogelijk om volledige bewijswaarde (tot valsheid in geschrifte) te geven aan de in gedematerialiseerde vorm in de DABS opgenomen akten opgemaakt vóór de inwerkingtreding van de DABS. De papieren akte zal immers steeds het origineel zijn. Er kunnen immers fouten voortkomen uit de opname ervan in gedematerialiseerde vorm in de DABS (bv.: door het scannen wordt een woord dat was uitgewist toch zichtbaar).

Artikel 30, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek voorziet er in dat opzicht in dat wanneer het afgeleverde uittreksel of afschrift op basis van een op papier opgemaakte akte vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet niet wordt aanvaard of wanneer het wordt betwist voor het doel waartoe het dient, een uittreksel of afschrift wordt afgeleverd op basis van het papieren register met toevoeging van de bijwerkingen op de akte in de DABS. Die mogelijkheid dient beperkt te blijven tot zeer uitzonderlijke omstandigheden, daar het doel is om afschriften en uittreksels steeds door de DABS op elektronische wijze te laten afleveren. Enkel in het geval van betwisting of bijvoorbeeld niet-aanvaarding door een buitenlandse autoriteit om specifieke redenen zou een afschrift of uittreksel van de originele papieren akte (met de bijwerkingen op die akte opgenomen in de DABS) afgeleverd moeten worden door de ABS die de akte onder zich in zijn papieren registers heeft.

3.7.8. Vorm van het afschrift van een akte opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of een buitenlandse beslissing

Artikel 28, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt de vorm van een afschrift van een akte opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of een buitenlandse beslissing (opgemaakt volgens hoofdstuk 2, afdeling 15, zie punt 4.2.14 en 4.2.15).

Une telle copie comprend :

1. les données originales de l'acte belge sur la base d'un acte étranger ou d'une décision étrangère et, à la demande, la version imprimée de l'acte étranger ou de la décision judiciaire ou administrative étrangère et le cas échéant sa traduction jurée, tels qu'enregistré en annexe de l'acte belge dans la BAEC;

2. les données de référence de l'acte étranger ou d'une décision étrangère sur lequel elle se base;

3. les métadonnées des modifications de cet acte (historique après établissement de l'acte belge).

L'établissement des actes de l'état civil sur la base d'un acte étranger est possible par la présentation d'une copie ou d'un extrait de l'acte étranger selon les conditions prévues par les articles 68 et 69 de l'ancien Code civil (voir point 4.2.15).

L'établissement d'un acte belge sur la base d'un extrait de l'acte étranger n'empêche pas que des modifications ultérieures puissent y être intégrées.

Une copie mentionnera par conséquent également l'historique qui suit l'établissement de l'acte belge, sous la forme des métadonnées des modifications. C'est également le cas pour une copie d'un acte papier migré dans la BAEC sur laquelle des modifications ont été faites dans la BAEC après la migration.

Concrètement, cet historique pourrait être par exemple le suivant : une reconnaissance, une déclaration de choix de nom, un changement de prénoms, une rectification par le tribunal... Il peut s'agir tant des actes ou décisions belges que des actes ou décisions étrangers reconnus en Belgique.

Si l'intéressé doit, à l'avenir, présenter une copie ou un extrait de son acte étranger ou d'une décision étrangère en Belgique, il pourra se servir d'une copie ou d'un extrait de l'acte belge établi sur la base de l'acte étranger ou de la décision judiciaire ou administrative étrangère. Il ne doit donc pas retourner devant l'autorité étrangère de délivrance.

Sur demande, la copie de l'acte belge établi sur la base d'un acte étranger ou d'une décision judiciaire ou administrative étrangère est accompagnée de la version imprimée de l'acte étranger ou de la décision judiciaire ou administrative étrangère et le cas échéant, sa traduction jurée, tels qu'enregistré en annexe de l'acte belge dans la BAEC. La copie de l'acte est donc accompagnée des annexes qui lui sont attachées dans la BAEC.

3.7.9. Recherches généalogiques

L'article 79 de l'ancien Code civil dispose que le Roi détermine, par qui, où et quels actes de l'état civil peuvent être consultés à des fins généalogiques et historiques.

L'arrêté royal du 17 mars 2021 relatif aux recherches à des fins généalogiques dans les actes de l'état civil et accordant l'accès à la BAEC aux Archives générales du Royaume et Archives de l'État (M.B. du 21 mars 2021) détermine par qui, où et quels actes de l'état civil peuvent être consultés à des fins généalogiques.

3.7.10. Légalisation

L'article 29, § 3, de l'ancien Code civil reprend l'ancien article 45 du même Code qui prévoit que les extraits et les copies destinés à être utilisés à l'étranger sont, pour autant que cela soit exigé, légalisés par le ministre des Affaires étrangères ou le fonctionnaire délégué par lui. C'est donc le cachet électronique qui est légalisé.

Il importe ici aussi de renvoyer au règlement relatif aux documents publics (règlement (UE) n° 2016/1191 du Parlement européen et du Conseil du 6 juillet 2016 visant à favoriser la libre circulation des citoyens en simplifiant les conditions de présentation de certains documents publics dans l'Union européenne, et modifiant le règlement (UE) n° 1024/2012).

Ce règlement s'applique en effet aux actes de l'état civil. Concernant les articles qui s'appliquent aux actes de l'état civil, ce règlement est entré en vigueur le 16 février 2019.

Ce règlement supprime notamment l'exigence en matière de légalisation et d'apostille pour certains documents publics et simplifie les formalités liées aux copies certifiées conformes et aux traductions entre les États membres de l'UE.

Le champ d'application du règlement s'étend à :

- la naissance;
- le fait d'être en vie;
- le décès;
- le nom;

Dergelijk afschrift bevat:

1. de oorspronkelijke gegevens van de Belgische akte op basis van een buitenlandse akte of een buitenlandse beslissing en, op aanvraag, de afgedrukte versie van de buitenlandse akte of de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing en, in voorkomend geval, de beëdigde vertaling ervan, zoals opgenomen in de DABS als bijlage bij de Belgische akte;

2. de referentiegegevens van de buitenlandse akte of de buitenlandse beslissing die aan de basis lag;

3. de metadata van de wijzigingen van die akte (historiek na opmaak van de Belgische akte).

De opmaak van akten van de burgerlijke stand op basis van een buitenlandse akte is mogelijk door voorlegging van een afschrift of uittreksel van de buitenlandse akte volgens de voorwaarden bepaald in de artikelen 68 en 69 van het oud Burgerlijk Wetboek (zie punt 4.2.15).

De opmaak van een Belgische akte op basis van een uittreksel van de buitenlandse akte verhindert niet dat er latere wijzigingen in de akte verwerkt kunnen worden.

Bijgevolg zal een afschrift ook de historiek van na de opmaak van de Belgische akte vermelden, in de vorm van metadata van de wijzigingen. Dat is ook het geval voor een afschrift van een in de DABS gemigreerde papieren akte waarop na de migratie ervan wijzigingen gebeuren in de DABS.

Concreet kan die historiek dan bijvoorbeeld het volgende zijn: een erkenning, een verklaring van naamskeuze, een voornaamsverandering, een verbetering door een rechtbank .... Het kan dan gaan om zowel Belgische akten of beslissingen als in België erkende buitenlandse akten of beslissingen.

Indien de betrokkene in de toekomst een afschrift of uittreksel van zijn buitenlandse akte of van een buitenlandse beslissing in België dient voor te leggen, kan hij zich dus beroepen op een afschrift of uittreksel van de Belgische akte opgemaakt op basis van de buitenlandse akte of de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing. Hij dient dus niet terug te keren naar de afleverende autoriteit in het buitenland.

Op aanvraag gaat het afschrift van de Belgische akte opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing vergezeld van de afgedrukte versie van de buitenlandse akte of de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing en, in voorkomend geval, de beëdigde vertaling ervan, zoals opgenomen in de DABS als bijlage bij de Belgische akte. Het afschrift van de akte gaat dus vergezeld van de bijlagen die er in de DABS aan verbonden zijn.

3.7.9. Genealogische opzoeken

Artikel 79 van het oud Burgerlijk Wetboek stelt dat de Koning bepaalt welke akten van de burgerlijke stand raadpleegbaar zijn voor genealogische en historische doeleinden, wie ze kan raadplegen en waar ze kunnen worden geraadpleegd.

Het koninklijk besluit van 17 maart 2021 over de genealogische opzoeken in de akten van de burgerlijke stand en tot verlenging van de toegang tot de DABS aan het Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën (B.S. van 21 maart 2021) bepaalt welke akten van de burgerlijk stand raadpleegbaar zijn voor genealogische doeleinden, wie ze kan raadplegen en waar ze kunnen worden geraadpleegd.

3.7.10. Legalisatie

Artikel 29, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek herneemt oud artikel 45 van hetzelfde wetboek en bepaalt dat de uittreksels en afschriften die bestemd zijn om in het buitenland te worden gebruikt, voor zover vereist, gelegaliseerd worden door de minister van Buitenlandse Zaken of door de door hem gemachtigde ambtenaar. Het is dus het elektronisch zegel dat gelegaliseerd wordt.

Het is van belang hier ook te wijzen op de verordening openbare documenten (Verordening (EU) nr. 2016/1191 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 inzake de bevordering van het vrije verkeer van burgers door vereenvoudigde overlegging van bepaalde openbare documenten in de Europese Unie en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012).

Die verordening is immers van toepassing op de akten van de burgerlijke stand. Voor wat betreft de artikelen die van toepassing zijn op de akten van de burgerlijke stand is die verordening in werking getreden op 16 februari 2019.

Die verordening schaft onder andere de legalisatie- en apostillever-eiste af voor bepaalde openbare documenten en vereenvoudigt de formaliteiten met betrekking tot gewaarmerkte afschriften en vertalingen tussen de EU-lidstaten.

Het toepassingsgebied van de verordening strekt zich uit tot:

- geboorte;
- in leven zijn;
- overlijden;
- naam;

- le mariage, y compris la capacité à mariage et la situation matrimoniale ;
- le divorce, la séparation de corps et l'annulation du mariage;

- le partenariat enregistré, y compris la capacité à conclure un partenariat enregistré et le statut de partenariat enregistré;

- la dissolution du partenariat enregistré, la séparation de corps ou l'annulation d'un partenariat enregistré;

- la filiation;

- l'adoption;

- le domicile et/ou la résidence;

- la nationalité;

- l'absence de casier judiciaire;

- les documents publics qui doivent être présentés en vue de l'exercice du droit de vote ou d'éligibilité aux élections au Parlement européen ou aux élections municipales.

Il faut souligner que le règlement porte uniquement sur l'authenticité du document public et non sur la reconnaissance du contenu ou les effets de celui-ci.

Le règlement a pour effet que les autres États membres de l'UE ne peuvent plus demander la légalisation ou l'apostille des copies et des extraits d'actes de l'état civil qui relèvent de son champ d'application. Pour plus d'informations en ce qui concernant la légalisation et l'apostille, rendez-vous sur le site internet du SPF Affaires étrangères : <https://diplomatie.belgium.be/fr/legalisation-de-documents/legalisation-informations-plus-appfondies/e-apostille-e-legalisation>

3.7.11. Modèles des copies et des extraits

L'arrêté royal du 3 février 2019 fixant les modèles d'extraits et des copies d'actes de l'état civil (M.B., 15 février 2019) établit les modèles des extraits et des copies des actes de l'état civil. Cet arrêté royal a été modifié par les arrêtés ministériels du 23 novembre 2020 et du 17 octobre 2023 afin d'adapter les modèles d'extraits et de copies des actes d'état civil à la nouvelle législation.

Les modèles à cet effet figurent en annexe de l'arrêté royal et ont été intégrés dans la BAEC.

Des extraits sont prévus pour les actes suivants :

- l'acte de naissance ;
- l'acte de mariage ;
- l'acte de décès ;
- l'acte de reconnaissance ;
- l'acte de reconnaissance prénatale ;
- l'acte d'adoption ;
- l'acte d'un enfant sans vie ;
- l'acte d'absence ;
- l'acte de nationalité belge ;

Des copies sont prévues pour les actes suivants :

- l'acte de naissance ;
- l'acte de mariage ;
- l'acte de décès ;
- l'acte de reconnaissance ;
- l'acte de reconnaissance prénatale ;
- l'acte d'adoption ;
- l'acte d'un enfant sans vie ;
- l'acte d'absence ;
- l'acte de nationalité belge ;
- l'acte de modification de l'enregistrement du sexe ;
- l'acte de divorce ;
- l'acte de changement de nom ;
- l'acte de changement de prénom ;
- l'acte de déclaration du choix de nom ;
- l'acte d'annulation ;

La base de l'établissement de l'acte peut être :

- une décision judiciaire ;
- un procès-verbal ;
- un arrêté royal ou ministériel ;
- un acte étranger ;
- une décision administrative ou judiciaire étrangère.

- huwelijk, daaronder begrepen de bekwaamheid om te huwen en de huwelijkse staat;

- echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk;

- geregistreerd partnerschap, daaronder begrepen de bekwaamheid om een geregistreerd partnerschap aan te gaan en de status van geregistreerd partnerschap;

- ontbinding van een geregistreerd partnerschap, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een geregistreerd partnerschap;

- afstamming;

- adoptie;

- woon- en/of verblijfplaats;

- nationaliteit;

- de afwezigheid van een strafblad;

- de openbare documenten die moeten worden voorgelegd voor het uitoefenen van het actief of passief kiesrecht bij verkiezingen voor het Europees Parlement of bij gemeenteraadsverkiezingen.

Er wordt wel opgemerkt dat de verordening enkel betrekking heeft op de echtheid van het openbare document en niet op de erkenning van de inhoud of de gevolgen ervan.

De verordening heeft tot gevolg dat andere EU-lidstaten geen legalisatie of apostille van de afschriften en uittreksels van akten van de burgerlijke stand die onder het toepassingsgebied van de verordening vallen meer mogen vragen. Meer informatie over de legalisatie en de apostille kan worden teruggevonden op de website van de FOD Buitenlandse Zaken: <https://diplomatie.belgium.be/nl/legalisatie-van-documenten/legalisatie-gedetailleerdere-informatie/e-apostille-e-legalisatie>

3.7.11. Modellen van afschriften en uittreksels

Het koninklijk besluit van 3 februari 2019 tot vaststelling van de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand (B.S. 15 februari 2019) stelt de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand vast. Dat koninklijk besluit werd gewijzigd bij de ministeriële besluiten van 23 november 2020 en 17 oktober 2023 teneinde de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand aan te passen aan de nieuwe wetgeving.

De modellen zijn terug te vinden als bijlage bij het koninklijk besluit en werden geïntegreerd in de DABS.

Er zijn uittreksels voor de volgende akten:

- de akte van geboorte;
- de akte van huwelijk;
- de akte van overlijden;
- de akte van erkenning;
- de akte van prenatale erkenning;
- de akte van adoptie;
- de akte van een levenloos kind;
- de akte van afwezigheid;
- de akte van Belgische nationaliteit.

Er zijn afschriften voor de volgende akten:

- de akte van geboorte;
- de akte van huwelijk;
- de akte van overlijden;
- de akte van erkenning;
- de akte van prenatale erkenning;
- de akte van adoptie;
- de akte van een levenloos kind;
- de akte van afwezigheid;
- de akte van Belgische nationaliteit.
- de akte van aanpassing van de registratie van het geslacht;
- de akte van echtscheiding;
- de akte van naamsverandering;
- de akte van voornaamsverandering;
- de akte van verklaring van naamskeuze;
- de akte van nietigverklaring.

De basis van de opmaak van de akte kan zijn:

- een rechterlijke beslissing;
- een proces-verbaal;
- een koninklijk of ministerieel besluit;
- een buitenlandse akte;
- een buitenlandse administratieve of rechterlijke beslissing.

L'historique de l'état de la personne, se compose d'un aperçu chronologique, selon la date d'enregistrement dans la BAEC, des données modifiées de l'acte original, avec mention de la décision ou de l'acte qui est à la base de la modification.

L'arrêté royal précise en plus que, dans les copies, les données originales de l'acte sont complétées par la base sur laquelle l'acte est établi et l'historique de l'état de la personne. En outre, il classe les mentions qui correspondent à chaque base légale ou à chaque modification des données de l'acte original.

La donnée « date de prise d'effet » est prévue dans les modèles.

Par ailleurs, pour chaque acte, il est prévu que la date du fait et la date de la rédaction de l'acte apparaissent.

La date du fait est en principe uniquement indiquée dans les actes de naissance, les actes de décès, les actes de mariage et les actes d'enfant sans vie (date d'accouchement). Dans ces cas, la date de prise d'effet sera la date d'établissement de l'acte.

Dans les autres cas, la date de prise d'effet est la même date que celle de l'établissement de l'acte, à moins que, lors de l'établissement de l'acte, l'OEC ait, sur la base d'une annexe (une décision judiciaire ou administrative étrangère, un jugement ou un arrêt, un procès-verbal, ...), indiqué une autre date qui peut être retrouvée dans les annexes. La « date de prise d'effet » se rapportera, dans ces cas, à la date de prise d'effet de l'adoption (adoption interne : date de la requête ; adoption internationale : date de prise d'effet déterminée par l'ACF), du jugement de divorce (divorce belge : date du jugement ayant force de chose jugée), du changement de nom (par exemple sur la base d'un jugement étranger), ...

Les modèles des extraits et des copies sont établis de manière dynamique. Toutes ces mentions ne doivent pas en effet figurer dans chaque extrait ou copie.

Les données qui sont reprises après le symbole « □ » sont facultatives. Ces données ne sont mentionnées sur l'extrait ou la copie que si elles sont d'application.

Pour les données qui figurent après le symbole "o", il faut indiquer au moins une des options. Seule l'option sélectionnée doit apparaître sur la copie ou l'extrait.

3.8. Accès à la BAEC

La BAEC n'est pas un registre public.

Les données de la BAEC peuvent être communiquées par voie électronique aux personnes, autorités ou institutions suivantes, dans le cadre de l'exercice de leurs missions légales :

1° les OEC et les fonctionnaires habilités par ces derniers ;

2° les fonctionnaires consulaires belges, les agents habilités par ces derniers ainsi que les fonctionnaires qui relèvent des services compétents tels que désignés par le Roi, pour les fonctions consulaires, en particulier celles relevant de l'état civil. En principe, il s'agit des fonctionnaires de la Direction « Droit des personnes » au sein de la Direction générale « Affaires consulaires » du SPF Affaires étrangères;

3° les parquets ;

4° les magistrats auprès des juridictions et leurs greffes ;

5° les fonctionnaires qui relèvent des services désignés par le Roi, compétents pour le Droit des personnes et l'état civil. En principe, il s'agit des fonctionnaires de la Direction I " Droit des personnes et de l'état civil " de la Direction Générale de la Législation et des Libertés et Droits fondamentaux du Service Public Fédéral Justice.

Les données qui se trouvent dans la BAEC peuvent être communiquées à l'ensemble des services publics, institutions ou **catégories professionnels** dans le cadre de leur mission légale ou d'une mission relevant de l'exercice de l'autorité publique dont ils sont investis.

Les notaires et les avocats, comme toutes les autres catégories professionnelles, ne sont plus visés dans l'article 29 de l'ancien Code civil car ils sont visés à l'article 78, § 3 de l'ancien Code civil.

Conformément à l'article 78, § 3 de l'ancien Code civil, ils obtiendront la transmission des données de la BAEC via un protocole, dans la mesure où la réglementation en vigueur applicable au destinataire ne serait pas suffisamment claire ni à même d'offrir aux personnes concernées la transparence prévue dans l'article 20 de la loi relative à la protection des données. Les notaires et les avocats ne sont plus mentionnés en tant que tels comme des personnes, autorités ou institutions qui peuvent consulter d'office les données de la BAEC, comme avant la loi de 13 septembre 2023.

Les responsables conjoints du traitement (sans préjudice de la compétence attribuée au comité de gestion) décident donc par exemple si une catégorie professionnelle a besoin des données de la BAEC et si elle doit conclure un protocole ou non. Ce n'est donc pas l'officier de l'état civil qui doit effectuer cette évaluation.

De historiek van de staat van de persoon bestaat uit een chronologisch overzicht, volgens datum van registratie in de DABS, van de gewijzigde gegevens van de oorspronkelijke akte, met vermelding van de beslissing of akte die aan de basis ligt van de wijziging.

Het koninklijk besluit verduidelijkt verder dat in de afschriften de oorspronkelijke gegevens van de akte aangevuld worden met de basis van de opmaak van de akte en de historiek van de staat van de persoon. Daarnaast somt het op welke vermeldingen zijn voor elke wettelijke basis en voor elke wijziging van de gegevens van de oorspronkelijke akte.

In de modellen is in het gegeven 'datum uitwerking' voorzien.

Voor elke akte is er overigens in voorzien dat de datum van het feit en de datum van opmaak van de akte worden vermeld.

De datum van het feit wordt in principe enkel ingevuld in de akten van geboorte, van overlijden, van huwelijk en van een levenloos kind (datum bevalling). In die gevallen zal de datum van uitwerking de datum van opmaak van de akte zijn.

In de andere gevallen is de datum van uitwerking gelijk aan de datum van opmaak van de akte, tenzij de ABS bij de opmaak van de akte op basis van een bijlage (buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing, een vonnis of arrest, een proces-verbaal ...) een andere datum van uitwerking heeft ingevuld die kan teruggevonden worden in de bijlagen. De 'datum uitwerking' zal in die gevallen dus respectievelijk betrekking hebben op de datum van uitwerking van de adoptie (binnenlandse adoptie: datum verzoekschrift; buitenlandse adoptie: datum uitwerking bepaald door FCA), van de echtscheidingsbeslissing (Belgische echtscheiding: datum kracht van gewijsde van het vonnis), van de naamsverandering (bv. op basis van de buitenlandse beslissing), ...

De modellen van uittreksels en afschriften zijn dynamisch samengesteld. Niet alle mogelijke vermeldingen moeten immers in elk uittreksel of afschrift verschijnen.

De gegevens die zijn opgenomen achter het symbool ' □ ' zijn facultatief. Die gegevens worden enkel in het afschrift of uittreksel vermeld als ze van toepassing zijn.

Bij de gegevens die zijn opgenomen achter het symbool ' o ' moet er minstens één van de opties worden aangeduid. Enkel de gekozen optie moet op het afschrift of uittreksel verschijnen.

3.8. Toegang tot de DABS

De DABS is geen openbaar register.

De gegevens van de DABS kunnen elektronisch worden meegedeeld aan de volgende personen, overheden of instellingen, in het kader van de uitoefening van hun wettelijke opdrachten:

1° de ambtenaren van de burgerlijke stand en de door hen gemachtigde beampten;

2° de Belgische consulaire ambtenaren, de door hen gemachtigde agenten alsook de ambtenaren van de bevoegde diensten zoals aangewezen door de Koning, voor de consulaire werkzaamheden, in het bijzonder deze inzake de burgerlijke stand. In principe gaat het om de ambtenaren van de directie Personenrecht van de directie-generaal Consulaire Zaken van de FOD Buitenlandse Zaken;

3° de parketten;

4° de magistraten bij de rechtscolleges en hun griffies;

5° de ambtenaren van de diensten aangewezen door de Koning, die bevoegd zijn voor het personenrecht en voor de burgerlijke stand. In principe gaat het om de ambtenaren van Directie I Personenrecht en Burgerlijk Stand van het directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden van de Federale Overheidsdienst Justitie.

De gegevens in de DABS kunnen worden meegedeeld aan alle overheidsdiensten, instellingen of beroepsgroepen, in het kader van hun wettelijke opdracht of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan hen is opgedragen.

Net als alle andere **beroepsgroepen** worden notarissen en advocaten niet langer beoogd in artikel 29 van het oud Burgerlijk Wetboek, aangezien ze worden beoogd in artikel 78, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek.

Overeenkomstig artikel 78, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek zullen ze de doorgifte van de gegevens van de DABS verkrijgen via een protocol, voor zover de vigerende regelgeving van toepassing op de ontvanger onvoldoende duidelijk zou zijn en niet de transparantie bepaald in artikel 20 van de wet gegevensbescherming kan bieden aan betrokkenen. De notarissen en de advocaten staan niet langer als dusdanig vermeld als personen, overheden of instellingen die de gegevens van de DABS ambtshalve kunnen raadplegen, zoals vóór de wet van 13 september 2023.

De gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken (onverminderd de aan het beheerscomité toegewezen bevoegdheid) beslissen dan bijvoorbeeld of een beroepsgroep nood heeft aan de gegevens uit de DABS en of die groep al dan niet een protocol dient af te sluiten. Het is dus niet de ABS die deze afweging dient te maken.

Lorsque des services publics étrangers ou des catégories professionnelles étrangères s'adressent à un OEC pour obtenir des données contenues dans la BAEC, la législation relative à la protection des données (RGPD) s'applique. Dans cette hypothèse, l'OEC contacte le responsable de traitement de la BAEC, par l'intermédiaire du Comité de gestion afin que la demande puisse être analysée à ce niveau.

L'article 83 de l'ancien Code civil garantit le caractère confidentiel des données : quiconque participe, en quelque qualité que ce soit, à la collecte, au traitement ou à la communication des données contenues dans la BAEC doit en respecter le caractère confidentiel. L'article 458 du Code pénal, qui régit le secret professionnel, leur est applicable.

Les services publics, institutions, et groupements professionnels ayant eu d'une quelconque manière accès aux données de la BAEC doivent pouvoir justifier des traitements effectués, que ceux-ci aient été effectués par un utilisateur individuel ou par un système informatique automatisé. Ils tiennent au moins un fichier journal à cette fin.

3.9. Modifications d'actes de l'état civil

Les actes de l'état civil peuvent être modifiés uniquement selon les dispositions prévues par l'ancien Code civil. Les actes de l'état civil peuvent être modifiés de la manière suivante :

1° par la modification directe d'un acte (« deuxième version » de l'acte) (art. 31 de l'ancien Code civil) ;

2° par une mention automatique (art. 32 de l'ancien Code civil) ;

3° par l'établissement d'un acte de base.

Ces manières de procéder remplacent donc les anciens 'actes de transcription' de décisions judiciaires ou autres et la mention marginale y afférente sur d'autres actes de l'état civil.

3.9.1. Modifications directes d'actes (actes modifiés)

Plutôt que de porter une mention en marge d'un acte à la suite d'une décision judiciaire belge ou étrangère, l'acte existant même sera, dans certains cas, modifié. En d'autres termes, l'OEC établira une « deuxième version » de l'acte.

Ainsi, la filiation pourra par exemple être modifiée dans l'acte de naissance après une décision judiciaire établissant la filiation.

Les modifications directes d'actes ne sont prévues que pour un nombre limité de cas, notamment en cas de :

1° *Décision judiciaire (art. 31, § 1er, de l'ancien Code civil) qui :*

- conteste ou établit la filiation ou annule une reconnaissance;
- rectifie un acte ;

Il doit s'agir d'une décision passée en force de chose jugée qui a pour conséquence la modification d'un ou de plusieurs actes de l'état civil, et aucun acte de base ne doit pouvoir être établi.

On entend par actes de base, les actes de l'état civil visés au livre Ier, titre 2, chapitre 2, de l'ancien Code civil.

Une décision qui modifie la filiation requiert une adaptation de l'acte, étant donné qu'aucun acte de base « acte de modification de filiation » n'existe et qu'aucune mention automatique ne peut être effectuée par la BAEC. L'intervention de l'OEC est nécessaire, dès lors qu'une appréciation du contenu des données de la décision judiciaire qui modifie l'état civil est requise. Dans ce cas, il peut également s'agir de décisions judiciaires étrangères. Le changement de nom éventuel est également repris dans l'acte modifié.

En ce qui concerne les descendants de la personne dont la filiation est modifiée et qui changent de nom, un acte de changement de nom doit être établi.

Il en va de même pour la rectification des actes de l'état civil par le tribunal de la famille. Il en va de même également pour l'annulation de la reconnaissance. Dans ce cas, l'OEC établira les actes suivants ou apportera les modifications suivantes :

1) dans le cas où la reconnaissance a fait l'objet d'un acte distinct :

- l'établissement de l'acte d'annulation d'une reconnaissance par l'officier de l'état civil et

- la modification de l'acte (des actes) de l'état civil de l'enfant et de ses descendants (en vertu de l'article 31 de l'ancien Code civil) ;

La filiation dans l'acte de naissance sera donc modifiée après l'annulation de la reconnaissance.

2) dans le cas où la reconnaissance a été intégrée dans l'acte de naissance lui-même :

la modification de l'acte (des actes) de l'état civil de l'enfant et de ses descendants (en vertu de l'article 31 de l'ancien Code civil).

Wanneer buitenlandse overheidsdiensten of beroepsgroepen zich wenden tot een ABS om gegevens van de DABS te verkrijgen, is de wetgeving inzake gegevensbescherming (AVG) van toepassing. In dat geval neemt de ABS via het beheerscomité contact op met de verwerkingsverantwoordelijke van de DABS, opdat het verzoek op dat niveau kan worden geanalyseerd.

In artikel 83 van het oud Burgerlijk Wetboek wordt het vertrouwelijk karakter van de gegevens gewaarborgd: hij die in welke hoedanigheid ook deelneemt aan de verzameling, de verwerking of de mededeling van de gegevens in de DABS, moet het vertrouwelijk karakter ervan in acht nemen. Artikel 458 van het Strafwetboek, dat het beroepsgeheim regelt, is op hen van toepassing.

De overheden, de instellingen en de beroepsgroepen die op enige wijze toegang hebben gekregen tot de gegevens van de DABS moeten de uitgevoerde verwerkingen kunnen verantwoorden, ongeacht of ze uitgevoerd zijn door een individuele gebruiker of door een automatisch informaticasysteem. Daartoe houden ze minstens een logbestand bij.

3.9. Wijzigingen van akten van de burgerlijke stand

De akten van de burgerlijke stand kunnen enkel worden gewijzigd volgens de bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek. De akten van de burgerlijke stand kunnen op de volgende wijzen wijzigingen ondergaan:

1° door de rechtstreekse wijziging van een akte ('tweede versie' van de akte) (artikel 31 van het oud Burgerlijk Wetboek);

2° door een automatische melding (artikel 32 van het oud Burgerlijk Wetboek);

3° door de opmaak van een basisakte.

Deze werkwijzen vervangen dus de vroegere akten van overschrijving van rechterlijke of andere beslissingen en de randmelding daarvan op andere akten van de burgerlijke stand.

3.9.1. Rechtstreekse wijzigingen van akten (gewijzigde akten)

In plaats van een akte te 'randmelden' naar aanleiding van een Belgische of buitenlandse rechterlijke beslissing, zal in bepaalde gevallen de reeds bestaande akte zelf worden gewijzigd. De ABS zal met andere woorden een 'tweede versie' van de akte maken.

Zo zal de afstamming op de geboorteakte bijvoorbeeld worden gewijzigd na een rechterlijke beslissing die de afstamming vaststelt.

In rechtstreekse wijzigingen van akten is slechts voorzien voor een beperkt aantal gevallen, met name:

1° *Een rechterlijke beslissing die (artikel 31, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek):*

- de afstamming betwist of vaststelt of een erkenning nietig verklaart;
- een akte verbetert.

Het moet gaan om een in kracht van gewijsde gegane beslissing die een wijziging van één of meerdere akten van de burgerlijke stand tot gevolg heeft en er mag geen basisakte voor kunnen worden opgemaakt.

Met basisakten worden de akten van de burgerlijke stand bedoeld die zijn vermeld in boek I, titel 2, hoofdstuk 2 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Een beslissing die de afstamming wijzigt, noodzaakt een aanpassing van de akte omdat er geen basisakte 'akte van afstammingswijziging' bestaat en er geen automatische melding kan gebeuren door de DABS. Het optreden van de ABS is noodzakelijk omdat er een inhoudelijke beoordeling is vereist van de gegevens van de rechterlijke beslissing die de burgerlijke staat wijzigt. In dit geval kan het ook om buitenlandse rechterlijke beslissingen gaan. De eventuele naamsverandering wordt ook opgenomen in de gewijzigde akte.

Voor de afstammelingen van de persoon wiens afstamming is gewijzigd en die van naam veranderen, moet er een akte van naamsverandering opgemaakt worden.

Hetzelfde geldt voor de verbetering van akten van de burgerlijke stand door de familierechtbank. Hetzelfde geldt ook voor de nietigverklaring van een erkenning. De ABS zal in dat geval de volgende akten opmaken of de volgende wijzigingen doorvoeren:

1) in het geval de erkenning in een afzonderlijke akte gebeurde:

- de opmaak van de akte van nietigverklaring van een erkenning door de ABS en

- de wijziging van de akte(n) van de burgerlijke stand van het kind en van zijn afstammelingen (overeenkomstig artikel 31 van het oud Burgerlijk Wetboek).

De afstamming op de geboorteakte zal dus worden gewijzigd na de nietigverklaring van een erkenning.

2) in het geval de erkenning in de geboorteakte zelf gebeurde:

de wijziging van de akte(n) van de burgerlijke stand van het kind en van zijn afstammelingen (overeenkomstig artikel 31 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Contrairement à ce qui était prévu avant le 1er janvier 2024 (entrée en vigueur de la Loi réparatrice de 2023), les décisions judiciaires qui autorisent un changement de nom ou de prénoms (cas visés à l'article 370/9 de l'ancien Code civil), il convient d'établir l'acte de base concerné dans ce cas, c'est-à-dire, un acte de changement de nom ou un acte de changement de prénoms.

En ce qui concerne le changement de nom ou de prénoms, il s'agit des cas visés à l'article 370/9 de l'ancien Code civil et, partant, des recours introduits devant le tribunal de la famille respectivement contre les refus du ministre de la Justice et de l'OEC d'autoriser un changement de nom ou de prénoms. Une décision judiciaire étrangère de changement de nom ou de prénoms qui peut être reconnue sur base de l'article 39 du Code de droit international privé sera traitée comme un acte de changement de (pré)nom.

Si le tribunal de la famille autorise le changement, l'OEC modifie l'acte de naissance et l'associe aux autres actes du bénéficiaire et, en cas de changement de prénoms, aux actes de naissance de ses descendants jusqu'au premier degré.

S'il s'agit d'une décision judiciaire belge, le greffier transmettra immédiatement à l'OEC compétent les données nécessaires à cette modification via la BAEC.

L'acte modifié mentionne les données (instance judiciaire, date du prononcé) ainsi que le contenu de la décision judiciaire (contestation/établissement d'un lien de filiation, rectification d'un acte, changement de nom ou de prénoms).

L'acte modifié mentionne les données (instance judiciaire, date du prononcé) ainsi que le contenu de la décision judiciaire (contestation/établissement d'un lien de filiation, annulation d'une reconnaissance, rectification d'un acte, changement de nom ou de prénoms).

Toutes ces données sont enregistrées dans le système sous forme de métadonnées et associées à l'acte.

Dès lors, les mentions de l'« acte modifié » sont les données qui sont mentionnées dans l'« historique » de cet acte et qui sont visibles lorsque l'acte est consulté ainsi que lorsqu'une copie est délivrée.

2° *Rectification d'une erreur matérielle par l'OEC* (art. 31, § 2, de l'ancien Code civil) (cf. point 3.10.1.)

Dans ce cas, l'OEC compétent établit le ou les actes modifiés à la suite de la rectification d'une erreur matérielle qui entraîne une modification d'un ou de plusieurs actes de l'état civil.

L'acte modifié mentionne la rectification de l'acte. La rectification sera donc toujours visible lors de la consultation dans la BAEC ou lors de la délivrance d'une copie.

L'OEC compétent est l'officier généralement compétent ou l'officier du lieu de l'établissement de l'acte.

La modification d'un acte induira, dans certains cas également, la modification automatique par la BAEC des autres actes de la personne concernée et, éventuellement, de ses descendants. L'OEC associe ces actes les uns aux autres.

Lors de la consultation des actes dans la BAEC, les modifications par rapport à l'acte d'origine seront toujours clairement indiquées. De même, il sera toujours possible de consulter l'historique, avec la date et le motif de la modification.

3° *Un autre acte ou une déclaration* (p. ex. au moyen d'une attestation médicale ou d'une déclaration) (art. 31, § 2 de l'ancien Code civil).

L'ajout de cette nouvelle base légale pour les modifications directes d'actes par l'OEC évite que de telles modifications apportées soient résolues techniquement par une « erreur matérielle ».

L'établissement d'un acte modifié sur la base d'un autre acte permet désormais de remplacer des données erronées ou incomplètes dans un acte existant par les données correctes ou complètes lorsque l'acte qui corrobore cette modification est présenté.

En règle générale, il s'agit la plupart du temps de l'acte de naissance qui n'était pas disponible au moment de l'établissement de l'acte à modifier (autrement, l'acte modifié sur la base d'une erreur matérielle pourrait être utilisé, solution toujours préférable lorsque cela est possible).

Il peut également s'agir d'une donnée qui ne répond pas à la définition de l'erreur matérielle. Par exemple : le lieu ou le pays de naissance d'un parent sur l'acte de naissance ou d'un conjoint sur un acte de mariage.

Bij rechterlijke beslissingen die een naams- of voornaamsverandering toestaan (gevallen bedoeld in artikel 370/9 van het oud Burgerlijk Wetboek), dient de toepasselijke basisakte te worden opgemaakt, met name een akte van naamsverandering of een akte van voornaamsverandering, wat niet het geval was vóór 1 januari 2024 (datum van inwerkingtreding van de Reparatiewet van 2023).

Wat de naams- of voornaamsverandering betreft, gaat het om de gevallen bedoeld in artikel 370/9 van het oud Burgerlijk Wetboek en dus om de beroepen ingesteld voor de familierechtbank tegen weigeringen van de minister van Justitie en de ABS om respectievelijk een naams- of voornaamsverandering toe te staan. Een buitenlandse rechterlijke beslissing inzake naams- of voornaamsverandering die erkend kan worden op grond van artikel 39 van het Wetboek van internationaal privaatrecht wordt verwerkt via de akte van (voor)naamsverandering.

Indien de familierechtbank de verandering toestaat, wijzigt de ABS de akte van geboorte en verbindt deze met de andere akten van de begunstigde en, in geval van voornaamswijziging, met de akten van geboorte van zijn afstammelingen van de eerste graad.

Indien het een Belgische rechterlijke beslissing betreft, zal de griffier de gegevens die nodig zijn voor deze wijziging onmiddellijk via de DABS doorsturen naar de bevoegde ABS.

De gewijzigde akte vermeldt de gegevens van de rechterlijke beslissing (rechterlijke instantie, datum uitspraak) alsook de inhoud ervan (betwisting/vaststelling van een afstammingsband, verbetering van een akte, naams-of voornaamsverandering).

De gewijzigde akte vermeldt de gegevens van de rechterlijke beslissing (rechterlijke instantie, datum uitspraak) alsook de inhoud ervan (betwisting/vaststelling van een afstammingsband, nietigverklaring van een erkenning, verbetering van een akte, naams-of voornaamsverandering).

Al deze gegevens worden in metadata in het systeem opgenomen en met de akte verbonden.

De vermeldingen van de 'gewijzigde akte' zijn dus gegevens die in de 'historiek' bij deze akte worden vermeld en dus ook zichtbaar zijn zowel bij de raadpleging van de akte als bij de aflevering van een afschrift ervan.

2° *Een verbetering van een materiële vergissing door de ABS* (artikel 31, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek) (zie punt 3.10.1.)

In dit geval maakt de bevoegde ABS de gewijzigde akte of akten op ten gevolge van de verbetering van een materiële vergissing die een wijziging van één of meerdere akten van de burgerlijke stand tot gevolg heeft.

De gewijzigde akte vermeldt de verbetering van de akte. De verbetering zal dus ook steeds zichtbaar zijn bij de raadpleging van de akte in de DABS of bij aflevering van een afschrift ervan.

De bevoegde ABS is de algemeen bevoegde ambtenaar of de ambtenaar van de plaats van opmaak van de akte.

De wijziging van een akte zal in bepaalde gevallen ook met zich meebrengen dat de andere akten van de betrokkene, en eventueel van zijn afstammelingen, automatisch worden gewijzigd door de DABS. De DABS verbindt deze akten immers met elkaar.

Bij de raadpleging ervan in de DABS zal het wel steeds duidelijk zijn wat er is gewijzigd is sinds de oorspronkelijke akte. Het zal ook steeds mogelijk zijn de historiek te raadplegen, met datum en reden van wijziging.

3° *Een andere akte of een aangifte* (bijvoorbeeld door middel van een medisch attest of een verklaring) (art. 31, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Door de toevoeging van deze nieuwe wettelijke basis voor rechtstreekse wijzigingen van akten door de ABS wordt vermeden dat soortgelijke wijzigingen technisch worden opgelost via een 'materiële vergissing'.

De opmaak van een gewijzigde akte op basis van een andere akte maakt het voortaan mogelijk om foutieve of onvolledige gegevens in een bestaande akte te wijzigen in de correcte of volledige gegevens, indien de akte die deze wijziging staft wordt voorgelegd.

In de regel gaat het meestal om de geboorteakte die niet ter beschikking was op het moment van de opmaak van de te wijzigen akte (anders zou kunnen worden gebruikgemaakt van de op basis van een materiële vergissing gewijzigde akte, wat indien mogelijk ook steeds de voorkeur geniet).

Het kan ook gaan om een gegeven dat niet onder de definitie van de materiële vergissing valt. Bijvoorbeeld : de geboorteplaats of het geboorteland van een ouder in de geboorteakte of van een echtgenoot in een huwelijksakte.

Il peut encore s'agir de la mention de données à caractère personnel sur des actes d'étrangers pour les actes issus de pays dans lesquels une distinction est faite entre les données figurant sur un passeport (servant de base pour l'inscription au registre des étrangers) et les actes de l'état civil, qui établissent l'état de la personne. En effet, tous les passeports ne mentionnent pas tous les prénoms d'une personne. Il est également possible que le passeport ne mentionne pas le patronyme ou qu'il mentionne le prénom, le nom de famille ou d'autres mentions relatives au nom dans un autre ordre.

Enfin, l'acte modificatif sur la base d'un autre acte peut également être utilisé lorsque l'état de la personne a été modifié dans un acte existant, mais qu'il n'existe aucune autre base légale pour établir un acte de base ou un acte modifié.

Il importe de souligner que l'acte modifié sur la base d'un autre acte ne peut être utilisé pour rectifier une fraude à l'identité ou pour éviter de passer par une rectification de l'acte devant le tribunal de la famille. Il ne peut donc s'agir de modifier complètement les données à caractère personnel, la filiation ou différentes données dans le même acte (voir point 3.10.2.) sur la seule présentation de l'acte de naissance. Il s'agit uniquement d'établir un acte modifié sur la base d'un autre acte lorsque l'acte original comporte des erreurs ou des lacunes en raison d'un manque d'informations. Il ne doit exister aucun doute sur l'identité de la personne ou sur l'état de la personne stipulé dans cet acte.

Il n'est pas non plus possible d'utiliser l'acte modifié sur la base d'un autre acte pour procéder à la modification de l'état de la personne lorsqu'il est nécessaire d'établir un acte de base adéquat.

Par exemple, un acte étranger/une décision étrangère de changement de nom constitue en règle générale, la base de l'établissement d'un acte de changement de nom, mais pas d'un acte modifié.

Par exemple, c'est aussi le cas quand la mère d'un enfant né dans une commune belge change de nom en se mariant ultérieurement à l'étranger. Dans ce cas, il n'est pas nécessaire d'établir un acte modifié à partir de l'acte de naissance de l'enfant. L'acte de mariage belge (sur la base de l'acte de mariage étranger) avec le nom de mariage peut être immédiatement repris dans la BAEC, ou un acte de changement de nom (basé sur l'acte de mariage étranger) si l'acte de mariage est déjà enregistré dans la BAEC. De cette manière, les actes de naissance des enfants seront également modifiés automatiquement.

Quelques exemples concrets permettent de rendre cela plus clair. L'acte modifié sur la base d'un autre acte peut être établi pour :

- ajouter ou écrire en toutes lettres des prénoms et des noms en présence de prénoms abrégés ou non mentionnés ou de parties de noms :

ex. un étranger inscrit au registre national sur la base de son passeport, dans lequel certains prénoms ont été abrégés, produit à présent son acte de naissance ;

ex. en raison d'une erreur de l'OEC, une personne figure sous un nom simple au lieu d'un nom double sur son acte de mariage datant d'avant le 31 mars 2019 alors que le double nom était mentionné sur l'acte de naissance : il y a certitude quant à l'identité ;

- ajouter un patronyme ou un « middle name » :

ex. une personne russe est inscrite au registre national sans patronyme parce que celui-ci ne figure pas en caractères latins sur le passeport russe, mais il figure bel et bien sur l'acte russe de naissance et d'autres actes russes de l'état civil ;

- corriger une erreur dans le pays de naissance : ex. Congo au lieu de Zaïre.

Il est souligné que le nom des pays ou des villes est indiqué dans l'acte de naissance conformément au nom que le pays ou que la ville portait au moment de la naissance ;

- corriger une erreur dans le lieu de naissance d'une personne figurant dans l'acte :

p. ex. toponyme mal orthographié ou problème de subdivision administrative.

Ainsi, beaucoup de passeports (et donc le registre national) mentionnent l'État, la province ou même le pays, mais pas la commune de naissance proprement dite, laquelle figure généralement sur un acte de naissance. En principe, seul le nom de la commune doit être mentionné ;

- ajouter des prénoms ou un nom de famille lorsque ceux-ci n'ont pas été enregistrés auparavant, mais figurent bel et bien sur des actes de l'état civil :

Het kan ook gaan om de vermelding van persoonsgegevens in akten van vreemdelingen, wat de akten betreft uit landen waar er een verschil wordt gemaakt tussen de op een paspoort vermelde gegevens (die als basis dienen voor de inschrijving in het vreemdelingenregister) en de akten van de burgerlijke stand, die de staat van de persoon vaststellen. Niet op alle paspoorten worden immers alle voornamen van een persoon vermeld. Het is ook mogelijk dat het patroniem niet wordt vermeld op het paspoort of dat de voornaam, de familienaam of andere naamsvermeldingen in een andere volgorde worden vermeld.

Tot slot kan de wijzigingsakte op basis van een andere akte ook worden gebruikt wanneer de staat van de persoon in een bestaande akte is gewijzigd, maar er geen andere wettelijke basis voorhanden is om een basisakte of gewijzigde akte op te maken.

Het is belangrijk op te merken dat de gewijzigde akte op basis van een andere akte niet kan worden gebruikt om identiteitsfraude recht te zetten of om te vermijden dat men een akte voor de familierechtbank moet laten verbeteren. Het kan dus niet de bedoeling zijn om louter op voorleggen van de geboorteakte de persoonsgegevens volledig te veranderen, de afstamming te wijzigen of verschillende gegevens in dezelfde akte te gaan wijzigen (zie punt 3.10.2.). Het is enkel de bedoeling om een gewijzigde akte op basis van een andere akte op te maken indien de oorspronkelijke akte door een gebrek aan informatie fouten of onvolledigheden bevat. Er mag geen twijfel bestaan over de identiteit van de persoon of over de staat van de persoon die wordt vastgelegd in de akte.

Evenmin is het mogelijk de gewijzigde akte op basis van een andere akte te gebruiken om de wijziging van de staat van de persoon te verwerken, indien de opmaak van een geëigende basisakte noodzakelijk is.

Bijvoorbeeld: een buitenlandse akte of beslissing tot naamsverandering is in de regel de basis voor de opmaak van een akte van naamsverandering, maar niet van een gewijzigde akte.

Dit is bijvoorbeeld ook het geval wanneer de moeder van een in een Belgische gemeente geboren kind van naam verandert door een opvolgend huwelijk in het buitenland. Er dient in dit geval geen gewijzigde akte opgemaakt te worden van de geboorteakte van het kind. De Belgische huwelijksakte (op basis van de buitenlandse huwelijksakte) met de huwelijksnaam kan onmiddellijk worden opgenomen in de DABS, dan wel een akte van naamsverandering (op basis van de buitenlandse huwelijksakte) indien de huwelijksakte reeds in de DABS is opgenomen. Op die manier zullen de geboorteakten van de kinderen ook automatisch wijzigen.

Enkele concrete voorbeelden kunnen dit verduidelijken. De gewijzigde akte op basis van een andere akte kan worden opgemaakt om:

- afgekorte of niet-opgenomen voornamen of delen van namen voluit te schrijven of toe te voegen:

voorbeeld: een vreemdeling is ingeschreven in het Rijksregister op basis van zijn paspoort waarbij een aantal voornamen werden afgekort en legt nu zijn geboorteakte voor;

voorbeeld: door een vergissing van de ABS werd een persoon in zijn huwelijksakte van vóór 31 maart 2019 opgenomen met een enkele in plaats van een dubbele naam, de geboorteakte bevatte de dubbele naam: er is zekerheid over de identiteit;

- een patroniem of een 'middle name' toe te voegen:

voorbeeld: een Russische persoon wordt in het Rijksregister ingeschreven zonder patroniem omdat dit niet in Latijns schrift op de Russische reispassen wordt vermeld, maar het wordt wel opgenomen in de Russische geboorteakten en andere akten van de burgerlijke stand;

- een fout in het geboorteland te corrigeren: voorbeeld: Congo in plaats van Zaïre.

Er wordt opgemerkt dat in de geboorteakte de namen van landen en steden zijn vermeld die die landen en steden droegen op het tijdstip van de geboorte;

- een fout in de geboorteplaats van een in de akte opgenomen persoon te corrigeren:

bijvoorbeeld: een spelfout in de plaatsnaam of een probleem met de administratieve indeling.

Zo wordt in vele paspoorten (en dus in het Rijksregister) de staat, provincie of zelfs het land maar niet de eigenlijke gemeente van geboorte vermeld, die doorgaans wel blijkt uit een geboorteakte. In principe moet enkel de naam van de gemeente worden vermeld;

- voornamen of een familienaam toe te voegen wanneer die voordien niet werden geregistreerd, maar wel uit akten van de burgerlijke stand blijken:

ex. 1 : de nombreux Irakiens sont inscrits uniquement sous leur propre prénom et celui de leur père et leur grand-père, sur la base d'un passeport produit antérieurement, mais il s'avère par la suite qu'ils ont bel et bien un nom de famille, lorsque leurs autorités leur délivrent un nouveau passeport et un acte de naissance à ce nom ;

ex. 2 : sur d'anciens actes, les Congolais figurent souvent uniquement sous un nom de famille, comme cela se pratiquait à l'époque du Zaïre, mais ils produisent à présent des actes de naissance mentionnant des prénoms ;

- distinguer les éléments constituant des prénoms ou des noms de famille lorsque cela n'apparaissait pas clairement auparavant (p. ex. « middle name », postnom, chaînes de noms...). A ce propos, il est conseillé d'avoir une interprétation aussi proche que possible du droit national de la personne concernée;

- des actes de naissance établis dans la BAEC avec un lieu de naissance inconnu ou sans date de naissance parce qu'ils n'apparaissent pas sur la copie ou l'extrait d'un acte étranger ; les actes de naissance comportant les données manquantes de ces parents sont à présent produits.

On peut également donner des exemples négatifs d'actes modifiés ne pouvant être établis sur la base d'un autre acte :

- une personne est inscrite avec des données à caractère personnel sur déclaration, ces données à caractère personnel se retrouvent également sur les actes belges. Après régularisation, un passeport et un acte de naissance comportant d'autres données à caractère personnel sont produits et l'Office des étrangers a autorisé la modification des données à caractère personnel dans le registre national. Comme il peut s'agir d'une fraude à l'identité, la modification doit être demandée au tribunal de la famille ;

- une personne déclare que les documents qu'elle a présentés antérieurement ou ses déclarations antérieures n'étaient pas corrects et présente de nouveaux documents : comme il existe un doute sur l'identité et, la plupart du temps, plusieurs autres éléments doivent également être modifiés conjointement, l'intervention du tribunal de la famille doit être demandée pour la modification des actes existants ;

- un acte de naissance est établi avec une filiation maternelle ou une reconnaissance maternelle et l'acte de mariage est présenté ultérieurement : comme une modification de la filiation aurait lieu du fait de l'établissement d'un acte sur la base d'un autre acte, seul le tribunal de la famille est compétent.

La modification directe d'un acte sur la base d'une déclaration est une possibilité générale et n'est plus limitée à un cas spécifique (auparavant, la déclaration pour l'ajout d'un nom de famille dans un acte d'enfant sans vie conformément au droit transitoire de la loi du 19 décembre 2018). La déclaration du sexe (avec attestation médicale) peut être traitée au moyen d'un acte modifié (art. 48 de l'ancien Code civil).

L'OEC compétent établit immédiatement le ou les actes modifiés à la suite de l'autre acte ou de la déclaration qui est à l'origine de la modification et qui entraîne une modification d'un ou de plusieurs actes de l'état civil.

L'acte modifié mentionne la modification de l'acte. La modification sera donc toujours visible lors de la consultation dans la BAEC ou lors de la délivrance d'une copie.

L'OEC compétent est l'OEC généralement compétent ou l'OEC du lieu de l'établissement de l'acte.

La modification d'un acte induira, dans certains cas également, la modification automatique par la BAEC des autres actes de la personne concernée et, éventuellement, de ses descendants. La BAEC associe en effet ces actes les uns aux autres.

- Lors de la consultation des actes dans la BAEC, les modifications par rapport à l'acte d'origine seront toujours clairement indiquées. De même, il sera toujours possible de consulter l'historique avec la date et le motif de la modification.

- La BAEC envoie une notification au procureur du Roi compétent à chaque recours à une rectification conformément à l'article 33 de l'ancien Code civil (erreur matérielle) ou modification d'un acte sur la base d'un autre acte ou d'une déclaration. Le parquet a en effet une fonction générale de surveillance en matière d'état civil. Celui-ci peut alors, à des moments spécifiques, dresser par exemple une liste de toutes les rectifications dans le cadre de cette procédure et vérifier s'il n'y a pas eu d'abus.

4° Schéma

Cela peut être représenté schématiquement comme suit :

1. Décision judiciaire étrangère en matière de filiation => OEC => établissement de l'acte modifié
2. Décision judiciaire belge (filiation, annulation reconnaissance, rectification,) => greffier => OEC => établissement de l'acte modifié

exemple 1: vele Irakezen staan op basis van een eerder voorgelegd paspoort ingeschreven met enkel hun eigen voornaam en die van hun vader en hun grootvader, maar blijken nadien wel een familienaam te hebben wanneer ze van hun autoriteiten een nieuw paspoort overhandigd krijgen en een geboortekte met die naam;

exemple 2: Congolezen staan vaak in oude akten opgenomen met enkel een familienaam, zoals gebruikelijk in het Zairese tijdperk, maar leggen nu geboortekten voor met voornamen;

- het onderscheid te maken tussen welke elementen voor- of familienaam zijn indien dit niet duidelijk was voorheen (bijvoorbeeld: 'middle name', 'postnom', naamketens, enz.). In dit opzicht is het aangewezen om het nationaal recht van de betrokkene zo precies als mogelijk te interpreteren;

- geboortekten die in de DABS met onbekende geboorteplaats of zonder geboortedatum werden opgemaakt omdat deze niet voorkwamen op het afschrift of uittreksel van een buitenlandse akte aan te vullen wanneer de geboortekten mét de ontbrekende gegevens van de ouders worden voorgelegd.

Er zijn eveneens negatieve voorbeelden aan te wijzen waarbij de gewijzigde akte op basis van een andere akte niet kan worden opgemaakt:

- een persoon is ingeschreven met persoonsgegevens op verklaring, deze persoonsgegevens komen ook in Belgische akten terecht. Na regularisatie worden een paspoort en een geboortekte voorgelegd met andere persoonsgegevens en de DVZ heeft de wijziging van de persoonsgegevens in het Rijksregister toegestaan. Omdat er mogelijk sprake is van identiteitsfraude dient de verbetering aan de familierechtbank te worden gevraagd;

- een persoon meldt dat de documenten die hij eerder voorlegde of de verklaringen die hij eerder aflegde niet correct waren en hij legt nu nieuwe documenten voor: omdat er twijfel is over de identiteit en er meestal ook meerdere elementen samen dienen te worden verbeterd, dient aan de familierechtbank te worden gevraagd om de bestaande akten te verbeteren;

- een geboortekte is opgemaakt met een afstamming of erkenning langs moederszijde, nadien wordt de huwelijksakte voorgelegd: aangezien er een wijziging van de afstamming zou plaatsvinden door het opmaken van een akte op basis van een andere akte is alleen de familierechtbank bevoegd.

De rechtstreekse wijziging van een akte op basis van een aangifte is een algemene mogelijkheid en is niet langer beperkt tot een specifiek geval (vroeger was ze beperkt tot de aangifte voor de toevoeging van een familienaam in een akte van een levenloos kind, overeenkomstig het overgangsrecht waarin de wet van 19 december 2018 voorzagt). De aangifte van het geslacht (met medisch attest) kan via een gewijzigde akte worden verwerkt (artikel 48 van het oud Burgerlijk Wetboek).

De bevoegde ambtenaar maakt onmiddellijk de gewijzigde akte of akten op ten gevolge van de andere akte of aangifte die aan de basis van de wijziging ligt en die een wijziging van één of meerdere akten van de burgerlijke stand tot gevolg heeft.

De gewijzigde akte vermeldt de wijziging van de akte. De aanpassing zal dus ook steeds zichtbaar zijn bij de raadpleging in de DABS of bij aflevering van een afschrift eruit.

De bevoegde ABS is de algemeen bevoegde ABS of de ABS van de plaats van opmaak van de akte.

De wijziging van een akte zal in bepaalde gevallen ook met zich meebrengen dat de andere akten van de betrokkene, en eventueel van zijn afstammelingen, automatisch worden gewijzigd door de DABS. De DABS verbindt deze akten immers met elkaar.

- Bij de raadpleging ervan in de DABS zal het wel steeds duidelijk zijn wat er is gewijzigd is sinds de oorspronkelijke akte. Het zal ook steeds mogelijk zijn de historiek te raadplegen, met datum en reden van wijziging.

- De DABS verstuurt bij elk gebruik van de verbetering overeenkomstig artikel 33 van het oud Burgerlijk Wetboek (materiële vergissing) of wijziging van een akte op basis van een andere akte of van een aangifte een notificatiebericht naar de bevoegde procureur des Konings. Het parket heeft immers een algemene toezichtsfunctie over de burgerlijke stand. Het kan dan op bepaalde tijdstippen bijvoorbeeld een lijst trekken van alle verbeteringen bij deze procedure, en nagaan of hiervan geen misbruik wordt gemaakt.

4° Schema

Schematisch kan dit worden voorgesteld als volgt:

1. Buitenlandse rechterlijke beslissing inzake afstamming => ABS => opmaak gewijzigde akte
2. Belgische rechterlijke beslissing (afstamming, nietigverklaring, erkenning, verbetering) => griffier => ABS => opmaak gewijzigde akte

3. Rectification d'une erreur matérielle => OEC => établissement de l'acte modifié

4. Modification d'un acte sur la base d'un autre acte ou d'une déclaration => OEC => établissement de l'acte modifié.

3.9.2. Mentions aux actes de l'état civil (art. 32 de l'ancien Code civil)

Pour un nombre limité de décisions judiciaires ou administratives rendues en Belgique, qui modifient l'état d'une personne, la loi de modernisation de l'état civil a instauré un nouveau mode de publicité des actes de l'état civil de l'intéressé, sans intervention de l'OEC.

C'est le cas dans les matières suivantes :

1° le divorce (art. 1275, § 2, et 1303 du Code judiciaire);

2° le changement de nom (art. 370/7 de l'ancien Code civil);

3° l'annulation d'un mariage, lorsque l'acte de mariage est disponible dans la BAEC (art. 193ter de l'ancien Code civil, art. 391^{octies} du Code pénal et art. 79^{quater}, § 4, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers) ;

4° l'annulation ou le retrait de l'autorisation de changement de nom (art. 370/8 de l'ancien Code civil);

5° d'une séparation de corps et de biens ou la réconciliation des époux suite à une séparation de corps et de biens (art 1306, alinéa 2, et 1307, alinéa 2, du Code judiciaire);

6° la réapparition de l'intéressé qui a fait l'objet d'une déclaration d'absence (art. 122, alinéa 3, de l'ancien Code civil) ou d'une déclaration judiciaire de décès (art. 134, alinéa 3, de l'ancien Code civil).

Une mention est générée automatiquement pour les divorces (1°) pour les changements de nom (2°) et pour les séparations de corps et de biens ou la réconciliation des époux suite à une séparation de corps et de biens (5°).

Il s'agit de décisions judiciaires ou d'autres décisions d'autorités belges qui ne nécessitent pas une appréciation du contenu des données d'actes ou de décisions à portée individuelle de la part des OEC. En effet, ces décisions ont déjà été signées valablement par l'autorité compétente pour ce faire (le Roi, le juge ou le fonctionnaire compétent).

Les données de ces décisions sont transmises à la BAEC par les greffiers et les fonctionnaires qui relèvent du service désigné par le Roi (le service Changement de nom).

Sur la base des données transmises, la BAEC effectue ensuite une mention générée automatiquement. Cette e-mention est reliée dans la BAEC aux actes de l'état civil auxquels elle se rapporte.

L'OEC n'intervient donc pas sur ce plan. Les décisions et arrêtés précités modifient de manière totalement autonome l'état d'une personne. L'enregistrement de la mention dans la BAEC a pour unique but d'en assurer la publicité.

L'inaltérabilité de ce lien est garantie par l'apposition d'un cachet électronique dans la BAEC.

Ces mentions sont effectuées sous la responsabilité du comité de gestion de la BAEC (créée par l'article 73, § 1er, de l'ancien Code civil) et sont reliées aux actes auxquels elles se rapportent.

Ces liens électroniques sont, comme dans le cas des autres modifications, visibles lors de la consultation des actes dans la BAEC.

La mention n'est donc pas une modification de l'acte au sens strict, mais l'état de la personne change par le lien avec l'acte.

Dans l'exemple d'un jugement de divorce belge, les données du divorce sont visibles lors de la consultation de l'acte de mariage dans la BAEC ou sur un extrait de l'acte de mariage [comme c'était le cas avec une mention marginale avant le 31 mars 2019 (entrée en vigueur de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil)].

Les mentions contiennent toujours les données de la décision judiciaire ou de l'arrêté royal qui est à la base de la mention et le numéro d'acte de l'acte auquel la mention se rapporte.

Par exemple, dans les cas de divorce, d'autorisation de changement de nom et d'annulation, il est mentionné un certain nombre de données prévues dans l'acte de divorce (art. 64, 1° et 3°, de l'ancien Code civil), dans l'acte de changement de nom (art. 63, 1°, 2° et 4°, de l'ancien Code civil) et dans l'acte d'annulation (art. 66, de l'ancien Code civil).

3. Verbetering materiële vergissing => ABS => opmaak gewijzigde akte

4. Wijziging akte op basis van een andere akte/op basis van een aangifte => ABS => opmaak gewijzigde akte.

3.9.2. Meldingen op akten van de burgerlijke stand (artikel 32 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Voor een beperkt aantal Belgische rechterlijke of administratieve beslissingen die de burgerlijke staat van een persoon wijzigen, heeft de Wet Modernisering Burgerlijke Stand een nieuwe werkwijze ingevoerd voor de bekendmaking ervan op de akten van de burgerlijke stand van de betrokkene, zonder tussenkomst van de ABS.

Dat is het geval voor:

1° echtscheidingen (artikel 1275, § 2 en artikel 1303 van het Gerechtelijk Wetboek);

2° naamsveranderingen (artikel 370/7 van het oud Burgerlijk Wetboek);

3° nietigverklaringen van een huwelijk, wanneer de akte van huwelijk beschikbaar is in de DABS (artikel 193ter van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 391^{octies} van het Strafwetboek en artikel 79^{quater}, § 4, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen);

4° de vernietiging of intrekking van een vergunning tot naamsverandering (artikel 370/8 van het oud Burgerlijk Wetboek);

5° een scheiding van tafel en bed of de verzoening van de echtgenoten naar aanleiding van een scheiding van tafel en bed (artikel 1306, tweede lid en artikel 1307, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

6° terugkeer van de betrokkene in geval van een verklaring van afwezigheid (artikel 122, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek) of van een gerechtelijke verklaring van overlijden (artikel 134, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Er wordt automatisch een melding gegenereerd voor echtscheidingen (1°), voor naamsveranderingen (2°), en voor scheidingen van tafel en bed en de verzoening na scheiding van tafel en bed (5°).

Het gaat om rechterlijke beslissingen of andere beslissingen van Belgische autoriteiten die geen inhoudelijke beoordeling vereisen van gegevens van individuele akten of beslissingen door de ABS. Deze beslissingen werd immers reeds rechtsgeldig ondertekend door de daarvoor bevoegde autoriteit (de Koning, de rechter of de bevoegde ambtenaar).

De gegevens van die beslissingen worden door de griffiers en de ambtenaren van de dienst die is aangewezen door de Koning (de dienst Naamsverandering) doorgestuurd naar de DABS.

De DABS maakt op basis van de doorgestuurde gegevens dan een automatisch gegenereerde melding op. Deze e-melding wordt in de DABS verbonden met de akten van de burgerlijke stand waarop ze betrekking heeft.

De ABS komt hier dus niet in tussen. De hierboven vernoemde beslissingen en besluiten wijzigen volstrekt autonoom de staat van een persoon. De registratie van de melding in de DABS heeft enkel tot doel daaraan publiciteit te geven.

De onveranderlijkheid van die verbinding wordt gewaarborgd door de ondertekening met een elektronisch zegel van de DABS.

De meldingen worden onder de verantwoordelijkheid van het beheerscomité van de DABS (opgericht bij artikel 73, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek) opgemaakt en verbonden met de akten waarop ze betrekking hebben.

Die elektronische verbindingen zijn, zoals de overige wijzigingen, zichtbaar bij de raadpleging van de akte in de DABS.

De melding is dus geen wijziging van de akte in de strikte betekenis, maar wijzigt de staat van de persoon door de verbinding met de akte.

In het voorbeeld van een Belgisch echtscheidingsvonnis zijn de gegevens van de echtscheiding zichtbaar bij de raadpleging van de huwelijksakte in de DABS of op een uittreksel van de huwelijksakte [zoals vóór 31 maart 2019 (inwerkingtreding van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand) het geval was bij een randmelding].

De meldingen bevatten steeds de gegevens van de rechterlijke beslissing of het koninklijk besluit dat aan de basis ligt van de melding en het aktenummer van de akte waarop de melding betrekking heeft.

In de gevallen van echtscheiding en vergunning tot naamsverandering en nietigverklaring worden bijvoorbeeld een aantal van de gegevens vermeld als deze voorzien in de akte van echtscheiding (artikel 64, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek), de akte van naamsverandering (artikel 63, 1°, 2° en 4°, van het oud Burgerlijk Wetboek) en de akte van nietigverklaring (artikel 66 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Il est souligné qu'en application de l'article 193ter de l'ancien Code civil, si l'acte de mariage n'est pas encore disponible dans la BAEC, le greffier demande à l'OECD d'enregistrer l'acte dans la BAEC. Si l'acte de mariage a été établi à l'étranger, il demande à la partie demanderesse de faire établir un acte de mariage sur la base de l'acte étranger par l'OECD compétent. Si malgré cela, l'acte de mariage du mariage annulé par le juge ne se trouve pas dans la BAEC, l'OECD établit malgré tout un acte d'annulation et l'associe à l'acte de mariage dès qu'il est disponible dans la BAEC. Il n'y a pas de mention automatique dans ce cas.

Le retrait d'un arrêté royal autorisant un changement de nom est possible en cas d'erreur dans l'arrêté et en cas de renonciation tardive.

Pour schématiser :

1) Décision judiciaire belge :

- 1° de divorce,
- 2° de changement de nom suite à un recours contre une décision du Service changement de nom,
- 3° d'annulation d'un mariage,
- 4° de réapparition de l'intéressé qui a fait l'objet d'une déclaration d'absence ou d'une déclaration judiciaire de décès,
- 5° de séparation de corps et de biens ou la réconciliation des époux suite à une séparation de corps et de biens
- 6° d'annulation ou de retrait d'une autorisation de changement de nom.

Le greffier envoie les données de la décision via la BAEC

=> la BAEC effectue la mention (cachet électronique BAEC) + la BAEC relie automatiquement avec d'autres actes si nécessaire.

2) Changement de nom belge

Le SPF Justice (service Changement de nom) envoie les données via la BAEC

=> la BAEC effectue la mention (cachet électronique BAEC) + la BAEC relie automatiquement avec d'autres actes si nécessaire.

Une e-mention est générée uniquement s'il s'agit de décisions belges.

Les jugements, arrêts et décisions étrangers sont toujours appréciés par l'OECD. Lorsqu'ils sont reconnus, ils donnent lieu à l'établissement d'un acte belge sur la base de la décision étrangère (par exemple, un acte de divorce) ou à l'établissement d'un acte modifié dans les cas examinés ci-dessus (par exemple, la filiation).

3.9.2.1. Erreur dans l'envoi des données de la mention automatique

Lorsqu'une erreur s'est glissée dans les données introduites pour la mention automatique d'un acte, le greffier ou le fonctionnaire du Service changement de nom du SPF Justice peut remplacer ces données afin d'introduire les données correctes.

Par exemple : la mention du divorce peut avoir été faite sur le mauvais acte de mariage.

Ce mécanisme n'a pas vocation à s'appliquer comme le mécanisme de rectification de l'erreur matérielle. En effet, les greffiers et les fonctionnaires du Service changement de nom n'ont pas de marge d'appréciation quant aux données à introduire dans la BAEC.

Le mécanisme prévu à l'article 32, § 3, de l'ancien Code civil permet qu'une erreur d'encodage puisse être le plus rapidement possible remplacée par les données correctes.

3.9.3. Établissement d'un acte de base

Enfin, l'établissement d'actes de base, fondés le cas échéant sur des actes étrangers ou des décisions étrangères, peut également avoir un impact sur d'autres actes de l'état civil. Dans ce cas, la « modification » des autres actes se fait par le lien entre l'acte de base et ces actes.

Exemple : un acte de reconnaissance modifie l'acte de naissance. L'acte de reconnaissance est relié à l'acte de naissance, dans lequel la filiation paternelle sera ajoutée.

Exemple : Un acte de reconnaissance français d'un enfant né en Belgique qui ne mentionne que la filiation maternelle. Un acte de reconnaissance belge est établi sur la base de l'acte de reconnaissance français (cf. point 4.2.15). Cet acte de reconnaissance belge est relié à l'acte de naissance, dans lequel la filiation paternelle sera ajoutée. L'acte de reconnaissance étranger sera joint en annexe à l'acte de reconnaissance belge dans la BAEC.

Tout comme pour les mentions, il ne s'agit pas ici de modification de l'acte au sens strict, mais l'état de la personne change par le lien entre l'acte de base et l'autre acte.

Er wordt benadrukt dat, met toepassing van artikel 193ter van het oud Burgerlijk Wetboek, indien de huwelijksakte nog niet beschikbaar is in de DABS, de griffier aan de ABS vraagt om de akte erin op te nemen. Indien de huwelijksakte in het buitenland werd opgemaakt, verzoekt hij de verzoekende partij om een akte van huwelijk te laten opmaken op basis van de buitenlandse akte door de bevoegde ABS. Indien de huwelijksakte van het huwelijk dat door de rechter nietig is verklaard desondanks niet in de DABS staat, maakt de ABS toch een akte van nietigverklaring op en verbindt hij die aan de huwelijksakte zodra die beschikbaar is in de DABS. In dat geval is er geen automatische melding.

De intrekking van een koninklijk besluit tot vergunning van naamsverandering is mogelijk in het geval van een vergissing in het besluit en in het geval van laattijdige afstand.

Schematisch:

1) Belgische gerechtelijke beslissing tot:

- 1° echtscheiding,
- 2° naamsverandering naar aanleiding van een beroep tegen een beslissing van de dienst Naamsverandering,
- 3° nietigverklaring van een huwelijk,
- 4° terugkeer van de betrokkene in geval van een verklaring van afwezigheid of een gerechtelijke verklaring van overlijden,
- 5° scheiding van tafel en bed of de verzoening van de echtgenoten naar aanleiding van een scheiding van tafel en bed,
- 6° vernietiging of intrekking van een vergunning tot naamsverandering.

De griffier verstuurt de gegevens van de beslissing via de DABS.

=> de DABS maakt de melding op (elektronisch zegel DABS) + de DABS verbindt automatisch met andere akten indien nodig.

2) Belgische naamsverandering

De FOD Justitie (dienst Naamsverandering) verstuurt de gegevens via de DABS.

=> de DABS maakt de melding op (elektronisch zegel DABS) + de DABS verbindt automatisch met andere akten indien nodig.

Een e-melding wordt slechts gegenereerd indien het gaat om Belgische beslissingen.

Buitenlandse vonnissen, arresten en beslissingen worden steeds beoordeeld door de ABS. Wanneer ze worden erkend, geven ze aanleiding tot de opmaak van een Belgische akte op basis van de buitenlandse beslissing (bv. akte van echtscheiding), dan wel tot de opmaak van een gewijzigde akte in de hierboven besproken gevallen (bv. afstamming).

3.9.2.1. Fout in de verzending van de gegevens van de automatische melding

Wanneer er een fout is geslopen in de ingevoerde gegevens voor de automatische melding op een akte, kan de griffier of de ambtenaar van de dienst Naamsverandering van de FOD Justitie die gegevens vervangen door de juiste gegevens.

Bijvoorbeeld: de melding van de echtscheiding kan zijn aangebracht op de verkeerde huwelijksakte.

Het is niet de bedoeling dat dat mechanisme wordt toegepast op dezelfde wijze als het mechanisme voor de verbetering van de materiële vergissing. De griffiers en de ambtenaren van de dienst Naamsverandering hebben namelijk geen beoordelingsmarge op het stuk van de gegevens die in de DABS moeten worden ingevoerd.

Op grond van het mechanisme waarin artikel 32, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek voorziet, kan een coderingsfout zo snel mogelijk worden vervangen door de juiste gegevens.

3.9.3. Opmaak van een basisakte

De opmaak van een basisakte, in voorkomend geval opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of een buitenlandse beslissing, ten slotte, kan ook een impact hebben op andere akten van de burgerlijke stand. In die gevallen gebeurt de 'wijziging' van de andere akten door de verbinding van de basisakte met die akten.

Voorbeeld: een akte van erkenning wijzigt de akte van geboorte. De akte van erkenning wordt verbonden met de geboorteakte, waarin de vaderlijke afstamming toegevoegd zal worden.

Voorbeeld: een Franse erkenningsakte van een in België geboren kind die enkel de moederlijke afstamming vermeldt. Een Belgische akte van erkenning wordt opgemaakt op basis van de Franse erkenningsakte (zie punt 4.2.15.). Deze Belgische akte van erkenning wordt verbonden met de geboorteakte, waarin de vaderlijke afstamming toegevoegd zal worden. De buitenlandse erkenningsakte wordt als bijlage opgenomen in de DABS bij de Belgische erkenningsakte.

Net zoals bij de meldingen, betreft het hier geen wijziging van de akte in de strikte betekenis, maar wijzigt de staat van de persoon door de verbinding van de basisakte met de andere akte.

Pour un certain nombre de situations, la Loi sur la Modernisation de l'État Civil a créé de nouveaux actes de base de l'état civil :

- l'acte d'adoption (cf. point 4.2.11.) ;
- l'acte de divorce (cf. point 4.2.10.) ;
- l'acte de changement de nom (cf. point 4.2.9.) ;
- l'acte de changement de prénom ;
- l'acte de modification d'enregistre du sexe ;
- l'acte de révocation ou de révision de l'adoption ou d'annulation (cf. point 4.2.12.) ;

L'acte de nouvelle modification de l'enregistrement du sexe, introduit par la loi Modernisation, n'existe plus depuis le 1er octobre 2023 [entrée en vigueur de la loi du 20 juillet 2023 modifiant des dispositions diverses concernant la modification de l'enregistrement du sexe (M.B. 21.09.2023)].

Il s'agit principalement des situations suivantes :

- des décisions judiciaires et d'une autre nature, rendues par des autorités belges, qui nécessitent une appréciation du contenu des données d'actes individuels ou de décisions qui modifient l'état civil (contrairement aux cas pour lesquels des mentions sont effectuées, cf. 3.8.2.) et dans le cadre desquelles l'acte ne peut pas être modifié directement (cf. point 3.9.1.) ;

Exemples :

- o un jugement de divorce lorsqu'il n'y a pas d'acte de mariage ;
- o un arrêté royal de changement de nom lorsqu'il n'y a pas d'acte d'état civil ;
- o un jugement d'adoption en cas d'adoption plénière ;
- l'impossibilité de modifier directement un acte existant conformément à l'article 31 de l'ancien Code civil parce qu'il s'agit d'un ajout dans un acte :

Exemple : adoption simple -> ajout des adoptants par adoption simple sur l'acte de naissance comme donnée complémentaire ;

- décisions qui « annulent » des actes dans les faits : révocation/révision d'une adoption, annulation ;
- pour un certain nombre de décisions judiciaires et administratives étrangères ;

Exemples :

- o jugement de divorce étranger ;
- o décision de changement de nom étrangère ;
- o décision ou jugement d'adoption étranger, après reconnaissance par l'autorité centrale fédérale.

Lorsque l'OECE établit un acte d'adoption, l'acte de naissance y est automatiquement relié par la BAEC. Les données de l'adoption sont visibles lors de la consultation de l'acte de naissance dans la BAEC ou sur une copie de l'acte de naissance (comme c'était précédemment le cas avec une mention marginale). Dans l'extrait de l'acte de naissance, les adoptants (par adoption plénière) seront mentionnés en tant que parents.

Pour les divorces belges, la BAEC effectue en principe une mention (cf. point 3.9.2.).

Toutefois, si l'OECE se voit contraint d'établir un acte de divorce, sur la base d'un jugement de divorce étranger ou d'une décision de divorce étrangère, l'acte de divorce sera relié à l'acte de mariage belge. En cas de délivrance d'une copie ou d'un extrait de l'acte de mariage, le divorce y figurera (cf. point 4.2.10.).

Lorsque l'OECE établit un acte de divorce, parce que l'acte de mariage n'est pas disponible dans la BAEC, l'acte de divorce est isolé et n'a pas de lien.

Pour les changements de nom, la BAEC effectue en principe une mention (cf. point 3.9.2.).

Toutefois, si l'OECE se voit contraint d'établir un acte de changement de nom, sur la base d'un jugement étranger ou d'une décision étrangère, l'acte de changement de nom est relié à l'acte de naissance concerné.

Lorsque l'OECE établit un acte de changement de nom, parce que l'acte de naissance n'est pas disponible dans la BAEC, l'acte de changement de nom est isolé et n'a pas de lien.

Il va de soi que l'OECE qui établit un acte signe toujours celui-ci. Comme déjà expliqué ci-dessus, il garantit par sa signature (voir le point 3.4.6):

- l'association correcte de l'acte avec l'acte auquel il se rapporte, de la personne concernée et éventuellement de ses descendants ;
- les modifications d'autres actes de la personne concernée et éventuellement de ses descendants.

Voor een aantal situaties werden met dat doel nieuwe basisakten van de burgerlijke stand gecreëerd door de Wet Modernisering Burgerlijke Stand.

- de akte van adoptie (zie punt 4.2.11.);
- de akte van echtscheiding (zie punt 4.2.10.);
- de akte van naamsverandering (zie punt 4.2.9.);
- de akte van voornaamsverandering;
- de akte van aanpassing van de registratie van het geslacht;
- de akte van herroeping of herziening van adoptie of van nietigverklaring (zie punt 4.2.12.).

De akte van nieuwe aanpassing van de geslachtsregistratie, ingevoerd bij de Wet Modernisering Burgerlijke Stand, bestaat niet meer sinds 1 oktober 2023 [(inwerkingtreding van de wet van 20 juli 2023 tot wijziging van diverse bepalingen over de aanpassing van de geslachtsregistratie (B.S. 21 september 2023)].

Het gaat voornamelijk om de volgende situaties:

- rechterlijke en andere beslissingen van Belgische autoriteiten die een inhoudelijke beoordeling vereisen van gegevens van individuele akten of beslissingen die de burgerlijke stand wijzigen (in tegenstelling tot de gevallen waarvoor er meldingen worden opgemaakt, zie punt 3.8.2.), en waarbij de akte niet rechtstreeks kan worden gewijzigd (zie punt 3.9.1.);

Voorbeelden:

- o echtscheidingsvonnis wanneer er geen akte van huwelijk is;
- o koninklijk besluit tot naamsverandering wanneer er geen akte van de burgerlijke stand is;
- o adoptievonnis in geval van volle adoptie;
- onmogelijkheid om een bestaande akte rechtstreeks te wijzigen volgens artikel 31 van het oud Burgerlijk Wetboek omdat het gaat om een toevoeging in een akte:

Voorbeeld: gewone adoptie -> toevoegen van de gewone adoptanten in de geboorteakte als bijkomend gegeven;

- beslissingen die in feite akten 'annuleren': herroeping/herziening van een adoptie, nietigverklaring;
- voor een aantal buitenlandse rechterlijke en administratieve beslissingen

Voorbeelden:

- o buitenlands echtscheidingsvonnis;
- o buitenlandse beslissing tot naamsverandering;
- o buitenlands adoptievonnis of buitenlandse adoptiebeslissing, na erkenning door de federale centrale autoriteit.

Wanneer de ABS een akte van adoptie opmaakt, wordt de geboorteakte daar automatisch mee verbonden door de DABS. De gegevens van de adoptie zijn zichtbaar bij de raadpleging van de geboorteakte in de DABS of op een afschrift van de geboorteakte (zoals vroeger het geval was met een randmelding). In het uittreksel van de geboorteakte zullen de (volle) adoptanten als ouders opgenomen worden.

Voor Belgische echtscheidingen wordt er in principe een melding gemaakt door de DABS (zie punt 3.9.2.).

Wanneer de ABS evenwel genoodzaakt is om een akte van echtscheiding op te maken, op basis van een buitenlands echtscheidingsvonnis of een buitenlandse echtscheidingsbeslissing, wordt de akte van echtscheiding verbonden met de Belgische huwelijksakte. Bij aflevering van een afschrift of uittreksel van de huwelijksakte zal de echtscheiding daarop zichtbaar zijn (zie punt 4.2.10.).

Wanneer de ABS een akte van echtscheiding opmaakt, omdat de akte van huwelijk niet beschikbaar is in de DABS, staat de akte van echtscheiding op zich en wordt die niet verbonden.

Voor naamsveranderingen wordt er in principe een melding gemaakt door de DABS (zie punt 3.9.2.).

Wanneer de ABS evenwel genoodzaakt is om een akte van naamsverandering op te maken, op basis van een buitenlands vonnis of een buitenlandse beslissing, wordt de akte van naamsverandering verbonden met de desbetreffende akte van geboorte.

Wanneer de ABS een akte van naamsverandering opmaakt, omdat de akte van geboorte niet beschikbaar is in de DABS, staat de akte van naamsverandering op zich en wordt die niet verbonden.

Het spreekt voor zich dat de ABS die een akte opmaakt, die steeds ondertekent. Door de ondertekening verzekert hij, zoals hoger reeds toegelicht (zie punt 3.4.6):

- de juiste verbinding van de akte met de akte waarop ze betrekking heeft, van de betrokkene en eventueel van zijn afstammelingen;
- de wijzigingen van andere akten van de betrokkene en eventueel van zijn afstammelingen.

3.9.4. Mention marginale électronique

La Loi réparatrice de 2020 a introduit une disposition transitoire dans la Loi sur la Modernisation de l'État Civil (art. 116/3).

Dans certains cas, un ancien acte de l'état civil papier ne comporte aucune mention marginale alors qu'une telle mention aurait dû y être apposée. C'est le cas par exemple lorsqu'aucun changement de nom n'a été mentionné en marge sur l'acte de mariage (mais bien sur l'acte de naissance, sur la base d'un arrêté royal de changement de nom).

Dès lors qu'il est en tout cas inenvisageable d'émarger encore les anciens actes papiers mêmes pour les migrer par la suite, on prévoit dorénavant la possibilité d'ajouter une mention marginale électronique sur un acte papier migré dans la BAEC, de manière à ce que cet acte soit correct.

Un OEC, quel qu'il soit, qui constate l'absence d'une mention marginale, peut l'ajouter sur l'acte migré, via le helpdesk BAEC pour autant que ce ne soit pas possible via le software de la commune, et qu'il dispose de ce qui est à la base de cet ajout (p. ex. une décision de divorce, un arrêté royal de changement de nom, ...).

La mention marginale électronique est signée par l'OEC qui l'a ajoutée de la même façon qu'il signerait un acte (modifié) de l'état civil.

Cette mention marginale figure alors dans l'historique de l'acte migré de la même manière que ce qui est prévu à l'annexe 4 de l'arrêté royal du 3 février 2019 fixant les modèles d'extraits et des copies d'actes de l'état civil, pris en exécution de l'article 29, § 4, de l'ancien Code civil.

La base de l'ajout de cette mention marginale doit figurer en annexe dans la BAEC.

3.10. Rectification et annulation d'actes de l'état civil

La procédure de rectification d'une erreur matérielle par l'OEC a été simplifiée et précisée par la Loi sur la Modernisation de l'État Civil.

En outre, le tribunal de la famille reste compétent pour statuer sur des rectifications d'actes de l'état civil, par le biais d'un jugement rectificatif.

Des rectifications d'actes de l'état civil entraînent l'établissement d'un acte modifié (nouvelle version de l'acte) (cf. point 3.9.1.).

3.10.1. Rectification et annulation d'office par l'OEC (art. 33 à 34/1 de l'ancien Code civil)

3.10.1.1. Rectification d'une erreur matérielle

Dans un nombre limité de cas, l'OEC peut rectifier lui-même les actes, sans demander un avis au parquet.

Dans l'ancienne procédure de rectification d'une erreur matérielle (anciens art. 99-101 de l'ancien Code civil), une intervention du ministère public était nécessaire.

De plus, la procédure était interprétée différemment en fonction du parquet appelé à se prononcer et souvent de manière très large. Même des erreurs plus conséquentes qu'une simple erreur matérielle (par exemple, une filiation erronée) étaient parfois rectifiées de cette manière, ce qui n'a jamais été l'intention du législateur. C'est au tribunal qu'il appartient de rectifier les grosses erreurs dans les actes de l'état civil.

Aujourd'hui, l'article 33 de l'ancien Code civil prévoit que l'OEC compétent qui constate une erreur matérielle dans un acte de l'état civil, sur la base d'un acte authentique ou d'une attestation officielle, peut rectifier lui-même cet acte de l'état civil.

L'OEC compétent pour rectifier un acte au moyen de la procédure de l'erreur matérielle est soit l'OEC généralement compétent, soit l'OEC du lieu d'établissement de l'acte.

L'OEC qui constate une erreur matérielle dans un acte qu'il a lui-même établi doit pouvoir la rectifier lui-même. Il n'est pas logique qu'il doive demander la rectification de sa propre erreur matérielle à un autre OEC (à savoir l'OEC généralement compétent).

De plus, il est également nécessaire que l'OEC généralement compétent puisse rectifier l'acte, par exemple si l'erreur matérielle est constatée seulement des années après l'établissement de l'acte.

Une erreur matérielle implique que lors de l'établissement ou la modification d'un acte de l'état civil, un OEC a enregistré par erreur dans cet acte une donnée qui ne correspond pas entièrement à la mention de cette donnée sur les actes authentiques ou les attestations officielles dont il avait possession à ce moment-là (art. 34 de l'ancien Code civil).

À cet égard, différents éléments sont importants, notamment :

- l'erreur a eu lieu au moment de l'établissement de l'acte ;
- la donnée figurait correctement dans les actes authentiques ou les attestations officielles dont disposait l'OEC au moment de l'établissement de l'acte ;

3.9.4. Elektronische randmelding

De Reparatiwet van 2020 heeft een overgangsbepaling ingevoerd in de Wet Modernisering Burgerlijke Stand (artikel 116/3).

In bepaalde gevallen werd er op een oude papieren akte van de burgerlijke stand geen randmelding gezet, die er wel had moeten staan. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer geen naamsverandering werd gerandmeld op de huwelijksakte (maar wel op de geboorteakte, op basis van een koninklijk besluit tot naamsverandering).

Aangezien het in elk geval ontoelaatbaar is om de oude papieren akten zelf nog te randmelden, en die pas nadien te migreren, is nu voorzien in de mogelijkheid om een elektronische randmelding toe te voegen op een gemigreerde papieren akte in de DABS, zodat die akte correct is.

Eender welke ABS die het ontbreken van een randmelding vaststelt, kan die via de helpdesk DABS toevoegen op de gemigreerde akte, indien het niet mogelijk is via de software van de gemeente, en voor zover hij beschikt over de basis voor de toevoeging ervan (bv. vonnis van echtscheiding, koninklijk besluit tot naamsverandering, ...).

De elektronische randmelding wordt ondertekend door de ABS die ze heeft toegevoegd op dezelfde wijze als hij een (gewijzigde) akte van de burgerlijke stand zou ondertekenen.

Deze randmelding komt dan in de historiek van de gemigreerde akte, op dezelfde wijze als bepaald in bijlage 4 bij het koninklijk besluit van 3 februari 2019 tot vaststelling van de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand, tot uitvoering van artikel 29, § 4, van het oud Burgerlijk Wetboek.

De basis van de toevoeging van de randmelding moet als bijlage in de DABS worden opgenomen.

3.10. Verbetering en nietigverklaring van akten van de burgerlijke stand

De procedure tot verbetering van een materiële vergissing door de ABS werd vereenvoudigd en verduidelijkt door de Wet Modernisering Burgerlijke Stand.

Daarnaast is de familierechtbank steeds bevoegd om zich uit te spreken over verbeteringen van akten van de burgerlijke stand, zulks via een verbeterend vonnis.

Verbeteringen van akten van de burgerlijke stand leiden tot de opmaak van een gewijzigde akte (nieuwe versie van de akte), zie punt 3.9.1.

3.10.1. Verbetering en ambtshalve nietigverklaring door de ABS (artikelen 33 tot 34/1 van het oud Burgerlijk Wetboek)

3.10.1.1. Verbetering van een materiële vergissing

De ABS kan de akten in een beperkt aantal gevallen zelf verbeteren, zonder advies te vragen aan het parket.

Bij de oude procedure van verbetering van een materiële vergissing (oude artikelen 99 tot 101 van het oud Burgerlijk Wetboek) was er wel een tussenkomst van het openbaar ministerie nodig.

De procedure werd, afhankelijk van welk parket zich daarover moest uitspreken, bovendien verschillend en vaak zeer ruim geïnterpreteerd. Ook fouten die verder gingen dan een louter materiële vergissing (bv. een foutieve afstamming) werden soms op die wijze verbeterd, wat nooit de bedoeling van de wetgever was. Het is aan de rechtbank om de grote fouten in de akten van de burgerlijke stand te verbeteren.

Artikel 33 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt nu dat de bevoegde ABS die op een akte van de burgerlijke stand een materiële vergissing vaststelt op basis van een authentieke akte of officieel attest, deze akte van de burgerlijke stand zelf kan verbeteren.

De ABS die bevoegd is om een akte via de procedure van de materiële vergissing te verbeteren, is hetzij de algemeen bevoegde ABS, hetzij de ABS van de plaats van opmaak van de akte.

De ABS die een materiële vergissing vaststelt op een akte die hij zelf heeft opgemaakt, moet die zelf kunnen verbeteren. Het is niet logisch dat hij een verbetering van zijn eigen materiële vergissing zou moeten vragen aan een andere (met name de algemeen bevoegde) ABS.

Het is daarnaast ook nodig dat de algemeen bevoegde ABS de akte kan verbeteren, indien de materiële vergissing bijvoorbeeld pas wordt vastgesteld jaren na de opmaak van de akte.

Een materiële vergissing houdt in dat een ABS, op het ogenblik van de opmaak of wijziging van een akte van de burgerlijke stand, bij vergissing een gegeven heeft opgenomen in die akte dat niet volledig overeenstemt met de vermelding van dat gegeven op de authentieke akten of officiële attesten die hij op dat ogenblik in zijn bezit had (artikel 34 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Daarin zijn verschillende elementen van belang, namelijk:

- de vergissing gebeurde op het ogenblik van de opmaak van de akte;
- het gegeven stond wel correct op de authentieke akten of de officiële attesten die de ABS op het ogenblik van de opmaak van de akte voor zich had;

- le fait que la donnée n'ait pas été correctement enregistrée est prouvé au moyen d'un acte authentique ou d'une attestation officielle.

Il s'agit notamment des éléments suivants :

a) *Une faute d'orthographe ou une faute de frappe dans les noms et prénoms :*

Exemple : mention de Jozeph au lieu de Joseph sur un acte de naissance.

Sont non seulement considérés comme une erreur matérielle une faute d'orthographe ou de frappe dans les noms et prénoms mais également une confusion entre eux, à savoir le fait que le prénom a été enregistré en tant que nom et inversement.

Il convient également de préciser encore ici jusqu'à quel ancêtre il peut être remonté dans les actes pour rectifier l'orthographe du nom. Il y a quelques limites en la matière :

1. En vertu de l'article 34 de l'ancien Code civil, lors de l'établissement d'un acte de l'état civil, l'OEC doit avoir enregistré par erreur dans cet acte une donnée qui ne correspond pas entièrement à la mention de cette donnée sur les actes authentiques ou les attestations officielles dont il était en possession à ce moment-là.

Pour savoir si l'OEC « était en possession » de l'acte ou de l'attestation, il faut poser la question de savoir si l'OEC aurait dû contrôler l'acte au moment de l'établissement de l'acte qui contenait l'erreur.

Lors de l'établissement de l'acte de naissance, il s'agira donc de l'acte de naissance du père (ou de la mère en cas de filiation maternelle).

L'OEC généralement compétent peut également en déduire que l'OEC qui a établi l'acte était en possession de ces actes. Si ces actes ne contiennent pas l'erreur, la rectification peut se faire via l'erreur matérielle.

2. La Cour de cassation a limité la portée de la rectification de l'orthographe du nom aux descendants de la première génération (Cass. 30 janvier 1987, R.W., 1986-1987, col. 2357 ; Cass., 29 octobre 1976, Pas., 1977, I, p. 250), et donc pas aux descendants de la deuxième génération, par exemple. Cela s'applique à la fois aux rectifications judiciaires et aux rectifications d'erreurs matérielles. (Cette jurisprudence de la Cour de cassation est cependant contestée par les cours et tribunaux et la doctrine.)

Selon cette jurisprudence, la rectification ne peut donc concerner que la première génération de descendants : seul le nom des enfants de (l'arrière) grand-père (Van der Schueren) devrait être rectifié par le biais de l'erreur matérielle (disposition transitoire).

Dans le cas où l'intéressé veut voir rectifier son acte sur la base de l'orthographe du nom dans l'acte de naissance d'un autre ascendant que celui de son père, il pourra uniquement essayer de l'obtenir en passant par le tribunal. C'est alors au juge d'en décider. Si le tribunal suit la jurisprudence de la Cour de Cassation, la rectification de l'acte sera refusée.

b) *Une erreur relative à la date, au lieu ou à l'heure du fait juridique ou de l'acte juridique établi par l'acte.*

Exemple : une erreur dans la date du mariage, ou dans le lieu/la date/l'heure de la naissance ou du décès.

Il peut s'agir d'erreurs au niveau de la notification de naissance ou de l'attestation médicale de décès.

Il peut également s'agir d'une mention erronée du sexe dans l'acte de naissance, si celui-ci ne correspond pas à ce qui est indiqué dans la notification de la naissance.

En outre, d'autres erreurs sont encore possibles dans les nouveaux actes de base de l'état civil, notamment une erreur dans la date d'un changement de nom.

L'OEC n'est autorisé à rectifier l'acte de l'état civil que dans la mesure où ces conditions sont remplies.

Il n'est ni requis, ni interdit, de rectifier des actes de personnes déjà décédées.

Cette procédure d'« erreur matérielle » ne peut pas être utilisée pour rectifier le sexe dans l'acte de naissance (sauf si la mention du sexe dans l'acte de naissance ne concorde pas avec celle de la notification de la naissance). Cela doit être fait via la procédure de modification de l'enregistrement du sexe visée à l'article 135/1 de l'ancien Code civil.

Il peut arriver que les données reprises dans les mentions automatiques visées à l'article 32 de l'ancien Code civil ne soient pas correctes. Dans ce cas, le greffier ou le fonctionnaire en charge du service changement de nom auprès du SPF Justice peut remplacer les données encodées erronées (art. 32, § 2, de l'ancien Code civil). Cela ne peut donc être considéré comme une erreur matérielle.

La définition prévue à l'article 34 de l'ancien Code civil ne s'applique qu'aux actes de l'état civil établis après le 31 mars 2019.

- het feit dat het gegeven niet correct werd overgenomen, wordt bewezen aan de hand van een authentieke akte of officieel attest.

Het gaat met name om:

a) *Een schrijf- of tyffout in namen en voornamen*

Voorbeeld: de vermelding van Jozeph in plaats van Jozef op een geboorteakte.

Niet enkel een schrijf- of tyffout in de namen en voornamen wordt als een materiële vergissing beschouwd, maar ook een verwisseling tussen beide, dat wil zeggen dat de voornaam als naam werd opgenomen en omgekeerd.

Het is ook nodig nog te verduidelijken tot welke voorouder er kan worden teruggegaan in de akten om de schrijfwijze van de naam te verbeteren. Daarvoor zijn er verschillende beperkingen:

1. Volgens artikel 34 van het oud Burgerlijk Wetboek moet de ABS, bij de opmaak van een akte van de burgerlijke stand, bij vergissing een gegeven opgenomen hebben in deze akte dat niet volledig overeenstemt met de vermelding van dat gegeven op de authentieke akten of officiële attesten die hij op dat ogenblik in zijn bezit had.

Om te weten of de ABS de akte of het attest 'in het bezit had', moet de vraag gesteld worden of de ABS de akte had moeten nakijken op het ogenblik van de opmaak van de akte die de fout bevat.

Bij de opmaak van de geboorteakte zal het dus in principe gaan om de geboorteakte van de vader (of moeder, bij moederlijke afstamming).

Ook de algemeen bevoegde ABS kan ervan uitgaan dat de ABS die de akte opmaakte, die akten in zijn bezit had. Indien die akten de fout niet bevatten, kan de verbetering via de materiële vergissing gebeuren.

2. Het Hof van Cassatie heeft de draagwijdte van de verbetering van de schrijfwijze van de naam beperkt tot de eerste generatie afstammelingen (Cass. 30 januari 1987, R.W., 1986-1987, col. 2357; Cass., 29 oktober 1976, Pas., 1977, I, blz. 250), en dus bijvoorbeeld niet tot de afstammelingen van de tweede generatie. Dat geldt zowel voor rechterlijke verbeteringen als voor de verbetering van materiële vergissingen. (Deze cassatierechtspraak wordt echter betwist door de hoven en rechtbanken en de rechtsleer.)

De verbetering mag volgens die rechtspraak dus slechts betrekking hebben op de eerste generatie afstammelingen: enkel de naam van de kinderen van de (over)grootvader (Van der Schueren) zou via materiële vergissing (overgangsbepaling) verbeterd moeten worden.

Ingeval de betrokkene zijn akte verbeterd wil zien op basis van de schrijfwijze van de naam in de geboorteakte van een andere ascendant dan die van zijn vader, zal hij dat enkel via de rechtbank kunnen proberen te bereiken. Het is aan de rechter om daar dan over te oordelen. Ingeval de rechtbank de cassatierechtspraak volgt, zal de verbetering van de akte geweigerd worden.

b) *Een fout in datum, plaats of uur van het rechtsfeit of de rechtshandeling die de akte vaststelt*

Voorbeeld: een fout in de datum van huwelijk of in de plaats/datum of het uur van geboorte of overlijden.

Het kan gaan om fouten ten aanzien van de kennisgeving van geboorte of uit het medisch attest van overlijden.

Het kan dus ook gaan om een foutief geslacht in de geboorteakte, indien dat niet overeenstemt met de kennisgeving van de geboorte.

Daarnaast zijn er nog andere fouten mogelijk in de nieuwe basisakten van de burgerlijke stand, zoals een fout in de datum van een naamsverandering.

Enkel indien aan die voorwaarden voldaan is, kan de ABS de akte van de burgerlijke stand verbeteren.

Het is niet vereist om akten te verbeteren van personen die reeds overleden zijn, maar evenmin verboden.

Deze procedure van 'materiële vergissing' kan niet gebruikt worden om het geslacht in de akte van geboorte te verbeteren (tenzij de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte niet overeenkomt met de kennisgeving van de geboorte). Dat moet gebeuren via de procedure van aanpassing van de registratie van het geslacht zoals bedoeld in artikel 135/1 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Het kan voorvallen dat de gegevens in de automatische meldingen bedoeld in artikel 32 van het oud Burgerlijk Wetboek niet juist zijn. In dat geval kunnen de griffier of de verantwoordelijke ambtenaar van de dienst Naamsverandering van de FOD Justitie de foutief gecodeerde gegevens vervangen (artikel 32, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek). Dat kan dus niet worden beschouwd een materiële vergissing.

De definitie voorzien in artikel 34 van het oud Burgerlijk Wetboek is enkel van toepassing op de akten van de burgerlijke stand opgemaakt na 31 maart 2019.

Le principe « only once » s'applique également dans la procédure de rectification par l'OECE.

Concrètement, l'OECE procède comme suit pour rectifier une erreur matérielle sur un acte :

La rectification de l'erreur n'est possible que sur la base de l'acte authentique original ou de l'attestation officielle.

L'OECE recherche dans la BAEC l'acte authentique ou l'attestation officielle qui prouve l'erreur matérielle.

Si l'acte ou l'attestation ne sont pas encore disponibles dans la BAEC, il invite l'OECE qui a établi ou transcrit l'acte à les y enregistrer.

Lorsqu'il s'agit d'une attestation officielle qui prouve l'erreur matérielle et qu'il n'en dispose pas, l'OECE réclame ladite attestation auprès des instances ou institutions belges compétentes (par exemple, Office des Étrangers, dossier « étrangers » à la commune, etc.).

L'intéressé ne doit présenter lui-même le document que lorsque l'OECE ne peut obtenir l'acte authentique ou l'attestation officielle de cette manière.

Les justificatifs (l'acte authentique ou l'attestation officielle) sur la base desquels l'acte est rectifié, sont enregistrés en tant qu'annexe dans la BAEC.

L'OECE établit l'acte modifié. Voir point 3.9.1.

c) Confusion des personnes mentionnées dans l'acte

Il s'agit des cas dans lesquels un « rôle » erroné est mentionné lors de l'établissement de l'acte. Cela signifie que les données du père, par exemple, se retrouvent chez la mère et inversement, ou qu'il y a eu échange entre un conjoint et un témoin (acte de mariage). C'est le résultat de l'indication de la mauvaise option dans une liste de sélection.

d) Absence de prénoms ou de parties d'un nom dans un autre acte que le propre acte de naissance

La pratique montre également qu'il arrive parfois que des prénoms ou parties du nom d'une personne manquent dans un autre acte de l'état civil que l'acte de naissance propre de l'intéressé, alors qu'ils figurent bel et bien dans son acte de naissance.

Il est désormais possible d'ajouter les prénoms ou parties du nom de famille par le biais de l'erreur matérielle dans l'autre acte, car l'acte de naissance de l'intéressé est en tous les cas prioritaire.

e) Signes diacritiques

Cette hypothèse s'applique également aux signes diacritiques erronés. L'OECE peut donc ajouter ou effacer des signes diacritiques dans les actes par ce biais. Il s'agit notamment de l'absence d'accents, de certains caractères (p. ex., le « ç »), qui figuraient bel et bien sur un autre acte authentique ou une autre attestation officielle, mais qui n'ont pas été repris tels quels dans l'acte de l'état civil. Sur ce plan notamment, il existe parfois des différences entre la mention des prénoms ou des noms de famille dans les actes de l'état civil et ceux repris dans le Registre national.

On ne doit pas rectifier tout signe diacritique dans un acte qui présente une disparité par rapport au Registre national. En effet, il se peut que ce soit la mention dans le Registre national qui soit incorrecte. L'OECE peut agir de façon pragmatique et n'adapter le signe diacritique que si la disparité engendre des problèmes (ex : acte destiné à l'étranger) ou si le citoyen le demande expressément. Dans ce cas, il se base sur l'acte authentique étranger.

Il est important de souligner la distinction entre le signe diacritique et la translittération erronée. Dans ce dernier cas, il s'agit d'une erreur dans la traduction d'un mot rédigé dans un autre alphabet (ex : arabe, cyrillique...) en un mot écrit selon l'alphabet latin. Cette erreur pourrait en effet revêtir un caractère frauduleux. Ainsi, une personne pourrait être inscrite dans une déclaration sous un nom donné (Sem, par exemple) et ensuite présenter un document (passeport...) en vertu duquel elle porte un autre nom (par exemple Sam). En raison du risque de fraude à l'identité, les translittérations sont rectifiées via la procédure devant le tribunal.

f) Données des témoins sur l'acte de mariage

Relèvent également de l'erreur matérielle, (certaines) données relatives aux témoins figurant sur l'acte de mariage que l'OECE a oublié de reprendre, ou les erreurs dans ces données. Étant donné que les témoins ont une valeur purement cérémonielle (car ils ne sont pas indispensables pour pouvoir se marier), ces données ne sont pas essentielles. Le législateur a dès lors considéré que la rectification par la voie du tribunal ne se justifiait pas. Par ailleurs et dans la même optique, les témoins ne sont également plus considérés comme des personnes concernées par l'acte de mariage. Leur numéro de registre national n'y est plus repris.

Het 'only once'-principe is ook van toepassing in de verbeterprocedure door de ABS.

Concreet gaat de ABS als volgt te werk om een materiële vergissing op een akte te verbeteren:

Het verbeteren van de vergissing is slechts mogelijk aan de hand van de oorspronkelijke authentieke akte of het officiële attest.

De ABS zoekt de authentieke akte die of het officiële attest dat de materiële vergissing bewijst, op in de DABS.

Indien de akte of het attest nog niet is opgenomen in de DABS, vraagt hij de ambtenaar die de akte heeft opgemaakt of overgeschreven om die akte of dat attest op te nemen in de DABS.

Indien het een officieel attest betreft dat de materiële vergissing bewijst en de ambtenaar daarover niet beschikt, vraagt de ABS dat attest op bij de bevoegde Belgische instanties of instellingen (bijvoorbeeld de DVZ of het dossier 'vreemdelingen' bij de gemeente).

Enkel ingeval de ABS op die wijze niet over de authentieke akte of het officiële attest kan beschikken, dient de betrokkene het document zelf voor te leggen.

De stavingsstukken (de authentieke akte of het officiële attest) op basis waarvan de akte wordt verbeterd, worden als bijlage in de DABS opgenomen.

De ABS maakt de gewijzigde akte op. Zie punt 3.9.1.

c) Verwisseling van personen vermeld in de akte

Het gaat om de gevallen waarin een verkeerde 'rol' werd aangeduid bij de opmaak van de akte. Dat wil zeggen dat de gegevens van de vader bijvoorbeeld bij de moeder staan en omgekeerd, of dat een echtgenoot en getuige werden omgewisseld (huwelijksakte). Dat komt voort uit het aanduiden van de verkeerde optie in een keuzelijst.

d) Ontbreken van voornamen of delen van een naam in een andere akte dan de eigen geboorteakte

Uit de praktijk blijkt ook dat het soms voorkomt dat er voornamen of delen van een naam van een persoon ontbreken in een andere akte van de burgerlijke stand dan de eigen akte van geboorte van de betrokkene, terwijl ze wel voorkomen in de akte van geboorte van de betrokkene.

Het is voortaan mogelijk om de voornamen of delen van de familienaam via de materiële vergissing toe te voegen in de andere akte, omdat de geboorteakte van de betrokkene in elk geval prioritair is.

e) Diacritische tekens

Hieronder worden ook foutieve diacritische tekens verstaan. De ABS kan diacritische tekens in de akten dus via deze weg toevoegen of verwijderen. Het gaat met name om het ontbreken van accenten, bepaalde lettertekens (bijvoorbeeld 'ç') die wel op een ander officieel attest of authentieke akte stonden, maar niet op die wijze in de akte van de burgerlijke stand werden opgenomen. Onder meer op dat vlak bestaan er soms verschillen tussen de vermelding van voor- of familienamen in de akten van de burgerlijke stand en die in het Rijksregister.

Het is niet vereist om elk diacritisch teken in een akte die een discrepantie vertoont met bijvoorbeeld het Rijksregister te verbeteren. De mogelijkheid bestaat immers ook dat het de vermelding in het Rijksregister is die foutief is. De ABS kan pragmatisch handelen en enkel indien de discrepantie problemen oplevert (bijvoorbeeld akte nodig voor het buitenland) of indien de burger er uitdrukkelijk om verzoekt, het diacritisch teken aanpassen. Hij baseert zich dan op de buitenlandse authentieke akte.

Het is van belang te wijzen op het onderscheid met een foute transliteratie. In dat geval gaat het om een fout in de vertaling vanuit een ander alfabet (bijvoorbeeld Arabisch of Cyrillisch) naar het Latijns alfabet. Dat zou immers frauduleus kunnen zijn. Zo zou iemand op verklaring ingeschreven kunnen worden met een bepaalde naam (bijvoorbeeld Sem). Nadien kan hij een stuk voorleggen (paspoort ...) waarin hij een andere naam heeft (bijvoorbeeld Sam). Gelet op het gevaar van mogelijke identiteitsfraude gebeuren verbeteringen van transliteraties via de procedure voor de rechtbank.

f) Gegevens getuigen in de huwelijksakte

Ook (bepaalde) gegevens van de in de huwelijksakte opgenomen getuigen die de ABS is vergeten op te nemen, of fouten in die gegevens, vallen onder de materiële vergissing. Aangezien de getuigen een louter ceremoniële waarde hebben (want ze zijn niet noodzakelijk om te kunnen huwen), zijn deze gegevens niet essentieel. De wetgever heeft een verbetering via de rechtbank dan ook niet als gerechtvaardigd beschouwd. In datzelfde opzicht worden getuigen overigens niet langer beschouwd als personen betrokken bij de akte van huwelijk. Hun rijksregisternummer wordt er niet langer in opgenomen.

g) *Reproduction erronée ou non-reproduction de données mentionnées dans des actes authentiques ou attestations officielles*

L'OEC enregistre parfois des données de manière erronée ou ne les enregistre pas dans un acte de l'état civil alors qu'elles sont effectivement mentionnées dans les actes authentiques ou attestations officielles ayant été produits lors de l'établissement de l'acte.

Il peut s'agir, par exemple, de la date de force de chose jugée qui figure correctement dans le document judiciaire mais qui n'a pas été enregistrée correctement dans l'acte. Il pourrait par exemple également s'agir du lieu de naissance enregistré erronément dans l'acte belge sur la base de l'acte étranger alors que celui-ci est mentionné correctement dans l'acte étranger de naissance.

Lorsqu'il s'agit d'un acte belge établi sur la base d'un acte étranger ou d'une décision étrangère, il peut également s'agir de la base sur laquelle l'acte est établi. Si l'OEC a oublié d'indiquer l'acte étranger ou la décision étrangère comme base sur laquelle l'acte est établi (art. 41, § 1er, 5e, d. ou e. de l'ancien Code civil), il peut ajouter cette donnée par le biais de l'erreur matérielle.

Dans ce genre de cas, il est possible de rectifier l'acte de l'état civil sans devoir passer par le tribunal.

h) Erreurs dans les attestations médicales et les procès-verbaux

Les cas d'erreurs matérielles précitées peuvent également se produire dans les attestations médicales sur lesquelles se base l'OEC pour établir un acte (notamment les actes de naissance ou de décès).

Dans ce cas également, l'OEC peut rectifier l'acte de l'état civil selon la procédure de l'erreur matérielle, sur la base de l'attestation médicale rectifiée par le médecin ou l'accoucheuse.

Il en va de même pour les erreurs dans les procès-verbaux établis par l'OEC, notamment en cas de non-fonctionnement de la BAEC ou en cas de naissance ou de décès à bord d'un navire ou d'un aéronef.

L'attestation médicale rectifiée ou le procès-verbal rectifié constituent à des fins de contrôle une annexe dans la BAEC prévue par la loi.

Le recours par l'OEC à la possibilité de rectifier par le biais de l'erreur matérielle ne peut conduire l'OEC à se montrer négligent dans l'établissement des actes de l'état civil. Il importe toujours de vérifier minutieusement les actes avant leur signature. Les erreurs doivent être évitées dans la mesure du possible. L'extension des cas d'erreur matérielle a pour seul objectif de permettre la rectification de l'acte dans les plus brefs délais en cas d'erreur.

Depuis la Loi réparatrice de 2020, toute rectification d'erreur matérielle est notifiée via la BAEC au procureur du Roi compétent. Le parquet a en effet une fonction générale de surveillance en matière d'état civil. Celui-ci peut alors, à des moments spécifiques, dresser par exemple une liste de toutes les rectifications dans le cadre de cette procédure et vérifier s'il n'y a pas eu d'abus.

Rectification d'erreurs matérielles sur des actes établis avant le 31 mars 2019

L'article 116 de la loi relative à la modernisation de l'état civil contient une disposition transitoire pour la rectification d'erreurs matérielles d'actes établis avant le 31 mars 2019.

Pour ces cas, il y a lieu d'entendre par erreur matérielle :

- une faute d'orthographe ou une faute de frappe dans les noms, les prénoms et les adresses;
- une erreur relative à la date de la naissance ou du décès si une attestation de naissance ou de décès mentionne une autre date;
- une erreur relative à la date de mariage;
- une erreur relative à l'OEC mentionné dans l'acte;

- une erreur relative à la date à laquelle l'acte a été dressé.

3.10.1.2. Annulation d'office par l'officier de l'état civil

Dans certains cas, depuis la Loi réparatrice de 2020, l'OEC peut également annuler lui-même des actes de l'état civil (art. 34/1 de l'ancien Code civil).

À l'instar de la possibilité de rectifier soi-même certaines erreurs (erreur matérielle), il est également possible d'annuler des actes dans leur ensemble lorsque l'erreur concerne l'établissement même de l'acte. Les actes manifestement erronés doivent pouvoir être retirés le plus rapidement possible de la BAEC. Dans la pratique, il n'est pas réalisable de demander via le tribunal une rectification ou une annulation pour toutes ces « erreurs ». L'attente d'une décision du tribunal peut entraîner de nombreux blocages comme notamment la 'collecte' dans le registre national.

L'annulation d'office est possible dans les cas suivants :

a) L'acte concerne un fait juridique ou un acte juridique qui n'a jamais eu lieu :

Exemple : un OEC souhaitant établir une version provisoire d'un acte de mariage en préparation du mariage la signe par erreur avant la célébration du mariage.

g) *Foutief of niet overnemen van gegevens in authentieke akten of officiële attesten*

De ABS neemt soms gegevens foutief of niet over in een akte van de burgerlijke stand, terwijl ze wel vermeld staan in de authentieke akten of officiële attesten die bij het opmaken van de akte werden voorgelegd.

Het kan bijvoorbeeld gaan om de datum van kracht van gewijsde die correct in het gerechtelijk stuk staat, maar niet correct werd overgenomen in de akte. Het zou bijvoorbeeld ook kunnen gaan om het verkeerd overnemen van de geboorteplaats in de Belgische akte op basis van de buitenlandse akte, terwijl die correct vermeld staat in de buitenlandse akte van geboorte.

Wanneer het gaat om een Belgische akte opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of beslissing, kan het eveneens gaan om de basis voor de opmaak van de akte. Indien de ABS is vergeten te vermelden op basis van welke buitenlandse akte of beslissing de akte wordt opgemaakt (artikel 41, § 1, 5^e, d) of e), van het oud Burgerlijk Wetboek, kan hij dat gegeven toevoegen middels de materiële vergissing.

In dit soort gevallen is het mogelijk om de akte van de burgerlijke stand te verbeteren, zonder dat dat via de rechtbank moet gebeuren.

h) Fouten in medische attesten en processen-verbaal

De hierboven genoemde gevallen van materiële vergissingen kunnen ook voorkomen in de medische attesten waarop de ABS zich baseert om een akte op te maken (met name geboorte- of overlijdensattesten).

Ook in dat geval kan de ABS de akte van de burgerlijke stand verbeteren volgens de procedure van de materiële vergissing, op basis van het door de arts of vroedvrouw verbeterd medisch attest.

Hetzelfde geldt voor fouten in processen-verbaal die door de ABS worden opgemaakt bijvoorbeeld bij het niet-functioneren van de DABS of bij een geboorte of overlijden op een schip of luchtvaartuig.

Het verbeterde medisch attest of proces-verbaal is een wettelijk voorziene bijlage in de DABS ter controle.

Het gebruik van de mogelijkheid tot verbetering via de materiële vergissing door de ABS mag er niet toe leiden dat de ABS de akten van de burgerlijke stand onzorgvuldig opmaakt. Het is nog steeds van belang dat de akten, vóór de ondertekening ervan, grondig worden nagekeken. Fouten moeten zo veel als mogelijk vermeden worden. De uitbreiding van de gevallen van de materiële vergissing heeft enkel tot doel om, in het geval van een vergissing, de akte zo snel als mogelijk te kunnen rechtzetten.

Sinds de Reparatiewet van 2020 wordt elke verbetering van een materiële vergissing via de DABS aan de bevoegde procureur des Konings genotificeerd. Het parket heeft immers een algemene toezichtsfunctie over de burgerlijke stand. Het parket kan dan op bepaalde tijdstippen bijvoorbeeld een lijst trekken van alle verbeteringen bij deze procedure en nagaan of daar geen misbruik van wordt gemaakt.

Verbetering van materiële vergissingen van akten opgemaakt vóór 31 maart 2019.

Artikel 116 van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand bevat een overgangsbepaling voor de verbetering van materiële vergissingen van akten opgemaakt vóór 31 maart 2019.

Voor die gevallen wordt onder materiële vergissing verstaan :

- een schrijf- of tikfout in namen, voornamen en adressen;
- een fout in de datum van geboorte of overlijden als uit een geboorte- of overlijdensattest een andere datum blijkt;
- een fout in de datum van huwelijk;
- een fout met betrekking tot de in de akte vermelde ambtenaar van de burgerlijke stand;
- een verkeerde datum van opmaak van de akte.

3.10.1.2. Ambtshalve nietigverklaring door ABS

Sinds de Reparatiewet van 2020 kan de ABS in bepaalde gevallen ook zelf akten van de burgerlijke stand nietig verklaren (artikel 34/1 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Zoals het mogelijk is om bepaalde fouten zelf te verbeteren (materiële vergissing), is het ook mogelijk om akten in hun geheel nietig te verklaren indien de vergissing de opmaak van de akte zelf betreft. Manifest onjuiste akten moeten zo snel mogelijk uit de DABS kunnen worden gehaald. Het is in de praktijk niet werkbaar om voor al deze 'vergissingen' een verbetering of nietigverklaring via de rechtbank aan te vragen. Het wachten op een beslissing van de rechtbank kan vele andere zaken blokkeren, zoals de 'collecte' in het Rijksregister.

De ambtshalve nietigverklaring is mogelijk in de volgende gevallen:

a) de akte heeft betrekking op een rechtsfeit dat of rechtshandeling die nooit heeft plaatsgevonden:

Voorbeeld: een ABS wilde een voorlopige versie opmaken van een huwelijksakte ter voorbereiding van het huwelijk, maar ondertekende die per ongeluk vóór het huwelijk werd voltrokken.

Il pourrait également s'agir d'un acte de changement de nom, un acte de décès, un acte de reconnaissance, etc. établis pour une personne erronée en raison d'un numéro de registre national complété incorrectement (p. ex. 1 chiffre de différence) ou d'une forte ressemblance avec le nom et le prénom d'une autre personne sans que l'OEC ne s'aperçoive de la différence.

b) L'acte concerne une décision judiciaire ou administrative qui n'a jamais été prononcée :

Exemple : établissement d'un acte de divorce avant qu'une décision judiciaire ne soit prononcée.

c) L'acte a été établi sans satisfaire aux conditions légales requises :

Exemples : l'acte de naissance a été établi sans attestation médicale, l'acte a été signé sans attendre le délai requis (par exemple, acte de modification d'enregistrement de sexe, acte de nationalité), un acte modifié a été établi sur la base d'une décision judiciaire qui n'était pas passée en force de chose jugée.

d) L'OEC n'était pas compétent pour établir l'acte :

Exemple : l'acte de décès a été établi par l'OEC du domicile de l'intéressé au lieu de l'OEC du lieu du décès.

En ce qui concerne les cas *a)* et *b)* : en principe, ce type de cas ne se présente pratiquement jamais. Ces cas se sont surtout présentés au cours de la période de lancement de la BAEC, en raison de la grande réforme de l'état civil et du fait que les officiers et agents de l'état civil n'étaient pas familiarisés avec le système informatique de la BAEC. Il s'agissait de 'validations trop rapides' ou d'un chiffre mal encodé (p. ex. le numéro de registre national) dans la BAEC sans que l'on s'en aperçoive.

Si cela se produit quand même, l'OEC doit pouvoir rectifier son erreur et annuler l'acte dans les plus brefs délais afin d'éviter les problèmes pour l'intéressé et de pouvoir établir l'acte correct. Une rectification judiciaire prendra beaucoup de temps et empêchera l'établissement de l'acte correct, ce qui est préjudiciable pour le citoyen. Comme pour la rectification via l'erreur matérielle, il est également prévu ici que les procès-verbaux établis dans ces circonstances peuvent être annulés d'office. L'annulation d'office peut être mentionnée directement sur le procès-verbal papier, pourvue d'une signature de l'OEC.

En cas d'annulation d'office, l'OEC qui a dressé l'acte établit immédiatement l'acte d'annulation et l'associe ensuite à l'acte de l'état civil auquel l'annulation se rapporte. Le cas échéant, l'OEC établit également l'acte ou les actes de l'état civil modifiés. Il est en effet possible qu'à la suite de l'annulation d'un acte, d'autres actes de l'état civil changent.

Dans le cas, par exemple, d'une annulation d'un acte de reconnaissance, l'OEC établit l'acte d'annulation, associe cet acte à l'acte de reconnaissance et établit en outre également un acte de naissance modifié.

Les actes annulés restent toujours visibles dans la BAEC.

La possibilité d'annulation d'office d'un acte est toutefois limitée de deux manières :

- dans le temps, à savoir à un mois après l'établissement de l'acte (et donc pas des années après la date d'établissement) et uniquement pour autant qu'elle ne compromette pas le statut juridique des personnes concernées par l'acte. Lorsque l'acte a été établi à tort, mais que les faits et actes juridiques qu'il établit sont en soi corrects et sont déjà l'objet de constitution de droits, il ne peut plus être annulé d'office et, le cas échéant, le tribunal de la famille doit se prononcer sur la rectification ou l'annulation de l'acte;

- seul l'OEC a cette compétence, comme pour les actes de mariage (article 9 de l'ancien Code civil) (voir 3.2.2). Un agent de l'état civil n'est donc pas habilité à le faire.

Comme pour la rectification d'une erreur matérielle, depuis la Loi réparatrice de 2020, toute annulation d'office est notifiée via la BAEC au procureur du Roi compétent.

Cela permet au parquet d'exercer un contrôle centralisé. Sur la base de ces notifications, le parquet peut vérifier s'il est recouru à cette possibilité de manière excessive ou abusive dans certaines communes. Si le parquet remarque des anomalies, il peut toujours exercer son droit de contrôle général de l'état civil et prendre des mesures à cet égard (art. 40 de l'ancien Code civil).

Het zou ook kunnen gaan om een akte van naamsverandering, een akte van overlijden, een akte van erkenning enz. opgemaakt voor een verkeerde persoon, door invulling van een verkeerd rijksregisternummer (bijvoorbeeld 1 cijfer verschil) of omdat iemand een zeer gelijkaardige naam en voornaam had en de ABS het verschil niet heeft opgemerkt.

b) de akte heeft betrekking op een rechterlijke of administratieve beslissing die nooit werd uitgesproken:

Voorbeeld: opmaak van een akte van echtscheiding voor een rechterlijke beslissing die nog niet was uitgesproken.

c) de akte werd opgemaakt zonder dat aan de wettelijke vereiste voorwaarden ervoor voldaan was:

Voorbeelden: de geboorteakte werd opgemaakt zonder medisch attest, de akte werd ondertekend zonder dat een vereiste termijn werd afgewacht (bijvoorbeeld akte van aanpassing van de geslachtsregistratie, akte van nationaliteit), een gewijzigde akte werd opgemaakt op basis van een rechterlijke beslissing die niet in kracht van gewijsde was getreden.

d) de ABS was niet bevoegd of niet gemachtigd om de akte op te maken:

Voorbeeld: de ABS van de woonplaats van de betrokkene maakte de overlijdensakte op, in plaats van de ABS van de overlijdensplaats.

In verband met de gevallen onder *a)* en *b)*: in principe mag dit soort gevallen zo goed als niet voorkomen. Dat kwam vooral voor in de periode van de opstart van de DABS, ten gevolge van de grote hervorming van de burgerlijke stand, en het feit dat de ambtenaren en beambten van de burgerlijke stand niet vertrouwd waren met het informaticasysteem van de DABS. Er werd 'te snel gevalideerd' of een verkeerd cijfer (bijvoorbeeld van het rijksregisternummer) ingetikt in de DABS zonder dat dat werd opgemerkt.

Indien dat toch voorvalt, moet de ABS zijn vergissing kunnen rechtzetten en de akte zo snel als mogelijk vernietigen om moeilijkheden voor de betrokkene te vermijden en om de correcte akte wel te kunnen opmaken. Een rechterlijke verbetering zal veel tijd in beslag nemen en beletten dat de correcte akte wordt opgemaakt, hetgeen in het nadeel van de burger is. Net als voor de verbetering via de materiële vergissing wordt ook hier voorzien dat processen-verbaal die werden opgemaakt in deze omstandigheden, ambtshalve nietig kunnen worden verklaard. De ambtshalve nietigverklaring kan rechtstreeks vermeld worden op het papieren proces-verbaal, voorzien van een handtekening van de ABS.

In geval van een ambtshalve nietigverklaring maakt de ABS die de akte heeft opgemaakt onmiddellijk de akte van nietigverklaring op. De ABS verbindt die vervolgens met de akte van de burgerlijke stand waarop de nietigverklaring betrekking heeft. Indien nodig maakt de ABS ook de gewijzigde akte of akten van de burgerlijke stand op. Het is immers mogelijk dat er, als gevolg van de nietigverklaring van een akte, ook andere akte(n) van de burgerlijke stand wijzigen.

In geval van een nietigverklaring van een akte van erkenning bijvoorbeeld zal de ABS de akte van nietigverklaring opmaken, die akte verbinden met de akte van erkenning en ook een gewijzigde geboorteakte opmaken.

De nietig verklaarde akten blijven steeds zichtbaar in de DABS.

De mogelijkheid tot ambtshalve nietigverklaring van een akte is echter wel op twee manieren beperkt, namelijk:

- in de tijd, met name tot één maand na de opmaak van de akte (en dus niet jaren na de datum van de opmaak), en slechts voor zover ze de rechtstoestand van de personen op wie de akte betrekking heeft, niet in gevaar brengt. Wanneer de akte ten onrechte is opgesteld maar de rechtsfeiten en rechtshandelingen die ze vaststelt in essentie correct zijn en reeds het voorwerp uitmaken van de opbouw van rechten, kan ze niet meer ambtshalve nietig verklaard worden. In dit geval moet de familierechtbank zich dan uitspreken voor een verbetering of nietigverklaring van de akte;

- enkel de ABS zelf heeft deze bevoegdheid, net zoals voor de huwelijksakten (artikel 9 van het oud Burgerlijk Wetboek) (zie 3.2.2.). Een beambte van de burgerlijke stand kan dat dus niet doen.

Net zoals de verbetering van een materiële vergissing wordt elke ambtshalve nietigverklaring sinds de Reparatielwet van 2020 via de DABS aan de bevoegde procureur des Konings genoteerd.

Dat maakt het mogelijk voor het parket om daarop een gecentraliseerde controle uit te oefenen. Het parket kan op basis van die notificaties nagaan of er in bepaalde gemeenten te veel of oneigenlijk gebruik van gemaakt wordt. Indien het parket anomalieën opmerkt, kan het steeds zijn algemeen recht van toezicht op de burgerlijke stand gebruiken en daartegen optreden (artikel 40 van het oud Burgerlijk Wetboek).

La possibilité d'annulation d'office d'un acte ne peut être source de négligence dans l'établissement des actes. L'application de l'annulation d'office doit rester limitée à des cas exceptionnels. Les irrégularités en la matière peuvent ainsi être sanctionnées.

L'OEC demeure responsable de l'établissement ou des modifications (corrects) des actes de l'état civil (voir art. 36 de l'ancien Code civil).

Il est en outre prévu que le comité de gestion de la BAEC dresse annuellement une liste du nombre d'actes annulés d'office. Il transmet cette liste au ministre de la Justice, qui la dépose à la Chambre des représentants.

La Chambre des représentants peut ainsi participer au suivi des annulations d'office d'actes de l'état civil par les OEC et des éventuelles objections formulées par le ministère public.

Conséquemment à la possibilité d'annulation d'office des actes de l'état civil, la responsabilité de l'OEC est logiquement étendue aux actes de l'état civil annulés d'office (voir 3.10.1.).

3.10.2. Rectification et annulation par le tribunal de la famille

La procédure de rectification devant le tribunal de la famille subsiste (jugement rectificatif).

Quand?

Cette procédure est possible dans tous les cas où une personne souhaite faire rectifier ou annuler un acte de l'état civil, même si cet acte peut être rectifié sur la base d'une erreur matérielle ou annuler d'office par l'OEC.

La procédure de rectification devant le tribunal de la famille est également applicable dans le cas où une personne souhaite faire remplacer un acte manquant conformément à l'article 27 de l'ancien Code civil.

Cette procédure de rectification s'applique également en cas de retour ou de preuve de l'existence d'une personne déclarée absente ou d'une personne dont le décès a été judiciairement déclaré.

Outre la demande de rectification des erreurs matérielles, il peut donc, par exemple, s'agir d'erreurs qui entraînent une modification de la filiation, d'erreurs consécutives à une application erronée du droit étranger, à des disparités dans la translittération ou à des rectifications de différents éléments du même acte, etc.

Le fait qu'une personne présente, après l'établissement de l'acte, d'autres documents différents de ceux présentés au moment de l'établissement de l'acte et qui font état d'une toute autre identité et d'un tout autre état civil pourrait indiquer une fraude à l'identité.

Une modification de la filiation constitue également une modification fondamentale de l'état civil d'une personne.

Il en va de même pour les translittérations, qui doivent être distinguées des signes diacritiques erronés (cf. point 3.10.1.).

En définitive, il appartient au juge d'apprécier la rectification des fautes dans les actes (autres que les erreurs matérielles, qui peuvent être rectifiées par l'OEC lui-même comme décrit ci-dessus).

Qui peut demander la rectification?

- 1) Toute personne voulant faire rectifier ou annuler un acte ou faire suppléer un acte manquant
- 2) L'OEC du lieu d'établissement de l'acte qui souhaite faire rectifier ou annuler un acte,
- 3) Le procureur du Roi qui constate l'erreur poursuit la rectification ou l'annulation d'un acte ou le remplacement d'un acte manquant.

L'OEC qui a établi un acte et constate par la suite qu'il a fait une faute lors de son établissement (ex. une mauvaise application du droit international privé) peut donc demander lui-même au tribunal de rectifier ou d'annuler cet acte. La possibilité de demander l'annulation pour la personne concernée et pour l'OEC a été clarifiée par la Loi réparatrice de 2023.

Le procureur du Roi doit introduire une demande en rectification ou en annulation de l'acte lorsqu'il constate une faute dans un acte de l'état civil, ou poursuivre le remplacement de l'acte manquant. Il a, selon l'article 40 de l'ancien Code civil, notamment une fonction de surveillance en ce qui concerne l'application des dispositions de l'état civil. Il est essentiel et de l'intérêt général que les actes de l'état civil, qui concernent l'état des personnes, soient rectifiés ou annulés s'ils contiennent des fautes, comme le prévoit l'article 6 de l'ancien Code civil.

De mogelijkheid tot ambtshalve nietigverklaring van een akte mag er immers niet toe leiden dat akten onzorgvuldig opgemaakt worden. De toepassing van de ambtshalve nietigverklaring moet beperkt blijven tot uitzonderlijke gevallen. Onregelmatigheden in het gebruik ervan kunnen op die manier worden bestraft.

De ABS blijft verantwoordelijk voor het (correct) opmaken of wijzigen van de akten van de burgerlijke stand (zie artikel 36 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Daarnaast is voorzien dat het beheerscomité van de DABS jaarlijks een lijst opmaakt van het aantal akten dat ambtshalve werd vernietigd. Ze bezorgt die lijst aan de minister van Justitie, die hem neerlegt in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Op die manier kan de Kamer van volksvertegenwoordigers de ambtshalve nietigverklaringen van akten van de burgerlijke stand door de ABS'en en de eventuele betwistingen ervan door het openbaar ministerie mee opvolgen.

De verantwoordelijkheid van de ABS wordt, als gevolg van de mogelijkheid tot ambtshalve nietigverklaring van de akten van de burgerlijke stand, logischerwijze uitgebreid tot de ambtshalve nietig verklaarde akten van de burgerlijke stand (zie 3.10.1.).

3.10.2. Verbetering en nietigverklaring door de familierechtbank

De verbeteringsprocedure voor de familierechtbank blijft bestaan (verbeterend vonnis).

Wanneer?

Deze procedure is mogelijk in alle gevallen waarbij een persoon een akte van de burgerlijke stand wil laten verbeteren of laten nietig verklaren, ook indien de akte kan worden verbeterd op basis van een materiële vergissing of ambtshalve nietig kan worden verklaard door de ABS.

De verbeteringsprocedure via de familierechtbank is ook van toepassing in het geval men een ontbrekende akte wil laten vervangen overeenkomstig artikel 27 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Deze verbeteringsprocedure is ook van toepassing in geval van terugkeer of bewijs van het bestaan van een afwezig verklaard persoon of van een gerechtelijk overleden verklaard persoon.

Naast de vraag tot verbetering van de materiële vergissingen kan het dus bijvoorbeeld gaan om fouten die de afstamming wijzigen, fouten ten gevolge van een verkeerde toepassing van het buitenlands recht, verschillen in transliteratie of verbeteringen van verschillende elementen van dezelfde akte, enz.

Het feit dat iemand na de opmaak van de akte verschillende andere documenten voorlegt dan op het ogenblik van de opmaak van de akte, die kennisgeven van een volledig andere identiteit en burgerlijke staat, zou kunnen wijzen op identiteitsfraude.

Ook een wijziging van de afstamming is een verregaande wijziging van iemands burgerlijke staat.

Hetzelfde geldt voor transliteraties, die moeten worden onderscheiden van de foutieve diakritische tekens (zie punt 3.10.1.).

In fine is het aan de rechter om de verbeteringen van fouten in de akten (andere dan de materiële vergissingen, die ook door de ambtenaar zelf kunnen worden verbeterd zoals hierboven omschreven) te beoordelen.

Wie kan de verbetering vorderen?

- 1) Elke persoon die een akte wil laten verbeteren of laten nietig verklaren of een ontbrekende akte wil laten vervangen.
- 2) De ABS van de plaats van opmaak van de akte die een akte wil laten verbeteren of laten nietig verklaren.
- 3) De procureur des Konings die een fout in of het ontbreken van een akte vaststelt, vordert de verbetering of de nietigverklaring van de akte of laat de ontbrekende akte vervangen.

De ABS die een akte heeft opgemaakt en nadien vaststelt dat hij een fout heeft gemaakt bij de opmaak (bijvoorbeeld door de verkeerde toepassing van het internationaal privaatrecht) kan dus zelf de rechtbank om de verbetering of nietigverklaring van deze akte verzoeken. De mogelijkheid voor de betrokkene en voor de ABS om de nietigverklaring te vorderen, werd verduidelijkt door de Reparatiewet van 2023.

De procureur des Konings moet de verbetering of nietigverklaring van de akte vorderen wanneer hij een fout vaststelt in een akte van de burgerlijke stand of de ontbrekende akte laten vervangen indien hij het ontbreken van een akte van de burgerlijke stand vaststelt. Hij heeft volgens artikel 40 van het oud Burgerlijk Wetboek namelijk een toezichtsfunctie in verband met de naleving van de bepalingen van de burgerlijke stand. Het is essentieel en in het algemeen belang dat akten van de burgerlijke stand die de staat van de persoon betreffen, zoals bepaald in artikel 6 van het oud Burgerlijk Wetboek, worden verbeterd indien zij fouten bevatten.

Comment?

Le citoyen ou l'OEC intente la procédure par requête. L'OEC ou son agent habilité (voir 3.2.2.) peut signer lui-même la requête et comparaître lui-même devant le tribunal. Il ne doit donc pas s'adresser à un avocat pour ce faire.

Quel tribunal?

Le tribunal de la famille du lieu où l'acte a été dressé (compétent sur la base de l'article 627, 7°, du Code judiciaire).

Méthode de travail?

Les données des décisions judiciaires coulées en force de chose jugée qui modifient des actes de l'état civil seront transmises directement via la BAEC (et donc plus par courrier ordinaire).

Le greffier transfère immédiatement via la BAEC à l'OEC compétent les données de la décision judiciaire dont celui-ci a besoin pour modifier l'acte (les actes) de l'état civil à la suite de la rectification, de l'annulation ou pour établir l'acte supplétif.

Concrètement, le greffier transmettra donc, via la BAEC, le jugement dans les plus brefs délais à l'OEC compétent, qui en reçoit une notification.

Sur la base de la décision, l'OEC établit immédiatement l'acte ou les actes modifiés de l'état civil, l'acte d'annulation ou l'acte supplétif (s'il s'agit d'un cas visé à l'article 26 de l'ancien Code civil). La décision judiciaire est jointe en annexe à l'acte modifié ou l'acte supplétif dans la BAEC.

Comme expliqué plus haut, l'OEC garantit, par la signature de l'acte, les associations correctes dans la BAEC (voir point 3.4.7.).

Ces données ne sont transférées que s'il a été décidé de rectifier l'acte. En cas de décision négative, l'OEC ne recevra aucune notification.

OEC compétent?

L'OEC généralement compétent tel que défini à l'article 13 de l'ancien Code civil est compétent après une rectification par le tribunal.

Schématiquement**1. Rectification**

Erreur matérielle : OEC

N'importe quelle erreur: tribunal de la famille

2. Annulation

Annulation d'office : OEC dans les conditions visées au point 3.9.1.1.

Annulation judiciaire : tribunal de la famille

3. Remplacement d'un acte manquant : tribunal de la famille**3.11. Responsabilité et contrôle de l'officier de l'état civil****3.11.1. Responsabilité de l'officier de l'état civil (art. 36, 38 et 39 de l'ancien Code civil et art. 110 et 111 de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil)**

L'OEC est responsable :

- des actes de l'état civil qu'il a établis, rectifiés, modifiés ou annulés lui-même (art. 36 de l'ancien Code civil) ;

- des actes perdus en raison de leur mauvaise conservation dans la BAEC (p. ex. acte mal enregistré) (relève de l'art. 36 de l'ancien Code civil) ;

- de la conservation des actes de l'état civil sous format papier qui ont été établis avant le 31 mars 2019 (ou des procès-verbaux établis sur papier), enregistrés ou non sous forme dématérialisée dans la BAEC, jusqu'au moment de leur transfert aux Archives générales du Royaume (art. 110, § 1er, alinéa 1er, et § 2, de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil) ;

- de la disparition de documents du dépôt des registres de l'état civil (art. 110, § 1er, alinéa 2, de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, comme cela était prévu antérieurement par l'article 132 de la nouvelle loi communale).

Cela a son importance notamment dans le cas où une commune autoriserait des personnes qui en font la demande à effectuer elles-mêmes des recherches généalogiques ou historiques dans le dépôt. La disparition de documents relève de la responsabilité de l'OEC.

Cela ne signifie pas que les registres de l'état civil sous format papier ne peuvent pas être déplacés au sein de la commune. Cela peut en effet s'avérer utile ou nécessaire dans le cadre des fusions de communes (art. 110, § 1er, alinéa 3, de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil).

Le déplacement nécessite :

- o une décision du collège des bourgmestre et échevins ; et
- o l'autorisation du procureur du Roi.

Hoe?

De procedure door de burger of de ABS gebeurt op verzoekschrift. De ABS of zijn gemachtigde (zie punt 3.2.2.) kan het verzoekschrift zelf ondertekenen en kan zelf verschijnen in de rechtbank. Hij moet hiervoor dus geen beroep doen op een advocaat.

Welke rechtbank?

De familierechtbank van de plaats waar de akte is opgemaakt (bevoegd op basis van artikel 627,7°, van het Gerechtelijk Wetboek).

Werkwijze?

De gegevens van in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissingen die akten van de burgerlijke stand wijzigen, zullen rechtstreeks doorstromen via de DABS (en dus niet langer per gewone post).

De griffier stuurt de gegevens uit de rechterlijke beslissing die de ABS nodig heeft voor de wijziging van de akte(n) van de burgerlijke stand ten gevolge van de verbetering, de nietigverklaring of voor de opmaak van de vervangende akte onmiddellijk via de DABS door naar de bevoegde ABS.

Concreet zal de griffier dus zo snel mogelijk het vonnis via de DABS doorsturen naar de bevoegde ABS, die daarvan een notificatie krijgt.

Op basis van de beslissing maakt de ABS dan onmiddellijk de gewijzigde akte(n) van de burgerlijke stand of de vervangende akte (in het geval van artikel 26 van het oud Burgerlijk Wetboek) op. De rechterlijke beslissing wordt als bijlage bij de gewijzigde of vervangende akte opgenomen in de DABS.

De ABS waarborgt, zoals hoger uiteengezet, door de ondertekening van de akte de correcte verbindingen in de DABS (zie punt 3.4.7.).

Er worden enkel gegevens doorgestuurd indien er werd beslist tot een verbetering van een akte. In geval van een negatieve beslissing zal de ABS geen notificatie ontvangen.

Bevoegde ABS?

De algemeen bevoegde ABS zoals bepaald in artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek is bevoegd na een verbetering door de rechtbank.

Schematisch**1. Verbetering**

Materiële vergissing: ABS

Eender welke fout: familierechtbank

2. Nietigverklaring

Ambtshalve nietigverklaring: ABS in de omstandigheden bedoeld in punt 3.9.1.1.

Rechterlijke nietigverklaring: familierechtbank

3. Vervanging van een ontbrekende akte: familierechtbank**3.11. Aansprakelijkheid van en controle op de ABS****3.11.1 Aansprakelijkheid van de ABS (artikelen 36, 38 en 39 van het oud Burgerlijk Wetboek en artikelen 110 en 111 van de Wet Modernisering Burgerlijke stand.)**

De ABS is verantwoordelijk voor:

- de door hem opgemaakte, verbeterde, gewijzigde of nietig verklaarde akten van de burgerlijke stand (artikel 36 van het oud Burgerlijk Wetboek);

- de akten die verloren gaan door slechte bewaring in de DABS (bijvoorbeeld slecht opslaan van de akte) (valt onder artikel 36 van het oud Burgerlijk Wetboek);

- de bewaring van de papieren akten van de burgerlijke stand opgemaakt vóór 31 maart 2019 (of een op papier opgemaakt proces-verbaal), al dan niet in gedematerialiseerde vorm opgenomen in de DABS, tot de overdracht ervan aan het Algemeen Rijksarchief (artikel 110, § 1, eerste lid, en § 2, van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand);

- het verdwijnen van stukken uit de bewaarplaats van de registers van de burgerlijke stand (artikel 110, § 1, tweede lid, van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand, zoals daarin vroeger was voorzien in artikel 132 van de Nieuwe Gemeentewet);

Dit is onder andere van belang in het geval een gemeente zou toestaan dat personen die hierom verzoeken zelf genealogische of historische opzoeken zouden verrichten in de bewaarplaats. Het verdwijnen van stukken valt onder de verantwoordelijkheid van de ABS.

Dat betekent niet dat de papieren registers van de burgerlijke stand niet kunnen worden verplaatst binnen de gemeente. Dat kan immers nuttig of nodig zijn in het kader van gemeentefusies (artikel 110, § 1, derde lid, van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand).

De verplaatsing is mogelijk mits:

- o een beslissing van het college van burgemeester en schepenen; en
- o de toelating van de Procureur des Konings.

- de l'exactitude de l'acte dématérialisé et des métadonnées correspondantes reprises dans la BAEC lors de la migration d'un acte papier vers la BAEC au moment de l'enregistrement de l'acte dans la BAEC (art. 111 de la Loi sur la Modernisation de l'État Civil).

Selon l'article 38 de l'ancien Code civil, l'OEC est civilement responsable du non-respect des prescriptions imposées dans le cadre de sa fonction. La responsabilité de l'OEC s'applique uniquement dans le chef de sa fonction et s'étend donc uniquement jusqu'à la gestion des actes de l'état civil, et non jusqu'à la gestion de la BAEC. A cet égard, une éventuelle responsabilité est constatée par le juge en fonction des missions attribuées par la loi au Comité de gestion (responsable pour la gestion de la BAEC) et à l'OEC.

- du non-respect des prescriptions imposées dans le cadre de sa fonction (art. 38 de l'ancien Code civil);

L'OEC est civilement responsable du non-respect des prescriptions imposées dans le cadre de sa fonction, sauf si quelqu'un l'a empêché de respecter ces prescriptions (dans ce dernier cas, l'OEC peut exercer un recours contre ce dernier).

- de toute altération illicite et de tout faux dans les actes de l'état civil (art. 39 de l'ancien Code civil) ;

Toute altération illicite et tout faux dans les actes de l'état civil donnent lieu :

- à des dommages-intérêts aux parties ;
- aux peines prévues dans le Code pénal.

3.11.2. Contrôle par le procureur du Roi (art. 37 et 40 de l'ancien Code civil)

La Loi sur la Modernisation de l'État Civil adapte le rôle du procureur du Roi en matière d'état civil en raison de l'instauration d'une banque de données centrale et des besoins dans la pratique. Le principe du contrôle général de l'état civil par le procureur du Roi permet de donner une base légale explicite à la fonction d'avis du procureur du Roi. De plus, il est également permis au Collège des procureurs généraux d'arrêter des directives. Le rôle du procureur du Roi est également clarifié en matière de rectification et d'annulation des actes d'état civil.

3.11.2.1. Contrôle général de l'état civil

Le procureur du Roi doit veiller au respect des dispositions en matière d'état civil, notamment par le biais de contrôles ciblés via la BAEC. De tels contrôles ciblés n'étaient pas possibles avec les registres communaux sur papier.

L'article 40 de l'ancien Code civil confère clairement au procureur du Roi la compétence générale d'agir en matière d'état civil.

L'OEC est tenu d'informer sans délai le procureur du Roi de toute erreur ou irrégularité qu'il constate.

Le procureur du Roi recherche et poursuit les infractions commises par l'OEC dans l'exercice de sa fonction.

Quel procureur du Roi?

Le procureur du Roi compétent est celui du tribunal de première instance de l'arrondissement judiciaire auquel appartient la commune de l'OEC qui a établi l'acte (art. 40, § 1, alinéa 1er, de l'ancien Code civil).

3.11.2.2. Fonction d'avis du parquet (art. 37 de l'ancien Code civil)

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, l'OEC peut demander l'avis du procureur du Roi en cas de doute sérieux quant à l'établissement d'un acte. Le procureur du Roi donne un avis à l'OEC dans des cas individuels.

Le rôle du procureur du Roi avant l'établissement d'un acte est en effet très important.

En outre, l'établissement correct des actes par l'OEC évite que le procureur du Roi ait à intervenir ultérieurement. Une éventuelle rectification des actes de l'état civil via le tribunal doit être évitée dans la mesure du possible eu égard à l'importance de l'état de la personne, au principe de l'immutabilité de l'état de la personne et aux conséquences pour le citoyen.

Il s'agit, pour l'OEC, d'une possibilité de demander un avis en cas de doute sérieux et non d'une obligation.

« L'établissement » de l'acte visé à l'article 37 de l'ancien Code civil doit être interprété largement en ce sens que l'avis ne peut pas seulement être demandé dans le cadre de son établissement, mais également dans le cadre des modifications, de l'annulation,... des actes de l'état civil après l'établissement des actes.

- de juistheid van de gedematerialiseerde akte en de bijhorende metagegevens die in de DABS worden opgenomen bij de migratie van een papieren akte in de DABS, op het ogenblik van de opname van de akte in de DABS (artikel 111 van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand);

Overeenkomstig artikel 38 van het oud Burgerlijk Wetboek is de ABS burgerrechtelijk aansprakelijk voor het niet naleven van de in het kader van zijn functie opgelegde voorschriften. De aansprakelijkheid van de ABS is enkel van toepassing in hoofde van zijn functie en strekt zich dus enkel uit tot het beheer van de akten van de burgerlijke stand, en niet tot het beheer van de DABS. Een eventuele aansprakelijkheid wordt door de rechter vastgesteld, op basis van de opdrachten die bij de wet aan het Beheerscomité (verantwoordelijk is voor het beheer van de DABS) en aan de ABS zijn toegewezen.

- het niet naleven van de in het kader van zijn functie opgelegde voorschriften (artikel 38 van het oud Burgerlijk Wetboek);

De ABS is burgerrechtelijk aansprakelijk voor het niet naleven van de in het kader van zijn functie opgelegde voorschriften, tenzij iemand hem verhinderde die voorschriften na te leven (in dat laatste geval kan de ABS op die persoon verhaal uitoefenen).

- elke onrechtmatige verandering en elke valsheid in de akten (artikel 39 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Elke onrechtmatige verandering en elke valsheid in de akten van de burgerlijke stand geven aanleiding tot:

- schadevergoeding aan de partijen;
- de straffen waarin het Strafwetboek voorziet.

3.11.2. Controle door de procureur des Konings (artikel 37 en artikel 40 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De Wet Modernisering Burgerlijke Stand wijzigt de rol van de procureur des Konings met betrekking tot de burgerlijke stand, gelet op de oprichting van een centrale databank en de noden in de praktijk. Het principe van algemeen toezicht op de burgerlijke stand door de procureur des Konings biedt een duidelijke wettelijke basis voor de adviesfunctie van de procureur des Konings. Bovendien heeft het College van procureurs-generaal de mogelijkheid om richtlijnen op te maken. De rol van de procureur des Konings met betrekking tot de verbetering en de nietigverklaring van de akten van de burgerlijke stand werd ook verduidelijkt.

3.11.2.1. Algemeen toezicht op de burgerlijke stand

De procureur des Konings moet toezien op de naleving van de bepalingen over de burgerlijke stand. Daartoe kan hij onder meer gerichte controles doen via de DABS. Dergelijke gecentraliseerde controle was niet mogelijk met de gemeentelijke papieren registers.

Artikel 40 van het oud Burgerlijk Wetboek geeft de procureur des Konings duidelijk de algemene bevoegdheid om op te treden in het kader van de burgerlijke stand.

De ABS is verplicht de procureur des Konings onmiddellijk op de hoogte te brengen van elke fout of onregelmatigheid die hij vaststelt.

De procureur des Konings onderzoekt en vervolgt de door de ABS in de uitoefening van zijn functie gepleegde inbreuken.

Welke procureur des Konings?

De bevoegde procureur des Konings is die van de rechtbank van eerste aanleg van het gerechtelijk arrondissement waartoe de gemeente van de ABS die de akte heeft opgemaakt, behoort (artikel 40, § 1, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

3.11.2.2. Adviesfunctie van het parket (artikel 37 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Modernisering Burgerlijke Stand heeft de ABS de mogelijkheid om advies te vragen aan de procureur des Konings in geval van ernstige twijfel bij de opmaak van een akte. De Procureur des Konings geeft de ABS advies in individuele gevallen.

De rol van de procureur des Konings vóór de opmaak van een akte is immers van groot belang.

Een correcte opmaak van de akten door de ABS vermijdt bovendien dat de procureur des Konings nadien moet optreden. Een eventuele verbetering van akten van de burgerlijke stand via de rechtbank moet zoveel mogelijk worden vermeden, gelet op het belang van de staat van de persoon, het principe van de vastheid van de staat van de persoon en de gevolgen voor de burger.

De ABS heeft de mogelijkheid om advies te vragen in geval van ernstige twijfel; hij is er niet toe verplicht.

Het 'opmaken' van de akten, zoals bedoeld in artikel 37 van het oud Burgerlijk Wetboek, dient ruim te worden geïnterpreteerd: een adviesaanvraag is niet alleen mogelijk in het kader van de opmaak, maar ook in het kader van wijzigingen, van nietigverklaringen, enz. van akten van de burgerlijke stand die moeten gebeuren nadat een akte werd opgemaakt.

3.11.2.3. Rectification des actes de l'état civil

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, l'intervention du procureur du Roi dans la procédure de rectification d'erreurs matérielles commises par l'OEC a été supprimée. L'OEC peut les rectifier sans demander l'avis du procureur du Roi. Le procureur du Roi joue un rôle en cas de rectification ou d'annulation d'actes de l'état civil par le tribunal de la famille.

Eu égard à sa fonction de surveillance visée à l'article 35, § 1er, alinéa 3, de l'ancien Code civil, le procureur du Roi doit demander la rectification ou l'annulation de l'acte lorsqu'il constate une erreur dans l'acte. Il poursuit également le remplacement de l'acte manquant visé à l'article 26 de l'ancien Code civil.

En outre, il y a toujours une communication obligatoire au ministère public (art. 764, alinéa 1er, 3°, du Code judiciaire), l'avis écrit du ministère public sera toujours communiqué à la partie (art. 766, § 1er, alinéa 3, du Code judiciaire) et la partie pourra toujours y répliquer par écrit (art. 767, § 1er, alinéa 3, du Code judiciaire).

3.11.2.4 Directives du Collège des procureurs généraux (uniformité)

Le collège des procureurs généraux peut arrêter, à l'intention des procureurs du Roi, des directives précisant les modalités du contrôle.

Ce sont des directives contraignantes pour tous les membres du ministère public. Les procureurs généraux près les cours d'appel veillent à l'exécution de ces directives au sein de leur ressort.

Ces directives peuvent également porter sur l'utilisation de la BAEC en matière de contrôle.

4. Les différents actes de l'état civil

4.1 Données standard des actes de l'état civil

L'article 41 de l'ancien Code civil précise les données qui doivent figurer dans tout acte de l'état civil.

Sont concernés :

- 1° les données officielles de l'acte : le nom, les prénoms et la signature de l'OEC ou de son agent habilité ;
- 2° la date d'établissement de l'acte ;
- 3° le lieu de l'établissement de l'acte : tant la commune que, le cas échéant, le district ;
- 4° le numéro de l'acte (cf. point 3.4.10.);
- 5° la mention de la base sur laquelle l'acte est établi (pour autant que d'application).

L'OEC doit toujours mentionner la base ou l'origine de cet acte lors de l'établissement de l'acte.

Il peut s'agir :

- a) d'une décision judiciaire :

Dans ce cas, les informations suivantes sont reprises :

1. l'instance judiciaire ;
2. la date du prononcé ;
3. la date à laquelle la décision est coulée en force de chose jugée ;
4. le numéro d'identification de la décision judiciaire (numéro de rôle).

L'image de la décision judiciaire est jointe à l'acte dans la BAEC.

En l'occurrence, il peut, par exemple, s'agir d'un acte supplétif à l'acte de naissance, lequel indique que l'acte de naissance a été établi sur la base d'un jugement supplétif.

Il pourrait également s'agir d'un acte établi sur la base de l'article 463 du Code d'instruction criminelle.

Un autre exemple est l'établissement d'un acte de décès sur la base de la décision judiciaire déclarative de décès.

b) un procès-verbal (visé aux articles 14, alinéa 4, 47, 55, § 2, ou 57 de l'ancien Code civil).

Il s'agit ici des procès-verbaux sur la base desquels un acte de l'état civil est établi (ultérieurement) :

- les procès-verbaux établis dans des circonstances exceptionnelles (défaillance du système BAEC) ;
- le procès-verbal relatif à un enfant abandonné ;
- le procès-verbal relatif au décès d'un inconnu ;
- le procès-verbal relatif à une naissance ou un décès à bord d'un navire ou dans un aéronef.

3.11.2.3. Verbetering van akten van de burgerlijke stand

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke Stand is het optreden van de procureur des Konings in het kader van de procedure van verbetering van materiële vergissingen door de ABS afgeschaft. De ABS kan dit doen zonder advies van de procureur des Konings. De procureur des Konings speelt een rol bij de verbetering of nietigverklaring van akten van de burgerlijke stand door de familierechtbank.

Gelet op zijn toezichtsfunctie zoals bedoeld in artikel 35, § 1, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, moet de procureur des Konings de verbetering of de nietigverklaring van een akte vorderen indien hij een fout in de akte vaststelt. Hij laat eveneens een ontbrekende akte zoals bedoeld in artikel 26 van het oud Burgerlijk Wetboek vervangen.

Daarnaast zal er steeds een verplichte mededeling zijn aan het openbaar ministerie (artikel 764, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek), zal het schriftelijk advies van het openbaar ministerie worden meegedeeld aan de partij (artikel 766, § 1, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek) en zal de partij een schriftelijke repliek kunnen geven op dit advies (artikel 767, § 1, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

3.11.2.4 Richtlijnen van het College van procureurs-generaal (uniformiteit)

Het College van procureurs-generaal kan richtlijnen uitvaardigen aan de procureurs des Konings ter verduidelijking van de wijze waarop de controle wordt uitgeoefend.

Het gaat om bindende richtlijnen voor alle leden van het openbaar ministerie. De procureurs-generaal bij de hoven van beroep waken over de uitvoering van deze richtlijnen binnen hun rechtsgebied.

Deze richtlijnen kunnen ook betrekking hebben op het gebruik van de DABS bij de controle.

4. Verschillende akten van de burgerlijke stand

4.1. Standaardgegevens in de akten van de burgerlijke stand

In artikel 41 van het oud Burgerlijk Wetboek is bepaald welke gegevens in elke akte van de burgerlijke stand moeten staan.

Het gaat om:

- 1° de ambtelijke gegevens van de akte: de naam, de voornaam en de handtekening van de ABS of zijn gemachtigde beambte;
- 2° de datum van opmaak van de akte;
- 3° de plaats van de opmaak van de akte: zowel de gemeente als, in voorkomend geval, het district;
- 4° het aktenummer (zie punt 3.4.10.);
- 5° de vermelding van de basis voor de opmaak van de akte (voor zover van toepassing).

De ABS moet steeds de basis of de oorsprong van die akte vermelden bij de opmaak van de akte.

Het kan gaan om:

- a) een rechterlijke beslissing:

In dat geval worden de volgende gegevens vermeld:

1. de rechterlijke instantie;
2. de datum van de uitspraak;
3. de datum van het in kracht van gewijsde treden ervan;
4. het identificatienummer van de rechterlijke beslissing (rolnummer).

Het beeld van de rechterlijke beslissing wordt als bijlage bij de akte in de DABS opgenomen.

In casu kan het bijvoorbeeld gaan om een vervangende geboorteakte, waarin vermeld staat dat de geboorteakte is opgemaakt op basis van een vervangend vonnis.

Het zou ook kunnen gaan om een akte opgemaakt op basis van artikel 463 van het Wetboek van Strafvordering.

Een ander voorbeeld is de opmaak van een overlijdensakte op basis van de rechterlijke beslissing tot verklaring van overlijden.

b) een proces-verbaal (zoals bedoeld in artikel 14, vierde lid, artikel 47, artikel 55, § 2, of artikel 57 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Het gaat hier om de processen-verbaal op basis waarvan (later) een akte van de burgerlijke stand wordt opgemaakt:

- de processen-verbaal opgemaakt in uitzonderlijke omstandigheden (systeemfalen DABS);
- het proces-verbaal van een vondeling;
- het proces-verbaal van het overlijden van een onbekende;
- het proces-verbaal in geval van geboorte of overlijden op een schip of op een luchtvaartuig.

c) un arrêté royal d'autorisation de changement de nom (visée à l'article 370/4, § 1er, ou 370/8, alinéa 1er, de l'ancien Code civil) :

- la date de l'arrêté royal ;
- la date de publication au *Moniteur belge* (pour autant que d'application), ou de la date de l'arrêté d'annulation visé à l'article 370/8, alinéa 1er, de l'ancien Code civil.

On suit la même logique qu'en ce qui concerne les décisions judiciaires. Un acte de changement de nom (p. ex., dans le cas d'un réfugié reconnu) est établi sur la base de l'arrêté royal d'autorisation de changement de nom.

Dans des cas très exceptionnels, les arrêtés royaux sont dispensés de publication (de là : pour autant que d'application) (art. 370/6, alinéa 3, de l'ancien Code civil).

d) un acte étranger :

- l'autorité qui a établi l'acte ;
- la date d'établissement de l'acte.

C'est, par exemple, le cas de l'acte de mariage étranger reconnu en Belgique. L'OEC établit un acte de mariage belge. L'OEC y mentionne la base dudit acte : l'acte étranger, l'autorité qui a établi l'acte (y compris le lieu de cette autorité) et la date d'établissement.

e) la décision étrangère judiciaire ou administrative ;

- l'autorité étrangère qui a pris la décision ;
- la date de la décision ;
- la date à laquelle la décision sort ses effets.

Il peut, par exemple, s'agir ici d'une décision étrangère de divorce, reconnue en Belgique. Un acte de divorce est établi sur la base de cette décision étrangère de divorce. Cet acte mentionne qu'il est établi sur la base d'une décision judiciaire ou administrative étrangère. Il mentionne également l'autorité étrangère (y compris le lieu de cette autorité), la date de la décision et la date à laquelle celle-ci sort ses effets.

L'acte ou la décision tenant lieu de base à l'établissement de l'acte est joint(e) en annexe dans la BAEC, sauf si cet acte ou cette décision est disponible dans une autre source authentique (comme prévu à l'article 15 de l'ancien Code civil).

Identification des personnes dans l'acte

Les personnes auxquelles l'acte se rapporte, sont identifiées à l'aide du numéro de registre national.

En effet, la loi du 25 novembre 2018 portant des dispositions diverses concernant le Registre national et les registres de population permet également de mentionner dans le Registre national, les personnes physiques mentionnées dans un acte d'état civil, mais qui ne font pas l'objet d'une inscription ou d'une mention dans le Registre national des personnes physiques à un autre titre.

Les personnes mentionnées en tant que telles dans le Registre national se voient elles aussi attribuer un numéro de registre national.

Il importe de souligner que le numéro de registre national ne fait pas partie de l'acte à proprement parler (art. 41, § 2, alinéa 2, de l'ancien Code civil). Il s'agit uniquement d'informations sous-jacentes permettant d'identifier les personnes et de relier entre elles les données de la BAEC et celles du Registre national.

L'adaptation de ce numéro d'identification ne doit pas être effectuée par le biais des procédures en rectification prévues pour la rectification d'actes de l'état civil (cf. point 3.9.). Le numéro d'identification est en effet une donnée dynamique susceptible d'être modifiée conformément aux dispositions de la législation relative au Registre national.

Il est important de souligner que les témoins visés à l'article 54, 4°, de l'ancien Code civil (témoins de mariage) ne sont pas des personnes auxquelles l'acte se rapporte. Par conséquent, ils ne doivent pas être identifiés au moyen d'un numéro de registre national. L'indication de leur nom et prénom suffit.

Outre les données précitées, les actes de l'état civil mentionnent les données qui sont propres aux actes.

L'article 16 de l'ancien Code civil dispose en outre à ce sujet que l'OEC ne peut mentionner dans les actes d'autres données que celles prévues par la loi.

4.2 Les différents types d'actes de l'état civil

L'ancien Code civil prévoit une section distincte pour chaque type d'acte de l'état civil.

Chaque section mentionne d'abord (si possible) la façon dont l'acte est établi et ensuite les données que cet acte doit mentionner.

c) een koninklijk besluit tot vergunning van naamsverandering (zoals bedoeld in artikel 370/4, § 1, of artikel 370/8, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek):

- de datum van het koninklijk besluit;
- de datum van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* (voor zover van toepassing), of de datum van het arrest tot vernietiging zoals bedoeld in artikel 370/8, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek.

Dezelfde logica als bij de rechterlijke beslissingen wordt gevolgd. Een akte van naamsverandering (bijvoorbeeld in het geval van een erkende vluchteling) wordt opgemaakt op basis van het koninklijk besluit tot vergunning van naamsverandering.

In zeer uitzonderlijke gevallen worden de koninklijke besluiten vrijgesteld van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* (vandaar 'voor zover van toepassing') (artikel 370/6, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

d) een buitenlandse akte:

- de autoriteit die de akte heeft opgemaakt;
- de datum van opmaak van de akte.

Dit is bijvoorbeeld het geval van de buitenlandse huwelijksakte die in België wordt erkend. De ABS maakt een Belgische huwelijksakte op. Daarop zal de ABS de basis hiervan vermelden: de buitenlandse akte, de autoriteit die de akte heeft opgemaakt (inclusief de plaats van deze autoriteit) en de datum van opmaak.

e) de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing:

- de buitenlandse autoriteit die de beslissing heeft genomen;
- de datum van de beslissing;
- de datum waarop de beslissing uitwerking heeft.

Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een buitenlandse echtscheidingsbeslissing die in België wordt erkend. Op basis van de buitenlandse echtscheidingsbeslissing wordt er een akte van echtscheiding opgemaakt. In die akte wordt vermeld dat ze werd opgemaakt op basis van een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing. Ook de buitenlandse autoriteit (inclusief de plaats ervan), de datum van de beslissing en de datum van uitwerking ervan worden erin vermeld.

De akte of beslissing die als basis diende voor de opmaak van de akte wordt als bijlage in de DABS opgenomen, tenzij ze beschikbaar is in een andere authentieke bron (zoals bepaald in artikel 15 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Identificatie van de personen in de akte

De personen op wie de akte betrekking heeft, worden geïdentificeerd op basis van het rijksregisternummer.

De wet van 25 november 2018 houdende diverse bepalingen met betrekking tot het Rijksregister en de bevolkingsregisters heeft het immers mogelijk gemaakt om de natuurlijke personen die vermeld worden in een akte van de burgerlijke stand, maar die niet het voorwerp uitmaken van een inschrijving of een vermelding in het rijksregister van de natuurlijke personen in een andere hoedanigheid, ook te vermelden in het rijksregister.

De personen die als zodanig in het rijksregister worden vermeld, krijgen ook een rijksregisternummer toegekend.

Het is belangrijk erop te wijzen dat het rijksregisternummer geen deel uitmaakt van de akte zelf (artikel 41, § 2, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek). Het gaat enkel om achterliggende informatiegegevens op basis waarvan personen worden geïdentificeerd, en de gegevens van de DABS en het rijksregister met elkaar kunnen worden gekoppeld.

De aanpassing van dit identificatienummer moet niet gebeuren via de verbeteringsprocedures waarin is voorzien voor de verbetering van akten van de burgerlijke stand (zie punt 3.9.). Het identificatienummer is immers een dynamisch gegeven dat kan worden gewijzigd overeenkomstig de bepalingen van wetgeving met betrekking tot het rijksregister.

Het is belangrijk erop te wijzen dat de getuigen bedoeld in artikel 54, 4°, van het oud Burgerlijk Wetboek (hewelijksgetuigen) niet worden beschouwd als personen op wie de akte betrekking heeft. Zij moeten derhalve niet worden geïdentificeerd aan de hand van een rijksregisternummer. De vermelding van hun naam en voornaam volstaat.

Naast de hierboven vernoemde gegevens worden in de akten van de burgerlijke stand de gegevens vermeld die eigen zijn aan de akten.

In artikel 16 van het oud Burgerlijk Wetboek is hierover verder bepaald dat de ABS geen andere gegevens mag vermelden in de akten dan deze die waarin wettelijk is voorzien.

4.2 De verschillende soorten akten van de burgerlijke stand

In het oud Burgerlijk Wetboek is voor elke soort akte van de burgerlijke stand voorzien in een afzonderlijke afdeling.

Per afdeling staat er (indien mogelijk) eerst de wijze waarop de akte tot stand komt en nadien de gegevens die de akte moet vermelden.

4.2.1 Actes de naissance

4.2.1.1 Acte de naissance

Notification de la naissance (article 42 de l'ancien Code civil)

Par qui?

La notification est faite par :

- dans le cas d'une naissance à l'hôpital : le responsable de l'établissement ou son délégué ;
- dans le cas d'une naissance en dehors de l'hôpital : le médecin, l'accoucheuse ou les autres personnes qui ont assisté à l'accouchement ou chez qui l'accouchement a eu lieu.

Comment?

La notification s'effectue au moyen d'une attestation médicale.

Notification électronique?

La notification électronique est déjà appliquée dans différentes communes, principalement en Flandre, via l'application eBirth. Elle n'est pas obligatoire. Les possibilités existantes de notification électronique des naissances ne font pas l'objet de restrictions. Les notifications par voie papier ou par fax peuvent toujours être utilisées.

Modèle de notification?

Aucun modèle propre à la notification d'une naissance ou d'un décès n'a été créé, car cela engendrerait des obligations administratives supplémentaires et inutiles pour ce groupe-cible.

Déclaration (article 43 de l'ancien Code civil)

Par qui?

Le père ou la coparente, et la mère, ou l'un d'eux.

Où?

L'OEK du lieu de naissance (lieu du fait).

La commune peut toutefois choisir la manière dont la déclaration de naissance doit être faite dans la pratique. Une de ces possibilités consisterait à procéder à la déclaration de naissance à la maternité, après décision du collège des bourgmestre et échevins.

Délai?

Dans les quinze jours suivant la naissance. Lorsque le dernier jour de ce délai est un samedi, un dimanche, ou un jour férié légal, le délai est prolongé jusqu'au premier jour ouvrable qui suit.

Pas de déclaration de naissance (dans les délais) par les parents?

Lorsqu'aucune déclaration n'a été faite, l'OEK établit l'acte de naissance définitif purement et simplement sur la base de la notification. Le responsable de l'hôpital ne doit plus faire de déclaration, étant donné que cette dernière n'ajoute rien à ce qui était déjà précisé dans la notification.

Le but est de fournir un maximum d'informations via la notification, y compris sur les données incertaines telles que le nom de famille et le prénom.

Pas de déclaration de naissance et données insuffisantes dans la notification?

Si les parents ne font pas de déclaration de naissance et si la notification ne contient pas de données sur le prénom ou le nom de famille, l'OEK agira comme suit.

Ainsi, en l'absence de prénom, l'OEK tentera dans un premier temps de contacter quelqu'un qui connaît le prénom de l'enfant concerné. S'il n'y parvient pas, l'OEK peut déterminer lui-même le prénom de l'enfant ou établir l'acte sans mentionner de prénom. L'acte pourra alors être adapté ultérieurement via une procédure en rectification par le tribunal. La responsabilité incombe ici aux parents, qui se sont abstenus de faire une déclaration de naissance.

Si le nom de famille de l'enfant est manquant dans la notification, l'OEK applique les règles générales de détermination du nom de famille, selon le droit applicable de l'enfant. Si le droit belge relatif au nom est appliqué, il est renvoyé à la circulaire du 22 décembre 2014 relative à la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente et la loi du 18 décembre 2014 modifiant le Code civil, le Code de droit international privé, le Code consulaire, la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente et la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté (M.B., du 29 décembre 2014). Pour le surplus, il convient de se référer également à la circulaire relative à la loi du 25 décembre 2016 modifiant les articles 335 et 335ter de l'ancien Code civil relatifs au mode de transmission du nom à l'enfant (M.B. 30 décembre 2016).

Établissement d'un acte de naissance définitif.

Après la déclaration de naissance ou si la naissance n'a pas été déclarée dans les 15 jours, l'OEK établit immédiatement l'acte de naissance définitif.

4.2.1 De akten van geboorte

4.2.1.1 Akte van geboorte

Kennisgeving van de geboorte (artikel 42 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Door wie?

De kennisgeving gebeurt door:

- in geval van een geboorte in het ziekenhuis: de verantwoordelijke van de inrichting of zijn afgevaardigde;
- in geval van een geboorte buiten het ziekenhuis: de arts, de vroedvrouw of de andere personen die bij de geboorte aanwezig waren of de persoon bij wie de geboorte heeft plaatsgehad.

Hoe?

De kennisgeving gebeurt aan de hand van een medisch attest.

Elektronische kennisgeving?

Dit gebeurt al in verschillende gemeenten, vooral in Vlaanderen, via de eBirth-applicatie. Er bestaat nog geen verplichting tot elektronische kennisgeving. De bestaande mogelijkheden voor de elektronische kennisgeving van geboorten worden niet ingeperkt. De kennisgevingen op papier of via fax kunnen nog steeds gebruikt worden.

Model kennisgeving?

Er worden geen specifieke modellen van kennisgeving van geboorte en overlijden uitgewerkt, aangezien dit tot nutteloze bijkomende administratieve lasten voor deze doelgroep zou leiden.

Aangifte (artikel 43 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Door wie?

De vader of de meemoeder, en de moeder, of één van hen.

Waar?

ABS van de geboorteplaats (plaats feit).

De gemeente kan wel kiezen hoe de geboorteaangifte praktisch plaatsvindt. Eén mogelijkheid is om de geboorteaangifte in de materniteit te laten plaatsvinden, na beslissing van het college van burgemeester en schepenen.

Termijn?

Binnen vijftien dagen na de geboorte. De termijn wordt verlengd tot de eerstvolgende werkdag indien de laatste dag van die termijn een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag is.

Geen (tijdige) geboorteaangifte door de ouders?

Indien er geen aangifte werd gedaan, maakt de ABS de definitieve akte van geboorte louter op basis van de kennisgeving op. De verantwoordelijke van het ziekenhuis dient geen aangifte meer te doen, daar die aangifte immers niets toevoegt aan wat er reeds in de kennisgeving stond.

De bedoeling is dat er reeds zo veel mogelijk informatie wordt gegeven bij de kennisgeving, ook over de onzekere gegevens zoals de familienaam en de voornaam.

Geen geboorteaangifte en onvoldoende gegevens in de kennisgeving?

Indien de ouders geen geboorteaangifte doen en de kennisgeving geen gegevens bevat over de voornaam of de familienaam zal de ABS handelen als volgt.

Zo probeert de ABS bij het ontbreken van de voornaam in de eerste plaats contact op te nemen met iemand die kennis heeft van de voornaam van het kind. Indien dat niet lukt, kan de ABS de voornaam van het kind zelf bepalen ofwel de akte zonder voornaam opstellen. De akte kan dan later aangepast worden via een procedure van verbetering door de rechtbank. De verantwoordelijkheid ligt in dat geval bij de ouders, die geen geboorteaangifte gedaan hebben.

Indien de familienaam van het kind in de kennisgeving ontbreekt, past de ABS de algemene regels voor de vaststelling van de familienaam toe, volgens het toepasselijk recht van het kind. Indien het Belgisch naamrecht wordt toegepast, wordt verwezen naar de omzendbrief van 22 december 2014 inzake de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder en de wet van 18 december 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van internationaal privaatrecht, het Consulaire Wetboek, de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder en de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde (B.S. 29 december 2014). Voor het overige moet ook worden verwezen naar de omzendbrief betreffende de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijze van naamsoverdracht aan het kind (B.S. 30 december 2016).

Opmaak definitieve akte van geboorte.

Na de geboorteaangifte of indien de geboorte niet werd aangegeven binnen vijftien dagen maakt de ABS de definitieve geboorteaakte onmiddellijk op.

Déclaration de naissance électronique?

L'arrêté royal du 21 décembre 2022 visant à déterminer les conditions liées aux déclarations électroniques en matière d'état civil, permet aux communes de développer une solution informatique sécurisée afin de permettre les déclarations électroniques de naissance.

L'arrêté royal détermine les conditions selon lesquelles les déclarations de naissance peuvent être faites de manière électronique. Il appartient à chaque commune de déterminer si elle souhaite développer la plateforme informatique conformément aux prescrits de l'arrêté royal et permettre à ses citoyens de faire des déclarations électroniques.

Cet arrêté royal concerne également les déclarations électroniques de mariage et de reconnaissance.

Sexe ambigu?

Si le sexe de l'enfant est ambigu, les parents ou l'un d'eux peuvent déclarer le sexe de l'enfant dans un délai de trois mois, moyennant une attestation médicale (art. 48 de l'ancien Code civil).

Un acte modifié est établi sur la base de la déclaration du sexe (avec attestation médicale) (art. 31, § 2, de l'ancien Code civil). C'est l'OEC du lieu de naissance de l'enfant qui est compétent pour établir cet acte modifié (art. 48, al. 2, de l'ancien Code civil).

Données de l'acte de naissance (article 44 de l'ancien Code civil)

L'article 44 de l'ancien Code civil détermine les données reprises dans l'acte de naissance. Il ne mentionne que les données essentielles. L'acte de naissance contient :

- les données relatives à la naissance de l'enfant : la date de naissance, le lieu de la naissance, l'heure de la naissance, le sexe, le nom et les prénoms de l'enfant ;

- les données de la mère et du père ou de la coparente (pour autant que la filiation paternelle ou comaternelle soit établie) : nom, prénoms, date de naissance et lieu de naissance ;

- pour autant que d'application, les données relatives à la reconnaissance prénatale ou à la reconnaissance, par le père ou la coparente, dans l'acte de naissance proprement dit, avec mention des autorisations requises, à savoir des personnes visées à l'article 329bis de l'ancien Code civil, du représentant légal de l'enfant et/ou les données de l'autorisation obtenues par le biais d'une décision judiciaire ;

- pour autant que d'application, la base sur laquelle l'acte est établi (voir article 41, § 1er, 5°, de l'ancien Code civil).

En cas de notification incomplète ou lors de la naissance d'un enfant abandonné, les données relatives à la naissance de l'enfant ne peuvent bien entendu être complétées que pour autant qu'elles soient disponibles.

La mention de la base sur laquelle l'acte est établi sera par exemple nécessaire :

- lors de l'établissement d'un acte supplétif à l'acte de naissance sur la base d'un jugement supplétif, l'acte devant alors contenir les données de la décision judiciaire,

- en cas de naissance à bord d'un navire/aéronef, les données du procès-verbal sur la base duquel l'acte a été établi figurant dans l'acte de naissance.

Si une déclaration conjointe est faite comme prévu à l'article 316bis de l'ancien Code civil en vue d'activer la présomption de paternité ou de comaternité, elle est enregistrée en tant qu'annexe dans la BAEC.

L'ordonnance du juge de paix en vertu de laquelle une personne déclarée incapable a été autorisée à reconnaître un enfant ou à consentir à une reconnaissance est, en cas de reconnaissance dans l'acte de naissance, enregistrée en tant qu'annexe à l'acte de naissance dans la BAEC (art. 328, § 2, et 329bis, § 1er/1 et § 2, de l'ancien Code civil).

Choix de nom

L'acte doit préciser clairement si le nom choisi par les parents est un double nom (séable), ou d'un nom composé (inséable). Lorsqu'il s'agit d'un double nom, l'acte doit mentionner clairement les deux parties du nom. Les parents doivent toujours faire un choix de nom. En cas de désaccord ou de refus concernant le choix, l'enfant se verra attribuer le double nom de famille dans l'ordre alphabétique. Il ne sert donc à rien de mentionner explicitement le 'choix du nom'.

La mention des données des déclarants a peu d'utilité. Il s'agit en principe des parents. Vu la complexité de la matière (choix de la loi applicable, etc.), les communes peuvent décider de faire inscrire le nom dans un document papier signé par les déclarants, afin d'éviter toute contestation ultérieure.

Elektronische geboorteaangifte?

Het koninklijk besluit van 21 december 2022 tot bepaling van de voorwaarden verbonden aan elektronische aangiften inzake burgerlijke stand biedt gemeenten de mogelijkheid om een beveiligde informatica-oplossing te ontwikkelen om elektronische geboorteaangiften mogelijk te maken.

Het koninklijk besluit bepaalt de voorwaarden waaronder geboorteaangiften op elektronische wijze kunnen worden gedaan. Elke gemeente moet bepalen of ze het informaticaplatform overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit wenst te ontwikkelen om het haar burgers mogelijk te maken elektronische aangiften te doen.

Dat koninklijk besluit heeft ook betrekking op de elektronische aangiften van huwelijk en erkenning.

Onduidelijk geslacht?

Indien het geslacht van een kind onduidelijk is, kunnen de ouders, of één van hen, aangifte doen van het geslacht binnen drie maanden na de geboorte, met voorlegging van een medisch attest (artikel 48 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Er wordt op basis van de aangifte van het geslacht (met medisch attest) een gewijzigde akte opgemaakt (artikel 31, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek). De ABS van de geboorteplaats van het kind is bevoegd om die gewijzigde akte op te maken (artikel 48, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Gegevens geboorteakte (artikel 44 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Artikel 44 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt welke gegevens in de geboorteakte worden vermeld. Enkel de essentiële gegevens worden vermeld. De geboorteakte bevat :

- de gegevens over de geboorte van het kind: de geboortedatum, de geboorteplaats, het uur van geboorte, het geslacht, de naam en de voornamen van het kind;

- de gegevens van de moeder, en van de vader of meemoeder (voor zover de vaderlijke of meemoederlijke afstamming vaststaat): de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats;

- voor zover van toepassing, de gegevens van de prenatale erkenning of de erkenning in de akte van geboorte zelf door de vader of meemoeder, met vermelding van de vereiste toestemmingen, namelijk van de personen bedoeld in artikel 329bis van het oud Burgerlijk Wetboek, de wettelijke vertegenwoordiger van het kind en/of de gegevens van de toestemming via rechterlijke beslissing verkregen;

- voor zover van toepassing, de basis voor de opmaak van de akte (zie artikel 41, § 1, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Indien de kennisgeving onvolledig was of bij de geboorte van een vondeling kunnen de gegevens over de geboorte van het kind uiteraard maar ingevuld worden voor zover ze beschikbaar zijn.

De vermelding van de basis voor de opmaak van de akte zal bijvoorbeeld nodig zijn in geval van :

- de opmaak van een vervangende akte van geboorte op basis van een vervangend vonnis, waarbij de akte van geboorte dan de gegevens van de rechterlijke beslissing moet bevatten;

- geboorte op een schip/luchtvaartuig, waarbij de gegevens van het proces-verbaal als basis voor de opmaak van de akte in de geboorteakte komen.

Indien een gemeenschappelijke verklaring werd afgelegd zoals bedoeld in artikel 316bis van het oud Burgerlijk Wetboek om het vermoeden van vaderschap of van meemoederschap toch toe te passen, wordt die verklaring als bijlage opgenomen in de DABS.

De beschikking van de vrederechter waarbij een onbekwaam verklaarde persoon alsnog gemachtigd wordt een kind te erkennen, dan wel in te stemmen met een erkenning, wordt, ingeval van erkenning in de akte van geboorte, als bijlage bij de akte van geboorte in de DABS opgenomen (artikel 328, § 2, en artikel 329bis, § 1/1 en § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Naamskeuze

In de akte moet het duidelijk zijn of de door de ouder gekozen naam een dubbele naam (deelbaar) of een samengestelde naam (ondeelbaar) is. In geval het om een dubbele naam gaat, moet de akte duidelijk de twee delen van de naam vermelden. De ouders moeten steeds een naamskeuze maken. In het geval onenigheid of weigering van keuze zal het kind de dubbele familienaam in alfabetische volgorde krijgen. Het heeft dus geen zin de 'naamskeuze' uitdrukkelijk te vermelden.

De vermelding van de gegevens van de aangevers heeft weinig nut. In principe zijn dat de ouders zelf. Gelet op de complexiteit van de materie (keuze toepasselijk recht enz.) kunnen gemeenten ervoor kiezen om de naam te laten noteren in een door de aangevers ondertekend papier document om latere betwisting te voorkomen.

4.2.1.2. Acte de naissance d'un enfant trouvé

La procédure relative à la déclaration d'un enfant trouvé est définie à l'article 45 de l'ancien Code civil.

Notification de la naissance

Par qui?

Toute personne qui a trouvé un enfant nouveau-né. Dans la pratique, la notification sera souvent effectuée par les services de secours.

Où?

Devant l'OEC du lieu où l'enfant a été trouvé.

Comment ?

La personne communique à l'OEC toutes les informations sur le moment et le lieu où il a trouvé l'enfant.

Tâche de l'OEC?

L'OEC dresse un procès-verbal, qui mentionne également l'âge apparent de l'enfant et son sexe, sur la base d'une attestation médicale, le nom et les prénoms qui lui sont donnés et l'autorité publique à laquelle il est confié.

L'OEC établit un acte de naissance et joint le procès-verbal en tant qu'annexe (contenant les données disponibles à ce moment-là, voir supra). Ce n'est plus le procès-verbal qui est enregistré dans les registres.

Le but de la nouvelle procédure est de donner un acte de naissance ordinaire aux enfants abandonnés. De cette manière, ils ne sont pas confrontés à leur situation d'enfant abandonné chaque fois qu'ils demandent une copie de leur acte de naissance.

Données de l'acte de naissance d'un enfant trouvé

L'acte de naissance d'un enfant trouvé ne peut pas mentionner toutes les données contenues dans un acte de naissance ordinaire, étant donné que la mère ou les parents sont inconnus.

L'acte de naissance d'un enfant trouvé mentionne:

- la date de naissance (présumée),
- le lieu de naissance,
- l'heure de naissance (présumée),
- le sexe,
- le nom et les prénoms de l'enfant.

L'acte de naissance ne mentionne ces données que pour autant qu'elles soient disponibles au moment de son établissement.

L'attestation médicale ne mentionne pas la date à laquelle l'enfant a été trouvé, mais bien la date et l'heure de naissance présumées. L'OEC peut retrouver les informations relatives à la date de naissance dans l'attestation médicale.

Données incomplètes lors de l'établissement de l'acte?

L'acte de naissance peut être complété ultérieurement, par le biais d'un jugement rectificatif. Aussi, l'extrait de l'acte de naissance est, (après avoir été complété), désormais le même pour tous les enfants. Dans l'extrait, il n'est pas visible qu'il s'agit d'un enfant trouvé.

4.2.1.3. Acte de naissance en cas de naissance à bord d'un navire ou d'un aéronef

La Loi sur la Modernisation de l'État Civil a uniformisé et simplifié, dans l'article 47 de l'ancien Code civil, la procédure en cas de naissance à bord d'un navire (anciens art. 59 et 60 de l'ancien Code civil) et pendant un vol (anciens art. 7 et 7ter de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne, M.B., 26 juillet 1937).

Procédure

En cas de naissance à bord d'un navire ou d'un aéronef en vol, le commandant établit un procès-verbal qui mentionne les mêmes données que l'acte de naissance.

Tâche de l'OEC?**- Premier accostage ou atterrissage en Belgique**

Dès qu'il accoste ou atterrit, le commandant remet le procès-verbal le plus rapidement possible à l'OEC le plus proche qui établit immédiatement un acte de naissance sur la base du procès-verbal.

Le procès-verbal est joint en annexe de l'acte de naissance.

L'OEC qui a établi l'acte conserve le procès-verbal établi sur papier jusqu'au moment du transfert du procès-verbal aux Archives générales du Royaume.

L'acte de naissance mentionne également le procès-verbal comme base sur laquelle l'acte est établi (art. 41, § 1er, 5°, de l'ancien Code civil).

- Premier accostage ou atterrissage à l'étranger**4.2.1.2. Akte van geboorte van een vondeling**

De procedure voor de aangifte van een vondeling staat omschreven in artikel 45 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Kennisgeving geboorte

Door wie?

Elke persoon die een pasgeboren kind gevonden heeft. De kennisgeving zal in de praktijk vaak gebeuren via de hulpdiensten.

Waar?

Voor de ABS van de plaats waar het kind gevonden werd.

Hoe?

De persoon deelt de ABS alle informatie mee over het tijdstip waarop en de plaats waar hij het kind heeft gevonden.

Taak ABS?

De ABS maakt een proces-verbaal op, met ook de vermelding van de vermoedelijke leeftijd van het kind en zijn geslacht, op basis van een medisch attest, de naam en de voornamen die aan het kind worden gegeven en de overheidsinstantie aan wie het wordt toevertrouwd.

De ABS maakt dan een akte van geboorte op, met het proces-verbaal als bijlage (met de gegevens die op dat ogenblik beschikbaar zijn, zie hoger). Het is niet langer het proces-verbaal dat in de registers wordt opgenomen.

Het doel van de nieuwe procedure is om vondelingen een gewone geboorteakte te geven. Op die manier worden ze bij het opragen van een afschrift van hun geboorteakte niet steeds geconfronteerd met het feit dat ze te vondeling werden gelegd.

Gegevens akte van geboorte vondeling

De akte van geboorte van een vondeling kan niet alle gegevens bevatten die een gewone akte van geboorte vermeldt, daar de moeder/ouders onbekend zijn.

De akte van geboorte van een vondeling vermeldt:

- de (vermoedelijke) geboortedatum;
- de geboorteplaats;
- het (vermoedelijke) uur van geboorte;
- het geslacht;
- de naam en de voornamen van het kind.

De geboorteakte vermeldt die gegevens enkel voor zover ze beschikbaar zijn op het ogenblik van de opmaak van de akte.

In het medisch attest wordt niet de datum van vinding van het kind, maar wel de vermoedelijke geboortedatum en het vermoedelijke uur van geboorte opgenomen. De ABS kan de informatie over de geboortedatum uit het medisch attest halen.

Onvolledige gegevens bij opmaak geboorteakte?

Het is mogelijk de geboorteakte later, via een verbeteringsvonnis, aan te vullen met de verdere gegevens. Een uittreksel van de akte van geboorte is (na aanvulling ervan) dus hetzelfde als dat van ieder kind. In het uittreksel kan men niet zien of het gaat om een vondeling.

4.2.1.3. Akte van geboorte bij geboorte aan boord van een schip of een luchtvaartuig

De Wet Modernisering Burgerlijke stand heeft in artikel 47 van het oud Burgerlijk Wetboek de procedure bij de geboorte op een schip (oude artikelen 59 en 60 van het oud Burgerlijk Wetboek) en tijdens een vlucht (oude artikelen 7 en 7ter van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart, B.S. 26 juli 1937) geüniformiseerd en vereenvoudigd.

Procedure

In geval van geboorte op een schip of tijdens een vlucht maakt de gezagvoerder een proces-verbaal op dat dezelfde gegevens bevat als de geboorteakte.

Taak ABS?**- Eerste aanleg- of landingsplaats in België**

Van zodra hij aanlegt of landt, bezorgt de gezagvoerder het proces-verbaal zo spoedig mogelijk aan de dichtstbijzijnde ABS, die onmiddellijk een akte van geboorte opmaakt op basis van dat proces-verbaal.

Het proces-verbaal wordt als bijlage bij de akte van geboorte opgenomen.

De ABS die de akte heeft opgemaakt, bewaart het op papier opgemaakte proces-verbaal tot de overdracht ervan aan het Algemeen Rijksarchief.

De akte van geboorte vermeldt ook het proces-verbaal als basis voor de opmaak van de akte (artikel 41, § 1, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek).

- Eerste aanleg- of landingsplaats in het buitenland

Le commandant transmet le plus rapidement possible le procès-verbal au poste consulaire de carrière de la circonscription consulaire dans laquelle se trouve le port ou le lieu d'atterrissage. Le poste consulaire agit ensuite conformément aux dispositions du Code consulaire.

4.2.2. Les actes de reconnaissance

4.2.2.1. Acte de reconnaissance prénatale

Données de l'acte de reconnaissance prénatale (art. 50 de l'ancien Code civil)

L'acte de reconnaissance prénatale mentionne :

1° les données de la mère : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance ;

2° les données de l'auteur de la reconnaissance : le nom, les prénoms, la date de naissance, le lieu de naissance et la qualité, c'est-à-dire le père ou la coparente ;

3° les données du consentement de la mère à la reconnaissance : la date, le lieu et l'autorité devant laquelle le consentement a été donné, ou l'autorité judiciaire, la date et le numéro d'identification de la décision judiciaire passée en force de chose jugée dans laquelle le consentement a été constaté, et l'enregistrement de la décision judiciaire en annexe dans la BAEC.

4.2.2.2 Acte de reconnaissance

Données de l'acte (art. 51 de l'ancien Code civil)

L'acte de reconnaissance mentionne :

1° les données de l'enfant : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance de l'enfant ;

2° les données de la personne à l'égard de qui la filiation est établie : le nom, les prénoms, la date de naissance, le lieu de naissance et, le cas échéant, la date de décès et le lieu de décès ;

3° les données de l'auteur de la reconnaissance : le nom, les prénoms, la date de naissance, le lieu de naissance et la qualité de l'auteur de la reconnaissance ;

4° le cas échéant, les données des personnes qui ont consenti à la reconnaissance ou dont le consentement de substitution ou l'autorisation de reconnaissance a été constaté par un tribunal, en mentionnant la date, le lieu et l'autorité devant laquelle le consentement a été donné, ou l'autorité judiciaire, la date et le numéro d'identification de la décision judiciaire passée en force de chose jugée par laquelle le consentement de substitution ou l'autorisation de reconnaissance ont été constatés.

Si la mère refuse de donner son consentement, aucun consentement n'est constaté, mais une autorisation de reconnaissance peut être accordée. En cas de conciliation, le tribunal établit toutefois une autorisation supplétive de reconnaissance.

La décision judiciaire est jointe en annexe dans la BAEC (tant qu'elle n'est pas disponible dans une autre source authentique, conformément à l'article 15 de l'ancien Code civil) ;

5° le nouveau nom éventuel et la déclaration de choix de nom par le père ou la coparente et la mère sur la base des articles 335, § 3, 335ter, § 2, et 335quater de l'ancien Code civil ou de l'article 12 de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté (M.B., 26 mai 2014) ;

6° le cas échéant, le nouveau prénom de l'enfant. Ceci n'est possible qu'en application du droit étranger.

Il n'y a pas de changement de prénom directement possible lors de la reconnaissance sur base du droit belge. Toutefois, une demande en changement de prénom peut être introduite auprès de l'OEC compétent ;

7° le cas échéant, le fait que les personnes visées à l'article 329bis, § 3, de l'ancien Code civil n'ont pas consenti à la reconnaissance.

L'ordonnance du juge de paix selon laquelle une personne déclarée incapable est autorisée à reconnaître un enfant ou à consentir à une reconnaissance est jointe en annexe à l'acte de reconnaissance dans la BAEC (art. 328, § 2, et 329bis, §§ 1er/1 et 2, de l'ancien Code civil).

Associer l'acte.

L'acte de reconnaissance doit toujours être associé à l'acte de naissance. Si le prénom et/ou le nom a/ont été modifié(s), celui-ci/ceux-ci doi(ven)t également être associé(s) à tous les autres actes de l'enfant et de ses descendants éventuels dans la BAEC, de sorte que les modifications y soient visibles.

De gezagvoerder bezorgt zo spoedig mogelijk het proces-verbaal aan de consulaire beroepspost in wiens consulaire ressort de haven of landingsplaats zich bevindt. De consulaire post zal verder handelen volgens de bepalingen in het Consulaire Wetboek.

4.2.2. De akten van erkenning

4.2.2.1 Akte van prenatale erkenning

Gegevens akte van prenatale erkenning (artikel 50 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akte van prenatale erkenning vermeldt:

1° de gegevens van de moeder: naam, voornamen, geboortedatum en geboorteplaats;

2° de gegevens van de erkenner: naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats en hoedanigheid, namelijk vader of meemoeder;

3° de gegevens over de toestemming die de moeder heeft verleend tot de erkenning: de datum, plaats en autoriteit voor wie de toestemming werd gegeven, of de rechterlijke instantie, de datum en het identificatienummer van de in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing waarin de toestemming werd vastgesteld, en opname van de rechterlijke beslissing als bijlage in de DABS.

4.2.2.2. Akte van erkenning

Gegevens akte (artikel 51 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akte van erkenning vermeldt:

1° de gegevens van het kind: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats van het kind;

2° de gegevens van de persoon ten aanzien van wie de afstamming vaststaat: de naam, de voornamen, de geboortedatum, de geboorteplaats, en, in voorkomend geval, de overlijdensdatum en de overlijdensplaats;

3° de gegevens van de erkenner: de naam, de voornamen, de geboortedatum, de geboorteplaats en de hoedanigheid van de erkenner;

4° in voorkomend geval, de gegevens van de personen die in de erkenning hebben toegestemd of van wie de vervangende toestemming of de machtiging tot erkenning door de rechtbank werd vastgesteld, met vermelding van de datum, plaats en autoriteit voor wie de toestemming werd gegeven, of de rechterlijke instantie, de datum en het identificatienummer van de in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing waarin de vervangende toestemming of de machtiging tot erkenning werd vastgesteld;

In het geval de moeder weigert in te stemmen, wordt er geen toestemming vastgesteld, maar kan er een machtiging tot erkenning worden verleend. In het geval van een verzoening stelt de rechtbank wel een vervangende toestemming tot erkenning vast.

De rechterlijke beslissing wordt als bijlage in de DABS opgenomen (zolang ze niet beschikbaar is in een andere authentieke bron, zoals bepaald in artikel 15 van het oud Burgerlijk Wetboek);

5° de eventuele nieuwe naam en de verklaring van naamskeuze door de vader of de meemoeder en de moeder op basis van de artikelen 335, § 3, 335ter, § 2, en 335quater van het oud Burgerlijk Wetboek of artikel 12 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde (B.S. 26 mei 2014);

6° in voorkomend geval, de nieuwe voornaam van het kind. Dat is enkel mogelijk in geval van toepassing van buitenlands recht.

Er is geen rechtstreekse voornaamsverandering mogelijk bij een erkenning op basis van het Belgisch recht. Een verzoek tot voornaamsverandering kan evenwel ingediend worden bij de bevoegde ABS;

7° in voorkomend geval, het feit dat de in artikel 329bis, § 3, van het oud Burgerlijk Wetboek bedoelde personen niet hebben toegestemd in de erkenning.

De beschikking van de vrederechter waarbij een onbekwaam verklaarde persoon alsnog gemachtigd wordt een kind te erkennen, dan wel in te stemmen met een erkenning, wordt als bijlage bij de erkenningsakte in de DABS opgenomen (artikel 328, § 2, en artikel 329bis, § 1/1 en § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Verbinden akte.

De akte van erkenning moet steeds verbonden worden met de akte van geboorte. Indien de voornaam en/of de naam werd gewijzigd, dient deze ook verbonden te worden met alle overige akten van het kind en zijn eventuele afstammelingen in de DABS, zodat de wijzigingen erin zichtbaar zijn.

Procédure.

Un modèle de déclaration est établi dans l'arrêté royal du 30 janvier 2019 fixant le modèle de déclaration du mariage et le modèle de déclaration de reconnaissance, les modalités de l'expédition des documents et les modalités des mentions (M.B., 15 février 2019). La déclaration n'est pas un acte de l'état civil, contrairement à ce qui était prévu avant la Loi sur la Modernisation de l'État Civil.

En outre, la déclaration et les modalités de production des documents exigés sont analogues à ce qui est prévu pour la déclaration de mariage (art. 327/1 et 327/2 juncto 164/1 et 164/2 de l'ancien Code civil). Le principe « only once » y est intégré et il y a une possibilité d'obtenir un acte de notoriété analogue à l'article 5 du Code de la nationalité belge (cf. point 4.2.5.).

À dater du 31 mars 2019, l'acte de naissance de la personne qui veut reconnaître l'enfant et, le cas échéant, de la personne à l'égard de qui la filiation est établie ne doit plus être produit. Exiger l'acte de naissance peut entraver l'établissement rapide de la filiation, même lorsque les parents sont de bonne foi.

Toutefois, si l'OEC estime que l'acte de naissance de l'auteur de la reconnaissance et, le cas échéant, de la personne à l'égard de qui la filiation est établie est indispensable pour vérifier si les conditions requises par la loi pour reconnaître un enfant sont remplies, il peut demander la production de ces actes sur la base de l'article 327/2, § 2, 5°, de l'ancien Code civil (« toute autre pièce authentique »).

Le délai de trois jours dans lequel la reconnaissance doit être portée à la connaissance de l'époux ou de l'épouse est prévu aux articles 313, § 3, alinéa 2, 319bis, alinéa 2, et 325/6, alinéa 2, de l'ancien Code civil).

La preuve de la notification (une lettre recommandée à la poste) de la reconnaissance à l'époux ou à l'épouse en vertu des articles 313, § 3, 319bis ou 325/6 de l'ancien Code civil est conservée par l'OEC. La mention de la date de la notification ou de la signification à l'encre noire en marge de l'acte de reconnaissance comme cela est prévu par la circulaire du 7 mai 2007 relative à la loi du 1er juillet 2006 modifiant les dispositions du Code civil relatives à l'établissement de la filiation et aux effets de celle-ci, n'est en tout cas plus possible.

4.2.3. Acte de déclaration de choix de nom**Données de l'acte.**

L'article 52 de l'ancien Code civil définit les mentions de l'acte de déclaration de choix de nom, à savoir :

- les données de l'enfant ou des enfants auxquels la déclaration se rapporte : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance ;
- les données de la mère et du père ou de la coparente : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance ;
- la déclaration de choix de nom par les parents ;
- le nouveau nom qui est donné à l'enfant ou aux enfants ;
- la base légale de la déclaration sur la base de laquelle l'acte est établi.

Quand?

La déclaration de choix de nom peut être faite sur la base de :

- l'article 335, § 3, alinéa 2, de l'ancien Code civil : après établissement du second lien de filiation ;
- l'article 335ter, § 2, alinéa 2, de l'ancien Code civil : après établissement du second lien de filiation (coparente) ;
- l'article 335quater, alinéa 1er, de l'ancien Code civil : après une déclaration de choix de la loi applicable visée à l'article 39, § 1er, alinéa 2, du Code de droit international privé ;
- l'article 12, § 1er, de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté.

Associer l'acte?

L'acte de déclaration de choix de nom doit être associé à l'acte de naissance de l'enfant et aux actes de l'état civil auxquels il se rapporte.

4.2.4 Acte de modification de l'enregistrement du sexe**Données de l'acte.**

L'article 53 de l'ancien Code civil définit les mentions de l'acte de modification de l'enregistrement du sexe, à savoir :

- les données de l'intéressé : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance ;
- le nouveau sexe.

Procedure.

Een model van aangifte is vastgesteld in het koninklijk besluit van 30 januari 2019 tot vaststelling van het model van aangifte van huwelijk en het model van aangifte van erkenning, de wijze van verzending van documenten en de wijze waarop meldingen gebeuren (B.S. 15 februari 2019). De aangifte is geen akte van de burgerlijke stand, in tegenstelling tot wat gold vóór de Wet Modernisering Burgerlijke stand.

Daarnaast zijn de aangifte en de wijze van het voorleggen van de vereiste documenten analoog aan wat is bepaald voor de huwelijks-aangifte (artikelen 327/1 en 327/2 juncto artikelen 164/1 en 164/2 van het oud Burgerlijk Wetboek). Het only once-principe wordt erin opgenomen en er is een mogelijkheid tot het verkrijgen van een akte van bekendheid die analoog is met artikel 5 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (zie punt 4.2.5.).

De akte van geboorte van de persoon die het kind wil erkennen en, in voorkomend geval, van de persoon ten aanzien van wie de afstamming vaststaat, moet vanaf 31 maart 2019 niet meer verplicht worden voorgelegd. Het vereisen van de akte van geboorte kan een snelle vaststelling van de afstamming belemmeren, ook in de gevallen waarin de ouders te goeder trouw zijn.

Als de ABS echter van oordeel is dat de akte van geboorte van de erkenner en, in voorkomend geval, van de persoon ten aanzien van wie de afstamming vaststaat, onontbeerlijk is om na te gaan of voldaan is aan de door de wet gestelde voorwaarden om een kind te erkennen, dan kan hij de voorlegging van die akten vragen op grond van artikel 327/2, § 2, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek ("ieder ander authentiek stuk").

De termijn van drie dagen waarbinnen van de erkenning kennis moet gegeven worden aan de echtgenoot of echtgenote is opgenomen in de artikelen 313, § 3, tweede lid, 319bis, tweede lid, en 325/6, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek.

Het bewijs van de kennisgeving (een ter post aangetekende brief) van de erkenning aan de echtgenoot of echtgenote ingevolge de artikelen 313, § 3, 319bis of 325/6 van het oud Burgerlijk Wetboek wordt bewaard door de ABS. De vermelding van de datum van de kennisgeving of betekening in het zwart in de rand van de akte van erkenning, zoals bepaald in de omzendbrief van 7 mei 2007 betreffende de wet van 1 juli 2006 tot wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het vaststellen van de afstamming en de gevolgen ervan, is immers niet meer mogelijk.

4.2.3 Akte van verklaring van naamskeuze**Gegevens akte.**

Artikel 52 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt de vermeldingen in de akte van verklaring van naamskeuze, namelijk:

- de gegevens van het kind of de kinderen op wie de verklaring betrekking heeft: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats;
- de gegevens van de moeder en de vader of de meemoeder: de naam, de voornamen, de geboortedatum, en de geboorteplaats;
- de verklaring van naamskeuze door de ouders;
- de nieuwe naam die aan het kind of de kinderen wordt gegeven;
- de wettelijke basis van de verklaring op basis waarvan de akte werd opgesteld.

Wanneer?

De verklaring van naamskeuze kan worden afgelegd op basis van:

- artikel 335, § 3, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek: na vaststelling van de tweede afstammingsband;
- artikel 335ter, § 2, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek: na vaststelling van de tweede afstammingsband (meemoeder);
- artikel 335quater, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek: na een verklaring van keuze van toepasselijk recht op grond van artikel 39, § 1, tweede lid, van het Wetboek van internationaal privaatrecht;
- artikel 12, § 1, van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde.

Verbinden akte?

De akte van verklaring van naamskeuze moet verbonden worden met de akte van geboorte van het kind en met de akten van de burgerlijke stand waarop ze betrekking heeft.

4.2.4. Akte van aanpassing van de registratie van het geslacht**Gegevens akte.**

Artikel 53 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt de vermeldingen in de akte van aanpassing van de registratie van het geslacht, namelijk:

- de gegevens van de betrokkene: naam, voornamen, geboortedatum en geboorteplaats;
- het nieuwe geslacht.

Associer l'acte?

L'acte de modification de l'enregistrement du sexe doit être associé aux autres actes de l'état civil de l'intéressé qui mentionnent son sexe. En principe, cela se limite à l'acte de naissance.

Selon la loi du 20 juillet 2023 modifiant des dispositions diverses concernant la modification de l'enregistrement du sexe, la 2ème modification ou les modifications suivantes de l'enregistrement du sexe se déroulent selon la procédure habituelle devant l'OECE. L'acte de nouvelle modification de l'enregistrement du sexe n'existe donc plus.

4.2.5. Acte de mariage**Données de l'acte**

L'acte de mariage mentionne (article 54 de l'ancien Code civil.) :

- les données des époux : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance;
- la date du mariage et le lieu du mariage ;
- éventuellement le nom et/ou le prénom choisi par l'époux après le mariage (sur la base de son droit national);
- pour autant que d'application, les données des témoins : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance.

Procédure*Déclaration*

Un modèle de déclaration est établi dans l'arrêté royal du 30 janvier 2019 fixant le modèle de déclaration du mariage et le modèle de déclaration de reconnaissance, les modalités de l'expédition des documents et les modalités des mentions (M.B., 15 février 2019). Il ne s'agit pas d'un acte de l'état civil étant donné qu'il ne s'agit que de l'intention de se marier.

La déclaration n'est pas signée par les déclarants mais uniquement par l'OECE.

En ce qui concerne la production des documents, l'article 164/2 de l'ancien Code civil se base sur le principe « only once ». L'OECE doit d'abord vérifier lui-même dans la BAEC si l'acte de naissance des intéressés sont disponibles. Si ce n'est pas le cas, il doit vérifier s'ils sont disponibles auprès de l'OECE qui a rédigé ou transcrit l'acte sur papier (pour autant qu'il connaisse le lieu de transcription), et doit demander à cet OECE d'enregistrer l'acte dans la BAEC.

L'OECE vérifie, comme il doit le faire dans tous les cas, l'identité des époux sur la base de la preuve d'identité visée par la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population, aux cartes d'identité, aux cartes d'étranger et aux documents de séjour, et il vérifie si les époux sont inscrits dans le registre de population, des étrangers ou d'attente.

Les époux doivent produire eux-mêmes plusieurs documents, tels qu'une preuve d'identité, s'ils ne disposent pas d'une preuve d'identité comme décrit ci-dessus, l'éventuelle preuve de la résidence actuelle (pour autant que celle-ci soit différente de l'inscription au Registre national), la preuve éventuelle du consentement à la déclaration et tout autre document ou preuve dont il ressort que les conditions pour contracter un mariage sont respectées.

Si l'époux n'est pas inscrit au registre de la population ou des étrangers, il doit également présenter d'autres documents, à savoir la preuve de nationalité et la preuve de célibat. S'il s'agit de personnes inscrites, l'OECE peut rechercher lui-même ces informations.

La preuve d'identité et la preuve de nationalité sont jointes en annexe à l'acte de mariage dans la BAEC.

Il suffit de présenter un extrait (et non une copie) de l'acte de naissance (ou de l'avoir à disposition dans la BAEC). En effet, il n'est pas toujours nécessaire pour l'OECE de disposer de toutes les données mentionnées sur une copie pour pouvoir procéder aux contrôles utiles.

Dès lors que seul un extrait d'acte de naissance doit être produit (et non plus une copie comme avant la loi modernisation de l'état civil), il a été expressément ajouté à l'article 164/2, § 6, de l'ancien Code civil, que s'il s'estime insuffisamment informé, l'OECE peut demander à l'intéressé de lui remettre toute autre preuve étayant ces données. L'OECE peut également réclamer une copie des actes de l'état civil en question (ou, le cas échéant, consulter lui-même la copie dans la BAEC).

Les articles 164/3 à 164/6 de l'ancien Code civil concernent l'acte de notoriété et le dépôt de la déclaration sous serment en remplacement de l'acte de naissance.

La déclaration sous serment elle-même n'est pas reprise en annexe dans la BAEC, dès lors qu'elle découle de l'acte de mariage même.

Verbinder akte?

De akte van aanpassing van de registratie van het geslacht moet verbonden worden met de andere akten van de burgerlijke stand van de betrokkene die zijn geslacht vermelden. In principe is dat beperkt tot de geboorteakte.

Op basis van de van 20 juli 2023 tot wijziging van diverse bepalingen over de aanpassing van de geslachtsregistratie verlopen de tweede of volgende aanpassingen van de registratie van het geslacht volgens de gewone procedure voor de ABS. De akte van nieuwe aanpassing van de geslachtsregistratie bestaat dus niet meer.

4.2.5 Akte van huwelijk**Gegevens akte**

De akte van huwelijk vermeldt (artikel 54 van het oud Burgerlijk Wetboek):

- de gegevens van de echtgenoten: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats;
- de datum en de plaats van het huwelijk;
- eventueel de door de echtgenoot gekozen naam en/of voornaam na het huwelijk (op basis van zijn nationale recht);
- voor zover van toepassing, de gegevens van de getuigen: de naam, voornamen, de geboortedatum en geboorteplaats.

Procedure*Aangifte*

Een model van aangifte is vastgesteld in het koninklijk besluit van 30 januari 2019 tot vaststelling van het model van aangifte van huwelijk en het model van aangifte van erkenning, de wijze van verzending van documenten en de wijze waarop meldingen gebeuren (B.S. 15 februari 2019). Het betreft geen akte van de burgerlijke stand, aangezien het enkel om het voornemen om te huwen gaat.

De aangifte wordt niet ondertekend door de aangevers maar alleen door de ABS.

Wat het voorleggen van de documenten betreft, is artikel 164/2 van het oud Burgerlijk Wetboek gebaseerd op het 'only once'-principe. De ABS dient eerst zelf na te gaan in de DABS of de geboorteakte van de betrokkenen beschikbaar zijn. Indien dat niet het geval is, dient hij na te gaan of ze beschikbaar zijn bij de ABS die de akte op papier heeft opgemaakt of overgeschreven (voor zover hij de plaats van overschrijving kent), en dient hij die ABS te verzoeken om de akte op te nemen in de DABS.

De ABS controleert, zoals hij in alle gevallen moet doen, de identiteit van de echtgenoten op basis van het identiteitsbewijs zoals bedoeld in de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en hij gaat ook na of de echtgenoten ingeschreven zijn in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister.

Een aantal documenten dienen de echtgenoten in elk geval zelf voor te leggen, zoals het identiteitsbewijs, indien zij niet beschikken over een identiteitsbewijs zoals hierboven omschreven, het eventuele bewijs van de actuele verblijfplaats (voor zover dat afwijkt van de inschrijving in het Rijksregister), het eventuele bewijs van de instemming met de aangifte en elk ander stuk of bewijs waaruit blijkt dat voldaan is aan de voorwaarden om een huwelijk aan te gaan.

Indien de echtgenoot niet is ingeschreven in het bevolkings- of vreemdelingenregister, dient hij ook andere documenten voor te leggen, met name het bewijs van nationaliteit en het bewijs van ongehuwde staat. Indien het gaat om personen die wel zijn ingeschreven, kan de ABS die informatie zelf opzoeken.

Het identiteitsbewijs en nationaliteitsbewijs worden als bijlage bij de huwelijksakte in de DABS opgenomen.

Het volstaat om een uittreksel (en geen afschrift) van de akte van geboorte voor te leggen (of beschikbaar te hebben in de DABS). Het is namelijk niet steeds noodzakelijk voor de ABS om alle gegevens die vermeld zijn op een afschrift ter beschikking te hebben om de nodige controles te kunnen uitvoeren.

Daar slechts een uittreksel van de geboorteakte moet worden voorgelegd (en niet langer een afschrift zoals vóór de Wet Modernisering Burgerlijke stand), wordt er in artikel 164/2, § 6, van het oud Burgerlijk Wetboek, uitdrukkelijk toegevoegd dat indien de ABS zich onvoldoende ingelicht acht, hij de belanghebbende kan verzoeken om ieder ander bewijs tot staving van die gegevens over te leggen. De ABS kan ook een afschrift van de desbetreffende akten van de burgerlijke stand opvragen (of in voorkomend geval zelf het afschrift raadplegen in de DABS).

De artikelen 164/3 tot 164/6 van het oud Burgerlijk Wetboek hebben betrekking op de akte van bekendheid en het afleggen van de beëdigde verklaring ter vervanging van de geboorteakte.

De beëdigde verklaring zelf wordt niet als bijlage in de DABS opgenomen, daar ze uit de huwelijksakte zelf blijkt.

La possibilité de remplacer l'acte de naissance par un document équivalent ou un acte de notoriété est alignée sur l'article 5 du Code de la nationalité belge. Cela signifie que la liste des pays pour lesquels l'impossibilité ou les difficultés sérieuses de se procurer un acte de naissance sont admises, fixée par arrêté royal, s'applique également à l'acte de mariage.

Déclaration électronique

L'arrêté royal du 21 décembre 2022 détermine les conditions dans lesquelles les déclarations électroniques en matière d'état civil peuvent être faites. Concrètement, le Roi permet aux communes de développer une solution informatique sécurisée pour recevoir les déclarations de manière électronique. L'arrêté royal détermine les conditions selon lesquelles les déclarations de mariage peuvent être faites de manière électronique. Il appartient à chaque commune de déterminer si elle souhaite développer la plateforme informatique conformément aux prescrits de l'arrêté royal et permettre à ses citoyens de faire des déclarations électroniques. Cet arrêté royal concerne également les déclarations électroniques de naissance et de reconnaissance.

De la célébration du mariage

L'article 165/1 de l'ancien Code civil détermine les formalités relatives à la célébration du mariage. Il n'est pas nécessaire de prévoir une lecture littérale ni des pièces, des formalités du mariage des parties ni du chapitre VI tout entier (des droits et devoirs respectifs des époux). L'OEC doit bien entendu informer les parties du contenu de ce chapitre. Les parties déclarent à tour de rôle qu'elles veulent se prendre pour époux.

L'acte de mariage sera, comme tous les actes de l'état civil, uniquement signé par l'OEC et non plus par les parties.

Les autres éléments de la cérémonie sont maintenus, comme l'information des droits et obligations et la réception d'une déclaration selon laquelle elles souhaitent se prendre pour époux.

L'OEC déclare ensuite, au nom de la loi, qu'elles sont unies par le mariage. Il en établit l'acte sans délai dans la BAEC.

Si en raison de circonstances - un problème technique ou l'oubli de la carte d'identité électronique par exemple -, l'OEC ne peut signer immédiatement l'acte de mariage, le jour où le mariage est conclu, l'acte peut être établi ultérieurement. Il est toutefois recommandé d'établir l'acte le jour-même. Les conditions dans une salle de mariage sont souvent différentes des locaux propres à l'administration sur le plan technique. La mention « sans délai » apporte dès lors une solution pratique.

L'OEC qui a célébré le mariage doit en tout cas signer l'acte de mariage. Chaque jour de report supplémentaire présente un risque et doit être évité autant que possible.

La date de mariage en tant que donnée de l'acte de mariage (art. 54, 2° de l'ancien Code civil) doit toujours correspondre à la date des déclarations des époux et de l'OEC.

Techniquement, la signature électronique de l'OEC (art. 18 de l'ancien Code civil) est toujours assortie d'une datation électronique (dont la date). Cette dernière date ne remplace toutefois pas la date de mariage en tant que donnée de l'acte de mariage.

Par ailleurs, l'article 14, alinéa 3, de l'ancien Code civil prévoit la possibilité d'établir un procès-verbal si en raison de circonstances exceptionnelles, il est impossible d'établir un acte électronique. Lorsque l'OEC établit ultérieurement l'acte électronique, le procès-verbal doit être joint en annexe dans la BAEC.

Chaque commune peut définir elle-même le déroulement pratique de la cérémonie de mariage. Ainsi, les communes ont le choix, par exemple, de délivrer des carnets de mariage. La commune peut également choisir de rédiger un document papier signé par chacune des parties et conservé à la commune.

La circulaire du 6 mai 2022 relative à la délivrance du carnet de mariage donne des explications à ce propos. La délivrance et les mentions dans le carnet de mariage ne sont pas prévues par la loi. Pour plus d'informations, consultez cette circulaire (M.B. du 1er juin 2022 – https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=fr&caller=summary&pub_date=22-06-01&numac=2022032082)

Les mariages sont en principe célébrés à la maison communale. Le conseil communal peut toutefois désigner, sur le territoire de la commune, d'autres lieux publics à caractère neutre pour célébrer les mariages. Depuis le 31 décembre 2022, il est donc possible de se marier en dehors de la maison communale, dans un lieu qui n'est pas réservé à l'usage exclusif de la commune. Les principes de publicité et de neutralité doivent être respectés (Loi du 6 décembre 2022 visant à rendre la justice plus humaine, plus rapide et plus ferme IIbis, MB 21/12/2022).

De mogelijkheid om de akte van geboorte te vervangen door een gelijkwaardig document of een akte van bekendheid wordt afgestemd op artikel 5 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit. Dat betekent dat de lijst van landen waarvoor de onmogelijkheid of zware moeilijkheden om de akte van geboorte te verschaffen, worden aanvaard, vastgesteld bij koninklijk besluit, ook bij de huwelijksaangifte geldt.

Elektronische aangifte

Het koninklijk besluit van 21 december 2022 bepaalt de voorwaarden waaronder elektronische aangiften voor de burgerlijke stand kunnen worden gedaan. Concreet biedt de Koning gemeenten de mogelijkheid om een beveiligde informatica-oplossing te ontwikkelen om de aangiften op elektronische wijze te ontvangen. Het koninklijk besluit bepaalt de voorwaarden waaronder huwelijksaangiften op elektronische wijze kunnen worden gedaan. Elke gemeente moet bepalen of ze het informaticaplatform overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit wenst te ontwikkelen om het haar burgers mogelijk te maken elektronische aangiften te doen. Dat koninklijk besluit heeft ook betrekking op de elektronische aangiften van geboorte en erkenning.

Voltrekking van het huwelijk

Artikel 165/1 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt de formaliteiten met betrekking tot de voltrekking van het huwelijk. Het is niet nodig te voorzien in een letterlijke voorlezing van de stukken of de formaliteiten van het huwelijk van de partijen, noch van het volledige hoofdstuk VI (wederzijdse rechten en verplichtingen der echtgenoten.) De ABS dient de partijen uiteraard wel in te lichten over de inhoud van dat hoofdstuk. Om de beurt verklaren de partijen dat zij elkaars echtgenoot willen zijn.

De huwelijksakte wordt, zoals alle akten van de burgerlijke stand, enkel ondertekend door de ABS en niet meer door de partijen.

De andere ceremoniële zaken blijven wel gehandhaafd, zoals het toelichten van de rechten en plichten en het in ontvangst nemen van de verklaring dat zij elkaars echtgenoot willen zijn.

Daarna verklaart de ABS in naam van de wet dat zij door het huwelijk verbonden zijn. Hij maakt daarvan zonder vertraging de akte op in de DABS.

Indien door omstandigheden – bijvoorbeeld een technisch probleem of het vergeten van de elektronische identiteitskaart – de huwelijksakte niet onmiddellijk ondertekend kan worden door de ABS op de dag van het afsluiten van het huwelijk, kan de akte later worden opgemaakt. Het verdient wel aanbeveling de akte diezelfde dag op te maken. De omstandigheden in een trouwzaal zijn op technisch vlak vaak anders dan in de eigenlijke lokalen van de administratie en daarom biedt de vermelding “zonder vertraging” een praktische oplossing.

De ABS die het huwelijk voltrokken heeft, moet in elk geval de akte van huwelijk ondertekenen. Elke dag verder uitstel is risicovol en dient zo veel als mogelijk vermeden te worden.

De huwelijksdatum als gegeven in de huwelijksakte (artikel 54, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek) dient steeds de datum van de verklaringen van de echtgenoten en de ABS te zijn.

Technisch krijgt de elektronische handtekening van de ABS (artikel 18 van het oud Burgerlijk Wetboek) steeds een time stamp (waaronder de datum) mee. Die laatste datum vervangt echter niet de huwelijksdatum als gegeven in de huwelijksakte.

Daarnaast voorziet artikel 14, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek in de mogelijkheid om, indien het door uitzonderlijke omstandigheden onmogelijk is om een elektronische akte op te maken, een proces-verbaal op te maken. Wanneer de ABS later de elektronische akte opmaakt, moet het proces-verbaal dan wel als bijlage in de DABS worden opgenomen.

Iedere gemeente kan zelf de praktische invulling aan de huwelijks-ceremonie blijven geven. Zo hebben gemeenten de keuze om bijvoorbeeld huwelijksboekjes af te leveren. De gemeente kan er ook voor kiezen om een papieren document op te stellen dat door iedereen ondertekend wordt en bij de gemeente wordt bewaard.

De omzendbrief van 6 mei 2022 over de aflevering van het huwelijksboekje geeft hier toelichting bij. De aflevering van en de vermeldingen in het huwelijksboekje zijn niet bij wet bepaald. Verdere informatie vindt u in deze omzendbrief (B.S. 1 juni 2022 – https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=22-06-01&numac=2022032082).

Huwelijken worden in principe voltrokken in het gemeentehuis. De gemeenteraad kan evenwel op het grondgebied van de gemeente andere openbare plaatsen met een neutraal karakter aanwijzen om huwelijken te voltrekken. Sinds 31 december 2022 is het dus mogelijk om te huwen buiten het gemeentehuis, op een plaats waarvan de gemeente niet het uitsluitend gebruiksrecht heeft. De beginselen van openbaarheid en neutraliteit moeten worden nageleefd (Wet van 6 december 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken IIbis, B.S. 21 december 2022).

Les parties choisissent le jour de célébration du mariage. Toutefois, aucun mariage ne peut être célébré les dimanches et jours fériés, à moins que le conseil communal ne l'autorise.

4.2.6 Des actes de décès

Autorisation d'inhumer

La délivrance de l'autorisation est régie par les Régions.

Notification au juge de paix

Quand?

Établissement de l'acte de décès :

- du seul parent ou d'un parent adoptif d'un mineur ou d'une personne qui agissait comme tuteur sur un mineur ;
- d'une personne protégée ou de son administrateur (sur la base de l'article 492/1 de l'ancien Code civil).

Quel juge de paix?

Le juge de paix compétent en matière de tutelle.

Le juge de paix visé à l'article 628, 3°, du Code judiciaire.

Délai?

Dans les trois jours suivant l'établissement de l'acte.

Le jour de l'échéance est compris dans le délai. Toutefois, lorsque ce jour est un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, le jour de l'échéance est reporté au plus prochain jour ouvrable.

4.2.6.1. Acte de décès

Notification (art. 55, alinéa 1er, de l'ancien Code civil)

La notification du décès s'effectue par la présentation d'un certificat de décès rédigé par le médecin qui a constaté le décès.

Décès à l'hôpital/en prison?

La notification est effectuée par une personne qui est en mesure de communiquer les informations. Ainsi, en cas de décès en prison, par exemple, il appartient au directeur de la prison ou à son délégué de le faire. L'ancien Code civil ne le prévoit plus expressément, dès lors que l'ancien article 80 du même Code a été supprimé.

Notification électronique?

La possibilité d'une notification électronique d'un décès dans le futur n'est pas limitée.

Il est nécessaire d'établir la distinction entre la notification du décès et les autres tâches exercées par l'entrepreneur de pompes funèbres lors d'un décès.

En cas de notification électronique du décès, les certificats médicaux pourront être envoyés électroniquement à l'OEC, après quoi celui-ci rédigera l'acte de décès et le Registre national sera adapté. Ensuite, tous les services concernés pourront être informés du décès (automatiquement ou non) (p. ex., les services de pension, les mutualités).

L'entrepreneur de pompes funèbres exerce bien entendu d'autres tâches, outre la notification, telles que l'organisation de la crémation, l'enterrement et le transport. À cet effet, une visite à la maison communale est peut-être encore nécessaire, eu égard à la réglementation des Régions en matière de sépulture.

Déclaration

Dès lors qu'une déclaration ne peut apporter aucun ajout aux informations communiquées dans la notification, il n'y a plus de déclaration de décès depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil.

Établissement de l'acte

L'OEC du lieu du décès établit sans délai un acte de décès lorsqu'une attestation de décès lui est soumise.

Procédure en cas de décès d'une personne inconnue

En cas de décès d'une personne inconnue, l'OEC établit un procès-verbal qui mentionne toutes les informations qu'il a pu recueillir au sujet de la personne décédée (notamment ses prénoms, le nom, l'âge, la profession, le lieu de naissance et le domicile de la personne décédée), entre autres, sur la base du procès-verbal rédigé par un officier de police.

L'OEC établit ensuite l'acte de décès en reprenant les données dont il dispose à ce moment-là.

Les données manquantes dans l'acte de décès peuvent être complétées par la suite sur la base d'un jugement rectificatif.

Le procès-verbal rédigé par l'OEC est joint en annexe à l'acte de décès.

Données de l'acte de décès (article 56 de l'ancien Code civil)

De partijen kiezen de dag waarop het huwelijk zal worden voltrokken. Er kunnen evenwel geen huwelijken worden voltrokken op zonen feestdagen, tenzij de gemeenteraad dat toestaat.

4.2.6. Akten van overlijden

Verlof tot teraardebestelling

De gewesten regelen de afgifte van het verlof in hun regelgeving.

Kennisgeving aan de vrederechter

Wanneer?

Opmaak van de overlijdensakte van:

- de enige ouder of adoptieve ouder van een minderjarige of van een persoon die optrad als voogd over een minderjarige;
- een beschermde persoon of zijn bewindvoerder (op basis van artikel 492/1 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Welke vrederechter?

De vrederechter bevoegd in geval van voogdij.

De vrederechter bedoeld in artikel 628, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek.

Termijn?

Binnen drie dagen na opmaak van de akte.

De vervaldag is in de termijn inbegrepen. Is die dag echter een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan wordt de vervaldag uitgesteld tot de eerstvolgende werkdag.

4.2.6.1. Akte van overlijden

Kennisgeving (artikel 55, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek)

De kennisgeving van het overlijden gebeurt door het overleggen van een overlijdensattest opgesteld door de arts die het overlijden heeft vastgesteld.

Overlijden in ziekenhuis/gevangenis?

De kennisgeving wordt gedaan door een persoon die de inlichtingen kan meedelen, dus in het geval van bijvoorbeeld overlijden in de gevangenis is het aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde om dat te doen. Dat staat niet meer uitdrukkelijk in het oud Burgerlijk Wetboek, daar het oude artikel 80 van hetzelfde wetboek werd geschrapt.

Elektronische kennisgeving?

De mogelijkheid tot een elektronische kennisgeving van overlijden in de toekomst wordt niet ingeperkt.

Het is nodig een onderscheid te maken tussen de kennisgeving van het overlijden en de andere taken die de begrafenisondernemer uitoefent bij een overlijden.

Bij een elektronische kennisgeving van het overlijden zouden de medische attesten elektronisch doorgestuurd kunnen worden naar de ABS, waarna die de overlijdensakte opmaakt en het Rijksregister aangepast wordt. Nadien kunnen alle betrokken diensten (al dan niet automatisch) op de hoogte gebracht worden van het overlijden (bv. de pensioendiensten, mutualiteiten).

De begrafenisondernemer oefent naast de kennisgeving natuurlijk nog andere taken uit, zoals het regelen van de crematie, de begrafenis en het vervoer. Daartoe is een bezoek aan het gemeentehuis mogelijk wel nog nodig, rekening houdend met de regelgeving van de gewesten inzake lijkbezorging.

Aangifte

Aangezien een aangifte niets extra kan toevoegen aan de inlichtingen meegedeeld in de kennisgeving, is er geen aangifte van overlijden meer sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand.

Opmaak van de akte

De ABS van de plaats van overlijden maakt onmiddellijk een akte van overlijden op wanneer iemand hem een overlijdensattest voorlegt.

Procedure in geval van overlijden van een onbekend persoon

In geval van overlijden van een onbekend persoon maakt de ABS een proces-verbaal op met alle informatie die hij heeft kunnen inwinnen over de overledene (onder meer de voornamen, de naam, de leeftijd, het beroep, de geboorteplaats en de woonplaats van de overledene), onder andere op basis van het proces-verbaal opgemaakt door een officier van politie.

De ABS maakt daarna de akte van overlijden op, met de gegevens waarover hij op dat ogenblik beschikt.

De ontbrekende gegevens in de akte van overlijden kunnen nadien worden aangevuld op basis van een verbeteringsvonnis.

Het door de ABS opgemaakte proces-verbaal wordt als bijlage bij de akte van overlijden opgenomen.

Gegevens overlijdensakte (artikel 56 van het oud Burgerlijk Wetboek)

L'acte de décès mentionne :

- les données du défunt : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance de la personne décédée ;
- les données relatives au décès ou du constat du décès : le lieu, la date et l'heure ;
- le cas échéant, la base sur laquelle l'acte est établi, par exemple :

o une décision judiciaire déclarative de décès ;

o un procès-verbal en cas de décès à bord d'un navire ou d'un aéronef (voir point suivant).

Si la base sur laquelle l'acte a été établi doit être mentionnée, l'acte mentionne également les données de la décision judiciaire ou du procès-verbal, comme le prévoit l'article 41, § 1er, 5°, de l'ancien Code civil.

Si le défunt est une personne inconnue, l'acte mentionne les données du défunt dont l'OECD dispose.

Le lieu, la date et l'heure du décès figurent dans l'acte de décès depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil.

Si la personne décède seule et que son corps est ensuite découvert, et l'heure exacte du décès n'est donc pas connue, c'est le lieu, la date et l'heure du constat du décès qui figurent sur l'acte de décès.

4.2.6.2 Acte de décès d'une personne dont le décès a été judiciairement déclaré

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, un acte de décès peut être établi sur la base d'une décision judiciaire déclarative de décès. Les données nécessaires à l'établissement de l'acte de décès sont envoyées par le greffier via la BAEC à l'OECD compétent (articles 131 à 134 de l'ancien Code civil).

L'OECD compétent est celui du dernier lieu d'inscription du défunt dans le registre de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente en Belgique ou, à défaut, celui de Bruxelles. Il établit immédiatement l'acte de décès suite à la décision judiciaire. En cas de jugement collectif, un acte de décès est établi pour chaque personne concernée.

En cas de retour ou de preuve de l'existence de la personne dont le décès a été judiciairement déclaré, l'acte de décès peut être rectifié conformément à l'article 35 de l'ancien Code civil (voir le point 3.9.2.). En cas de rectification, la BAEC établit une mention et l'associe à l'acte de décès (voir le point 3.9.2.). Le développement technique n'est pas encore disponible. L'acte de décès est en effet « annulé » par la rectification (retour de la personne concernée). La mention sera visible dans la BAEC auprès de l'acte concerné.

4.2.6.3 Acte de décès en cas de décès à bord d'un navire ou d'un aéronef

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, le décès à bord d'un navire est régi par la même procédure que pour la naissance à bord d'un navire ou pendant un vol (voir point 4.2.1.3)

Procédure (article 57 de l'ancien Code civil)

En cas de décès à bord d'un navire ou pendant un vol, le commandant établit un procès-verbal qui contient les mêmes données que celles de l'acte de décès.

- Premier lieu d'accostage ou d'atterrissage en Belgique

Dès qu'il accoste ou atterrit, le commandant remet le procès-verbal le plus rapidement possible à l'OECD le plus proche, qui établit immédiatement un acte de décès sur la base du procès-verbal.

Le procès-verbal est joint en annexe à l'acte de décès.

L'OECD qui a établi l'acte conserve le procès-verbal établi sur papier jusqu'au moment du transfert de ce dernier aux Archives générales du Royaume (comme pour les actes établis avant l'entrée en vigueur de la BAEC).

Sur la base de l'article 41, § 1er, 5°, de l'ancien Code civil, l'acte de décès mentionnera également que cet acte a été établi sur la base d'un procès-verbal.

- Premier lieu d'accostage ou d'atterrissage à l'étranger:

Le commandant transmet le plus rapidement possible le procès-verbal au poste consulaire de carrière de la circonscription consulaire dans laquelle se trouve le port ou le lieu d'atterrissage. Le poste consulaire agira alors conformément aux dispositions du Code consulaire.

4.2.6.4. Acte d'enfant sans vie

L'article 58 de l'ancien Code civil détermine la procédure pour établir un acte d'enfant sans vie.

De acte van overlijden vermeldt:

- de gegevens van de overledene: de naam, de voornamen, de geboortedatum en geboorteplaats van de overledene;
- de gegevens omtrent het overlijden of de vaststelling van het overlijden: de plaats, de datum en het uur;
- in voorkomend geval, de basis voor de opmaak van de akte, bijvoorbeeld:
  - o een gerechtelijke beslissing tot verklaring van overlijden;
  - o een proces-verbaal in geval van overlijden op een schip of luchtvaartuig (zie volgende punt).

Indien de basis voor de opmaak van de akte vermeld moet worden, vermeldt de akte ook de gegevens van de rechterlijke beslissing of het proces-verbaal, zoals voorzien in artikel 41, § 1, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek.

Indien de overledene een onbekend persoon is, vermeldt de akte de gegevens van de overledene waarover de ABS beschikt.

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand. staan zowel de plaats, de datum als het uur van overlijden in de overlijdensakte.

Indien de persoon alleen overlijdt en zijn lichaam vervolgens wordt aangetroffen, en het exacte uur van het overlijden dus niet bekend is, wordt de plaats, de datum en het uur van de vaststelling van het overlijden op de overlijdensakte vermeldt.

4.2.6.2 Akte van overlijden van een gerechtelijk overleden verklaard persoon

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand kan een akte van overlijden worden opgemaakt op basis van de rechterlijke beslissing tot gerechtelijke verklaring van overlijden. De gegevens nodig voor de opmaak van de akte van overlijden worden door de griffier via de DABS aan de bevoegde ABS doorgestuurd (artikelen 131 tot 134 van het oud Burgerlijk Wetboek).

De bevoegde ABS is die van de laatste plaats van inschrijving van de overledene in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister in België, of bij gebrek daaraan, die van Brussel. Hij maakt de akte van overlijden ingevolge de rechterlijke beslissing onmiddellijk op. In geval van een collectief vonnis wordt er een akte van overlijden per betrokkene opgemaakt.

Bij terugkeer van of bewijs van het bestaan van de gerechtelijk overleden verklaard persoon, kan de akte van overlijden verbeterd worden overeenkomstig artikel 35 van het oud Burgerlijk Wetboek (zie punt 3.9.2.). In geval van verbetering maakt de DABS een melding op en verbindt die met de akte van overlijden (zie punt 3.9.2.). Dit is technisch nog niet ontwikkeld. De akte van overlijden wordt door de verbetering (terugkeer van de betrokkene) in feite 'geannuleerd'. De melding zal zichtbaar zijn in de DABS bij de desbetreffende akte.

4.2.6.3 Akte van overlijden in geval van een overlijden aan boord van een schip of een luchtvaartuig

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand. is in eenzelfde procedure voorzien voor het overlijden op een schip als voor de geboorte op een schip of tijdens een vlucht (zie punt 4.2.1.3.).

Procedure (artikel 57 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De gezagvoerder maakt een proces-verbaal op in geval van overlijden op een schip of tijdens een vlucht, dat dezelfde gegevens bevat als de overlijdensakte.

- Eerste aanleg- of landingsplaats in België

Van zodra hij aanlegt of landt, bezorgt de gezagvoerder het proces-verbaal zo spoedig mogelijk aan de dichtstbijzijnde ABS, die onmiddellijk een akte van overlijden opmaakt op basis van dat proces-verbaal.

Het proces-verbaal wordt als bijlage bij de akte van overlijden opgenomen.

De ABS die de akte heeft opgemaakt, bewaart het op papier opgemaakte proces-verbaal tot de overdracht ervan aan het Algemeen Rijksarchief (zoals voor de akten opgemaakt vóór de inwerkingtreding van de DABS).

Op basis van artikel 41, § 1, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek zal de akte van overlijden ook het proces-verbaal vermelden als basis voor de opmaak van de akte.

- Eerste aanleg- of landingsplaats in het buitenland

De gezagvoerder bezorgt zo spoedig mogelijk het proces-verbaal aan de consulaire beroepspost in wiens consulaire ressort de haven of landingsplaats zich bevindt. Die zal verder handelen volgens de bepalingen in het Consulaire Wetboek.

4.2.6.4. Akte van een levenloos kind

Artikel 58 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt de procedure voor de opmaak van een akte van een levenloos kind.

*Procédure relative à la déclaration d'un enfant sans vie***Quand?**

Lorsque l'enfant est décédé au moment de la constatation de l'accouchement par le médecin ou l'accoucheuse.

Déclaration obligatoire ou facultative ?

Grossesse de 140 à 179 jours : facultative.

Grossesse de 180 jours à dater de la conception : obligatoire.

Par qui?

Grossesse de 140 à 179 jours à dater de la conception : la mère, le père ou la coparente.

Grossesse de 180 jours à dater de la conception : par une personne qui soit en mesure de communiquer les informations nécessaires à l'établissement de l'acte.

Comment?

Sur la base de l'attestation médicale.

Quel OEC?

L'OEC du lieu de l'accouchement de l'enfant sans vie .

Tâche de l'OEC?

Établissement d'un acte d'enfant sans vie (pour toute déclaration remplissant les conditions).

Données de l'acte d'enfant sans vie (article 59 de l'ancien Code civil)

L'acte d'enfant sans vie dont la mère a accouché après une grossesse de 180 jours mentionne :

1° les données relatives à l'enfant : la date, le lieu, l'heure de l'accouchement ainsi que le sexe de l'enfant ;

2° la durée de la grossesse ;

3° les données de la mère : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance de la mère ;

4° les données du père ou de la coparente : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance du père ou de la coparente, qui est marié(e) avec la mère ou qui a fait une reconnaissance prénatale, ou, à sa demande, et avec l'autorisation de la mère, le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance du père ou de la coparente non marié(e) avec la mère et qui n'a pas reconnu l'enfant conçu ;

5° si leur mention est demandée : les prénoms de l'enfant ;

6° si sa mention est demandée : le nom de famille de l'enfant, dans le cas d'une grossesse de 180 jours à dater de la conception.

L'acte d'enfant sans vie dont la mère a accouché après une grossesse de 140 à 179 jours à dater de la conception ne mentionne pas le nom de famille de l'enfant. Pour le reste, l'acte comporte les mêmes données que l'acte d'enfant sans vie dont la mère a accouché après une grossesse de 180 jours.

Mention facultative du nom de famille.

Désormais, s'ils le souhaitent, les parents d'un enfant sans vie dont la mère a accouché après une grossesse de 180 jours à dater de la conception, peuvent donc faire mentionner non seulement un prénom, mais également un nom de famille dans l'acte d'enfant sans vie. La mention du nom de famille de l'enfant mort-né n'est pas obligatoire.

Mode de détermination du nom de famille ?

La mention du nom se fonde sur une application par analogie des règles prévues aux articles 335 et 335ter de l'ancien Code civil.

Même si l'enfant est né après le 1er juin 2014, l'article 335bis n'est pas applicable. Le choix du nom et le nom qui est mentionné sur l'acte d'enfant sans vie n'ont aucune incidence sur le nom des enfants dont la filiation est établie par la suite à l'égard des mêmes père et mère puisqu'il ne peut exister aucun lien de filiation à l'égard de l'enfant mort-né. Inversement, les parents peuvent également choisir pour leur enfant mort-né un nom différent de celui qu'ils avaient choisi pour leurs enfants communs antérieurs avec lesquels ils ont bel et bien un lien de filiation.

L'article 12 de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté n'est pas d'application.

Attribution du nom: par qui?

Étant donné que le nom de famille est mentionné sans l'octroi d'une quelconque personnalité juridique à l'enfant sans vie et sans aucun effet juridique, l'OEC peut agir ici de manière souple.

*Procedure met betrekking tot de aangifte van een levenloos kind***Wanneer?**

Indien het kind overleden is op het ogenblik van de vaststelling van de bevalling door de arts of de vroedvrouw.

Verplichte of facultatieve aangifte?

Zwangerschapsduur van 140 tot 179 dagen: facultatief

Zwangerschapsduur van 180 dagen vanaf de verwekking: verplicht

Door wie?

Zwangerschapsduur van 140 tot 179 dagen vanaf de verwekking: de moeder, de vader of de meemoeder

Zwangerschapsduur van 180 dagen vanaf de verwekking: door een persoon die de inlichtingen kan meedelen die vereist zijn voor het opmaken van de akte

Hoe?

Door voorlegging van een medisch attest.

Welke ABS?

De ABS van de plaats van bevalling van het levenloos kind.

Taak ABS?

Opmaak van een akte van een levenloos kind (bij elke aangifte die aan de voorwaarden voldoet).

Gegevens akte van een levenloos kind (artikel 59 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akte van een levenloos kind waarvan de moeder bevallen is na een zwangerschapsduur van 180 dagen vermeldt:

1° de gegevens over het kind: de datum, de plaats, het uur van de bevalling en het geslacht van het kind;

2° de zwangerschapsduur;

3° de gegevens van de moeder: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats van de moeder;

4° de gegevens van de vader of de meemoeder: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats van de vader of de meemoeder, die gehuwd is met de moeder of die een prenatale erkenning heeft gedaan, of, op zijn of haar verzoek en met toestemming van de moeder, de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats van de vader of de meemoeder die niet gehuwd is met de moeder noch het verwekt kind heeft erkend;

5° indien om de vermelding ervan wordt verzocht: de voornamen van het kind;

6° indien om de vermelding ervan wordt verzocht: de familienaam van het kind, in geval van een zwangerschapsduur van 180 dagen te rekenen van de verwekking.

De akte van een levenloos kind waarvan de moeder bevallen is na een zwangerschapsduur van 140 dagen tot en met 179 dagen te rekenen van de verwekking, vermeldt geen familienaam van het kind. Verder bevat de akte dezelfde gegevens als de akte van een levenloos kind waarvan de moeder bevallen is na een zwangerschapsduur van 180 dagen.

Facultatieve vermelding familienaam.

De ouders van een levenloos kind waarvan de moeder bevallen is na een zwangerschapsduur van 180 dagen te rekenen van de verwekking kunnen nu dus, naast een voornaam, ook een familienaam laten vermelden in de akte van levenloos kind, indien zij dat willen. De vermelding van de familienaam van het levenloos kind is niet verplicht.

Wijze van vaststelling familienaam?

De vermelding van de naam gebeurt op grond van een overeenkomstige toepassing van de regels bepaald in de artikelen 335 en 335ter van het oud Burgerlijk Wetboek.

Zelfs indien het kind na 1 juni 2014 geboren is, is artikel 335bis niet van toepassing. De naamskeuze en naam die vermeld wordt in de akte van een levenloos kind hebben geen invloed op de naam van de kinderen wier afstamming later ten aanzien van dezelfde vader en moeder komt vast te staan, aangezien er geen afstammingsband kan bestaan ten aanzien van een levenloos kind. Omgekeerd mogen ouders ook een andere naamskeuze maken voor hun levenloos kind dan de keuze die zij maakten voor hun eerdere gemeenschappelijke kinderen waarmee zij wel een afstammingsband hebben.

Artikel 12 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde is niet van toepassing.

Naamstoekening: door wie?

Daar de vermelding van de familienaam gebeurt zonder toekening van enige juridische persoonlijkheid aan het levenloos kind en zonder rechtsgevolgen, kan de ABS hierbij soepel optreden.

Pour l'octroi de ce nom, la mère, le père ou la coparente entre dès lors en ligne de compte, en ce compris le père ou la coparente qui n'est pas mariée avec la mère et qui n'a pas reconnu l'enfant né, moyennant également le consentement de la mère.

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, l'acte de l'enfant sans vie ne comprend plus les données relatives aux déclarants : ce ne sont pas des données essentielles de l'acte.

4.2.7 Acte d'absence (art. 61 de l'ancien Code civil)

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, un acte de l'état civil est établi sur la base de la décision judiciaire de déclaration d'absence, après avoir transféré à l'OECD compétent, via la BAEC, les données nécessaires à l'établissement de l'acte d'absence par le greffier.

Données reprises sur l'acte d'absence (art. 61 de l'ancien Code civil)

L'acte d'absence mentionne :

- les données de l'absent : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance de l'absent ;
- la base sur laquelle l'acte est établi : la décision judiciaire de déclaration d'absence, incluant les données telles que prévues à l'article 41, § 1er de l'ancien Code civil.

Quel officier de l'état civil?

L'OECD compétent est celui qui est employé dans le dernier lieu d'inscription de l'absent dans le registre de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente en Belgique, ou à défaut, celui de Bruxelles.

Tâche de l'officier de l'état civil ?

L'OECD établit immédiatement l'acte d'absence faisant suite à la décision judiciaire.

Retour de l'absent.

En cas de réapparition ou de preuve de l'existence de l'absent, l'acte peut être rectifié, conformément à l'article 35 de l'ancien Code civil (voir point 3.9.2.). En cas de rectification, la BAEC insère une mention et l'associe à l'acte d'absence (voir point 3.9.2.). Le développement technique n'est pas encore disponible. La rectification « annule » dans les faits l'acte (réapparition de la personne concernée). La mention sera visible dans la BAEC sur l'acte en question.

4.2.8 Acte de changement de prénom

La Loi sur la Modernisation de l'État Civil a introduit l'acte de changement de prénom.

Données reprises sur l'acte de changement de prénom (art. 62 de l'ancien Code civil)

L'acte de changement de prénom mentionne :

- les données de la personne concernée : le nom, le ou les prénoms, la date de naissance, le lieu de naissance ;
- le ou les nouveaux prénoms de la personne concernée.

L'OECD qui établit un acte de changement de prénom, l'associe aux actes de l'état civil portant sur le bénéficiaire et les actes de naissance de ses descendants jusqu'au premier degré. Le changement de prénom prend effet à compter de la date de l'établissement de l'acte.

L'OECD peut établir un acte de changement de prénom pour les arrêtés ministériels datant d'avant le 1er août 2018, si ceux-ci n'ont pas été transcrits avant le 31 mars 2019 dans les registres de l'état civil ou mentionnés en marge d'un acte de l'état civil, dans lequel il peut être fait mention que l'arrêté ministériel constitue la base pour l'établissement de l'acte (art. 116/1 de la Loi relative à la modernisation de l'état civil).

4.2.9 Acte de changement de nom (art. 63 de l'ancien Code civil)

La Loi sur la Modernisation de l'État Civil a introduit l'acte de changement de nom. L'OECD établit l'acte de changement de nom uniquement dans un nombre limité de cas. Le système de mentions est d'application pour la majorité des changements de nom (voir point 3.8.2.).

L'acte de changement de nom sera donc en principe nécessaire :

- pour les reconnaissances de changements de nom étrangers (acte belge de changement de nom sur la base d'un acte étranger/une décision étrangère) ;

Par exemple, un acte de changement de nom (sur la base d'un acte étranger/une décision étrangère) est également établi pour inscrire un nom matrimonial dans la BAEC lorsque la personne le portait déjà au moment de l'établissement de l'acte initial, mais qu'elle y figurait encore sous son nom de jeune fille, parce que le nom matrimonial n'avait pas encore été enregistré au registre national (ce qui suppose la présentation d'un nouveau passeport).

Voor het toekennen van die naam komen dan ook de moeder, de vader of de meemoeder in aanmerking, inclusief de vader of meemoeder die niet gehuwd is met de moeder en die het verwerkt kind niet erkend heeft, evenwel mits toestemming van de moeder.

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand. bevat de akte van levenloos kind niet langer de gegevens omtrent de aangevers: dit zijn geen essentiële gegevens van de akte.

4.2.7 Akte van afwezigheid (artikel 61 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand wordt er een akte van de burgerlijke stand opgemaakt op basis van de rechterlijke beslissing tot verklaring van afwezigheid, nadat de nodige gegevens voor de opmaak van de akte van afwezigheid door de griffier via de DABS aan de bevoegde ABS zijn doorgestuurd.

Gegevens akte van afwezigheid (artikel 61 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akte van afwezigheid vermeldt:

- de gegevens van de afwezige: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats van de afwezige;
- de basis voor de opmaak van de akte: gerechtelijke beslissing tot verklaring van afwezigheid, met de gegevens zoals bepaald in artikel 41, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek.

Welke ABS?

De bevoegde ABS is de ABS van de laatste plaats van inschrijving van de afwezige in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister in België, of bij gebrek hieraan, deze van Brussel.

Taak ABS?

De ABS maakt onmiddellijk de akte van afwezigheid ten gevolge van de rechterlijke beslissing op.

Terugkeer afwezige.

Bij terugkeer van of bewijs van het bestaan van de afwezige kan de akte verbeterd worden overeenkomstig artikel 35 van het oud Burgerlijk Wetboek (zie punt 3.9.2.). Ingeval van verbetering wordt een melding ingevoegd die wordt verbonden met de akte van afwezigheid (zie punt 3.9.2.). Dit is technisch nog niet ontwikkeld. De akte wordt door de verbetering (terugkeer van de betrokkene) in feite 'geannuleerd'. De melding zal zichtbaar zijn in de DABS bij de desbetreffende akte.

4.2.8 Akte van voornaamsverandering

De Wet Modernisering Burgerlijke stand heeft de akte van voornaamsverandering ingevoerd.

Gegevens akte van voornaamsverandering (artikel 62 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akte van voornaamsverandering vermeldt:

- de gegevens van de betrokkene: de naam, de voornaam of voornamen, de geboortedatum, de geboorteplaats;
- de nieuwe voornaam of voornamen van de betrokkene.

De ABS die een akte van voornaamsverandering opmaakt, verbindt die akte met de akten van de burgerlijke stand die betrekking hebben op de begunstigde en de geboorteakten van diens afstammelingen tot de eerste graad. De voornaamsverandering heeft gevolg vanaf de datum van opmaak van de akte.

Voor ministeriële besluiten daterend van vóór 1 augustus 2018 kan de ABS een akte van voornaamsverandering opmaken waarbij hij als basis voor de opmaak van de akte het ministerieel besluit mag vermelden, indien het besluit vóór 31 maart 2019 niet werd overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand of niet werd gemeld op de kant van een akte van de burgerlijke stand (artikel 116/1 Wet Modernisering Burgerlijke stand.).

4.2.9 Akte van naamsverandering (artikel 63 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De Wet Modernisering Burgerlijke stand heeft de akte van naamsverandering ingevoerd. De ABS maakt de akte van naamsverandering enkel in een beperkt aantal gevallen op. Voor de meeste naamsveranderingen is het systeem van de meldingen van toepassing (zie punt 3.8.2.).

De akte van naamsverandering zal in principe dus nodig zijn:

- voor erkenningen van buitenlandse naamsveranderingen (Belgische akte van naamsverandering op basis van een buitenlandse akte/beslissing);

Een akte van naamsverandering wordt bijvoorbeeld ook opgemaakt om een huwelijksnaam als naam op te nemen in de DABS, indien deze persoon deze reeds droeg bij opmaak van de akte, maar daarin nog niet met meisjesnaam vermeld staat, omdat de huwelijksnaam nog niet in het Rijksregister was geregistreerd (wat de voorlegging van een nieuw paspoort veronderstelt).

- pour les cas où aucun acte de l'état civil de l'intéressé n'a été enregistré dans la BAEC ou ne peut y être migré, et où le changement de nom a été accordé par arrêté royal : il s'agit en principe du cas d'un réfugié ou d'un apatride reconnu qui ne dispose d'aucun acte de l'état civil dans la BAEC. Dans ce cas, un arrêté royal de changement de nom donnera lieu à l'établissement d'un acte de changement de nom ;

- lorsqu'un changement de nom est accordé suite à un recours auprès du tribunal de la famille.

Données reprises sur l'acte de changement de nom

Cet acte de changement de nom mentionne :

- dans le cas d'une décision belge de changement de nom : la date de la demande ;

- le nom et prénoms de la personne concernée ;

- la date de naissance et le lieu de naissance de la personne concernée ;

- le nouveau nom de la personne concernée ;

- la base sur laquelle l'acte est établi, telle que prévue à l'article 41 de l'ancien Code civil :

o les données de l'arrêté royal : la date de l'arrêté royal et le cas échéant, la date de la publication au *Moniteur belge* (art. 41, 5°, c), ancien Code civil) ou de l'arrêt d'annulation visé à l'article 370/8, alinéa 1er, de l'ancien Code civil;

o les données de l'acte étranger ou de la décision judiciaire ou administrative (art. 41, 5°, d) et e) ancien Code civil).

La date de la requête est uniquement mentionnée (obligatoirement) lors de l'établissement d'un acte de changement de nom sur la base d'une décision belge de changement de nom puisque cette date produit des effets. Lors de l'établissement d'un acte de changement de nom sur la base d'une décision ou d'un acte étranger, cette donnée n'est pas mentionnée dès lors que cela n'a aucune utilité.

Association?

L'acte de changement de nom doit toujours être associé aux actes de l'état civil qui portent sur :

- les bénéficiaires ;

- leurs descendants au premier degré nés après la date de la demande (cf. article 370/7, alinéa 3 de l'ancien Code civil).

Annexe?

L'arrêté royal relatif à l'autorisation de changement de nom doit toujours est joint en annexe de l'acte. En effet, l'arrêté royal n'est pas entièrement mentionné dans le *Moniteur belge*.

Actes distincts.

L'OEC établit un acte distinct de changement de nom par personne concernée qui a obtenu l'autorisation de changer de nom, même si l'autorisation est octroyée simultanément à différentes personnes dans un seul arrêté royal.

Changement de nom antérieur effectué à l'étranger.

Lorsqu'un changement de nom a été effectué à l'étranger antérieurement, les fonctionnaires du service changement de nom auprès du SPF Justice peuvent demander que l'OEC enregistre l'acte étranger ou la décision étrangère qui a fondé le changement de nom antérieur dans la BAEC (art. 370/3 de l'ancien Code civil).

Retrait ou annulation d'une autorisation de changement de nom.

Le SPF Justice envoie les données de la décision de retrait ou l'arrêt d'annulation du Conseil d'Etat à la BAEC qui crée une mention et la joint aux actes portant sur les bénéficiaires. De cette manière, l'acte de changement de nom « s'annule » dans les faits dans la BAEC

4.2.10 Acte de divorce

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, il existe également un acte de divorce.

L'acte de divorce ne sera utilisé que dans certains cas, à savoir en cas de :

- reconnaissance d'un acte étranger ou une décision étrangère de divorce ;

- décision belge de divorce, pour autant que l'acte de mariage ne figure pas dans la BAEC, c'est-à-dire si le mariage a eu lieu à l'étranger et si l'acte de mariage ne figure pas dans la BAEC sur la base de l'article 68 de l'ancien Code civil.

Les divorces prononcés en Belgique donneront en principe lieu à une mention et figurent dès lors dans la BAEC (voir point 3.9.2.).

- voor de gevallen waarin er geen akte van de burgerlijke stand van de betrokkene in de DABS is opgenomen of kan worden gemigreerd en er een naamsverandering werd vergund bij koninklijk besluit: het gaat in principe om het geval van een erkende vluchteling of apatride die over geen enkele akte van de burgerlijke stand beschikt in de DABS. In dat geval zal een koninklijk besluit tot naamsverandering aanleiding geven tot de opmaak van een akte van naamsverandering;

- wanneer een naamsverandering wordt toegekend naar aanleiding van een beroep bij de familierechtbank.

Gegevens akte van naamsverandering

De akte van naamsverandering vermeldt:

- in geval van een Belgische beslissing tot naamsverandering: de datum van het verzoek;

- de naam en de voornamen van de betrokkene;

- de geboortedatum en de geboorteplaats van de betrokkene;

- de nieuwe naam van de betrokkene;

- de basis voor de opmaak van de akte, zoals bepaald in artikel 41 van het oud Burgerlijk Wetboek:

o de gegevens van het koninklijk besluit: de datum van het koninklijk besluit en, in voorkomend geval, de datum van bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* (artikel 41, 5°, c), van het oud Burgerlijk Wetboek) of het arrest tot vernietiging bedoeld in artikel 370/8, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek;

o de gegevens van de buitenlandse akte of rechterlijke of administratieve beslissing (artikel 41, 5°, d) en e) van het oud Burgerlijk Wetboek).

De datum van het verzoek wordt enkel (verplicht) vermeld bij de opmaak van een akte van naamsverandering op basis van een Belgische beslissing tot naamsverandering, aangezien die datum gevolgen met zich meebrengt. Bij de opmaak van een akte van naamsverandering op basis van een buitenlandse akte of beslissing wordt dit niet vermeld, aangezien dat geen enkel nut heeft.

Verbinden?

De akte van naamsverandering moet steeds verbonden worden met de akten van de burgerlijke stand die betrekking hebben op:

- de begunstigden;

- hun afstammelingen in de eerste graad geboren na de datum van het verzoek (zie artikel 370/7, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Bijlage?

Het koninklijk besluit tot vergunning van naamsverandering moet steeds als bijlage bij de akte worden opgenomen. Het koninklijk besluit staat immers niet volledig in het *Belgisch Staatsblad* vermeld.

Afzonderlijke akten.

De ABS maakt een afzonderlijke akte van naamsverandering op per betrokkene die vergunning van naamsverandering heeft gekregen, ook al wordt de vergunning aan verschillende personen tegelijkertijd gegeven in één koninklijk besluit.

Voorafgaande naamsverandering in het buitenland.

Wanneer er eerder al een naamsverandering in het buitenland werd uitgevoerd, kunnen de ambtenaren van de dienst Naamsverandering bij de FOD Justitie de ABS verzoeken de buitenlandse akte of beslissing die aan de basis lag van de voorafgaande naamsverandering op te nemen in de DABS (artikel 370/3 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Intrekking of vernietiging van een vergunning tot naamsverandering.

De FOD Justitie stuurt de gegevens van de beslissing tot intrekking of het arrest tot vernietiging van de Raad van State naar de DABS, die een melding opmaakt en die melding verbindt met de akten die betrekking hebben op de begunstigden. De akte van naamsverandering wordt op die manier in de DABS in feite 'geannuleerd'.

4.2.10 Akte van echtscheiding

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand bestaat er ook een akte van echtscheiding.

De akte van echtscheiding zal slechts in beperkte gevallen voorkomen, met name in geval van:

- de erkenning van een buitenlandse akte van echtscheiding of een buitenlandse beslissing tot echtscheiding;

- een Belgische echtscheidingsbeslissing, voor zover de akte van huwelijk niet is opgenomen in de DABS, dat wil zeggen indien het huwelijk in het buitenland plaatsvond en de huwelijksakte niet op basis van artikel 68 van het oud Burgerlijk Wetboek in de DABS is opgenomen.

De in België uitgesproken echtscheidingen zullen in principe aanleiding geven tot een melding en op die manier in de DABS komen (zie punt 3.9.2.).

Données reprises sur l'acte de divorce (art. 64 de l'ancien Code civil)

L'acte de divorce mentionne :

- le numéro de l'acte belge de mariage ou, dans le cas d'un mariage étranger, la date et le lieu du mariage ;
- l'autorité qui a établi l'acte de mariage ainsi que la date et le lieu de l'établissement ;
- le nom et les prénoms des personnes qui divorcent ;
- le cas échéant, le nom et le prénom après le divorce; [Pour autant que cela soit possible selon le droit international privé].
- la date de naissance et le lieu de naissance des personnes qui divorcent ;
- la base sur laquelle l'acte est établi : les données de la décision étrangère (telles que prévues à l'article 41, § 1er, de l'ancien Code civil).

S'il n'y a pas d'acte de mariage enregistré dans la BAEC (et s'il n'y a dès lors pas de numéro d'acte « BAEC »), la date et le lieu du mariage sont mentionnés dans l'acte de divorce afin d'indiquer clairement le mariage auquel le divorce se rapporte.

La date et le lieu du mariage peuvent en effet différer des données de l'acte de mariage (à l'étranger).

Associer?

L'acte de divorce doit être associé à un acte belge de mariage (sur la base ou non d'un acte étranger), si ce dernier se trouve dans la BAEC (ou peut y être migré).

Par le biais du numéro de l'acte belge de mariage, l'acte de divorce et l'acte de mariage peuvent être associés l'un à l'autre.

Lorsque l'acte de divorce a été établi sur la base d'un acte étranger ou d'une décision étrangère, sans que l'acte de mariage ne soit disponible dans la BAEC, il importe d'avoir également les données de l'acte étranger de mariage et les données d'identification des personnes qui ont divorcé.

Il n'est pas nécessaire de demander et d'enregistrer l'acte étranger de mariage dans la BAEC. L'acte de divorce établi sur la base d'une décision ou d'un acte étranger peut être enregistré de manière isolée dans la BAEC, sans lien avec l'acte de mariage.

4.2.11 Acte d'adoption

Note préliminaire : en ce qui concerne l'établissement de l'acte d'adoption, des directives pratiques à ce sujet sont disponibles sur la plateforme JustFamNat pour les OEC. N'hésitez pas à les consulter.

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, un acte d'adoption est établi pour les décisions tant nationales qu'étrangères rendues en matière d'adoption.

L'OEC dresse l'acte d'adoption, dans le cadre d'une adoption internationale, sur la base des informations délivrées par l'Autorité Centrale Fédérale conformément à l'article 367-2 de l'ancien Code civil.

Lorsque la décision étrangère d'adoption a été reconnue par l'Autorité Centrale Fédérale avant le 31 mars 2019 et que cette dernière et/ ou l'acte de naissance de l'adopté n'ont pas fait l'objet à cette date d'une transcription dans les registres de l'état civil, l'OEC pourra dresser un acte d'adoption conformément à l'article 367-2 de l'ancien Code civil, sur la base des informations dont il dispose à partir de l'attestation d'enregistrement de l'adoption délivrée par l'ACF au moment de la reconnaissance de l'adoption. Si les informations ne sont pas complètes, les adoptants peuvent adresser une demande auprès de l'Autorité Centrale Fédérale afin que cette dernière délivre les informations (sous la forme d'une nouvelle attestation reprenant toutes les informations utiles) sur la base desquelles l'OEC pourra rédiger l'acte d'adoption.

Outre l'acte d'adoption, l'OEC enregistrera toujours l'acte étranger de naissance dans la BAEC (quelle que soit la nationalité de la personne adoptée), en établissant un acte de naissance sur la base de l'acte étranger de naissance. Ainsi, la personne adoptée pourra toujours utiliser cet acte de naissance ultérieurement en cas de besoin. L'OEC associe l'acte d'adoption et l'acte de naissance puisque ceux-ci ne sont pas associés automatiquement par la BAEC.

Conversion d'adoption.

En cas de décision portant conversion d'une adoption simple en adoption plénière, l'OEC établit un nouvel acte d'adoption, qui est associé au premier acte d'adoption (adoption simple) ainsi qu'aux actes de l'état civil de l'adopté et de ses descendants.

Données reprises sur l'acte d'adoption (art. 65 de l'ancien Code civil)

L'acte d'adoption mentionne :

- les données des adoptants : le nom, les prénoms, le lieu et la date de naissance des adoptants ;

Gegevens akte van echtscheiding (artikel 64 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akte van echtscheiding vermeldt:

- het aktenummer van de Belgische huwelijksakte of, in geval van een buitenlands huwelijk, de datum en plaats van het huwelijk;
- de autoriteit die de huwelijksakte heeft opgemaakt en de datum en plaats van opmaak;
- de naam en de voornamen van de personen die uit de echt gescheiden zijn;
- in voorkomend geval, de naam en voornaam na echtscheiding; [Voor zover dit mogelijk is volgens het internationaal privaatrecht.]
- de geboortedatum en geboorteplaats van de personen die uit de echt gescheiden zijn;
- de basis voor de opmaak van de akte: de gegevens van de buitenlandse beslissing (zoals bepaald in artikel 41, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Indien er geen huwelijksakte in de DABS is opgenomen (en er dus geen DABS-aktenummer is), worden de datum en de plaats van het huwelijk in de akte van echtscheiding opgenomen, zodat het duidelijk is op welk huwelijk de echtscheiding betrekking heeft.

De datum en plaats van het huwelijk kunnen immers verschillen van de gegevens van de huwelijksakte (in het buitenland).

Verbinden?

De akte van echtscheiding moet verbonden worden met een Belgische huwelijksakte (al dan niet op basis van een buitenlandse akte), indien die laatste zich in de DABS bevindt (of erin gemigreerd kan worden).

Via het aktenummer van de Belgische huwelijksakte kunnen de echtscheidingsakte en de huwelijksakte met elkaar verbonden worden.

Wanneer de akte van echtscheiding werd opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of een buitenlandse beslissing, zonder dat er een akte van huwelijk in de DABS aanwezig is, is het van belang ook de gegevens van de buitenlandse huwelijksakte te hebben en de identificatiegegevens van de personen die uit de echt gescheiden zijn.

Het is niet noodzakelijk om de buitenlandse huwelijksakte op te vragen en op te nemen in de DABS. De akte van echtscheiding opgemaakt op basis van een buitenlandse akte of beslissing kan op zich staan in de DABS, zonder verbinding met de huwelijksakte.

4.2.11 Akte van adoptie

Voorafgaande opmerking: er zijn praktische richtlijnen voor de opmaak van de akte van adoptie beschikbaar op het JustFamNat-platform voor de ABS'en. Aarzel niet om ze te raadplegen.

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand wordt er een akte van adoptie opgemaakt voor zowel binnenlandse als buitenlandse beslissingen inzake adoptie.

De ABS maakt de akte van adoptie op, in het kader van een internationale adoptie, op basis van de informatie verstrekt door de federale centrale autoriteit overeenkomstig artikel 367-2 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Wanneer de buitenlandse adoptiebeslissing erkend werd door de federale Centrale Autoriteit vóór 31 maart 2019, en die beslissing en/of de akte van geboorte van de geadopteerde op die datum nog niet het voorwerp waren van een overschrijving in de registers van de burgerlijke stand, zal de ABS een akte van adoptie kunnen opmaken overeenkomstig artikel 367-2 van het oud Burgerlijk Wetboek, op basis van de informatie waarover hij beschikt in het bewijs van registratie van de adoptie afgeleverd door de Federale Centrale Autoriteit op het ogenblik van de erkenning van de adoptie. Indien die informatie niet volledig is, kunnen de adoptanten een verzoek richten tot de federale centrale autoriteit, opdat die laatste de informatie verstrekt (in de vorm van een nieuw attest dat alle nuttige informatie bevat) op basis waarvan de ABS de akte van adoptie zal kunnen opmaken.

Naast de akte van adoptie zal de ABS ook steeds de buitenlandse akte van geboorte opnemen in de DABS (ongeacht de nationaliteit van de geadopteerde), door de opmaak van een akte van geboorte op basis van de buitenlandse akte van geboorte. Zo kan de geadopteerde later steeds die geboorteakte gebruiken indien hij ze nodig heeft. De ABS verbindt de akte van adoptie en de akte van geboorte, aangezien ze niet automatisch door de DABS worden verbonden.

Omzetting adoptie

In geval van een beslissing tot omzetting van een gewone adoptie in een volle adoptie maakt de ABS een nieuwe akte van adoptie op die verbonden wordt met de eerste akte van adoptie (gewone adoptie) en met de akten van de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn afstammelingen.

Gegevens akte van adoptie (artikel 65 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akte van adoptie vermeldt:

- de gegevens van de adoptanten: de naam, de voornamen, de geboorteplaats en de geboortedatum van de adoptanten;

- les données de la personne adoptée : le nouveau nom et le cas échéant, le nouveau prénom de la personne adoptée après l'adoption ;

- la forme d'adoption : adoption simple ou plénière ;

- pour autant que d'application : la date de reconnaissance de l'adoption étrangère par l'Autorité centrale fédérale ;

- dans le cas d'une adoption prononcée en Belgique (telle que réglée par le Titre VIII, chapitre 1er, Livre I, de l'ancien Code civil), la date de la requête ;

- la base sur laquelle l'acte est établi (tel que prévu à l'article 41, § 1er, 5°, de l'ancien Code civil), à savoir les données de la décision judiciaire belge ou de la décision administrative ou judiciaire étrangère : l'instance judiciaire ou l'autorité étrangère qui a prononcé l'adoption, la date du jugement et la date d'exécution de l'adoption.

L'acte d'adoption ne doit mentionner la date de la requête que lorsqu'il s'agit d'une adoption prononcée en Belgique, telle que réglée par le Titre VIII, chapitre 1er, Livre Ier, de l'ancien Code civil (« adoption interne »). En effet, cette date détermine le moment auquel l'adoption interne prend effet.

Lorsqu'il s'agit d'une adoption reconnue par l'Autorité Centrale fédérale, conformément au Titre VIII, chapitre II, du Livre Ier du même Code (« adoption internationale »), la date de la requête n'est pas pertinente. La date de prise d'effet de l'adoption est alors en effet la date attribuée par l'Autorité Centrale fédérale. La date de la requête ne doit alors pas être mentionnée dans l'acte d'adoption.

L'acte étranger et la décision étrangère sont joints en annexe dans la BAEC.

Quel OEC?

L'OEC compétent est celui :

- du lieu d'inscription dans le registre de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente de l'adopté, ou à défaut, de l'adoptant, des adoptants ou l'un d'entre eux ;

- ou à défaut, du lieu de résidence actuel en Belgique de la personne adoptée ou à défaut, de l'adoptant, des adoptants ou de l'un d'entre eux ;

- ou à défaut, de Bruxelles.

Il s'agit ici d'un système en cascade.

Notifications.

Le greffier, par le biais de la BAEC, (pour les adoptions internes et pour les décisions judiciaires sur recours contre des décisions prises par l'Autorité centrale fédérale, art. 367-3, § 2, ancien Code civil), ou l'Autorité centrale fédérale (pour les adoptions internationales) envoient à l'OEC, les données nécessaires à l'établissement de l'acte d'adoption et de l'acte de naissance (sur la base de l'acte étranger).

Les données en vue de l'établissement de l'acte de naissance sur la base de l'acte étranger sont transmises uniquement dans la mesure du possible et l'acte de naissance est établi uniquement dans la mesure du possible. L'absence de ces données ne peut pas entraver l'établissement de l'acte d'adoption.

Les données nécessaires à l'établissement de l'acte de naissance et de l'acte d'adoption sont transmises à l'OEC via la BAEC par l'Autorité centrale fédérale. Cette notification électronique reprend un brouillon des actes de naissance et d'adoption. Cela permet de simplifier le travail de l'OEC et d'éviter les erreurs d'encodage. Toutefois, l'OEC reste responsable de l'établissement de ces deux actes.

L'OEC informe immédiatement l'Autorité centrale fédérale, les parties et le procureur du Roi du tribunal de première instance de Bruxelles de l'établissement de l'acte d'adoption et le cas échéant, de l'acte de naissance.

Etablissement des actes.

L'OEC établit l'acte d'adoption, de révocation et de révision selon le cas et l'associe aux actes des éventuels descendants de l'adopté. L'OEC modifie les actes de l'état civil des descendants de l'adopté si le nom ou les prénoms de l'adopté changent. L'OEC établit un acte de changement de nom pour les descendants qui changent de nom.

Preuve de la reconnaissance de l'adoption étrangère.

A partir du 31 mars 2019, l'acte d'adoption constitue la preuve de la reconnaissance de l'adoption étrangère (voir art. 367-2 de l'ancien Code civil).

- de gegevens van de geadopteerde: de nieuwe naam en, in voorkomend geval, de nieuwe voornaam van de geadopteerde na de adoptie;

- de vorm van adoptie: gewone of volle adoptie;

- indien van toepassing: de datum van de erkenning van de buitenlandse adoptie door de federale centrale autoriteit;

- in geval van een in België uitgesproken adoptie (zoals geregeld in titel VIII, hoofdstuk I, van boek I van het oud Burgerlijk Wetboek): de datum van het verzoekschrift;

- de basis voor de opmaak van de akte (zoals bepaald in artikel 41, § 1, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek), namelijk de gegevens van de Belgische rechterlijke beslissing of van de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing: de rechterlijke instantie of de buitenlandse autoriteit die de adoptie heeft uitgesproken, de datum van de uitspraak en de datum waarop de adoptie uitwerking heeft.

De akte van adoptie moet de datum van het verzoekschrift enkel vermelden wanneer het gaat om een in België uitgesproken adoptie, zoals geregeld in titel VIII, hoofdstuk I, van boek I van het oud Burgerlijk Wetboek ('interne adoptie'). Die datum bepaalt immers het ogenblik waarop de interne adoptie uitwerking heeft.

Wanneer het gaat om een adoptie die werd erkend door de federale centrale autoriteit, overeenkomstig titel VIII, hoofdstuk II, van boek I van hetzelfde Wetboek ('internationale adoptie'), is de datum van het verzoekschrift niet relevant. De datum van uitwerking van de adoptie is dan immers de datum toegekend door de federale centrale autoriteit. De datum van het verzoekschrift moet dan niet in de akte van adoptie vermeld worden.

De buitenlandse akte en de buitenlandse beslissing worden als bijlage in de DABS opgenomen.

Welke ABS?

De bevoegde ABS is deze:

- van de plaats van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen-, of wachtregister van de geadopteerde, of bij gebrek hieraan, van de adoptant, van de adoptanten of van één van hen;

- of bij gebrek hieraan, van de actuele verblijfplaats in België van de geadopteerde, of bij gebrek hieraan, van de adoptant, van de adoptanten of van één van hen;

- of bij gebrek hieraan, van Brussel.

Het betreft hier een cascadesysteem.

Kennisgevingen.

De griffier, via de DABS, (voor binnenlandse adopties en voor rechterlijke beslissingen inzake beroep tegen beslissingen van de Federale Centrale Autoriteit, artikel 367-3, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek) of de Federale Centrale Autoriteit (voor internationale adopties) stuurt de nodige gegevens voor de opmaak van de akte van adoptie en de akte van geboorte (op basis van de buitenlandse akte) naar de ABS.

De gegevens voor de opmaak van de akte van geboorte op basis van de buitenlandse akte worden slechts voor zover mogelijk doorgestuurd en de geboorteakte wordt slechts voor zover mogelijk opgemaakt. Het ontbreken van die gegevens mag de opmaak van de akte van adoptie niet blokkeren.

De nodige gegevens voor de opmaak van de akte van geboorte en de akte van adoptie worden door de Federale Centrale Autoriteit via de DABS overgezonden aan de ABS. Die elektronische kennisgeving bevat een ontwerp van de akte van geboorte en de akte van adoptie. Op die manier kan het werk van de ABS worden vereenvoudigd en kunnen fouten bij de codering worden voorkomen. De ABS blijft echter wel verantwoordelijk voor de opmaak van die twee akten.

De ABS brengt onmiddellijk de Federale Centrale Autoriteit, de partijen en de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel op de hoogte van de opmaak van de akte van adoptie, en, in voorkomend geval, van de akte van geboorte.

Opmaak van de akten.

De ABS maakt de akte van adoptie, herroeping of herziening, naargelang het geval, op en verbindt die akte met de akten van eventuele afstammelingen van de geadopteerde. De ABS wijzigt de akten van de burgerlijke stand van de afstammelingen van de geadopteerde indien de naam of de voornamen van de geadopteerde veranderen. De ABS zal een akte van naamsverandering opmaken voor afstammelingen die hun naam wijzigen.

Bewijs van de erkenning van de buitenlandse adoptie

De akte van adoptie geldt vanaf 31 maart 2019 als bewijs van de erkenning van de buitenlandse adoptie (zie artikel 367-2 van het oud Burgerlijk Wetboek).

4.2.12 Acte de révocation ou de révision d'adoption, nouvelle modification de l'enregistrement du sexe ou de l'annulation (art. 66 de l'ancien Code civil)

Cet acte de base est prévu pour les décisions judiciaires qui donnent lieu dans les faits à « l'annulation » d'un autre acte, depuis la Loi Modernisation de l'état Civil.

Les actes « annulés » de cette manière sont respectivement l'acte d'adoption et tous les autres actes qui sont annulés.

Ce n'est pas le cas pour l'annulation du mariage. Dans ce cas, une mention est effectuée (voir point 3.9.2.).

Pour la révocation ou la révision d'une adoption, il convient d'établir un acte de révocation ou de révision, selon le cas, et non pas un acte d'adoption. Dans le même sens, s'il s'agit d'une décision de révocation ou de révision prononcée à l'étranger, l'acte de révocation ou de révision constitue la preuve de la reconnaissance de cette décision par l'ACF.

Données reprises sur l'acte d'annulation (art. 66 de l'ancien Code civil)

Cet acte mentionne :

- le numéro de l'acte concerné par la révocation, la révision ou l'annulation ;

- s'il s'agit une décision judiciaire :

- la nature du dispositif de la décision judiciaire :

o la révocation d'une adoption ;

o la révision d'une adoption ;

o l'annulation d'une modification de l'enregistrement du sexe ;

o l'annulation d'un acte complet (sur la base ou non de l'article 463 du Code d'instruction criminelle) ;

- la base sur laquelle l'acte est établi (article 41, § 1er, 5°, ancien Code civil) : les données de la décision judiciaire, à savoir l'instance judiciaire, la date du prononcé, la date à laquelle le jugement a force de la chose jugée, le numéro d'identification.

- dans le cas d'une annulation d'office par l'OEC (article 34/1 de l'ancien Code civil, voir 3.9.1.2.) : le motif de l'annulation de l'acte.

Associer?

Les actes visés dans cet article doivent toujours être associés à l'acte qu'ils « annulent ».

En outre, l'OEC doit également vérifier lui-même quels actes de l'état civil doivent être modifiés à la suite de l'annulation.

4.2.13 Actes de nationalité belge (art. 67 de l'ancien Code civil)

Les actes de nationalité belge sont établis dans le cadre des procédures prévues par le Code de la Nationalité belge. Ils sont, depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, repris expressément comme des actes de l'état civil dans l'ancien Code civil.

Mentions contenues dans les actes de nationalité (art. 67 de l'ancien Code civil)

1° Les actes de nationalité visés aux articles 15 et 22, § 4, du Code de la Nationalité belge, mentionnent :

- les données de la personne à laquelle l'acte se rapporte : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance;

- la base légale de la déclaration sur la base de laquelle l'acte est établi;

- en cas d'attribution de nationalité sur la base des articles 8, § 1er, 2°, b), 9, 2°, b), et 11bis du Code de la Nationalité belge, les données du ou des déclarant : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance.

2° L'acte de déchéance de la nationalité belge mentionne :

- les données de la personne à laquelle l'acte se rapporte : le nom, les prénoms, la date de naissance et le lieu de naissance;

- la base sur laquelle l'acte est établi (art. 41, § 1er, 5° de l'ancien Code civil) : les données de la décision judiciaire de déchéance;

- la base légale de la déchéance.

Remarques particulières concernant la prise d'effet des attributions et déchéance de la nationalité belge

1° En ce qui concerne les attributions de nationalité sur la base des articles 8, § 1er, 2°, b), 9, alinéa 1er, 2°, b) et 11bis du Code de la Nationalité belge :

En principe, la nationalité belge prend effet à compter de l'établissement de l'acte de nationalité.

4.2.12 Akte van herroeping of herziening van adoptie, van nieuwe aanpassing van de geslachtsregistratie of van nietigverklaring (artikel 66 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand is in deze nieuwe basisakte voorzien voor rechterlijke beslissingen die in feite de 'annulering' van een andere akte tot gevolg hebben.

De akten die op die manier 'geannuleerd' worden, zijn respectievelijk de akte van adoptie en alle andere akten die nietig worden verklaard.

De nietigverklaring van het huwelijk valt hier niet onder. In dat geval wordt een melding gemaakt (zie punt 3.9.2.).

Voor de herroeping of de herziening van een adoptie moet, naargelang het geval, een akte van herroeping of herziening worden opgemaakt, en geen akte van adoptie. In dezelfde zin geldt de akte van herroeping of herziening, in het geval van een beslissing tot herroeping of herziening die in het buitenland is uitgesproken, als bewijs van de erkenning van die beslissing door de FCA.

Gegevens akte van nietigverklaring (artikel 66 van het oud Burgerlijk Wetboek)

Deze akte vermeldt:

- het aktenummer van de akte waarop de herroeping, herziening of nietigverklaring betrekking heeft;

- indien het een rechterlijke beslissing betreft:

- de aard van het beschikkend gedeelte van de rechterlijke beslissing;

o de herroeping van een adoptie;

o de herziening van een adoptie;

o de nietigverklaring van een aanpassing van de registratie van het geslacht;

o de nietigverklaring van een volledige akte (al dan niet op basis van artikel 463 van het Wetboek van Strafvordering);

- de basis voor de opmaak van de akte (artikel 41, § 1, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek): de gegevens van de rechterlijke beslissing, met name de rechterlijke instantie, de datum van de uitspraak, de datum van het in kracht van gewijsde treden ervan en het identificatienummer;

- in geval van een ambtshalve nietigverklaring door de ABS (artikel 34/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, zie 3.9.1.2.): de reden van de nietigverklaring van de akte.

Verbinden?

De akten bedoeld in dit artikel moeten steeds verbonden worden met de akte die ze 'annuleren'.

De ABS moet verder zelf nagaan welke akten van de burgerlijke stand gewijzigd moeten worden ten gevolge van de nietigverklaring.

4.2.13 Akten van Belgische nationaliteit (artikel 67 van het oud Burgerlijk Wetboek)

De akten van Belgische nationaliteit worden opgemaakt in het kader de procedures waarin in het Wetboek van de Belgische Nationaliteit is voorzien. Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand zijn ze uitdrukkelijk als akten van de burgerlijke stand opgenomen in het oud Burgerlijk Wetboek.

Vermeldingen in de akten van nationaliteit (artikel 67 van het oud Burgerlijk Wetboek)

1° De akten van nationaliteit bedoeld in de artikelen 15 en 22, § 4, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit vermelden:

- de gegevens van de persoon op wie de akte betrekking heeft: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats;

- de wettelijke basis van de verklaring op basis waarvan de akte werd opgesteld;

- in geval van nationaliteitstoekenning op basis van de artikelen 8, § 1, 2°, b), 9, 2°, b), en 11bis van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, de gegevens van de verklaarder(s): de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats.

2° De akte van vervallenverklaring van Belgische nationaliteit vermeldt:

- de gegevens van de persoon op wie de akte betrekking heeft: de naam, de voornamen, de geboortedatum en de geboorteplaats;

- de basis voor de opmaak van de akte (artikel 41, § 1, 5°, van het oud Burgerlijk Wetboek): de gegevens van de rechterlijke beslissing tot vervallenverklaring;

- de wettelijke basis van de vervallenverklaring.

Bijzondere opmerkingen met betrekking tot de uitwerking van de toekenning en de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit

1° Met betrekking tot de toekenning van de Belgische nationaliteit op grond van de artikelen 8, § 1, 2°, b), 9, eerste lid, 2°, b), en 11bis van het Wetboek van de Belgische nationaliteit:

In beginsel heeft de Belgische nationaliteit uitwerking vanaf de opmaak van de akte van nationaliteit.

L'article 9, alinéa 1er, 2°, b) du Code de la Nationalité belge déroge cependant à la règle précitée. C'est en effet au moment où l'adoption produit ses effets que l'enfant se voit attribuer la nationalité belge de son ou ses parents adoptifs pour autant que la déclaration attributive de nationalité belge ait été préalablement effectuée et que l'acte ait été établi.

2° En ce qui concerne les déchéances de nationalité belge sur la base des articles 23, 23/1 et 23/2 du Code de la Nationalité belge :

La déchéance prend effet à compter de l'établissement de l'acte de déchéance de la nationalité belge.

A partir du 1er janvier 2024, les déclarations de nationalité ne sont plus placées en annexe dans la BAEC.

4.2.14. Acte établi sur la base d'un acte étranger (art. 68 et 69 de l'ancien Code civil)

4.2.14.1. Au plus tard jusqu'au 1er janvier 2025

L'OECE peut établir des actes « belges » de l'état civil sur la base d'actes étrangers de l'état civil.

4.2.14.1.1 Sur demande

L'article 68, § 1er, de l'ancien Code civil reprend la ratio legis de l'ancien article 48 de l'ancien Code civil, à savoir la demande de transcription d'un acte étranger d'un Belge.

De quoi s'agit-il ?

Le citoyen peut demander à l'OECE d'établir un acte « belge » de l'état civil sur la base d'un acte étranger de l'état civil auquel il se rapporte.

Qui peut en faire la demande?

- tout belge, ou son représentant légal ;
- le procureur du Roi.

Les non-Belges ne peuvent pas demander eux-mêmes l'établissement d'un acte belge sur la base d'un acte étranger. Dans certains cas, les actes étrangers des non-Belges peuvent malgré tout figurer dans la BAEC (cf. point 4.2.14.1.2.).

Officier de l'état civil compétent ? (art. 68, § 1er, 2° de l'ancien Code civil)

L'OECE compétent est celui :

- du lieu d'inscription dans le registre de la population, le registre des étrangers ou les registres d'attente ou à défaut ;
- du lieu de la dernière inscription, ou à défaut ;
- de Bruxelles.

4.2.14.1.2 En cas de présentation d'un acte étranger à l'officier de l'état civil lors de l'établissement ou de la modification d'un acte d'état civil belge

Établissement obligatoire d'un acte belge.

L'OECE est désormais tenu d'établir un acte de l'état civil sur la base d'un acte étranger, lorsqu'un acte étranger de l'état civil lui est présenté lors de l'établissement ou la modification d'un autre d'acte de l'état civil.

Cet enregistrement dans la BAEC des actes étrangers qui sont présentés en Belgique (via l'établissement des actes belges) offre l'avantage aux personnes concernées de ne pas toujours devoir demander une copie de leur acte à l'étranger lorsque ce dernier leur est réclamé.

Quand établir un acte belge ?

L'OECE est tenu d'établir un acte belge sur la base d'un acte étranger, si un citoyen lui présente un acte étranger :

- Lors de l'établissement d'un autre acte de l'état civil belge :

Par exemple, un acte étranger de naissance qui est présenté lors de la déclaration d'un mariage ou dans le cadre d'un dossier de nationalité.

- Lors de la modification d'un acte de l'état civil belge :

Par exemple, un acte étranger de reconnaissance qui est présenté en vue de faire modifier un acte belge de naissance : l'OECE est dès lors tenu de faire de cet acte étranger un acte belge de reconnaissance.

Officier de l'état civil compétent ?

L'OECE à qui l'acte est présenté, en d'autres termes, l'OECE qui établit le nouvel acte de l'état civil ou qui modifie l'acte de l'état civil. Il ne s'agit donc pas de l'OECE généralement compétent sur la base de l'article 13 de l'ancien Code civil.

Quand établir un acte belge : au moment de la déclaration ou au moment de l'établissement de l'acte en lui-même ?

La loi ne prévoit aucun délai dans lequel il convient d'établir l'acte sur la base de l'acte étranger.

Artikel 9, eerste lid, 2°, b), van het Wetboek van de Belgische nationaliteit wijkt evenwel af van bovenvermelde regel. Het is immers op het moment dat de adoptie uitwerking heeft dat het kind de Belgische nationaliteit van zijn adoptieouders krijgt, voor zover de verklaring tot toekenning van de Belgische nationaliteit voorafgaandelijk werd aangelegd en de akte werd opgemaakt.

2° Met betrekking tot de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit op grond van de artikelen 23, 23/1 en 23/2 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit

De vervallenverklaring heeft uitwerking vanaf de opmaak van de akte van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit.

Vanaf 1 januari 2024 worden de verklaringen van nationaliteit niet meer als bijlage in de DABS opgenomen.

4.2.14. Akte opgemaakt op basis van een buitenlandse akte (artikelen 68 en 69 van het oud Burgerlijk Wetboek)

4.2.14.1. Ten laatste tot 1 januari 2025

De ABS kan 'Belgische' akten van de burgerlijke stand opmaken op basis van buitenlandse akten van de burgerlijke stand.

4.2.14.1.1 Op verzoek

Artikel 68, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek herneemt de ratio legis van het oud artikel 48 van het oud Burgerlijk Wetboek, namelijk het verzoek tot overschrijving van een buitenlandse akte van een Belg.

Wat?

De burger kan aan de ABS vragen om een 'Belgische' akte van de burgerlijke stand op te maken op basis van een buitenlandse akte van de burgerlijke stand die op hem betrekking heeft.

Wie kan dit vragen?

- iedere Belg, of zijn wettelijke vertegenwoordiger;
- de procureur des Konings.

Niet-Belgen kunnen niet zelf om de opmaak van een Belgische akte op basis van een buitenlandse akte vragen. Buitenlandse akten van niet-Belgen kunnen in bepaalde gevallen toch in de DABS worden opgenomen (zie punt 4.2.14.1.2.).

Bevoegde ABS? (artikel 68, § 1, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek)

De bevoegde ABS is deze:

- van de plaats van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister, of bij gebrek hieraan;
- van de plaats van laatste inschrijving, of bij gebrek hieraan;
- van Brussel.

4.2.14.1.2 Bij voorlegging van een buitenlandse akte aan de ABS bij de opmaak of wijziging van een Belgische akte van de burgerlijke stand

Verplichte opmaak Belgische akte

De ABS is nu verplicht om een akte van de burgerlijke stand op basis van een buitenlandse akte op te maken, wanneer een buitenlandse akte van de burgerlijke stand aan hem wordt voorgelegd bij de opmaak of wijziging van een andere akte van de burgerlijke stand.

Deze opname in de DABS van de buitenlandse akten die in België worden voorgelegd (via de opmaak van de Belgische akten) biedt de betrokkenen het voordeel dat ze niet steeds opnieuw een afschrift van hun akte in het buitenland moeten opvragen wanneer hun akte wordt gevraagd.

Wanneer een Belgische akte opmaken?

De ABS moet een Belgische akte opmaken op basis van een buitenlandse akte, indien een burger hem een buitenlandse akte voorlegt:

- bij de opmaak van een andere Belgische akte van de burgerlijke stand:

Bijvoorbeeld een buitenlandse geboorteakte die wordt voorgelegd bij de aangifte van een huwelijk of in het kader van een nationaliteitsdossier;

- bij de wijziging van een Belgische akte van de burgerlijke stand:

Bijvoorbeeld een buitenlandse erkenningsakte die wordt voorgelegd tot wijziging van een Belgische geboorteakte: van die buitenlandse erkenningsakte moet de ABS dan een Belgische erkenningsakte opmaken.

Bevoegde ABS?

De ABS aan wie de akte wordt voorgelegd, met andere woorden de ABS die de nieuwe akte van de burgerlijke stand opmaakt of de akte van de burgerlijke stand wijzigt. Het gaat dus niet om de ABS die algemeen bevoegd is op grond van artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Wanneer een Belgische akte opmaken: op het ogenblik van de aangifte of van de opmaak van de akte zelf?

De wet bepaalt geen termijn waarbinnen de akte op basis van de buitenlandse akte moet worden opgemaakt.

Exemple : un acte étranger de naissance est présenté lors de la déclaration de mariage. L'OEC peut établir immédiatement l'acte belge ou le faire lorsqu'il établit l'acte de mariage.

L'OEC est-il tenu d'établir un acte belge pour tout acte étranger qui lui est présenté ?

Si une personne présente plusieurs actes étrangers, l'article 68, § 2 de l'ancien Code civil prévoit en principe qu'un acte belge est établi de l'ensemble de ces actes.

Exemple : une personne présente un acte de naissance ainsi qu'un acte étranger de changement de nom. L'OEC établit un acte belge pour chacun de ces actes et les associe.

Pour les dispositions communes (forme de l'acte, copie ou extrait langue et reconnaissance, ...), il est renvoyé au point 4.2.14.2.3. étant donné que peu de modifications ont été apportées à ces dispositions.

4.2.14.2. A partir du 1er janvier 2025

L'OEC établit des actes « belges » de l'état civil sur la base d'actes authentiques étrangers de l'état civil depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil.

4.2.14.2.1 Obligation de présenter tout acte authentique étranger pour autant que celui-ci entraîne une modification de l'état de la personne

Afin d'obtenir une plus grande cohérence entre la BAEC et le Registre national, chaque belge ou son représentant légal a l'obligation de présenter tout acte authentique étranger qui modifie l'état de sa personne.

Qui est obligé ?

Tous les Belges ou leur représentant légal pour qui un acte authentique étranger a apporté une modification de l'état de leur personne.

Le procureur du Roi peut également demander qu'un acte soit établi sur la base d'un acte étranger.

Quels actes ?

Tout acte authentique étranger et non plus uniquement les actes d'état civil étrangers. Cette adaptation permet de viser également les actes authentiques de changement de nom visés à l'article 39 de Code de droit international privé.

Comment ?

En s'adressant à l'OEC compétent.

Qui est l'OEC compétent ?

Il convient de se référer à l'OEC généralement compétent tel que défini par l'article 13 de l'ancien Code civil (voir 3.2.5).

Il s'agit de l'OEC compétent de la personne qui présente l'acte. Par conséquent, lorsque c'est le représentant légal d'une personne qui présente un acte, il s'agira de l'OEC compétent pour le représentant légal et non pas l'OEC de la personne concernée par l'acte.

Par exemple, lorsqu'un parent qui réside à l'étranger présente un acte étranger qui concerne son enfant, c'est l'OEC de ce parent qui sera compétent. Si le parent était inscrit en Belgique avant son départ à l'étranger, l'OEC de son dernier lieu d'inscription qui sera compétent, conformément à l'article 13, deuxième tiret de l'ancien Code civil. Il ne faut plus s'adresser à Bruxelles dans ce cas.

Tâches de l'OEC ?

1. Reconnaissance : Avant d'établir un acte d'état civil belge sur la base de l'acte authentique étranger, il convient de s'assurer que l'acte authentique étranger peut être **reconnu en droit belge**. Pour cela, les conditions définies par le Code de droit international privé doivent être remplies.

L'article 31 du Code de droit international privé prévoit qu'un acte authentique de l'état civil étranger ne peut servir de base à l'établissement, ou à la modification d'un acte de l'état civil ou à l'inscription dans le Registre de la population, des étrangers ou d'attente uniquement après un examen des conditions prévues à l'article 27, § 1er, du Code de droit international privé (voir également le point 4.2.14.3).

2. Etablissement de l'acte d'état civil belge : Lorsque les conditions relatives à la reconnaissance de l'acte authentique étranger sont remplies, l'OEC doit établir un acte d'état civil belge (voir également les points 4.2.14.3 et 3.7.9).

Aucune sanction n'est prévue en cas de non présentation des actes authentiques étrangers. Toutefois, l'établissement d'un acte dans la BAEC permet d'éviter les incohérences entre différents actes d'une même personne et entre la BAEC et le Registre National.

Voorbeeld: een buitenlandse akte van geboorte wordt voorgelegd bij de huwelijksaangifte. De ABS kan de Belgische akte onmiddellijk opmaken of wanneer hij de akte van huwelijk opmaakt.

Moet de ABS een Belgische akte opmaken voor elke buitenlandse akte die aan hem wordt voorgelegd?

Indien een persoon meerdere buitenlandse akten voorlegt, voorziet artikel 68, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek er in principe in dat van al die akten een Belgische akte wordt opgemaakt.

Voorbeeld: een persoon legt zowel een geboortekte als een buitenlandse akte van naamsverandering voor. De ABS maakt een afzonderlijke Belgische akte op voor elk van beide akten en verbindt ze met elkaar.

Voor de **gemeenschappelijke bepalingen** (vorm van de akte, afschrift of uittreksel, taal en erkenning ...) wordt verwezen naar punt 4.2.14.2.3., aangezien er weinig wijzigingen aan die bepalingen werden aangebracht.

4.2.14.2. Vanaf 1 januari 2025

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand maakt de ABS 'Belgische' akten van de burgerlijke stand op basis van buitenlandse authentieke akten van de burgerlijke stand op.

4.2.14.2.1 Verplichting om elke buitenlandse authentieke akte voor te leggen voor zover die akte een wijziging van de staat van de persoon tot gevolg heeft

Met het oog op een grotere coherentie tussen de DABS en het Rijksregister is iedere Belg, of zijn wettelijke vertegenwoordiger, verplicht om elke buitenlandse authentieke akte die de staat van zijn persoon wijzigt, voor te leggen.

Wie heeft deze verplichting?

Alle Belgen, of hun wettelijke vertegenwoordiger, voor wie een buitenlandse authentieke akte een wijziging van de staat van hun persoon tot gevolg heeft.

De procureur des Konings kan ook verzoeken dat op basis van een buitenlandse akte een akte wordt opgemaakt.

Welke akten?

Elke authentieke akte, en niet langer enkel akten van de burgerlijke stand. Door die aanpassing komen ook de authentieke akten van naamsverandering bedoeld in artikel 39 van het Wetboek van internationaal privaatrecht in aanmerking.

Hoe?

Door zich tot de bevoegde ABS te wenden.

Wie is de bevoegde ABS?

Het gaat om de algemeen bevoegde ABS, zoals bepaald in artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek (zie 3.2.5).

Het gaat om de bevoegde ABS van de persoon die de akte voorlegt. Wanneer de akte wordt voorgelegd door de wettelijke vertegenwoordiger van een persoon, zal het bijgevolg gaan om de bevoegde ABS van de wettelijke vertegenwoordiger en niet de bevoegde ABS van de persoon op wie de akte betrekking heeft.

Wanneer bijvoorbeeld een ouder die in het buitenland verblijft een buitenlandse akte voorlegt die op zijn kind betrekking heeft, is de ABS van die ouder bevoegd. Indien de ouder vóór zijn vertrek naar het buitenland in België ingeschreven was, is de ABS van zijn laatste plaats van inschrijving bevoegd, overeenkomstig artikel 13, tweede streepje, van het oud Burgerlijk Wetboek. Hij moet zich in dat geval niet langer tot Brussel wenden.

Taken ABS?

1. Erkenning: alvorens een Belgische akte van de burgerlijke stand op basis van de buitenlandse authentieke akte op te maken, moet men nagaan of de buitenlandse authentieke akte **volgens het Belgisch recht kan worden erkend**. Daartoe moeten de voorwaarden bepaald in het Wetboek van internationaal privaatrecht vervuld zijn.

Artikel 31 van het Wetboek van internationaal privaatrecht bepaalt dat een buitenlandse authentieke akte van de burgerlijke stand slechts als basis kan dienen voor de opmaak of wijziging van een akte van de burgerlijke stand of voor de inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1, van het Wetboek van internationaal privaatrecht (zie ook punt 4.2.14.3).

2. Opmaak van de Belgische akte van de burgerlijke stand: wanneer de voorwaarden met betrekking tot de erkenning van de buitenlandse authentieke akte vervuld zijn, moet de ABS een Belgische akte van de burgerlijke stand opmaken (zie ook punt 4.2.14.3 en punt 3.7.9).

Er is in geen enkele sanctie voorzien indien buitenlandse authentieke akten niet worden voorgelegd. De opmaak van een akte in de DABS maakt het echter wel mogelijk om incoherenties te vermijden tussen verschillende akten van dezelfde persoon en tussen de DABS en het Rijksregister.

Les non-Belges ne peuvent pas demander eux-mêmes l'établissement d'un acte belge sur la base d'un acte étranger. Dans certains cas, les actes étrangers des non-Belges peuvent malgré tout figurer dans la BAEC.

4.2.14.2.2. En cas de présentation d'un acte authentique étranger à l'officier de l'état civil lors de l'établissement ou de la modification d'un acte d'état civil belge ou lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente

La portée de l'article 68, § 2, de l'ancien Code civil est étendue par la Loi réparatrice de 2023.

Établissement obligatoire d'un acte belge.

L'OEC est tenu d'établir un acte de l'état civil sur la base d'un acte étranger, lorsqu'un acte étranger de l'état civil lui est présenté *lors de l'établissement ou la modification d'un autre d'acte de l'état civil ou lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente.*

Cet enregistrement dans la BAEC des actes étrangers qui sont présentés en Belgique (via l'établissement des actes belges) offre l'avantage aux personnes concernées de ne pas toujours devoir demander une copie de leur acte à l'étranger lorsque ce dernier leur est réclamé.

Cette disposition s'applique aussi aux personnes de nationalité étrangère.

L'élargissement de l'obligation d'établir un acte lors de la modification du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente va mener à une meilleure cohérence entre les données du Registre national et les données de la BAEC.

Quand établir un acte belge ?

L'OEC est tenu d'établir un acte belge sur la base d'un acte étranger, si un citoyen lui présente un acte étranger :

- lors de l'établissement d'un autre acte de l'état civil belge :

Par exemple, un acte étranger de naissance qui est présenté lors de la déclaration d'un mariage ou dans le cadre d'un dossier de nationalité.

- lors de la modification d'un acte de l'état civil belge :

Par exemple, un acte étranger de reconnaissance qui est présenté en vue de faire modifier un acte belge de naissance : l'OEC est dès lors tenu de faire de cet acte étranger un acte belge de reconnaissance.

- lors de chaque adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente : la présentation d'un acte étranger entraîne toujours l'établissement d'un acte belge sur la base d'un acte étranger. Il n'est plus possible de se contenter de modifier le registre de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente lorsqu'un acte est présenté. Aucune adaptation au registre de la population, registre des étrangers ou registre d'attente ne peut donc être faite avant l'établissement de l'acte belge.

Par exemple, lorsqu'un couple de nationalité étrangère présente un acte de mariage étranger afin qu'il soit reconnu et produise ses effets en Belgique et soit repris dans le Registre national. Dès à présent, si l'acte remplit les conditions pour être reconnu en Belgique, l'OEC établira un acte de mariage belge dans la BAEC, même si les époux sont de nationalité étrangère. De cette manière, les données reprises dans le Registre national et la BAEC sont identiques. Il n'est donc plus possible, par exemple, d'enregistrer un mariage étranger uniquement dans le Registre national sans que l'acte de mariage soit établi dans la BAEC. De cette manière, les données du Registre national et les données de la BAEC correspondent.

En principe, l'acte dans la BAEC est d'abord établi et ensuite les adaptations nécessaires sont faites dans le Registre national.

OEC compétent ?

L'OEC à qui l'acte est présenté, en d'autres termes, l'OEC qui établit le nouvel acte de l'état civil ou qui modifie l'acte de l'état civil est compétent. Il ne s'agit donc pas de l'OEC généralement compétent sur la base de l'article 13 de l'ancien Code civil.

Quand établir un acte belge : au moment de la déclaration ou au moment de l'établissement de l'acte en lui-même ?

La loi ne prévoit aucun délai dans lequel il convient d'établir l'acte sur la base de l'acte étranger.

Exemple : un acte étranger de naissance est présenté lors de la déclaration de mariage. L'OEC établit immédiatement l'acte belge ou le faire lorsqu'il établit l'acte de mariage.

L'officier de l'état civil est tenu d'établir un acte belge pour tout acte authentique étranger lors de l'établissement ou de la modification d'un acte de l'état civil ou lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente.

Niet-Belgen kunnen niet zelf om de opmaak van een Belgische akte op basis van een buitenlandse akte vragen. Buitenlandse akten van niet-Belgen kunnen in bepaalde gevallen toch in de DABS worden opgenomen.

4.2.14.2.2 Bij voorlegging van een buitenlandse authentieke akte aan de ABS bij de opmaak of wijziging van een Belgische akte van de burgerlijke stand of bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister

De draagwijdte van artikel 68, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek is uitgebreid door de Reparatiwet van 2023.

Verplichte opmaak Belgische akte

De ABS is verplicht om een akte van de burgerlijke stand op basis van een buitenlandse akte op te maken, indien hem een buitenlandse akte van de burgerlijke stand wordt voorgelegd bij de opmaak of de wijziging van een andere akte van de burgerlijke stand of bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister.

Deze opname in de DABS van de buitenlandse akten die in België worden voorgelegd (via de opmaak van de Belgische akten) biedt de betrokkenen het voordeel dat ze niet steeds opnieuw een afschrift van hun akte in het buitenland moeten opvragen wanneer hun akte wordt gevraagd.

Deze bepaling is ook van toepassing op personen met een vreemde nationaliteit

De uitbreiding van de verplichting tot opmaak van een akte bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister, zal leiden tot een betere coherentie tussen de gegevens van het Rijksregister en de gegevens van de DABS.

Wanneer een Belgische akte opmaken?

De ABS moet een Belgische akte opmaken op basis van een buitenlandse akte, indien een burger hem een buitenlandse akte voorlegt:

- bij de opmaak van een andere Belgische akte van de burgerlijke stand:

Bijvoorbeeld een buitenlandse geboorteakte die wordt voorgelegd bij de aangifte van een huwelijk of in het kader van een nationaliteitsdossier;

- bij de wijziging van een Belgische akte van de burgerlijke stand:

Bijvoorbeeld een buitenlandse erkenningsakte die wordt voorgelegd tot wijziging van een Belgische geboorteakte: van die buitenlandse erkenningsakte moet de ABS dan een Belgische erkenningsakte opmaken.

- bij elke aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister: de voorlegging van een buitenlandse akte leidt steeds tot de opmaak van een Belgische akte op basis van een buitenlandse akte. Het is niet meer mogelijk om enkel het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister aan te passen wanneer een akte wordt voorgelegd. Geen enkele aanpassing in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister kan dus worden gemaakt voor de opmaak van de Belgische akte.

Bijvoorbeeld wanneer een koppel met een vreemde nationaliteit een buitenlandse huwelijksakte voorlegt, opdat die akte zou worden erkend en uitwerking zou hebben in België (en in het Rijksregister zou worden opgenomen). Indien de akte voldoet aan de voorwaarden om in België erkend te worden, zal de ABS voortaan een Belgische huwelijksakte opmaken in de DABS, ook al hebben de echtgenoten een vreemde nationaliteit. Het is dus niet meer mogelijk om bv. een buitenlands huwelijk enkel in het Rijksregister te registreren op basis van een huwelijksakte, zonder dat de huwelijksakte in de DABS wordt opgenomen. Op die manier komen de gegevens in het Rijksregister en de DABS overeen.

In principe wordt de akte eerst in de DABS opgemaakt, en vervolgens de nodige aanpassingen in het Rijksregister aangebracht.

Bevoegde ABS?

De ABS aan wie de akte wordt voorgelegd, met andere woorden de ABS die de nieuwe akte van de burgerlijke stand opmaakt of de akte van de burgerlijke stand wijzigt, is bevoegd. Het gaat dus niet om de ABS die algemeen bevoegd is op grond van artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Wanneer een Belgische akte opmaken: op het ogenblik van de aangifte of van de opmaak van de akte zelf?

De wet bepaalt geen termijn waarbinnen de akte op basis van de buitenlandse akte moet worden opgemaakt.

Voorbeeld: een buitenlandse akte van geboorte wordt voorgelegd bij de huwelijksaangifte. De ABS kan de Belgische akte onmiddellijk opmaken of wanneer hij de akte van huwelijk opmaakt.

De ABS moet een Belgische akte opmaken voor elke buitenlandse authentieke akte die aan hem wordt voorgelegd bij de opmaak of de wijziging van een akte van de burgerlijke stand of bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister.

Si une personne présente plusieurs actes étrangers, l'article 68, § 2 de l'ancien Code civil prévoit qu'un acte belge est établi de l'ensemble de ces actes.

Exemple : une personne présente un acte de naissance ainsi qu'un acte étranger de changement de nom. L'OECE établit un acte belge pour chacun de ces actes et les associe.

Exemple : Une personne présente l'acte de naissance étranger de son enfant dans lequel les filiations paternelle et maternelle sont inscrites. L'acte de mariage étranger des parents est également présenté afin de confirmer la présomption légale de paternité dans le chef du mari de la mère de l'enfant. L'OECE établit un acte belge pour chacun de ces actes et les associe.

4.2.14.2.3. Dispositions communes

Forme de l'acte belge

Il s'agit donc de l'inscription d'un acte authentique étranger dans la BAEC sous la forme d'un acte belge de l'état civil.

Les actes de l'état civil sur la base d'un acte étranger sont établis de la même manière que les actes « belges » de l'état civil.

Les actes étrangers sont repris sous forme de métadonnées, jointes à un scan de l'acte.

Afin de clarifier la différence avec un acte belge « ordinaire », l'OECE joindra toujours à l'acte la base de l'établissement de l'acte, à savoir que les données de l'acte étranger (autorité étrangère, lieu et date de l'établissement), telles que prévues à l'article 41, § 1er, 5°, d, de l'ancien Code civil sont mentionnées comme base pour l'établissement de l'acte.

Base sur laquelle l'acte est établi

Comme prévu par l'article 41, § 1er, 5°, d, de l'ancien Code civil, l'OECE indique l'acte étranger comme base sur laquelle l'acte belge est établi. Les données suivantes sont également indiquées : l'autorité qui a établi l'acte et sa date et son lieu d'établissement.

Sur la base d'une copie ou d'un extrait de l'acte étranger ?

L'établissement d'un acte belge sur la base d'un acte étranger est possible tant sur la base d'une copie que d'un extrait de l'acte étranger. Cela découle de l'article 69, § 2 de l'ancien Code civil qui prévoit qu'une copie ou qu'un extrait de l'acte étranger doit être repris en annexe dans la BAEC.

Dans de nombreux cas, la personne ne doit effectivement encore présenter que l'extrait d'un acte et pas une copie pour l'établissement d'un acte de l'état civil (ex : lors de la déclaration d'un mariage) ou en cas de procédure judiciaire (ex : divorce).

Toutefois, lorsque les informations qui se trouvent sur l'extrait ne sont pas suffisantes, l'OECE peut demander une copie de l'acte étranger. C'est par exemple le cas, pour des actes de mariage dans le lequel apparaît un changement de nom, ou bien lorsque des modifications relatives à la filiation ont eu lieu dans un acte de naissance.

Date de la copie ou de l'extrait

La loi ne détermine pas la durée autorisée d'une copie ou d'un extrait d'un acte, et s'il peut éventuellement être issu d'un autre dossier (ex : dossier d'étrangers) ou de pièces déposées au tribunal. Il doit néanmoins s'agir des copies ou des extraits d'actes authentiques et pas d'une pièce d'identité ou de voyage.

L'OECE procédera ici de manière pragmatique, mais également de manière critique. Il doit veiller à faire preuve de la souplesse nécessaire, compte tenu du degré de difficulté d'obtenir certains documents.

Si l'OECE a déjà contrôlé et reconnu préalablement la copie ou l'extrait présenté, il peut en principe être réutilisé, pour autant que l'OECE n'ait aucun doute sur le document et sur le fait qu'il n'existe pas des indices graves indiquant que les données reprises dans le document ne sont plus actuelles.

Si l'OECE suspecte que des modifications ont entre-temps été apportées à l'acte, il peut réclamer la présentation d'un document plus récent.

Langue?

L'acte sur la base d'un acte étranger est établi dans la langue de la région dans laquelle l'acte étranger est présenté. Dès lors, la copie ou l'extrait qui est à la base de l'acte belge devra être traduit dans la langue de la région, par un traducteur juré lorsque l'acte étranger a été dressé en-dehors de l'UE. Il existe en effet une exception prévue par le Règlement « Documents publics », pour les formalités de traduction.

Indien een persoon meerdere buitenlandse akten voorlegt, voorziet artikel 68, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek er in dat van al die akten een Belgische akte wordt opgemaakt.

Voorbeeld: een persoon legt zowel een geboorteakte als een buitenlandse akte van naamsverandering voor. De ABS maakt een afzonderlijke Belgische akte op voor elk van beide akten en verbindt ze met elkaar.

Voorbeeld: een persoon legt een buitenlandse geboorteakte van zijn kind voor, waarin de afstamming van vaderszijde en de afstamming van moederszijde zijn opgenomen. De buitenlandse huwelijksakte van de ouders wordt ook voorgelegd om het wettelijk vermoeden van vaderschap in hoofde van de echtgenoot van de moeder van het kind te bevestigen. De ABS maakt een afzonderlijke Belgische akte op voor elk van beide akten en verbindt ze met elkaar.

4.2.14.2.3. Gemeenschappelijke bepalingen

Vorm Belgische akte

Het gaat dus om de opname van een buitenlandse authentieke akte in de DABS, in de vorm van een Belgische akte van de burgerlijke stand.

De akten van de burgerlijke stand op basis van een buitenlandse akte worden op dezelfde wijze opgemaakt als de 'Belgische' akten van de burgerlijke stand.

De buitenlandse akten worden onder de vorm van metadata opgenomen, samen met een scan van de akte.

Om het verschil duidelijk te maken met een 'gewone' Belgische akte zal de ABS aan de akte steeds de basis van opmaak van de akte toevoegen; met name de gegevens van de buitenlandse akte (buitenlandse autoriteit, plaats en datum van opmaak), zoals bepaald in artikel 41, § 1, 5°, d), van het oud Burgerlijk Wetboek worden vermeld als basis voor de opmaak van de akte.

Basis opmaak akte

Zoals bepaald in artikel 41, § 1, 5°, d), van het oud Burgerlijk Wetboek, vermeldt de ABS de buitenlandse akte als basis voor de opmaak van de Belgische akte. Ook de volgende gegevens worden vermeld: de autoriteit die de akte heeft opgemaakt en de datum en plaats van opmaak.

Op basis van een afschrift of uittreksel buitenlandse akte?

De opmaak van een Belgische akte op basis van een buitenlandse akte is mogelijk zowel op basis van een afschrift als van een uittreksel van de buitenlandse akte. Dat vloeit voort uit artikel 69, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek, dat bepaalt dat een afschrift of een uittreksel van de buitenlandse akte als bijlage in de DABS moet worden opgenomen.

In vele gevallen moet de persoon immers enkel nog een uittreksel van een akte voorleggen en geen afschrift voor de opmaak van een akte van de burgerlijke stand (bijvoorbeeld bij de aangifte van een huwelijk) of bij gerechtelijke procedure (bijvoorbeeld echtscheiding).

Wel is het zo dat wanneer de informatie op het uittreksel niet volstaat, de ABS om een afschrift van de buitenlandse akte kan verzoeken. Dat is bijvoorbeeld het geval voor huwelijksakten waarin een naamsverandering voorkomt of wanneer er wijzigingen met betrekking tot de afstamming hebben plaatsgevonden in een geboorteakte.

Datum afschrift of uittreksel

De wet bepaalt niet hoe oud een afschrift of uittreksel van een akte mag zijn, en of het eventueel uit een ander dossier (bijvoorbeeld vreemdelingendossier) of uit op de rechtbank neergelegde stukken mag komen. Het moet wel gaan om afschriften of uittreksels van authentieke akten en niet van een identiteits- of reisbewijs.

De ABS gaat hier het best pragmatisch, maar ook kritisch, te werk. Hij moet ook blijk geven van de nodige soepelheid, rekening houdend met de moeilijkheidsgraad om bepaalde documenten te verkrijgen.

Indien het voorgelegde uittreksel of afschrift vroeger reeds door de ABS werd gecontroleerd en erkend, kan het in principe opnieuw gebruikt worden, voor zover de ambtenaar geen twijfels heeft over het document en indien er geen ernstige aanwijzingen zijn dat de gegevens in het document niet meer actueel zijn.

Indien de ABS vermoedt dat er ondertussen nog wijzigingen geweest zijn aan de akte, kan hij de voorlegging van een recenter document vragen.

Taal?

De akte op basis van een buitenlandse akte wordt opgemaakt in de taal van het gebied waar de buitenlandse akte wordt voorgelegd. Het afschrift of uittreksel dat aan de basis van de Belgische akte ligt, zal dus vertaald moeten worden door een beëdigd vertaler naar de taal van het gebied, wanneer het een buitenlandse akte betreft die opgemaakt werd buiten de EU. Er geldt voor de formaliteiten inzake vertaling immers een uitzondering, die voorzien is in de verordening openbare documenten.

En effet, le règlement supprime l'obligation, pour les citoyens, de produire une traduction certifiée conforme de leur document public. Si le document public n'est pas rédigé dans l'une des langues officielles du pays de l'UE qui exige le document, les citoyens peuvent demander aux autorités de fournir un formulaire type multilingue, disponible dans toutes les langues de l'UE. Celui-ci peut être joint à leur document public pour éviter la nécessité d'une traduction. Lorsqu'un citoyen présente un document public accompagné d'un formulaire type multilingue, l'autorité destinataire ne peut exiger une traduction du document public que dans des circonstances exceptionnelles. Les formulaires types multilingues n'étant pas tous délivrés dans tous les pays de l'UE, les citoyens peuvent vérifier sur le portail européen e-Justice quels formulaires sont délivrés dans leur pays : https://e-justice.europa.eu/35981/FR/public_documents_forms?clang=fr

Données incomplètes ?

Lorsque l'OEC ne dispose pas de toutes les informations qui doivent se trouver dans l'acte belge selon le droit belge, l'OEC dresse un acte belge avec les données dont il dispose. Les codes informatiques sont utilisés pour les données manquantes, par exemple en l'absence de prénom, le code #NOFIRSTNAME# peut être utilisé.

Par ailleurs, si des données se trouvent déjà dans le registre national, elles ne peuvent être reprises directement dans la BAEC. Il est nécessaire qu'elles soient corroborées par un acte étranger ou une décision étrangère.

Quid des mentions qui se trouvent dans les actes étrangers ?

Lorsque l'acte étranger comprend des mentions, ces données doivent être également reprises dans la BAEC. Toutefois, l'OEC doit s'assurer qu'il dispose des informations nécessaires pour reconnaître la mention. Si ce n'est pas le cas, il doit demander l'acte ou la décision à la base de la mention. Il convient de reconstruire l'historique complet de la personne lorsque l'OEC dispose des données.

Reconnaissance de l'acte étranger : contrôle de l'OEC

L'OEC ne peut pas établir l'acte sur la base d'un acte étranger sans effectuer les contrôles qu'il menait avant la Loi sur la Modernisation de l'État Civil pour la transcription d'un acte étranger de l'état civil.

En premier lieu, l'acte étranger doit être dûment légalisé conformément à l'article 30 CDIP.

Il existe une exception pour les actes d'état civil tombant dans le champ d'application du règlement 'Documents Publics' pour lesquels l'exigence en matière de légalisation et d'apostille est supprimée (voir point 3.7.10)..

L'établissement de l'acte belge sur la base d'un acte étranger est uniquement possible pour autant que l'acte étranger réponde aux conditions de l'article 31 du Code de droit international privé (CDIP) et donc après enquête du respect des conditions reprises à l'article 27, § 1er, du CDIP.

Dès lors, l'OEC contrôle notamment si :

- l'acte a été établi par les autorités étrangères compétentes ;
- les conditions de fond et de forme ont été respectées ;
- il n'est pas question de fraude à la loi ou d'une violation de l'ordre public.

L'OEC ou le détenteur du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente peut, en cas de doute sérieux lors de l'appréciation des conditions reprises à l'article 27, § 1er, du CDIP, transmettre l'acte étranger ou la décision étrangère pour avis à l'Autorité Centrale de l'état civil (art. 31, § 3, CDIP).

L'autorité centrale fournit des avis à propos de la conformité des décisions judiciaires et des actes étrangers qui concernent l'état civil en ce qui concerne les règles de droit applicable (droit belge ou étranger).

Il n'est pas nécessaire de demander un avis à l'Autorité Centrale pour chaque acte étranger et cette dernière n'est pas compétente pour mener une enquête en cas de doute sur l'intention des personnes concernées par l'acte. L'enquête sur l'intention des parties est toujours une affaire d'ordre public qui, comme auparavant, est effectuée par le parquet. En ce même sens, l'enquête sur l'authenticité du document relève donc de la compétence des services de police.

Les OEC doivent donc recourir aux procédures existantes prévues aux articles 167, 330/2 et 1476^{quater} de l'ancien Code civil en matière de mariage, de reconnaissance ou de cohabitation légale lorsqu'il existe une présomption sérieuse que de telles situations sont contraires à l'ordre public (simulation ou fraude). Dans ces cas-ci, il est aussi possible de recueillir l'avis du procureur du Roi (À ce sujet, voir les circulaires du Collège des Procureurs généraux près les Cours d'appel COL 10/2009 sur les mariages simulés et COL 13/2015 fixant des

De Verordening schafft inderdaad de verplichting af voor burgers om een gewaarmerkte vertaling van hun openbare document voor te leggen. Als het openbare document niet is opgemaakt in een van de officiële talen van het EU-land dat het document aanvraagt, kunnen burgers de autoriteiten vragen om een meertalig standaardformulier dat in alle EU-talen beschikbaar is. Dit formulier kan bij het openbare document worden gevoegd, zodat het niet vertaald hoeft te worden. Wanneer een burger een openbaar document met een meertalig standaardformulier voorlegt, mag de ontvangende autoriteit alleen in uitzonderlijke omstandigheden een vertaling van het openbare document opvragen. Aangezien niet alle meertalige standaardformulieren in alle EU-landen worden afgeleverd, kunnen burgers op het Europese e-Justitieportaal nagaan welke formulieren in hun land worden afgeleverd: https://e-justice.europa.eu/35981/NL/public_documents_forms?init=true

Onvolledige gegevens?

Wanneer de ABS niet over alle informatie beschikt die naar Belgisch recht in de Belgische akte moet staan, maakt de ABS een Belgische akte op met de gegevens waarover hij beschikt. Er worden informaticacodes gebruikt voor ontbrekende gegevens, bijvoorbeeld de code #NOFIRSTNAME# in geval van een ontbrekende voornaam.

Overigens kunnen gegevens die reeds in het Rijksregister staan, niet rechtstreeks in de DABS worden overgenomen. Die moeten worden gestaafd middels een buitenlandse akte of beslissing.

Quid vermeldingen op buitenlandse akten?

Wanneer de buitenlandse akte meldingen bevat, moeten die gegevens ook worden overgenomen in de DABS. De ABS moet er echter voor zorgen dat het over de nodige informatie beschikt om de melding te erkennen. Als dit niet het geval is, moet de ABS de akte of beslissing opvragen waarop de melding gebaseerd is. De volledige historiek van de persoon moet worden gereconstrueerd wanneer de ABS over de gegevens beschikt.

Erkenning van de buitenlandse akte: controle door de ABS

De ABS kan de akte niet opmaken op basis van een buitenlandse akte zonder de controles uit te voeren die hij deed vóór de Wet Modernisering Burgerlijke stand voor de overschrijving van een buitenlandse akte van de burgerlijke stand.

De buitenlandse akte moet in de eerste plaats correct gelegaliseerd zijn overeenkomstig artikel 30 van het Wetboek van internationaal privaatrecht.

Er bestaat een uitzondering voor de akten van de burgerlijke stand die binnen het toepassingsgebied vallen van de Verordening openbare documenten, waarbij de legalisatie- en apostillevereiste voor dergelijke documenten niet geldt (zie punt 3.7.10).

De opmaak van de Belgische akte op basis van een buitenlandse akte kan enkel voor zover de buitenlandse akte voldoet aan de voorwaarden van artikel 31 van het Wetboek van internationaal privaatrecht (WIPR), en dus na onderzoek van de naleving van de voorwaarden vermeld in artikel 27, § 1, WIPR.

De ABS controleert dus onder meer of:

- de akte werd opgemaakt door de bevoegde buitenlandse overheid;
- de grond- en vormvoorwaarden werden nageleefd;
- er geen sprake is van wetsontduiking of een schending van de openbare orde.

De ABS of de houder van het bevolkings-, vreemdelingen-, of wachtregister kan, bij ernstige twijfel bij de beoordeling van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1, WIPR, de buitenlandse akte of buitenlandse beslissing voor advies overmaken aan de Centrale autoriteit Burgerlijke Stand (artikel 31, § 3, WIPR).

De Centrale autoriteit verstrekt dus adviezen over de conformiteit van de buitenlandse gerechtelijke beslissingen en akten inzake de burgerlijke stand ten aanzien van de toepasselijke rechtsregels (Belgisch of buitenlands recht).

Het is niet nodig om voor elke buitenlandse akte advies te vragen aan de Centrale autoriteit, en die is niet bevoegd om, in geval van twijfel over de intentie van de personen op wie de akte betrekking heeft, onderzoek uit te voeren. Het onderzoek naar de intentie van de partijen is altijd een zaak van openbare orde, die, zoals voorheen, wordt uitgeoefend door het parket. In dezelfde zin valt het onderzoek naar de echtheid van het document onder de bevoegdheid van de politiediensten.

De ABS'en moeten dus, in het kader van een huwelijk, erkenning of wettelijke samenwoning, een beroep doen op de bestaande procedures bedoeld in de artikelen 167, 330/2 en 1476^{quater} van het oud Burgerlijk Wetboek, wanneer er een ernstig vermoeden bestaat dat dergelijke situaties strijdig zijn met de openbare orde (veinzing of fraude). In die gevallen is het ook mogelijk het advies van de procureur des Konings te verkrijgen (zie in dat verband de omzendbrieven van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep COL 10/2009 betreffende

directives relatives à l'avis du Ministère public en matière civile en application de la loi du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice).

En effet, le ministère public garde la compétence de contrôler la tenue des registres de l'état civil (articles 37 et 40 de l'ancien Code civil, art. 138bis du Code judiciaire).

Afin d'obtenir une réponse dans les meilleurs délais, les demandes d'avis émanant des communes doivent impérativement être transmises par courrier postal au SPF Justice, Autorité Centrale de l'état civil, Boulevard de Waterloo 115, 1000 Bruxelles ou par e-mail à l'adresse suivante etatcivil.burgstand@just.fgov.be

Les dossiers doivent être les plus complets possibles (copies de l'acte, des recto-versos de documents, des légalisations et des traductions). En cas de mauvaise lisibilité ou de doute sur la nature du document, l'Autorité Centrale de l'état civil peut demander qu'on lui transmette les pièces originales.

Si le numéro de Registre national des personnes concernées est connu, l'OEC le communiquera également.

Le contexte dans lequel la demande d'avis est faite doit être expliqué. A titre d'exemple : regroupement familial, reconnaissance d'enfants, projet de mariage en Belgique, demande de nationalité, ...

L'Autorité Centrale de l'état civil peut, si nécessaire, demander l'original de l'acte étranger ou de la décision judiciaire à l'OEC ou au détenteur du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente qui a demandé l'avis. Celui-ci le transmet sur-le-champ à l'Autorité Centrale de l'état civil.

L'Autorité Centrale rend un avis dans un délai de trois mois à partir de la réception de la demande d'avis, prolongeable de trois mois par l'Autorité Centrale.

Reconnaissance partielle d'un acte étranger.

Seules les données de l'acte étranger qui peuvent être reconnues conformément à l'article 27 du CDIP figurent dans l'acte belge. Une reconnaissance partielle des actes étrangers est donc possible.

De cette manière, l'OEC peut rectifier des erreurs dans l'application du droit applicable (ex : un constat erroné de filiation ou de nom) lors de l'établissement de l'acte sur la base d'un acte étranger, en complétant les données de l'acte sur la base du résultat de l'enquête sur l'acte étranger, visée à l'article 31 du CDIP.

Exemple 1er : l'OEC peut malgré tout reconnaître un acte étranger de naissance et l'enregistrer dans la BAEC, sans devoir reprendre la filiation paternelle, constatée éventuellement erronée.

L'OEC doit se prononcer sur la reconnaissance de la filiation paternelle d'un père belge.

Une reconnaissance postnatale a eu lieu en France, or le consentement préalable de la mère n'est pas requis en droit français et n'a donc pas été émis. Monsieur étant belge, le droit belge s'applique via l'article 62 CDIP et le consentement préalable de la mère est donc nécessaire pour que la reconnaissance postnatale soit reconnue dans l'ordre juridique belge.

L'acte de naissance étranger peut donc être enregistré dans la BAEC sans que la filiation paternelle ne soit indiquée. Le père devra refaire une reconnaissance postnatale en Belgique, moyennant le consentement préalable de la mère.

Exemple 2 : D'une déclaration attributive de la nationalité belge (art. 8§ 1er, 2°, b, CNB)

L'enfant est né en France et a fait l'objet d'une reconnaissance par le père belge devant les autorités françaises. L'acte de naissance étranger contient déjà les données, mais la reconnaissance s'est faite sans le consentement de la mère.

Un acte de naissance peut être établi sur la base d'un acte étranger de naissance, qui ne mentionne pas les données du père. Dès lors, le nouvel acte de reconnaissance en Belgique est associé à l'acte de naissance. Le père peut ensuite effectuer la déclaration attributive de nationalité devant l'OEC de sa résidence principale.

Un recours peut être introduit contre une reconnaissance partielle (et donc contre le refus partiel de reconnaissance) (art.31, § 4, alinéa 2 CDIP).

Rectification de l'erreur matérielle sur l'acte étranger.

Depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil, l'OEC peut rectifier les erreurs matérielles (visées à l'article 34 de l'ancien Code civil) contenues dans des actes étrangers qui lui sont présentés lors de l'établissement de l'acte sur la base d'un acte étranger.

schijnhuwelijken en COL 13/2015 houdende richtlijnen met betrekking tot het advies van het openbaar ministerie in burgerrechtelijke materies krachtens de wet van 19 oktober 2015 tot wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen van Justitie).

Het openbaar ministerie behoudt immers de algemene bevoegdheid om de registers van de burgerlijke stand te controleren (artikelen 37 en 40 van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 138bis van het Gerechtelijk Wetboek).

Om zo snel mogelijk antwoord te krijgen, moeten de verzoeken om advies uitgaande van de gemeenten per brief worden verzonden naar de FOD Justitie, Centrale autoriteit Burgerlijke Stand, Waterloolaan 115, 1000 Brussel, of per e-mail naar volgend adres: etatcivil.burgstand@just.fgov.be.

De dossiers moeten zo volledig mogelijk zijn (kopieën van de akte, documenten in recto-verso, legalisaties en vertalingen). Indien het document moeilijk leesbaar is of indien er twijfel bestaat rond de aard ervan, kan de Centrale autoriteit Burgerlijke Stand verzoeken om haar de originele stukken over te zenden.

Indien het rijksregisternummer van de betrokken personen bekend is, geeft de ABS dit ook door.

De context waarin het verzoek om advies wordt gevraagd, moet worden toegelicht. Bijvoorbeeld: gezinshereniging, erkenning van kinderen, huwelijksproject in België, aanvraag van de nationaliteit ...

De Centrale autoriteit Burgerlijke Stand kan, voor zover nodig, het origineel van de buitenlandse akte of de buitenlandse beslissing opvragen bij de ABS of de houder van het bevolkings-, vreemdelingen-, of wachtregister die om het advies verzocht. Die laatste maakt het onmiddellijk over aan de Centrale autoriteit Burgerlijke Stand.

De Centrale autoriteit brengt een advies uit, binnen een termijn van drie maanden vanaf de ontvangst van de adviesaanvraag, die verlengd kan worden met drie maanden door de Centrale autoriteit.

Gedeeltelijke erkenning buitenlandse akte

Enkel de gegevens van de buitenlandse akte die erkend kunnen worden overeenkomstig artikel 27 WIPR worden in de Belgische akte opgenomen. Een gedeeltelijke erkenning van de buitenlandse akten is dus mogelijk.

De ABS kan op die manier fouten in de toepassing van het toepasselijk recht (bijvoorbeeld een foutieve vaststelling afstamming of naam) verbeteren bij de opmaak van de akte op basis van een buitenlandse akte, door de gegevens van de akte in te vullen op basis van het resultaat van het onderzoek van de buitenlandse akte bedoeld in artikel 31 WIPR.

Voorbeeld 1: de ABS kan een buitenlandse akte van geboorte toch erkennen en in de DABS opnemen, zonder de eventueel foutief vastgestelde vaderlijke afstamming te moeten opnemen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand moet zich uitspreken over de erkenning van de vaderlijke afstamming van een Belgische vader.

Een postnatale erkenning vond plaats in Frankrijk, maar de voorafgaande toestemming van de moeder is niet vereist volgens de Franse wet en werd dus niet gegeven. Aangezien de vader Belg is, is de Belgische wet van toepassing overeenkomstig artikel 62 WIPR en is de voorafgaande toestemming van de moeder dus vereist om de postnatale erkenning in het Belgische rechtssysteem te erkennen.

De buitenlandse geboorteakte kan dus worden opgenomen in het BAEC zonder vermelding van de vaderlijke afstamming. De vader zal een nieuwe postnatale erkenning moeten doen in België, met de voorafgaande toestemming van de moeder.

Voorbeeld 2: Een verklaring tot toekenning van de Belgische nationaliteit (art. 8, § 1, 2°, b, CNB).

Het kind is in Frankrijk geboren en door de Belgische vader erkend voor de Franse autoriteiten. De buitenlandse geboorteakte bevat reeds de gegevens, maar de erkenning gebeurde zonder toestemming van de moeder.

Er kan een akte van geboorte worden opgemaakt op basis van de buitenlandse akte van geboorte, die de gegevens van de vader niet vermeldt. De nieuwe akte van erkenning in België wordt dan verbonden met de akte van geboorte. De vader kan dan de nationaliteitsverklaring afleggen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn hoofdverblijfplaats.

Tegen een gedeeltelijke erkenning (en dus tegen de gedeeltelijke weigering tot erkenning) kan beroep worden ingesteld (artikel 31, § 4, tweede lid, WIPR).

Verbetering materiële vergissing op buitenlandse akte

Sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand kan de ABS ook materiële vergissingen (zoals bedoeld in artikel 34 van het oud Burgerlijk Wetboek) op buitenlandse akten die aan hem worden voorgelegd, verbeteren bij de opmaak van de akte op basis van een buitenlandse akte.

Conditions ?

1. Constat d'une erreur matérielle contenue dans l'acte étranger ;
2. L'erreur matérielle est constatée sur la base d'un acte figurant dans la BAEC ;
3. Il s'agit d'une erreur purement matérielle : une faute de frappe dans le nom ou les prénoms (ex : signes diacritiques) ou dans la date ou le lieu de naissance ou encore l'absence de mention de tous les prénoms (voir point 3.9.1.).

Conséquence de la rectification ?

L'OEC établit l'acte belge sur la base de l'acte étranger, en mentionnant les données complétées ou rectifiées de l'acte étranger par l'OEC.

Les avantages de la reconnaissance partielle d'actes étrangers et les possibilités de rectification des actes étrangers sont les suivants :

- l'OEC peut travailler de manière pragmatique ;
- les délais de reconnaissance d'un acte étranger restent raisonnables et n'empêchent pas inutilement l'établissement de nouveaux actes (ex : une reconnaissance, un mariage ou une déclaration d'octroi) ;
- les actes contenant des erreurs ne se retrouvent pas dans la BAEC ;
- la transparence, étant donné l'enregistrement du scan du document original dans la BAEC qui permet contrôle et rectification ;
- on évite que l'OEC n'établisse pas du tout l'acte belge sur la base d'un acte étranger (et l'acte étranger ne figure donc pas dans la BAEC), car celui-ci ne répond pas partiellement aux conditions de l'article 31 du CDIP et par conséquent ne peut pas être reconnu dans sa totalité.

Annexe dans la BAEC ?

L'OEC enregistre toujours la copie ou l'extrait de l'acte étranger en annexe dans la BAEC (et éventuellement la traduction jurée de celui-ci et la légalisation).

Les données, qui figurent sur l'acte étranger mais qui ne sont pas reprises dans l'acte belge sur la base de cet acte étranger car elles ne sont pas prévues dans l'acte belge ou ont été rectifiées par l'OEC, sont dès lors toujours consultables dans la BAEC.

Associer ?

L'acte belge sur la base d'un acte étranger doit être associé aux actes auxquels il se rapporte, de manière à les adapter en conséquence.

Exemple : un acte belge de changement de nom sur la base d'un acte étranger de changement de nom doit être associé aux actes de l'état civil qui se rapportent au bénéficiaire.

Mentions sur l'acte ?

L'article 69 de l'ancien Code civil stipule que l'acte de l'état civil sur la base d'un acte étranger mentionne exclusivement les données telles que prévues pour le type d'acte belge qui est établi (ex : acte de mariage : les données mentionnées à l'article 54 de l'ancien Code civil).

Seules les données prévues dans les actes belges de l'état civil sont mentionnées. Par conséquent, les données contenues dans un acte étranger, que ne mentionne pas un acte belge, ne sont pas reprises.

4.2.15 Acte belge établi sur la base d'une décision judiciaire ou administrative étrangère (art. 70 de l'ancien Code civil)**4.2.15.1. Au plus tard jusqu'au 1er janvier 2025**

L'établissement d'un acte belge est également possible sur la base d'une *décision judiciaire ou administrative étrangère* (art. 70 de l'ancien Code civil).

Établissement obligatoire de l'acte belge.

L'OEC est tenu d'établir des actes belges de décisions judiciaires ou administratives étrangères qui donnent lieu à une modification de l'état d'une personne (et pour autant que ceux-ci peuvent être reconnus selon le CDIP).

Objectif ?

L'objectif est de toujours garder à jour l'état de la personne, et ainsi les actes de l'état civil dans la BAEC.

C'est la raison pour laquelle la compétence de l'OEC visant à enregistrer les décisions judiciaires et administratives dans la BAEC figure explicitement dans l'ancien Code civil.

Conditions ?

- 1° L'acte étranger ou la décision judiciaire ou administrative étrangère modifie l'état d'une personne ;
- 2° L'acte étranger ou la décision judiciaire étrangère est coulée en force de chose jugée ou la décision administrative étrangère est définitive ;

Voorwaarden?

1. Vaststelling materiële vergissing in de buitenlandse akte;
2. De materiële vergissing wordt vastgesteld op basis van een in de DABS opgenomen akte;
3. Het gaat om een louter materiële vergissing: een tikfout in naam of voornamen (bijvoorbeeld diakritische tekens) of geboortedatum of -plaats, of het niet vermelden van alle voornamen (zie punt 3.9.1.).

Gevolg verbetering?

De ABS maakt de Belgische akte op basis van de buitenlandse akte op, met vermelding van de door de ABS verbeterde of aangevulde gegevens van de buitenlandse akte.

De voordelen van de gedeeltelijke erkenning van buitenlandse akten en de mogelijkheden tot verbetering van de buitenlandse akten zijn:

- de ABS kan pragmatisch werken;
- de termijnen om een buitenlandse akte te erkennen blijven redelijk en houden de opmaak van nieuwe akten (bijvoorbeeld een erkenning, een huwelijk of een toekenningsverklaring) niet nodeloos tegen;
- akten worden niet foutief in de DABS opgenomen;
- transparantie, gelet op de opname van de scan van het origineel document in de DABS, wat controle en rechtzetting toelaat;
- er wordt vermeden dat de ABS de Belgische akte op basis van een buitenlandse akte helemaal niet opmaakt (en de buitenlandse akte dus niet in de DABS komt), omdat die gedeeltelijk niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 31 WIPR en bijgevolg niet volledig kan worden erkend.

Bijlage DABS?

De ABS neemt steeds het afschrift of uittreksel van de buitenlandse akte als bijlage in de DABS op (en eventueel de beëdigde vertaling ervan en de legalisatie).

De gegevens die voorkomen op de buitenlandse akte, maar niet worden opgenomen in de Belgische akte op basis van deze buitenlandse akte omdat ze niet voorzien zijn in de Belgische akte of werden verbeterd door de ABS, zijn dus wel steeds raadpleegbaar in de DABS.

Verbinden?

De Belgische akte op basis van een buitenlandse akte moet verbonden worden met de akten waarop ze betrekking heeft, zodat die eraan aangepast worden.

Voorbeeld: een Belgische akte van naamsverandering op basis van een buitenlandse akte van naamsverandering moet verbonden worden met de akten van de burgerlijke stand die betrekking hebben op de begunstigde.

Vermeldingen akte?

Artikel 69 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de akte van de burgerlijke stand op basis van een buitenlandse akte uitsluitend de gegevens vermeldt zoals voorzien voor de soort van Belgische akte die wordt opgemaakt (bijvoorbeeld huwelijksakte: de gegevens vermeld in artikel 54 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Enkel de gegevens die voorzien zijn in de Belgische akten van de burgerlijke stand, worden vermeld. De gegevens in een buitenlandse akte, die een Belgische akte niet vermeldt, worden bijgevolg niet overgenomen.

4.2.15. Belgische akte opgemaakt op basis van een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing (artikel 70 van het oud Burgerlijk Wetboek)**4.2.15.1. Vóór 1 januari 2025**

De opmaak van een Belgische akte is ook mogelijk op basis van een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing (artikel 70 van het oud Burgerlijk Wetboek).

Verplichte opmaak Belgische akte

De ABS is verplicht Belgische akten op te maken van buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissingen die een wijziging van de staat van een persoon tot gevolg hebben (en voor zover ze erkend kunnen worden volgens het WIPR).

Doel?

De bedoeling is om de staat van de persoon steeds actueel houden, en dus ook de akten van de burgerlijke stand in de DABS.

De bevoegdheid van de ABS om buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissingen in de DABS op te nemen, staat daarom uitdrukkelijk in het oud Burgerlijk Wetboek.

Voorwaarden?

- 1° De buitenlandse akte of de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing wijzigt de staat van een persoon.
- 2° De buitenlandse akte of de buitenlandse rechterlijke beslissing is in kracht van gewijsde getreden of de buitenlandse administratieve beslissing is definitief.

3° Il est impossible de modifier un acte existant directement dans la BAEC, tel que prévu dans le point 3.9.1.

Forme de l'acte belge.

A l'instar des actes belges établis sur la base d'actes étrangers, ces actes belges prennent la même forme que les actes « belges » internes. Les données contenues dans l'acte sont également identiques à celles prévues pour les actes « belges » (modifiés).

L'acte mentionne toujours aussi la base de l'établissement de l'acte (avec les mentions prévues à l'article 41, § 1er, 5°, e), de l'ancien Code civil).

Associer?

L'acte belge sera associé aux actes auxquels il se rapporte, et de la même manière que pour les autres « actes » belges de l'état civil.

Annexe?

L'OECE joint toujours une copie de la décision judiciaire et administrative étrangère (et éventuellement la traduction jurée de celle-ci et la légalisation) en annexe dans la BAEC.

Modification de l'acte belge existant.

S'il s'agit d'une décision judiciaire ou administrative prévue au Livre Ier, Titre 2, Chapitre 1er, Section 6, de l'ancien Code civil qui modifie un acte belge existant dans la BAEC, l'OECE peut en établir un acte modifié de l'état civil (voir point 3.9.1.).

Exemples : une décision judiciaire étrangère qui modifie la filiation, une décision étrangère de changement de nom, une annulation ou un divorce étrangers d'un mariage belge, etc. La nationalité des personnes auxquelles se rapportent les actes existants dans la BAEC n'y joue aucun rôle.

4.2.15.2. A partir du 1er janvier 2025

De manière analogue à l'article 68 de l'ancien Code civil, l'OECE établit depuis la Loi sur la Modernisation de l'État Civil des actes d'état civil sur la base de *décisions judiciaires ou administratives étrangères* (art. 70 de l'ancien Code civil). Voir également par analogie, le point 4.2.14.2.

Les articles 68 et 70 de l'ancien Code civil sont rédigés selon la même structure. Ainsi, la même procédure s'applique pour l'établissement d'acte belge sur la base d'un acte authentique étranger ou sur la base d'une décision judiciaire étrangère ou d'une décision administrative étrangère.

4.2.15.2.1. Obligation de présenter toute décision judiciaire ou administrative étrangère pour autant que celle-ci entraîne une modification de l'état de la personne

Afin d'obtenir une plus grande cohérence entre la BAEC et le Registre national, chaque belge ou son représentant légal a l'obligation de présenter toute décision judiciaire étrangère coulée en force de chose jugée ou toute décision administrative étrangère définitive qui modifie l'état de sa personne. L'OECE établit ou modifie alors un acte de l'état civil sur la base de la décision judiciaire ou administrative étrangère présentée, dans la mesure où celle-ci peut être reconnue.

Qui peut en faire la demande ?

Tous les Belges ou leur représentant légal pour qui une décision judiciaire ou administrative étrangère a apporté une modification de l'état de leur personne.

Le procureur du Roi peut également demander qu'un acte soit établi sur la base d'une décision judiciaire ou administrative étrangère.

Quelles décisions ?

Toute décision judiciaire étrangère **coulée en force de chose jugée** ou toute décision administrative étrangère **définitive**.

Comment ?

En s'adressant à l'OECE compétent.

Qui est l'OECE compétent ?

Il convient de se référer à l'OECE généralement compétent tel que défini par l'article 13 de l'ancien Code civil (voir 3.2.5).

Il s'agit de l'OECE compétent de la personne qui présente la décision. Par conséquent, lorsque c'est le représentant légal d'une personne qui présente une décision, il s'agit de l'OECE compétent pour le représentant légal et non pas l'OECE de la personne concernée par la décision.

Tâches de l'OECE ?

1. Reconnaissance : Avant d'établir un acte d'état civil belge sur la base de la décision étrangère, il convient de s'assurer que la décision étrangère peut être **reconnue en droit belge**. Pour cela, les conditions définies par le Code de droit international privé doivent être remplies.

3° Het is niet mogelijk om een bestaande akte rechtstreeks in de DABS te wijzigen zoals bedoeld in punt 3.9.1.

Vorm Belgische akte.

Net als de Belgische akten opgemaakt op basis van buitenlandse akten hebben deze Belgische akten dezelfde vorm als de interne 'Belgische' akten. De gegevens in de akte zijn ook dezelfde als de gegevens waarin is voorzien voor de 'Belgische' (gewijzigde) akten.

De akte vermeldt ook steeds de basis van opmaak van de akte (met de vermeldingen bepaald in artikel 41, § 1, 5°, e), van het oud Burgerlijk Wetboek).

Verbinden?

De Belgische akte zal worden verbonden met de akten waarop ze betrekking heeft, op dezelfde wijze als het geval is voor de andere 'Belgische' akten van de burgerlijke stand.

Bijlage?

De ABS neemt steeds een afschrift van de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing (en eventueel de beëdigde vertaling ervan en de legalisatie) als bijlage in de DABS op.

Wijziging bestaande Belgische akte.

In geval het gaat om een rechterlijke of administratieve beslissing bedoeld in boek I, titel 2, hoofdstuk 1, afdeling 6, van het oud Burgerlijk Wetboek die een bestaande Belgische akte in de DABS wijzigt, kan de ambtenaar daarvan een gewijzigde akte van de burgerlijke stand opmaken (zie punt 3.9.1.).

Voorbeelden: een buitenlandse rechterlijke beslissing die de afstamming wijzigt, een buitenlandse beslissing tot naamsverandering, een buitenlandse nietigverklaring of echtscheiding van een Belgisch huwelijk enz. De nationaliteit van de personen op wie de bestaande akten in de DABS betrekking hebben, speelt hierbij geen rol.

4.2.15.2. Vanaf 1 januari 2025

Analoog met artikel 68 van het oud Burgerlijk Wetboek maakt de ABS sinds de Wet Modernisering Burgerlijke stand, akten van de burgerlijke stand op basis van buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissingen op (artikel 70 van het oud Burgerlijk Wetboek). Zie naar analogie ook punt 4.2.14.2.

De artikelen 68 en 70 van het oud Burgerlijk Wetboek zijn volgens dezelfde structuur opgesteld. Aldus is dezelfde procedure van toepassing voor zowel de opmaak van een Belgische akte op basis van een buitenlandse authentieke akte als de opmaak van een Belgische akte op basis van een buitenlandse rechterlijke beslissing of een buitenlandse administratieve beslissing.

4.2.15.2.1. Verplichting om elke buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing voor te leggen, voor zover ze een wijziging van de staat van de persoon tot gevolg heeft

Met het oog op een grotere coherentie tussen de DABS en het Rijksregister is iedere Belg, of zijn wettelijke vertegenwoordiger, verplicht om elke buitenlandse in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing of elke buitenlandse definitieve administratieve beslissing die de staat van zijn persoon wijzigt, voor te leggen. De ABS maakt dan een akte van de burgerlijke stand op of wijzigt een akte van burgerlijke stand op basis van de voorgelegde buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing, voor zover ze erkend kan worden.

Wie kan dit vragen?

Alle Belgen, of hun wettelijke vertegenwoordiger, voor wie een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing een wijziging van de staat van hun persoon tot gevolg heeft.

De procureur des Konings kan ook verzoeken dat op basis van een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing een akte wordt opgemaakt.

Welke beslissingen?

Elke buitenlandse **in kracht van gewijsde gegane** rechterlijke beslissing of elke buitenlandse **definitieve** administratieve beslissing.

Hoe?

Door zich tot de bevoegde ABS te wenden.

Wie is de bevoegde ABS?

Men moet een beroep doen op de algemeen bevoegde ABS, zoals bepaald in artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek (zie 3.2.5).

Het gaat om de bevoegde ABS van de persoon die de beslissing voorlegt. Wanneer een beslissing door de wettelijke vertegenwoordiger van een persoon wordt voorgelegd, gaat het bijgevolg om de bevoegde ABS van de wettelijke vertegenwoordiger en niet de bevoegde ABS van de persoon op wie de beslissing betrekking heeft.

Taken ABS?

1. Erkenning: vooraleer een Belgische akte van de burgerlijke stand op basis van een buitenlandse beslissing op te maken, moet er worden nagegaan of de buitenlandse beslissing **in het Belgische recht kan worden erkend**. Daartoe moeten de voorwaarden bepaald in het Wetboek van internationaal privaatrecht vervuld zijn.

L'article 31 du Code de droit international privé prévoit qu'une décision judiciaire étrangère ne peut servir de base à l'établissement, ou à la modification d'un acte de l'état civil ou à l'inscription dans le Registre de la population, des étrangers ou d'attente uniquement après un examen des conditions visées aux articles 24 et 25, et selon les cas, aux articles 39, 57 et 72 du Code de droit international privé (voir également le point 4.2.14.2.3).

2. Etablissement de l'acte d'état civil belge : Lorsque les conditions relatives à la reconnaissance de l'acte authentique étranger sont remplies, l'OEC peut établir un acte d'état civil belge (voir également les points 4.2.14.2.3 et 3.7.9).

Aucune sanction n'est prévue en cas de non présentation des décisions judiciaires ou administratives étrangères.

4.2.15.2.2. En cas de présentation d'une décision judiciaire ou administrative étrangère à l'officier de l'état civil lors de l'établissement ou de la modification d'un acte d'état civil belge ou lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente.

Comme l'article 68, § 2 de l'ancien Code civil, l'article 70, § 2 de l'ancien Code civil prévoit également une disposition obligatoire ayant pour finalité d'améliorer la cohérence entre la BAEC et le Registre national. Voir également le point 4.2.14.2. par analogie.

Établissement obligatoire d'un acte belge.

L'OEC est tenu d'établir un acte de l'état civil sur la base d'une décision judiciaire ou administrative étrangère, lorsqu'une décision judiciaire ou administrative étrangère lui est présentée lors de l'établissement ou la modification d'un acte de l'état civil ou lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente.

Cet enregistrement dans la BAEC des décisions judiciaires et administratives étrangères qui sont présentées en Belgique (via l'établissement des actes belges) offre l'avantage aux personnes concernées de ne pas toujours devoir demander une copie de leur acte à l'étranger lorsque ce dernier leur est réclamé.

Cette disposition s'applique aux personnes de nationalité étrangère.

Cela permet également d'avoir une **meilleure cohérence** entre les données du Registre national et les données de la BAEC.

Quand établir un acte belge ?

L'OEC est tenu d'établir un acte belge sur la base d'une décision judiciaire ou administrative étrangère, si un citoyen lui présente une décision étrangère :

- lors de l'établissement d'un autre acte de l'état civil belge :

Par exemple, la présentation d'un jugement de divorce étranger pour prouver son état civil et le fait que l'on peut se marier, dans le cadre d'une déclaration de mariage en Belgique.

- lors de la modification d'un acte de l'état civil belge :

Par exemple, la présentation d'un jugement étranger établissant la filiation paternelle qui vient modifier l'acte de naissance belge de l'enfant.

- lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente :

Par exemple, la présentation d'une décision judiciaire étrangère de divorce en vue de modifier son état civil.

OEC compétent ?

L'OEC à qui la décision étrangère est présentée, en d'autres termes, l'officier de l'état civil qui établit le nouvel acte de l'état civil ou qui modifie l'acte de l'état civil, est compétent.

Il ne s'agit donc pas de l'OEC généralement compétent sur la base de l'article 13 de l'ancien Code civil.

Quand établir un acte belge : au moment de la déclaration ou au moment de l'établissement de l'acte en lui-même ?

La loi ne prévoit aucun délai dans lequel il convient d'établir l'acte sur la base de la décision étrangère.

L'OEC est tenu d'établir un acte belge pour toute décision étrangère qui lui est présentée lors de l'établissement ou de la modification d'un acte de l'état civil ou lors d'une adaptation du registre de la population, du registre des étrangers ou du registre d'attente.

Si une personne présente plusieurs décisions étrangères, l'article 70, § 2, de l'ancien Code civil prévoit en principe qu'un acte belge est établi de l'ensemble de ces décisions.

4.2.15.2.3. Dispositions communes

Les dispositions communes visées au point 4.2.14.2.3 s'appliquent également aux décisions judiciaires ou administratives étrangères qui doivent être enregistrées dans la BAEC conformément à l'article 70 de l'ancien Code civil.

Artikel 31 van het Wetboek van internationaal privaatrecht bepaalt dat een buitenlandse rechterlijke beslissing slechts als basis kan dienen voor de opmaak of wijziging van een akte van de burgerlijke stand of voor de inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in de artikelen 24 en 25 en, in voorkomend geval, de artikelen 39, 57 en 72, van het Wetboek van internationaal privaatrecht (zie ook punt 4.2.14.2.3).

2. Opmaak van de Belgische akte van de burgerlijke stand: wanneer de voorwaarden met betrekking tot de erkenning van de buitenlandse authentieke akte vervuld zijn, kan de ABS een Belgische akte van de burgerlijke stand opmaken (zie ook punt 4.2.14.2.3 en punt 3.7.9).

Er is in geen enkele sanctie voorzien indien buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissingen niet worden voorgelegd.

4.2.15.2.2. Bij voorlegging van een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing aan de ABS bij de opmaak of wijziging van een Belgische akte van de burgerlijke stand of bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister

Net als artikel 68, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek voorziet artikel 70, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek ook in een verplichting, met als doel te zorgen voor een betere coherentie tussen de DABS en het Rijksregister. Zie naar analogie ook punt 4.2.14.2.

Verplichte opmaak Belgische akte

De ABS is verplicht een akte van de burgerlijke stand op basis van een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing op te maken, indien hem een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing wordt voorgelegd bij de opmaak of de wijziging van een akte van de burgerlijke stand of bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister.

Deze opname in de DABS van de buitenlandse rechterlijke en administratieve beslissingen die in België worden voorgelegd (via de opmaak van de Belgische akten) biedt de betrokkenen het voordeel dat ze niet steeds opnieuw een afschrift van hun akte in het buitenland moeten opvragen wanneer hun akte wordt gevraagd.

Deze bepaling is van toepassing op personen met een vreemde nationaliteit.

Op die manier kan ook worden gezorgd voor een **betere coherentie** tussen de gegevens van het Rijksregister en de gegevens van de DABS.

Wanneer een Belgische akte opmaken?

De ABS moet een Belgische akte opmaken op basis van een buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissing, indien een burger hem een buitenlandse beslissing voorlegt:

- bij de opmaak van een andere Belgische akte van de burgerlijke stand:

Bijvoorbeeld : het voorleggen van een buitenlandse echtscheidingsbeslissing om de burgerlijke staat te bewijzen en het feit dat je kan huwen, in het kader van een huwelijksaangifte in België.

- bij de wijziging van een Belgische akte van de burgerlijke stand:

Bijvoorbeeld : voorlegging van een buitenlandse beslissing tot vaststelling van de afstamming van de vader, die de Belgische geboorteakte van het kind wijzigt.

- bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister:

Bijvoorbeeld : de voorlegging van een buitenlandse rechterlijke echtscheidingsbeslissing met het oog op de wijziging van de burgerlijke staat.

Bevoegde ABS?

De ABS aan wie de buitenlandse beslissing wordt voorgelegd, met andere woorden de ABS die de nieuwe akte van de burgerlijke stand opmaakt of de akte van de burgerlijke stand wijzigt, is bevoegd.

Het gaat dus niet om de ABS die algemeen bevoegd is op grond van artikel 13 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Wanneer een Belgische akte opmaken: op het ogenblik van de aangifte of van de opmaak van de akte zelf?

De wet bepaalt geen termijn waarbinnen de akte op basis van de buitenlandse beslissing moet worden opgemaakt.

De ABS moet een Belgische akte opmaken voor elke buitenlandse beslissing die aan hem wordt voorgelegd bij de opmaak of wijziging van een akte van de burgerlijke stand of bij een aanpassing van het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister

Indien een persoon meerdere buitenlandse beslissingen voorlegt, voorziet artikel 70, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek er in principe in dat van al die beslissingen een Belgische akte wordt opgemaakt.

4.2.15.2.3. Gemeenschappelijke bepalingen

De gemeenschappelijke bepalingen bedoeld in punt 4.2.14.2.3 zijn ook van toepassing op de buitenlandse rechterlijke of administratieve beslissingen die overeenkomstig artikel 70 van het oud Burgerlijk Wetboek in de DABS moeten worden opgenomen.

5. Abrogation des circulaires

Les circulaires suivantes sont abrogées:

- la Circulaire relative à la loi du 18 juin 2018 portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges, en ce qu'elle transfère la compétence en matière de changement de prénoms aux officiers de l'état civil et en règle les conditions et la procédure ;

- la Circulaire du 24 août 2020 modifiant la circulaire du 19 mars 2019 relative à la modernisation et l'informatisation de l'état civil.

Le Ministre de la Justice,
P. VAN TIGCHELT

5. Opheffing van omzendbrieven

De volgende omzendbrieven worden opgeheven:

- de Omzendbrief betreffende de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing, waarbij de bevoegdheid inzake verandering van voornamen wordt overgedragen aan de ambtenaren van de burgerlijke stand en de voorwaarden en de procedure ervan worden geregeld;

- de Omzendbrief van 24 augustus 2020 tot wijziging van de omzendbrief van 19 maart 2019 over de modernisering en informatisering van de burgerlijke stand.

De Minister van Justitie,
P. VAN TIGCHELT

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C - 2023/47442]

Ordre judiciaire. — Places vacantes

Toute candidature à une nomination (voir énumération à l'article 58bis, 1°, du Code judiciaire) ou à une désignation de chef de corps (voir énumération à l'article 58bis, 2°, du Code judiciaire) dans la magistrature doit, à peine de déchéance, être accompagnée :

a) de toutes les pièces justificatives concernant les études et l'expérience professionnelle ;

b) d'un curriculum vitae rédigé conformément au formulaire type établi par le Ministre de la Justice sur la proposition du Conseil supérieur de la Justice (voir *Moniteur belge* 19 mars 2020 et voir également www.just.fgov.be - emplois - Introduire votre candidature).

En outre, les candidats sont invités à transmettre une copie de leur requête au chef de corps de la juridiction ou du ministère public près la juridiction où la nomination doit intervenir, sauf pour une nomination en qualité de conseiller ou conseiller suppléant à la cour d'appel ou en qualité de conseiller à la cour du travail pour laquelle une copie de la requête doit être transmise au président de l'assemblée générale de la juridiction où la nomination doit intervenir.

Cour de cassation :

- conseiller à la Cour de cassation : 1

(à partir du 1er juillet 2024)

En application de l'article 43quater de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, cette place doit être pourvue par la nomination d'un candidat qui justifie par son diplôme avoir subi les examens de docteur, licencié ou maître en droit en langue **néerlandaise**.

- avocat général près la cour de cassation : 1

(à partir du 1er juin 2024)

En application de l'article 43quater de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, cette place doit être pourvue par la nomination d'un candidat qui justifie par leur diplôme avoir subi les examens de docteur, licencié ou maître en droit en langue **française**.

En application de l'article 43quater, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire cette place doit être pourvue par la nomination d'un candidat qui justifie en outre la connaissance approfondie de la langue allemande.

Toute candidature à une nomination dans l'ordre judiciaire ou à une désignation de chef de corps doit être adressée, à peine de déchéance, au service RH Magistrature – notaires – huissiers de justice, **par la voie électronique** (e-mail : vacatures.roj1@just.fgov.be), dans un délai de **vingt jours** à partir de la publication de la vacance au *Moniteur belge* (art. 287sexies du Code judiciaire).

Les candidats sont invités à mentionner clairement la place vacante pour laquelle ils postulent en indiquant comme objet du mail la date de publication, le grade et la juridiction de la place vacante pour laquelle ils postulent (par exemple « MB 13/06/2016 Conseiller Cour de Cassation »). Les candidats sont invités à joindre à leur mail toutes les pièces probantes qui doivent accompagner leur candidature.

S'ils postulent pour plusieurs places vacantes différentes, ils doivent envoyer un mail séparé pour chaque candidature. Les candidats recevront un accusé de réception électronique par retour d'e-mail.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C - 2023/47442]

Rechterlijke Orde. — Vacante betrekkingen

Elke kandidatuur voor een benoeming (zie opsomming in artikel 58bis, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek) of voor een aanwijzing tot korpschef (zie opsomming in artikel 58bis, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek) in de magistratuur dient op straffe van verval, vergezeld te zijn van :

a) alle stavingstukken met betrekking tot de studies en beroepservaring;

b) een curriculum vitae overeenkomstig een door de Minister van Justitie, op voorstel van de Hoge Raad voor de Justitie, bepaald standaardformulier (zie *Belgisch Staatsblad* van 19 maart 2020 en zie ook www.just.fgov.be - Vacatures - Zich kandidaat stellen).

Bovendien worden de kandidaten uitgenodigd om een afschrift van hun verzoek over te maken aan de korpschef van het rechtscollege of van het openbaar ministerie bij dat rechtscollege waar de benoeming moet geschieden, behalve voor de benoeming tot raadsheer of plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep of raadsheer in het arbeidshof waarvoor een afschrift van het verzoek moet worden overgemaakt aan de voorzitter van de algemene vergadering van het rechtscollege waar de benoeming moet gebeuren.

Hof van cassatie :

- raadsheer in het Hof van Cassatie : 1

(vanaf 1 juli 2024)

In toepassing van artikel 43quater van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken dient deze plaats te worden voorzien door de benoeming van een kandidaat die door zijn diploma bewijst de examens van doctor, licentiaat of master in de rechten in het **Nederlands** te hebben afgelegd.

- advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie : 1

(vanaf 1 juni 2024)

In toepassing van artikel 43quater van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken dient deze plaats te worden voorzien door de benoeming van een kandidaat die door zijn diploma bewijst de examens van doctor, licentiaat of master in de rechten in het **Frans** te hebben afgelegd.

In toepassing van artikel 43quater, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken dient deze plaats te worden voorzien door een benoeming van een kandidaat die bovendien het bewijs levert van de grondige kennis van de Duitse taal.

Elke kandidaatstelling voor een benoeming in de rechterlijke orde of voor een aanwijzing als korpschef moet, op straffe van verval, worden gericht aan de dienst HR Magistratuur – notarissen – gerechtsdeurwaarders, **langs elektronische weg** (e-mail: vacatures.roj1@just.fgov.be), binnen een termijn van **twintig dagen** vanaf de bekendmaking van de vacature in het *Belgisch Staatsblad* (art. 287sexies van het Gerechtelijk Wetboek).

De kandidaten worden uitgenodigd om duidelijk te vermelden voor welke vacante plaats zij postuleren, door in de onderwerpregel de datum van publicatie, de graad en de jurisdictie waarvoor zij postuleren te vermelden (voorbeeld "BS 13/06/2016 raadsheer Hof van Cassatie"). De kandidaten worden gevraagd om elk stavingstuk aan deze mail toe te voegen als een onderscheiden bijlage.

Indien zij voor meerdere verschillende vacante plaatsen postuleren, dienen zij voor elke kandidatuurstelling een afzonderlijke e-mail te sturen. De kandidaten krijgen per kerende een elektronische ontvangstmelding.